

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

40'ıncı Birleşim
21 Aralık 2019 Cumartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 155, 71 ve 76 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin sırasıyla 1, 2 ve 5'inci sıralarına; bastırılarak dağıtılan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ise 48 saat geçmeden yine bu kısmın 3'üncü sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun, 21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) ve 07 Ocak 2020 Salı günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, 07 Ocak 2020 Salı günü birleşiminde 131 sıra sayılı 2018 yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin 21 Aralık 2019 Cumartesi günü birleşiminde tamamlanması hâlinde 24, 25, 26 ve 31 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri ile 2 Ocak 2020 Perşembe günü toplanmamasına, 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

IV.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı:155)

2.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 71)

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyon Raporu (S. Sayısı: 158)

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

2.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

3.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

4.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

5.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

6.- Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in, Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

7.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin, Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

VII.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 2.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, terörle etkin mücadelede temel hak ve özgürlüklere dokunulmaması gerektiğine, hiçbir demokratik talebin teröriste masumiyet, terörizme meşruiyet sağlamayacağına, hiçbir güvenlik kaygısının da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak yapılamayacağına ilişkin açıklaması
- 4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 5.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, FETÖ'nün siyasi ayağının ortaya çıkarılması, acılar yaşanmasın diye mücadele edilmesi, demokratik siyaset zemininde sorunların çözümü için adım atılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, demokratik siyasete değil, dağa ve teröre karşı olduklarına ilişkin açıklaması
- 7.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye'nin tarihinin ve geldiği noktanın ortada olduğuna ilişkin açıklaması
- 8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, ülkemizi yerli ve milli silah teknolojileriyle donatmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması
- 9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki'nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine yaptığı operasyonların terör örgütlerine yönelik olduğuna ilişkin açıklaması
- 10.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 11.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'ten Meclisin meaisini israf etmeye yönelik AK PARTİ Grup Başkan Vekilinin her konuşmacıdan sonra konuşmanın içeriğiyle ilgili yorum yapmasına müsaade etmemesini talep ettiğine ilişkin açıklaması
- 12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 115 sıra sayılı Kanun Teklifine "hayır" oyu verdiklerine ama 71 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne "kabul" oyu vereceklerine ilişkin açıklaması
- 13.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 14.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 15.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Akit TV sunucusunun Cumhuriyet gazetesine yönelik "Hep birlikte toplanıp Cumhuriyet gazetesi önüne bir el bombası atalım." ifadesine istinaden İçişleri Bakanını göreve davet ettiğine ilişkin açıklaması
- 16.- Burdur Milletvekili Bayram Özçelik'in, 20 Aralık Mehmet Akif Ersoy'u doğumunun 146'ncı yıl dönümünde rahmetle andıklarına ilişkin açıklaması
- 17.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, çeşitli sebeplerle üniversitelerinden kaydı silinen öğrenciler yeniden okullarına dönmek için af beklediği gibi kredi kartı borçlularının da yapılandırma ve sicil affı beklediğine ilişkin açıklaması
- 18.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 25 Aralık Antep'in kurtuluşunun 98'inci yıl dönümünde şehitleri ve ebediyete intikal eden gazileri rahmetle andığına ilişkin açıklaması
- 19.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, güvenlik soruşturmasının objektif kriterlerle yapılacak şekilde mevzuatımızda yer alması gerektiğine ilişkin açıklaması

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybeden TBMM Koruma Daire Başkanlığında görevli polis memuru Coşkun Yurduseven'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

IX.- OYLAMALAR

- 1.- (S.Sayı:155) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması
- 2.- (S. Sayısı: 71) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması
- 3.- (S. Sayısı: 158) Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi'nin oylaması

21 Aralık 2019 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme

alacağım ve oylarınıza sunacağım.

III.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 155, 71 ve 76 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin sırasıyla 1, 2 ve 5'inci sıralarına; bastırılarak dağıtılan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ise 48 saat geçmeden yine bu kısmın 3'üncü sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun, 21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) ve 07 Ocak 2020 Salı günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, 07 Ocak 2020 Salı günü birleşiminde 131 sıra sayılı 2018 yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin 21 Aralık 2019 Cumartesi günü birleşiminde tamamlanması hâlinde 24, 25, 26 ve 31 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri ile 2 Ocak 2020 Perşembe günü toplanmamasına, 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

21/12/2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 21/12/2019 Cumartesi günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince, grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Mehmet Muş

İstanbul

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 155, 71 ve 76 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin sırasıyla 1, 2 ve 5'inci sıralarına; bastırılarak dağıtılan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ise 48 saat geçmeden yine bu kısmın 3'üncü sırasına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) ve 7 Ocak 2020 Salı günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

21 Aralık 2019 Cumartesi günü (bugün) birleşiminde 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

7 Ocak 2020 Salı günü birleşiminde 131 sıra sayılı 2018 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi;

158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin 21 Aralık 2019 Cumartesi günü birleşiminde tamamlanması hâlinde 24, 25, 26 ve 31 Aralık 2019 Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri ile 2 Ocak 2020 Perşembe günü toplanmaması,

158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekilde olması önerilmiştir.

158 sıra sayılı Trabzon Milletvekili Salih CORA ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2542) Kanun Teklifi. (2/2542)		
BÖLÜMLER	BÖLÜM MADDELERİ	BÖLÜMDEKİ MADDE SAYISI
1. BÖLÜM	1 ila 11'inci maddeler	11
2. BÖLÜM	12 ila 20'nci maddeler	9
TOPLAM MADDE SAYISI		20

BAŞKAN – Öneri üzerinde söz talebi yok.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

IV.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1

üyelik için Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı:155) ^(*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 155 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Aydın Adnan Sezgin’in.

Buyurun Sayın Sezgin. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 27 Kasım 2019 tarihinde Libya’daki Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle 2 farklı mutabakat imzalanmıştır.

(Uğultular)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Sayın Başkan, epey uğultu var. Çok ciddi bir konu konuşuyoruz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Bunlardan ilki, Türkiye ile Libya arasındaki, deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkindir. Bu anlaşmayla, Doğu Akdeniz’deki haklarımızın korunması ve uluslararası hukuk nezdinde kayda geçirilmesi amaçlanmıştır. On sekiz yıllık iktidar, Doğu Akdeniz’deki haklarımızın hukuki güvence altına alınmasında ve hidrokarbon kaynaklarına ilişkin ciddi arama ve sondaj çalışmalarının başlatılmasında gecikmiştir. Doğrudan ulusal güvenliğimiz ve Doğu Akdeniz’deki çıkarlarımızla ilgili olan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat’a İYİ PARTİ olarak destek verdik, veriyoruz. Bunu geç atılmış bir adım olarak değerlendiriyoruz ve gecikmenin kısmen de olsa bu vesileyle telafi edilmesini temenni ediyoruz.

İYİ PARTİ, uluslararası meşruiyete dayalı veya ulusal güvenliğimizi ve çıkarlarımızı doğrudan ilgilendiren konularda askerî iş birliği ve yurt dışına asker gönderme girişimlerini her zaman desteklemiştir. Ancak Libya’yla imzalanan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası doğrudan millî güvenliğimize ilgili olmayan bir alanda fevkalade riskli bir girişimdir. Bu muhtıra, Libya’daki iç savaşın tam anlamıyla bir tarafı hâline gelmemize neden olabilecek, millî güvenliğimize zarar verebilecek, ulusal çıkarlarımıza aykırı bir teşebbüstür. Libya’yla ilgili değerlendirmeler yapılırken sorunun bölgesel çatışmaya dönüşme ihtimali mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

İktidarın yanlış politikaları nedeniyle ülkemiz, Suriye’de ucu açık, benzer bir maceraya itilmiş; maliyet, zarar ve ilave tehditlere maruz kalmıştır, ağır tehditler sürmektedir. Bugün Suriye’de sarf edilen gayretler 2011 koşullarını tesis etmeye yöneliktir. Maalesef ve maalesef, bu hedefin çok uzağındayız. Libya’da benzer bir maceraya girilmemelidir, teenni ve tedbir elden bırakılmamalıdır. Suriye kriziyle ilgili zarar ve tehditler devam ederken millî güvenliğimizi doğrudan ilgilendirmeyen bir iç savaşa taraf olmak, dış politikadaki itibarımız ve vatandaşlarımızın huzur ve güvenliği açısından hiçbir fayda getirmeyeceği gibi pek çok zarara da neden olacaktır. Hiçbir evladımızı tehlikeye atmamalıyız. Cumhurbaşkanlığı kararıyla 16 yaş altı ve 55 yaş üstü Libyalılara vize muafiyeti getirilmesi de hem iç savaşın şiddetlenecek olmasının hem de ülkemize yeni bir sığınmacı akınının ön işaretleridir.

Biz bu mutabakata karşı çıkarken aslında ulusal güvenliğimizi doğrudan tehdit etmeyen bir iç savaşın tarafı olmaya karşı çıkıyoruz; Mehmetçik’imizin, evlatlarımızın kanının dökülmesine karşı çıkıyoruz; Libya’ya silah ambargosunun uluslararası hukuka aykırı şekilde ihlal edilmesine ve ülkemizin uluslararası hukuk nezdinde uğrayabileceği zararlara karşı çıkıyoruz; millî güvenliğimize halel getirebilecek gizli bilgi ve belgelerin üçüncü tarafların eline geçmesine karşı çıkıyoruz; yeni bir sığınmacı akınına karşı çıkıyoruz. Misrata’da Osmanlı Dönemi’nden miras ve hâlihazırda Sarraj Hükûmetini destekleyen akrabalarımızın, dostlarımızın daha büyük tehlikelere maruz bırakılmamasını istiyoruz. Libya’daki iç savaşa taraf olunmasına, Suriye’de yaşadıklarımıza benzer ekonomik, askerî ve siyasi sorunlara maruz kalmaya karşı çıkıyoruz. Meseleye rasyonel bir bakışla, millî çıkarlarımıza ve ulusal güvenliğimize öncelik veren bir anlayışla yaklaşıyoruz.

Biliyorsunuz, iktidar başta olmak üzere, bazı çevreler askerî mutabakat metninin amaçlarından birisinin de “mavi vatan” olarak tanımlanan deniz yetki alanlarımızdaki çıkarlarımızın korunması olduğunu öne sürmektedirler. Deniz yetki alanlarımızla ilgili haklarımızın korunması için Libya iç savaşına doğrudan taraf olunması gerekli değildir. Deniz yetki alanlarıyla ilgili muhtıra zaten Birleşmiş Milletler nezdinde kayda geçirilmiştir. Mutabakata göre, değişiklikler için her iki tarafın da onayı gerekmektedir. Libya’da iktidarın değişmesi hâlinde “mavi vatan”a ilişkin hak ve çıkarlarımızın korunması amacıyla hukuki bir zemin zaten mevcuttur. Kaldı ki Libya’da iktidarın değişmesi hâlinde yeni gelen iktidar da bu mutabakata sadık kalmayı tercih edecektir çünkü bu mutabakat, Libya’nın bilinen deniz yetki alanını 36 bin kilometrekare artırmaktadır. Buna karşı çıkan bir Libya yönetimi vatana ihanet suçlamasına maruz kalacaktır.

Değerli arkadaşlar, mutabakat metni çok sayıda muğlak ve ucu açık hüküm taşımaktadır; askerî eğitim, savunma sanayisi, terörizmle ve yaşa dışı göçle mücadele gibi pek çok alanda iş birliği öngörmektedir. Metinde geçen “terörle mücadele” ifadesi “Hafter güçleriyle mücadele” anlamına gelmektedir. Türkiye, böylelikle, Hafter güçlerinin birlikte hareket etmekte olduğu başta Rusya ve daha az belirgin olmakla birlikte ABD olmak üzere pek çok güçlü aktörü de karşısına almaktadır. İhvanî saiklerle düşmanlaştırdığımız Libya’nın komşusu Mısır, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Fransa, irili ufaklı başka ülkeler de bu listeye ilave edilebilir. Cezayir’in de İhvanî bir yönetimi desteklemesi herhâlde beklenmemelidir. Trablus Hükûmetini destekleyen ülkeler arasında Türkiye dışında sadece Katar bulunmaktadır. İtalya ve İngiltere ise ekonomik bazı çıkarları uğruna muğlak bir tutum sergilemektedirler, bir savaşa doğrudan taraf olmaları ihtimali çok çok azdır. Hafter’e yardım eden büyük güçler, başta Rusya, her iki tarafla da görüşebilmektedir. Biz ise ülke ve bölge gerçeklerinden tamamen bihaber şekilde iç savaşa taraf olmaktan ısrar ediyoruz. Ne uğruna? Öncelikler arasında İhvanî hayal ve hevesler olduğu anlaşılıyor. Kurulan düşler de var tabii.

Şimdi, kalkıp iktidar cenahı “Libya dostumuzdur.” “Kültürel bağımız vardır.” “Gönül coğrafyamızın parçasıdır.” “Tarihî mirasımızdır.” gibi hamasi sözler edecektir. Hamaset, dış ilişkilerde birçok değeri, ilkeyi ve kavramı tahrip eder; tıpkı ciddi

(*) 155 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

kurumları yozlaştırdığı gibi. Hamasete sarılan arkadaşlara şunu hatırlatmak isterim: AK PARTİ iktidarı, 2011 yılında Libya'ya karşı düzenlenen ve o günlerde Fransa'da Sarkozy gibi bir şarlatanın "Haçlı Seferi" olarak tanımladığı NATO müdahalesine koşarak dâhil olmuştur. Bu kavramı yani "Haçlı Seferi" ifadesini Putin de kullanmıştır. Obama bu operasyona "En büyük hatam." demiş, İngiltere'de David Cameron büyük itibar kaybı yaşamıştır. Operasyonun, Sarkozy'nin şahsi menfaatleri yönünde başlatıldığına ilişkin onlarca kitap ve doküman vardır.

Dönemin Başbakanı olarak bu felakete imza atanlar arasında bulunan Sayın Erdoğan, önce "NATO'nun ne işi var Libya'da? Türkiye olarak biz bunun karşısındayız. Böyle bir şey düşünülemez." demiştir. Ardından 5 savaş gemisi ve 1 denizaltımızla Türkiye'yi Kaddafi karşıtı operasyona dâhil etmiştir, hava operasyonlarına katkıda bulunmuştur. Sayın Erdoğan, yine o dönemdeki bir açıklamasında "Türkiye, Libya konusunda NATO'nun devreye girmesinde ısrarcı ve aktif rol aldı." ifadelerini de kullanabilmiştir. 2011-2012'de ortaya konulan bu mübeddel ve yanlış tutumlar anımsanmalıdır. O dönemden beri Libya'da iç karışıklık, iç savaşa dönüşerek sürmektedir. AK PARTİ iktidarı bugün Libya'da yaşanan felaketin baş sorumluları arasındadır.

BM Güvenlik Konseyinde alınan Libya kararı askerî müdahaleyi öngörmüyordu ancak daha sonra bu karar ihlal edilerek müdahale gerçekleştirilmiştir. Müdahaleye karşı çıkan Rusya, haklı bir şekilde, aldatılmış hissine yönlendirilmiştir. Rusya'yı Orta Doğu ve hatta küresel siyasetini değiştirmeye sevk eden unsurlardan biri de Libya meselesidir. Rusya'nın Libya'da hâlen muhasebe ettiği önemli ekonomik ve stratejik çıkarları vardır.

Öte yandan Suriye'de Rusya ve ABD'nin belirli uzlaşılar içine girebileceğini, Türkiye'nin bunu sağlayan etkin aktör olmaması durumunda bu uzlaşılardan zarar görebileceğini muhtelif zeminlerde belirtmiştik. Maalesef, sonuçta bu gerçekleşti ve iktidarın hatalarının olumsuz sonuçlarını acıklı şekilde yaşıyoruz. Suriye'de, uzaklardan gelen devletlere tabi bir konumda bulunuyoruz. Libya'da da benzer gelişmelerle karşılaşmamız büyük ihtimaldir. ABD tarafından Libya'daki çatışmaları bitirmek için Rusya'yla anlaşmaya istekli oldukları yönünde açıklamalar yapılmış, bu açıklamalar Rusya tarafından da olumlu karşılanmıştır. Varılacak uzlaşının -muhtemel uzlaşının- Sarraj Hükûmetini dışlaması ve AK PARTİ iktidarının yaptığı bütün planları bir anda altüst etmesi, Türkiye'nin Libya'da yine âciz ve çaresiz kalıp ağır zarar gören taraf olması bir ihtimaldir.

Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı tarafından mutabakat kapsamında herhangi bir muharip kuvvetin Libya'ya gönderilmeyeceği öne sürülse de Sayın Cumhurbaşkanı tarafından yapılan açıklamalar bunun aksini işaret etmektedir. Sayın Cumhurbaşkanı, yaptığı bir açıklamada Libya'dan talep gelirse asker ve askerî araç desteği gönderilebileceğini belirtmektedir, ayrıca, konuşmalarında, özel güvenlik şirketlerine bağlı birliklerin sevk edilebileceğini de söylemektedir. Bu tür modeller cumhuriyetimizin geleneğinde yoktur, keza bu yöntemde tecrübemiz de eksiktir. Sayın Cumhurbaşkanının Başdanışmanı olan ve aynı zamanda SADAT'ın sahibi zat Adnan Tanrıverdi de Türkiye'nin tıpkı Rus Wagner, ABD'li Blackwater gibi paralı asker çalıştıran özel askerî şirketlere ihtiyacı olduğunu belirterek "Libya'ya bunların gönderilmesi faydalı olur." ifadelerini daha birkaç gün önce dile getirmiştir.

Zaten uzun bir süredir Trablus Hükûmetine askerî malzemeye destek olunduğu kamuoyuna yansımaktadır. Mutabakatın 3'üncü maddesine göre, iktidar, kara, deniz, hava araç gereçlerini ve silahları Trablus Hükûmetine tahsis edebilecektir. Ayrıca taraflardan biri diğer tarafa personel veya savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar gönderebilecektir. Bu tanımdaki "savunma ve güvenlik kuruluşları" net olarak tanımlanmamış, sivil şahısların nitelikleri belirtilmemiştir. Böylelikle, Libya'ya muharip güç gönderme yetkisiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve milletin iradesi devreden çıkartılmaktadır.

Belirttiğim bu hususlar mutabakat metninin aslında örtülü bir asker gönderme tezkeresi olduğu izlenimi yaratmaktadır. "SADAT" adlı şirketin Libya'da aktif rol alacağı yönünde malum iddialar ve işaretler de bellidir. Ayrıca mutabakat hükümleri, Libya'ya uygulanan silah ambargosuna da aykırıdır.

Ayrıca İdlib'den cihatçı militanların Libya'ya Türkiye aracılığıyla gönderilmekte olduğu iddiaları da vahimdir. Doğru olsun ya da olmasın, Türkiye böyle bir zan altında bırakılmamalıdır. Son olarak yayınlanan BM Libya uzmanları raporu, Türkiye'nin silah ambargosunu ihlal ettiğini çok açık bir şekilde belirtmektedir. Biz, Türkiye'nin güvenliğiyle, millî güvenliğiyle doğrudan ilişkili olmayan bir meselede silah ambargosunu da delerek iç savaşın asli tarafı olunmasına karşı net bir karşı duruş sergiliyoruz. Hafter'i destekleyen Rusya'nın Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü tarafından yapılan konuşula ilgili açıklamalar oldukça önemlidir. Bunu daha üst düzeyde yapılan açıklamalar izlemiştir. "Bize böyle davranmayın." diyorlar.

Görüldüğü gibi, iktidar, çok yakın ilişki içinde bulunduğu Rusya'yla da Libya'da ters düşmekte, yanlış hedef ve hamlelerle barışçıl çözüm yollarını yıpratmaktadır. Suriye'de benzer bir tutumla, birçok partnerimizin aksi görüşlerine rağmen, yanlış tutum benimsenmiş ancak daha sonra hem ABD'nin hem de Rusya'nın önümüze koyduğu koşullara tabi olmak zorunda kalınmıştır. Korkarım, Sayın Cumhurbaşkanı 8 Ocakta Putin'le gerçekleştirdiği toplantıda yine Rusya'nın önümüze koyacağı bazı koşulları kabul edecek ve çeşitli tavizler vermek zorunda kalacaktır. Suriye konusunda 2011'den itibaren sarf edilen gayretlere rağmen ikna edilemeyen Moskova'nın, bugün Libya konusunda ikna edilmesini beklemek safıktır. Bu süreçte "uluslararası hukuku ihlal eden devlet" imajımız perçinlenecek, itibarımız daha da yıpranacaktır.

Evet, Libyalılara getirilen vize muafiyeti, Suriye'den olduğu gibi, belki on binlerce, hatta yüz binlerce Libyalının Türkiye'ye iltica etmesi sonucunu da beraberinde getirebilecektir. Suriyelilere ilaveten bir de Libyalı sığınmacılar sorunu ortaya çıkacaktır.

Libya'daki gelişmeler bu kadar zorlu bir aşamaya gelmişken imzalanan askerî mutabakat, bilahare yapılan açıklamalar iç savaşın körüklenmesi anlamına gelmektedir. Bu anlaşmanın Hafter'e karşı caydırıcı olması düşünülmüyor olabilir ancak gelişmelere bakıldığında bunun tam aksi sonuç yaratması ve iç savaşın şiddetini kışkırtıcı bir etkiye bulunma ihtimali daha yüksek gözükmemektedir. Mısır, Doğu Akdeniz'de sahibi mermilerle deniz tatbikatı yapmaktadır. İktidarın amacı meşru hükûmeti korumak ise Türkiye buna tek başına teşebbüs etmemeli, uluslararası meşruiyet zeminini temin edilmesi için çaba sarf edilmelidir. 2012 yılında Libya'yla imzalanan askerî iş birliği mutabakat muhtırası o dönemin koşullarına göre olumlu gibi gözüküyordu. Ancak bugün durum siyasi ve askerî olarak tamamen farklıdır.

Libya'daki iç savaşın barışçı çözümü amacıyla Berlin Konferansı girişimine destek olunmalı, barış süreci desteklenmelidir. Libya'da millî güvenliğimizi gerçekten tehdit eden bir sorunun ileride yaşanması durumunda ise yani haklı gerekçelerle asker göndermeniz icap ederse Hükûmet yüce Meclise bir tezkereyle başvurur, konu o günün şartları bağlamında değerlendirilir. Ancak bu mutabakat muhtırasına ve iktidar cenahından yapılan açıklamalara bakıldığında, âdetâ bir tezkereye gerek kalmaksızın Libya'ya gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının sevkine hazırlık yapıldığı izlenimi edinilmektedir.

Bu millet, Atatürk'ün önderliğinde Sevr'i ilanihaye tasfiye etmiştir. Sevr, bizim için, porselen üretimi merkezinden ibarettir. Sayın Cumhurbaşkanı geçtiğimiz günlerde yaptığı bir açıklamada Libya ile yapılan mutabakatlar sayesinde Sevr'in ters yüz edildiği ifadesini kullandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın lütfen.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamlı) – Bu ifadeyle ne kastedildiğini anlayamamakla birlikte, siyasi kültürümüze ilişkin bir

gerçeği ifade etmek istiyorum. Siyasi gündemimizde Sevr ne zaman sıkça kullanılmaya başlarsa bazı iç politika mülâhazalarının ve kaygılarının öne çıktığı bir gerçektir. Öte yandan, eğer gerçekten bir Sevr tehlikesi varsa şu anda, demek ki hasımlarımıza iktidar cesaret vermiştir. Belki de Sayın Cumhurbaşkanı uyduruk bir uzmanın hazırladığı Sevilla haritası ile Sevr arasında sürçülisan eylemiştir. Sonra, Libya'nın sahil ve çölleri ile Sevr arasında nasıl bir irtibat olabilir?

Mevcut koşullar altında biz, İYİ PARTİ olarak, Libya'yla yapılan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası'na ulusal çıkarlarımıza atfettiğimiz önem doğrultusunda karşı çıkıyoruz. Yüce Meclisin, milletin sağduyusunun sesi olarak bu teklife aynı şekilde karşı çıkmasını ümit ediyoruz.

Genel Kurul saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın'ın.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 155 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi en kalbî duygularıyla, saygıyla muhabbetle selamlarım.

Sayın milletvekilleri, insanlık tarihinin sırasıyla, avcı-toplayıcı, tarım-hayvancılık ve akabinde birey algısının ve onun zihinsel kapasitesinin öncelenmesiyle sanayi toplumları aşamalarından geçtiği herkesçe bilinen açık bir gerçektir. Buna paralel olarak toplumsal yapıların da klanlardan, kabilelerden feodal yapılara ve imparatorluklara ve oradan da ulus devlet yapılarına evrildiğini biliyoruz. Skolastik Orta Çağ Avrupasında, feodal uygulamalar sonrası özellikle, siyasi tarihe kanlı Otuz Yıl (Mezhep) Savaşları olarak geçen olaylar akabinde Vestfalya Anlaşması'yla, sistematik bir yapıya dönüşen eşitlik ve egemenlik odaklı ülkesel yapılara geçiş sağlanmıştır. Akabinde, Fransız İhtilali sonrası daha da sistematikleşen ulus devlet modelleriyle, ulusal çıkarların ve ulusal egemenliklerin merkeze alındığı uluslararası ilişkiler algısı etkinlik kazanmaya başlamıştır.

Saygıdeğer milletvekilleri, böylece çok uluslu bir yapıya bürünen Avrupa'nın zaman zaman kendi aralarındaki egemenlik ve çıkar çatışmaları yanı sıra, "hasta adam olarak" yaftalayıp kirli plan ve projeler üreterek Osmanlı Devleti ve onun hâkimiyetindeki 24 milyon kilometrekare coğrafyayı ortak paylaşım alanı ilan ettikleri de tarihî bir vakıdır. Diğer bir ifadeyle, Birinci Dünya Harbi ve beraberinde açılan onlarca cephe ve Batı tahrikli ve destekli isyanlar serisi başlamış ve Osmanlı Devleti dağılma sürecine girmiştir. Batı'nın 17'nci yüzyılda başlattığı uluslaşma sürecini, ancak üç yüz yıl sonra zor şartlarda başarabilme kabiliyetini göstererek yüksek azim ve kararlılıkla, halklar aşamasından yeniden dirilişle millet olma bilincine erişen Türk milleti, bir anlamda Sevr'i ters yüz edip Türkiye Cumhuriyeti devletini kurarak egemen uluslar topluluğuna katılmıştır.

Saygıdeğer milletvekilleri, aynı zamanda, dünden bugüne uluslararası mücadelelerin ve mücadele yöntemlerinin de sürekli değiştiğine tanıklık etmekteyiz. Zaman zaman dünya savaşları, iç savaşlar, isyan ve ayaklanmalar şeklinde tezahür eden bu mücadele gerçeği ışığında, Türkiye'nin de her durum ve şartta, en köklü devlet olma geleneğinden edindiği tecrübeyle, çevresinde ve dünyada olanlara kayıtsız kalması beklenemez yani dün olduğu gibi bugün de Orta Doğu başta olmak üzere yakın coğrafyamızda eşitlik ve egemenlik odaklı uluslararası anlaşmalardan ve bağımsızlık karakterine bağlılığından hareketle, Türkiye Cumhuriyeti devletinin her türlü inisiyatif ve sorumluluk alma zorunluluğu vardır çünkü devir "bekle, gör." ya da "Bana değmeyen yılan bin yaşasın." devri değildir artık; aksine, olası olumsuzlukları, tehditleri ve felaketleri önceden engelleme adına uluslararası düzeyde proaktif bir yaklaşım öncelemek devridir. Bunun en belirgin örneğini, yakın tarihimizde Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı Harekâtlarında çok açık bir biçimde ortaya koyduk. Yani içerden ve dışarıdan terörle zaafa uğratılmaya çalışılan ülkemiz, uluslararası yapılarla oluşturulan lojistik destekle köşeye sıkıştırılarak güney sınırlarımızda bir prefabrik vekâlet yapı oluşturmaya yönelik tüm planları alınan hızlı karar ve inisiyatifle etkisizleştirmiştir. İlginç ve kabul edilemez olansa bir taraftan Türkiye'nin her yerinde canlı bomba ve patlayıcı yüklü araçlarla yapılan terör saldırılarının artması öte yandan güney sınırlarımızdan maruz kaldığımız terör saldırılarından dolayı alınan "terörü kaynağında yok etme" kararına o gün karşı çıkan zihniyetin bugün de maalesef, Doğu Akdeniz'de ön açıcı bu hamlemize karşı çıkmasıdır. O gün "bataklık" mazeretine sığınanlar, bugün de en büyük kıyı şeridinde sahip ülkemiz için buraları "bataklık" göstermeye çalışmaktadırlar.

Saygıdeğer milletvekilleri, günümüz uluslararası siyasi gelişmeler ışığında Türkiye, kendini çevreleyen denizlerde de rahat ve huzurlu değildir. Örneğin, bir taraftan ABD'nin ve AB'nin, öte yandan Rusya'nın mücadele alanını Karadeniz'e kaydırmasının farkındayız. Ukrayna ve Gürcistan'daki gelişmeler, Bulgaristan ve Romanya'nın Avrupa Birliği üyesi olması bölge ülkelerini yeni bir kaosa sürüklemeye açıktır. Öte yandan, Ege'deki adalar ve kıta sahanlığı sorunları hâlâ devam etmektedir. Son yıllarda buna, bir de Akdeniz'de özellikle hidrokarbon kaynak arayışı süreciyle başlayan yeni bir kriz eklenmiştir. Yani Barbaros Hayrettin'in Türk gölü hâline getirdiği, 16'ncı yüzyıldan beri yaklaşık beş yüz yıllık hâkimiyet ve egemenlik alanımız olan ve bugün de "mavi vatan" dediğimiz bölgede, Türkiye bir oldubittiye getirilmeye çalışılmaktadır. Daha açık ifade etmek gerekirse Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum kesimi başta olmak üzere Mısır'ın, İsrail'in bugüne kadar gerek kendi aralarında ve gerekse Libya'yla ikili ticari anlaşmalar yaparken veya tek taraflı, tek başlarına münhasır ticaret alanları ilan ederken artık "Bekle, gör"den ya da "Bana değmeyen bin yaşasın." mantığından hareket ederek edilgen kalmak yerine, hamle yapıp ön almak yani proaktif davranmak kaçınılmaz bir hâl almıştır. İşte bu anlaşmayla yapılan da odur. Buna mukabil, maalesef, dün hamlesizlik eleştirileri yapıp denizlerde özellikle Yunanistan'ın hak gasbını işaret edenler, bugün yapılan ön alıcı hamlelere karşı rahatsızlıklarını ve muhalefetlerini çok açık bir şekilde ortaya koymaktadırlar. Bu çelişkiyi anlamak da gerçekten çok zor bir durum diye düşünüyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, millî güvenliğimiz, deniz hukukumuz ve insani sorumluluğumuz açısından böylesine önemli bir meselede siyasetüstü, ülküsel ve ilkesel davranıp öyle karar vermemiz gerekirken ipe in serme, bağcıyı dövmeye amaçlı eleştiri ve muhalif hamleler öz güvenden yoksun, aşağılık kompleks içeren ezik bir psikolojinin tezahürüdür.

Yapılan eleştirilere baktığımızda, birkaç tutarsız iddiadan öteye gitmediğini görmekteyiz. Örneğin, sıklıkla dile getirilen eleştirilerin birincisi, bölgede yalnız bırakıldığımız iddialarıdır. Şimdi, burada bir parantez açmakta yarar görüyorum. Efendim, niye yalnız bırakılmışız? Bir taraftan İsrail, Mısır, Güney Kıbrıs Rum kesimi ve Yunanistan bir araya gelmiş, anlaşmalar yapmış; "Biz niye yalnızız?" Sanki Rum kesimi başta olmak üzere Yunanistan, Mısır ve İsrail kapımızdan hiç ayrılmadı, bacadan attık kapıdan geldiler, kapıdan attık bacadan geldiler, ısrarla bizimle bir anlaşma zemini aradılar, biz yok dedik.

Değerli milletvekilleri, her defasında, defaatle vurguladığımız bir tarih bilincinden bahsettik.

Bakın, sizleri 2004 yılına götürmek istiyorum, Allah aşkına, Türkiye Cumhuriyeti devleti gerçekten "Yurtta sulh, cihanda sulh." ana ilkesine bağlılığını her zaman uygulamaya çalışmış ve göstermiştir. Biz, gerek AB sürecinde gerekse en son, Kıbrıs'ta bir barış, bir çözüm sağlanması adına vermediğimiz taviz bırakmadığımız bir Annan Planı'na "Evet." deme saflığını gösterdiğimiz dönemde dahi, karşı taraftan hiçbir adım atılmadığına hep beraber tanıklık etmedik mi? Hatta, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin banisi rahmetli Denktaş'ın biraz da maneviyatını incittik gibi.

Şimdi, biz bunları yaparken bugüne kadar, ne oldu da yalnız kaldık? Teslimiyetçi olmadığımız için, mandacılara "Evet." demediğimiz için tabii ki yalnız bırakıldık. Yalnızlık da Allah'a şükür, çok da öyle küçümsenecek bir şey değil; o zaman ne Millî Mücadele ne de Mustafa Kemal Atatürk'ten bahsetmek yerinde olurdu.

Gündeme getirilen diğer eleştirel bir husus ise şudur: 2011'de Kaddafi'ye uygulanan ambargo bağlamında Libya'ya askerî yardım yapılması yasağını içeren Birleşmiş Milletler kararını engel olarak göstermektedirler, özellikle bu anlaşmaya karşı çıkan taraflar.

Şimdi, burada, Birleşmiş Milletlerin aldığı kararları, bir çırpıda benim aklıma geldi, sizlerin de hafızalarınızı tazeleme adına söylemek istiyorum. Bu bağlamda yani haksızlıkları, silah ambargolarının uygulanabilirliklerini içeren anlaşmalara baktığımızda, bizi ilgilendirmesi hasebiyle birkaç örnek vereceğim.

Şimdi, Filistin'le ilgili o kadar karar var ki, İsrail'e karşı uygulanan o kadar çok karar var ki ambargo mahiyetinde. Myanmar'la ilgili o kadar karar alındı ki. Doğu Türkistan'la ilgili kararlar alındı ve alınmakta. Hatta, işgal altındaki Azerbaycan toprağı Dağlık Karabağ hakkında o kadar Birleşmiş Milletler kararı var ki hatta, AGİT Minsk Grubuna görev verilip sorunun çözülmesi yönünde adımlar atılmasına rağmen, Allah aşkına bugün neler yapıldı? Hangi alınan karar gerçekten uygulandı ve caydırıcılık içerdi? Dahasını söyleyeyim: Yine Doğu Akdeniz, Libya'yla yapılan mutabakat bağlamında söyleyelim. Bugün, Allah aşkına "Hafter" dediğimiz illegal bir yapının içerisinde Mısır'ın da Rusya'nın da ABD'nin de ve diğer birçok bölge ülkelerinin de eli ayağı yok mu? Müdahalesi söz konusu değil mi? Silah yardımları yok mu? Bunlar, kayıt altına alınmış bilgi ve belgelerle sabit oluşumlar. Şimdi, bize gelince çok kuralcı çok hassas davranıyoruz. "Birleşmiş Milletler kararı; aman, bizi cıs diye yakar." Yok öyle bir şey. Söz konusu egemenlik ise söz konusu bölgedeki istikrarın teminatı ise diğerlerine uygulanmayan şeyin bize uygulanmasını defaatle söylemek gerçekten, abesle iştigaldir.

Saygıdeğer milletvekilleri, yine muhalif olma noktasında dile getirilen diğer önemli bir husus da Avrupa Birliğinin Yunanistan'ın yanında olması, yaptığımızı kabul etmeme girişimleri. Yani Avrupa Birliği üyesi olmamamız hasebiyle ve Güney Kıbrıs Rum kesiminin ve Yunanistan'ın da üyesi olması hasebiyle, gerçekten, bir anda -AB kararı şeklinde- bir üniversitenin raporundan hareketle, bizi sanki Akdeniz'de küçük bir alana sıkıştırma gibi, uluslararası çok etkin bir yasaymış gibi bahsedildiğine tanıklık etmekteyiz. Hâlbuki söz konusu kıta sahanlığıdır. Kıta sahanlığımızla ilgili uluslararası denizcilik hukukunun söyledikleri çok açık ve nettir. Dolayısıyla bir ana kara parçasını yok sayıp önceliği adalardan hareketle küçük kara parçalarına vermek, hiçbir hukuki gerekçeyle açıklanamaz. Çünkü Türkiye, gerçekten, yaklaşık olarak 1.800 kilometrelik bir kıyı şeridi olan ana karaya sahipken Rodos'u, Girit'i, şunu bunu bahane ederek bir üniversitenin hazırladığı raporu hukuki bir belge olarak önümüze koyup dayatmayı, bu kürsülerden ifade etmeyi de gerçekten çok anlamlı bulmuyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, yapılan diğer bir eleştiri de görüşmekte olduğumuz anlaşmanın muharip güç gönderme iddiasında olduğunu iddia etmek, gündeme getirmektir. Biraz önce de ifade edildi, biz Komisyonda bunu enine boyuna tartıştık, en yetkili ağızdan da bunun öyle bir adımı içermediğini duyduk ama niyeyse sürekli bunu speküle edip yapılan bu anlaşmayı hafife almak, itibarsızlaştırmak, anlamsızlaştırmaktır yapılan şey.

Şimdi, nedir o zaman? Baktığımızda, Anayasa'nın 92'nci maddesi hükmü çok açıktır, çok sarıhtır. Muharip birlik göndermenin nihai kararı, daha önce Lübnan ve Afganistan örneklerinde olduğu gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmesi gereken bir tezkereyle alınır. Yani bu hüküm açıkken bunu hâlâ temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp burada gündeme getirmenin bir anlamı yok çünkü burası gerçekten, Türkiye Cumhuriyeti devletinin en yüksek makamıdır. Dolayısıyla iki düşünüp bir konuşmakta yarar var diye düşünüyorum.

Öte yandan, metinde maddeler hâlinde ifade edildiği gibi, ikili anlaşmanın merkezinde kısaca amaçlanan şey, savunma ve güvenlik gücü oluşturulması adına eğitim, teçhizat ve yardım taleplerini karşılayıp koordine edilecek bir savunma ofisi kurmaktır; bu kadar net.

Sayın milletvekilleri, düne kadar, AB tarafından -üye devletlerin lehine- her türlü siyasi ve hukuki ihlalleri içeren ve Türkiye'yi Antalya-Hatay arasında bir hatta mahkûm eden haritayla oluşan sorun; bugün de 23 ülkenin kıyısının bulunduğu Akdeniz'de 60'tan fazla ülkenin muhatap olmaya çalıştığı bir Doğu Akdeniz hidrokarbon meselesi gündemdedir.

Biraz önce ifade ettim, en uzun kıyı şeridinde sahip olan bir ülke olarak Allah aşkına, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün bu oluşan ilgilyle, alakaya, bölgeye yönelime karşı bigâne ve de duyarsız kalması beklenebilir mi? Elbette ki beklenemez. Ana kara parçasından 200 deniz mili uzaklık mesafesini kıta sahanlığı ilan etme, uluslararası deniz hukukunun sağladığı bir haktır. Dolayısıyla bugüne kadar düşey sınırlarla 40 bin kilometrekare alana sıkıştırılmaya çalışılan deniz kıta sahanlığımız, Libya'yla yapılan bu anlaşmayla diyagonal hatlar oluşturularak 150 bin kilometrekare alana çıkarılmaktadır. Allah aşkına, bunun neresi Türkiye'yi riske atan, Türkiye'yi yok sayan, Türkiye'ye zararlı bir anlaşmadır?

Münhasır ekonomik bölge ise bir bölge altındaki her türlü varlığın -canlılar hariç- sahipliğini ifade eder. Ana kara önceliği noktasında Türkiye'nin önceliği yok sayılarak AB üyesi olması hasebiyle -Avrupa'daki bir üniversite raporunun hukuki bir dayanak kabulünden hareketle- Yunan adalarını ana kara parçası kabul edip Türkiye'yi bir dar alana hapsetmeye çalışmak, kısaca abesle iştigaldir ve bir karşılığı da yoktur; bizim nezdimizde de yok hükmündedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, Mustafa Kemal Atatürk'ün 3 defa gerçekleştirdiği Trablus seyahatleri var. Bunlar beyhude çabalar değildi, bunlar 1908-1911'de gerçekleştirilen gerçek atılımlardı. Her türlü fakruzaruret içinde, ümidin tükendiği bir ahval ve şerait içerisinde bile, bir milis kuvvet görünümünde, ecdat yadigarı topraklara gidip dönemin emperyalistlerine karşı bölge halkının direnişine katkıda bulunan büyük devlet adamı Mustafa Kemal'i bir kez daha rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tüm çabasıyla, dayatılan her türlü Sevr talimatını yok hükmünde sayarak muhtaç olduğumuz kudretin her şeyin üstesinden gelmeye yeteceği ülküsünü bizlere aktaran Mustafa Kemal Atatürk'ün ideali, o günkü Libya'ya gidiş ideali idealimiz, bozkurtça duruşu da duruşumuzdur. (MHP sıralarından alkışlar) Bugün de aynı duygu ve düşüncelerle hem bölgedeki varlığımıza, egemenlik ve istikbalimize büyük katkı sağlayacağına inandığımız bu anlaşmaya Milliyetçi Hareket Partisi olarak içtenlikle ve hiçbir tereddüde yer vermeden destek verdiğimizizi belirtir, yüce heyetinizi en kalbî duygularıyla saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına üçüncü söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Hışyar Özsoy'da.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ile Libya arasında imzalanan bu güvenlik ve askerî iş birliği anlaşmasına yönelik olarak grubum adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yalnız bu Libya meselesine girmeden önce, dün yaşanan bir olayı tekrar sizin dikkatinize sunmak istiyorum. Diyarbakır Milletvekiliyim. Dün sabah, Sur Belediye Başkanımız Filiz Buluttekin'in gözaltına alındığı haberini aldık. Dün sabah saat beş buçukta, bütün binası sarılarak, kendisi, eşi ve 10 yaşındaki çocuğu yere yatırılarak ve kafasına silah doğrultularak gözaltına alınmış bir kadın Belediye Başkanımız; kendisiyle daha önce bir yıl kadar çalışmıştık, eski İl Eş Başkanımızdı. Doğrusu, sadece dikkatinize sunmak istiyorum bu meseleyi. Öyle "Aman yapmayın, etmeyin." diyecek bir noktada değiliz yani öyle merhamet gerektirecek bir noktada filan değiliz. Bu çirkinliğin artık sınırı filan kalmamış. Şunu da söyleyeyim size: Bu emri veren yani Filiz

Başkanın bu şekilde gözüaltına alınma emrini veren şahsın, Diyarbakır Terörle Mücadele Amirinin şu an FETÖ davasından derdest olan bir davası söz konusu, hâlâ terör örgütü üyeliğiyle yargılanan birisidir. Cumhurbaşkanı Erdoğan da o davanın içerisinde, tarafıdır. Bu hâlâ devam ediyor. Süleyman Soylu, sıkılmadan, utanmadan "Efendim, haklarında terör örgütü soruşturması var." deyip belediye başkanlarımızı bir bir görevden alırken hakkında soruşturma değil, terör davası olan kişi şu an Diyarbakır Terörle Mücadele Amiridir. Bu konuda eğer yanlış bilimiz varsa biz Hükümet kanadından rica ediyoruz, lütfen, açsınlar, Süleyman Soylu'ya ya da Adalet Bakanı Abdulhamit Bey'e sorsunlar; Diyarbakır'daki Terörle Mücadele Amirinin terör davasından bir davası, derdest olan davası, Cumhurbaşkanı'nın da tarafı olduğu bir davası hâlâ var mı yok mu? Bunu bir öğrenmek istiyoruz.

Ses tonum yükseliyor, değerli arkadaşlar, malum ben şu kürsüde, şu ana kadar çok, böyle ses tonunu yükseltmemeye çalışan bir arkadaşınızım fakat artık tuzun koktuğu bir noktadayız. Size bu zulmü yapmayın demiyoruz, zulmünüz artsın ki siyaseten sonunuz çok daha çabuk gelsin çünkü zalimler giderayak zulümlerini artırır. 10 yaşındaki bir çocuğun kafasına silah dayamak nedir ya? Filistin'de olduğu zaman televizyon kanallarında çarşaf çarşaf "Bakın, İsrail zulmü. Bakın, Filistinli çocuklara ne yapıyorlar?" deniliyor. Gazze'ye değil, bir de dönün, gözünüzün önündeki Sur'a bakın. Sur öyle bir yer ki beş yıldır orada çatışmalar bitmiş, beş yıldır hâlâ Sur'un mahallelerine girilmiyor, sokağa çıkma yasağı var. Hükümete sorduğumuz zaman kafalarını önlerine eğiyorlar. Bu zulmün hesabı er geç sorulacak. O insanlar, HDP'nin belediye başkanları öyle itip kakabileceğiniz belediye başkanları değil; yüzde 65 üzerinde oyla seçilmiş ve Sur'da uygulanan bütün vahşete rağmen seçilmiş bir insan. Kafasına silah dayayacağız saat beş buçukta... Ya, minimum devlet nezaketi de mi kalmamış sizde? Çetelere mi iş yaptırıyorsunuz? Sabah sekiz buçukta gönderin 2 polis memurunu, deyin ki: "Başkan ifadeniz var, buyurun gelin." Zor bir şey mi? Bu kadar mı? Ama "Evin etrafını saralım..." Gözü kapalı Robocop'lar mobocoplardır... Yani bir Filiz Başkan, bir Kürt kadını, bir Belediye Başkanı üzerinden erkekliğinizi, delikanlılığınızı mı test etmeye çalışıyorsunuz? Bunlar kayıtlara geçsin. Göreceğiz, yarın öbür gün bütün bunların hesabının nasıl tek tek sorulduğunu göreceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Ben ses tonum yükseldiği için özür diliyorum ama gerçekten çirkefliliğin, çirkinliğin boyutunu başka türlü ifade edemiyorum.

Kıymetli arkadaşlar, bunu belirttikten sonra, Libya'yla yapılan bu anlaşmanın teknik detaylarına kısmen gireceğim, Komisyon'da çok fazla tartışıldı. Fakat anlaşmanın teknik, spesifik detaylarına girmeden önce, ben Orta Doğu'daki genel durum hakkında birkaç analizde bulunmak istiyorum, bence ihtiyacımız var.

Bakın, Orta Doğu coğrafyası Kuzey Afrika'yla birlikte kan revan içerisinde -2011 yılında aslında herkesin heyecanlı beklediği yani birtakım şeylerin Arap Baharı'yla birlikte Orta Doğu'da değişeceğini düşündüğü- işte Bahreyn'den tutun, Tunus, Mısır, Libya, Suriye, Irak her taraf kan revan içerisinde. Sanki orada ölenler de -burada bazen konuşuluyor- sanki orada yaşayanlar da -tırmak içerisinde söylüyorum, İslami referanslarla siyaset yapanları kastederek söylüyorum- kâfir. Müslüman olmasa da kimsenin öldürmeye hakkı yok da... Böyle bir fetih ruhuyla "Orta Doğu'ya tekrar gireceğiz..." Hatta yeni Osmanlıcılığın hayallerini kuranlar var. Yüz yıllık bir Arap milliyetçiliğinden bahsediyoruz -hani reel bile düşünürseniz- kimse, Türkiye'ye orayı yedirmez bir defa. Bu, bugünden yarına öyle o kadar kolay olabilecek bir şey değil, artı, başka bölgesel güçler var. Türkiye, 2011 yılında bu Arap Baharı meselesi başladığı zaman ne yaptı? Aslında, çok beklenmedik bir şey yapmadı, Batı ittifakının içerisinde yer aldı, değil mi? Hem Mısır'da hem Suriye'de hem Libya'da bunların içerisinde yer aldı ve yeni Orta Doğu'da pozisyon kapmaya çalıştı -bütün güçler böyle yaptı, reel politik, ortam karışmış- "Acaba, biz buradan Türkiye'nin menfaatlerine neyi koparabiliriz?" bunun derdine düştü. Yalnız, yolda giderken birkaç tane arıza çıktı kıymetli arkadaşlar. Bu arızalardan bir tanesi Mısır'daki deneyim; İhvan'ın iktidara gelmesi ve İhvan'ın, işte Birleşik Arap Emirlikleri'nin, işte Orta Doğu'nun en rezil, en berbat rejimlerinden biri olan Suudi Arabistan'ın -ki kral öldüğü zaman burada, bu ülkede bayraklar yarıya indiriliyordu, ulusal yas ilan ediliyordu- bunların desteklediği Sisi tarafından Mursi'nin indirilmesi.

Şimdi, Arap Baharı başladığı zaman, ilk plan şöyleydi, aslında Türkiye'deki genel algı da şuydu: Elli yıldır Orta Doğu'nun başına musallat olan Baas mantığı tasfiye edilecekti; Mısır'da, işte Libya'da Kaddafi, işte Suriye'de Hafız Esad ve oğlu Beşar Esad, Irak'ta -zaten tasfiye edilmişti iktidardan indirilmişti- Saddam Hüseyin. Dolayısıyla Baas'ın karşısında kurulan temel güç olan İhvan'ın da çok geniş anlamda güçlenebilme, yayılabilme imkânı ortaya çıkacaktır. Bir iki kaza çıktı. Bunu hiç tartışmıyorum çünkü Mursi'nin orada, o hücrede katledilmesi tam bir vahşettir; siyasetine katılırsınız, katılmazsınız, en nihayetinde seçilmiş bir siyasetçinin mahkeme esnasında, orada, o şekilde ölmesi bütün Orta Doğu halkları için çok büyük bir utanç vesilesidir. Ben şahsen, İhvan'ın iktidara geldikten sonra durumu çok iyi kontrol edemediğini, çok daha farklı şeyler yapabileceğini düşünüyorum fakat bu, idam cezasını veyahut da ölmesini gerektirecek bir durum değil.

Mısır'da hâl böyle; Mursi'yi iktidardan düşürdüler ama daha öncesinde başka bir durum oldu. Biliyorsunuz, Libya'da Türkiye'nin de desteğiyle Kaddafi'yi indirdiler; NATO orada cinayet işledi, gittiler, Kaddafi'yi katlettiler. Ondan sonra ne oldu? Ne kadar El Kaideci, ne kadar kesim varsa, işte savaş ağaları, kabileler, DAİŞ Libya'yı tam bir savaş alanına çevirdiler, zaten hâlâ da sırtını doğrultabilmiş değil fakat orada başka bir şey de oldu arkadaşlar. Biliyorsunuz, 2012 yılının Eylül ayında Amerika Birleşik Devletleri'nin Libya Büyükelçisini öldürdüler. O noktada, Amerika'nın siyaseten bir değişikliğe gitmesi durumu oldu. Obama "Biz bu insanları destekliyoruz da iktidarı ellerine geçirdikleri ilk anda öldürdükleri bizim büyükelçimiz." Yani BAAS dağıtıldıktan sonra, Baas rejimleri çöktükten sonra ortaya çıkabilecek güçlere Batı güvenmemeye başladı doğrusu. Biliyorsunuz, Libya'dan çekildi Amerika "Ben bu işin içerisinde yokum; canınızın cehenneme, ne yapıyorsanız yapın!" dedi. 2013 yılında Mursi bu şekilde, iktidardan bir darbeye düşürülünce aslında, herkes 2013'ten sonra Esad'ın hiçbir yere gitmeyeceğini biliyordu. Çünkü bu bir konsept, bu, Orta Doğu'nun yeniden dizaynı meselesi. Eğer Mursi orada devrilmiş, yerine Sisi gibi birisi gelmişse, eğer Libya'da İslamcılara destek Amerika tarafından verilmişse tabii ki bunun Suriye'de, Irak'ta da sonuçları olacak. Ki beklenen oldu, 2014 yılından itibaren, uluslararası güçler, zaman içerisinde aslında Esad'ı devirme stratejisinden vazgeçtiler çünkü temel kaygı şu: "Tamam, bunlar diktatör vesaire, biz bunları iktidardan indiriyoruz ama yerine gelen insanlarla biz nasıl iş yapacağız?" Bunun telaşına düştüler. Dolayısıyla İhvan geleneğinin komple tasfiyesi için birçok noktada el sıkışıldı; sadece İŞİD, Nusra meselesi falan değil.

Bu arada, zamanımız çok yok şunu tartışmak için: İhvan geleneği farklı bir gelenektir; çıkışı, sömürge karşıtı çıkışı, işte, Seyyid Kutublardan tutun getirin falan, bu bambaşka bir silsileler de Türkiye'de, maalesef, kimse bunu da doğru düzgün tartışmıyor, hepsini eşleştiriyor; işte, İŞİD, El Kaide, İhvan falan diye böyle bir skalada hepsini yan yana diziyo. O meselenin içerisine çok fazla girmeyeceğim ama belli ki İhvan çizgisine yönelik olarak çok geniş çaplı, bölgesel ve küresel bir saldırı söz konusu. Bunun dışında kalan iki tane güç var; biri Türkiye, biri de Katar, iki tane güç var ortada. Yavaş yavaş meseleyi Libya'ya getirmeye çalışıyorum. Şimdi, hem Suriye'de hem de Libya'da Batı'daki ittifakın tavır değiştirdiği noktada, Türkiye, bölgesel bir güç olduğu için, kendi otonom siyasetini sürdürmeye devam etti. Yani daha önce NATO içerisinde Libya'ya saldırırken, daha önce uluslararası koalisyonla Esad'ı devirmeye çalışırken Batı'daki politika değişikliklerine rağmen, Türkiye olduğu yolda devam etti. Bakın, 2014 yılında herkes Esad'ın gitmeyeceğini biliyordu ama Türkiye çok uzun bir dönem "Esad gitsin." diye oradaki her türlü örgüte silah veriyordu. Bunun için, Batı ittifakıyla ciddi anlamda bir karşılığın içerisine girdi, Libya'da hakeza.

Bakın, çok ilginç bir durum. Suriye meselesi çokça tartışılıyor kamuoyunda, medyada fakat Libya konusunda Türkiye

toplumu hiçbir şey bilmiyor. Ben iddia ediyorum, şurada oturan milletvekillerimizin yarısı da Libya'da ne olduğunu bilmiyor çünkü çok fazla tartışılmıyor. Ama Türkiye'nin Libya meselesine dâhil olması bugünlük bir mesele değil.

Bakın, size -anlaşma imzalıyoruz ya- çok ilginç bir durum... Sanki, bu anlaşma yapıldıktan sonra Türkiye, Libya'ya silah gönderebilecekmiş. Ya, Türkiye 2012 yılından beri düzenli olarak zaten silah gönderiyor. Size birkaç tane örnek vereyim: 2013'te Libya'ya giderken fırtınaya yakalanıp Yunanistan sahiline sığınmak durumunda kalan Türkiye gemisinde silahlar bulunmuştu; ilk de orada, hatırlarsanız. Sonra, Ağustos 2014'te Hafter, Türkiye'den Derne'ye giden geminin silah yüklü olduğunu belirtip vurulmasını o zaman emretmişti. 2014 yılında Mısır'da durdurulan bir gemide yine silahlar çıkmıştı. Aralık 2014'te Mısır'a Limanı'na yanan bir gemisinde de Türkiye'den yüklenen silahlar vardı; sanırım, Mersin'den onları doldurmuşlardı. Eylül 2015'te İskenderun'dan mühimmat yüklenmiş bir gemi yine Yunanistan'da yakayı ele verdi. 23 Kasım 2017'de Mısır'ın Port Said Limanı'nda durdurulan gemide 29 konteyner silah çıktı, Mersin'den yüklenmişti bunlar da. 18 Aralık 2018'de de silah yüklü bir gemi Khums Limanı'nda Türk yapımı silahlarla birlikte yakalandı ki Eylül 2018'de Birleşmiş Milletler yani söz konusu komite Türkiye'nin düzenli olarak Libya'ya silah gönderdiğini zaten belgelemiş durumda yani yeni bir durum değil. Yani biz, sanki bu anlaşma olacak...

Benim düşüncem şu: Şu ana kadar yapılan zaten şu an parlamenter bir kılıf uydurulmaya çalışılıyor. Zaten silah gönderiyorsunuz, zaten askerî danışmanların gittiği söyleniyor, onu teyit etmek lazım bilmiyorum ama Türkiye çok boyutlu bir şekilde zaten Libya savaşının içerisinde. Şimdi, ben şu argümanı yapmayacağım, biraz önceki hatipler de konuştular: "Efendim, Türkiye'nin Libya'ya silah göndermesi uluslararası anlaşmalara, BM'nin 2011 sayılı kararına aykırıdır." Doğrudur, aykırıdır ama gerçekten oturup uluslararası hukuk üzerinden bir argüman yapılmasını ben de abesle iştigal görüyorum, mesele bu değil. Yani şöyle demiyorum: İktidar "Efendim, Birleşik Arap Emirlikleri yapıyor, biz de yaparız." diyor, mesele bu değil.

Şimdi, ben geçen gün şu kürsüde, şu konuşmayı yaptım, dedim ki: "Arkadaşlar, ulusal çıkar meselesi nedir?". Her şeyden önce bunu bir tartışmamız lazım. Yani iki siyasi parti yan yana gelecek "Türkiye'nin ulusal çıkarı budur." diyecek, biz de "Eyvallah." diyeceğiz diye bir şey yok. Bu ülkenin ulusal çıkarı nedir gerçekten? Türkiye'de yaşayan değişik halkların, artı Libya'da yaşayanların, Suriye'de yaşayanların pratik, somut anlamda çıkarlarını konuşmamız lazım.

Şimdi, uluslararası hukuku bir köşeye bırakıyorum, pratik baktığınız zaman Türkiye şöyle bir durumun içerisinde çekiliyor: Şimdi, Hafter güçleri yüzde 70-80 oranında Libya'yı kontrol ediyorlar. Alay konusu olmuştu, bazıları "Efendim, onlar hep çöl mül falan." da bütün petrol, doğal gaz da çölün içerisinde, Trablus'ta petrol mü var?

Hafter, Birleşik Arap Emirlikleri'nin desteğini almış, hava gücü; Suudi Arabistan sonuna kadar para akıtıyor, Mısır, parayı bırakın "Benim için ulusal güvenlik meselesi" diyor çünkü İhvan dövuşüdü hâlâ onlar için, buradan oraya tekrar gelebilir, bu kaygıyı yaşıyorlar, geçen biliyorsunuz, Trump'ın da desteğini aldı, Trump da Hafter'in terörle mücadele konusunda kendisine desteğini, memnuniyetini ifade etti. Rusya'nın bir Wagner Grubu var, alandalar, sahadalar; lojistik, askerî istihbarat her türlü desteği sunuyorlar. Bunun dışında, Fransa, Libya savaşına müdahil olmuş durumda. Gerçekten de Türkiye ve Katar dışında... Ki bunlar, uluslararası kamuoyunda İhvan'ı destekleyen 2 güç olarak tarifleniyor, bölgesel güç Türkiye'de. İngiltere ve İtalya'nın da son derece taktik yaklaşımları söz konusu. Yarın, Hafter lehine değişsin, ben size... Bakın, siyaseti bırakacağım eğer çıkmazsa. Hafter ile İtalya direkt anlaşacaklar. Yani kimse Libya savaşında dengenin ne olacağını bilmediği için yumurtaları aynı sepete koymuyor.

Şimdi, Türkiye 82 milyon ülke, 80 milyonun bu meseleden haberi yok, detaylarından haberi yok. Suriye'de yapılan hataların Türkiye'ye faturası ortada. Bakın, o hatalar yüzünden Türkiye kaç defa Suriye'ye müdahil olmak zorunda kaldı. Rojava meselesine bugün girmeyeceğim, çok fazla girdik. 4 milyon mülteciden bahsediliyor, bu arada rakam 2 milyon 700 bin. O rakamlar şişirilerek biraz daha politik baskı artırılmaya çalışılıyor.

Bunun dışında, savaşçılar söz konusu, ne olacakları belli değil. Esad orada kalacak yani tam allak bullak olmuş bir durum ortada. Suriye'deki bütün o "Gideceğiz, bir koyup üç alacağız." siyasetinin sonuçlarını bu ülke yaşadı bakın. Şimdi, sonra "Efendim biz bilmiyorduk." gibi bir noktaya girmeyin. Evet, Türkiye'nin, Doğu Akdeniz'de enerji politikaları bağlamında bu gerilimde kaygıları söz konusu. Fakat bunu gidermenin yolu şu mudur: "Efendim bizi Doğu Akdeniz masasından attılar. Biz de Libya'ya girerek fiiliyatta bu deniz alanlarını sınırlandırıp, Trablus Hükümetiyle askerî anlamda bir ittifakın içerisinde girip hatta mümkünse Hafter'i biraz daha geriletip dışlandığımız Doğu Akdeniz masasına geri dönmek istiyoruz."

Geçen gün söyledim, tekrar etmekte fayda var. Arkadaşlar, bütün bu tartışmaların göbeğinde çok konuşulmayan mesele, aslında odadaki fil, Kıbrıs meselesidir yani önemli oranda Kıbrıs'ta yaşayan Türk vatandaşlarının, Kuzey Kıbrıs'ta yaşayanların bu durumdan nasıl faydalanıp faydalanamayacağı meselesidir. Biz HDP olarak bunu ifade ettik, biz o adanın hem güneyinde hem kuzeyinde olan halkların eşit şekilde bu kaynaklardan faydalanması gerektiğini düşünüyoruz, sonuna kadar, yani orada bir adaletsizliğin olmaması lazım. Fakat Doğu Akdeniz'de herkes kılıçları çekmiş kuşanmış, bu gerilimin içerisinde biz de bu ülkeyi alacağız, o savaşın içerisinde çekeceğiz, orada pozisyon kazanacağız falan... Tercih sizin, nasıl olsa buradan geçecek. Biz HDP olarak bu siyasetin yanlış olduğunu düşünüyoruz.

Türkiye, bölgesel güç olarak eğer farkını ortaya koymak istiyorsa yapması gereken şey, bu çelişkilerin daha fazla militarize edilip derinleştirilmesinden ziyade, Orta Doğu'da yeni bir nizamın kurulabilmesi için modeller üretmek, bunun üzerinden gitmek zorunda. Aksi hâlde körfez çeteleriyle birlikte -ki o körfez çetelerinin otuz kırk yıldır bu Orta Doğu'da yaptıklarının haddi hesabı yok, hepiniz biliyorsunuz- hani uluslararası hukuk üzerinden değil, insani girişim üzerinden bile değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Başkan, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Özsoy, tamamlayın sözlerinizi.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) - ...bütün bu insani ve uluslararası referansların ötesinde, Türkiye, küresel güçlerin, bölgesel güçlerin olduğu bir savaşın içerisinde açıktan taraf olacaktır. Bu bir iç savaş değildir, Suriye bir iç savaş değildir, Suriye küresel bir savaştır, bölgesel bir savaştır. Suriye halklarından ziyade, Orta Doğu'da, dünyada ne kadar emperyal niyeti olan güç varsa orada çatışıyor. Şimdi "Libya iç savaşı." diyoruz. Ya, ne iç savaşı, içinde bütün küresel ve bölgesel aktörlerin olduğu, vesayet savaşlarının üretildiği bir noktada iç savaş değil, bu başka bir şey. Dolayısıyla Türkiye'nin kaygıları olmakla birlikte, bu kaygıların Orta Doğu'da yeni bir savaş cephesini, daha doğrusu, olan bir savaş cephesini derinleştirmek değil, mümkün mertebe modeller üretmek bir uzlaşma zemini oluşturarak bu meseleleri siyasi diplomatik diyaloga doğru evriltmek gerekiyor diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın hatip, konuşmasının ilk bölümünde grubumuza dönerek "Zulmünüzü artırın ki sonunuz yakın olsun..." Diyarbakır'daki bir belediye başkanının gözaltına alınmasıyla alakalı oradaki işlemleri "zulüm" olarak partimize atfetmektedir; bu bir sataşmadır Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Hışyar Özsoy'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önce sayın hatibin ortaya attığı iddialarla alakalı açıklık getirmek istiyorum.

Diyarbakır Terörle Mücadele Daire Başkanını söyledi sanırım, yanlış anlamadıysam. Şube müdürü...

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Şube müdürü.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Daire başkanı yok, şube müdürü. Belki ben yanlış not aldım.

Bu konunun içeriği şudur değerli arkadaşlar: Organize suçlardan aranan birisine işlem yapılıyor, bu şube müdürü yapıyor. Bu, organize suçlarla ilgili işlem yapılan kişinin ortaya attığı bir iddia. Bakanlık, ne kadar organize işlerden kaçakçılıkla ilgili işlem yapılırsa dahi bu iddiayı araştırıyor, idari işlem yapıyor. İdari işlemin sonucunda bu iddianın asılsız olduğu ortaya çıkıyor ve adam görevine devam ediyor; herhangi bir yargılama, vesaire falan söz konusu değil.

Şimdi, değerli milletvekilleri, ikinci bir konu, 10 yaşındaki bir çocuğun başına silah dayanması. Şimdi, bunu da konuştum; böyle bir şey yok. Böyle bir şeyi, bir kere, bizim de kabul etmemiz mümkün değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Kabul etmeyin, kabul etmeyin.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Oradaki personelin de bize aktardığı: "Böyle bir şey yok." Biz, Diyarbakır'da il binanızın önünde çocuklarını bekleyen annelerin çocuklarını indirmeye çalışan bir iktidarı. 10 yaşındaki çocuğun başına niye silah dayasınlar? Nasıl böyle bir şey yapsınlar?

OYA ERSOY (İstanbul) - Biz soruyoruz onu işte, ona cevabı siz vereceksiniz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Niye dayıyorlar?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bu, bizim kabul edeceğimiz bir şey değil.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Biz de onu soruyoruz, niye yapıyorlar bunu?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, bakın, gelelim ikinci konuya: Diyor ki...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Milletin kürsüsünde açık açık yalan söylüyorsunuz; yakışıyor mu yani Sayın Özsoy, yakışıyor mu? Yalan söylüyorsunuz, yalan yalan!

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Terbiyesizlik yapıyorsunuz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ya, sen terbiyesizlik yapıyorsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sen terbiyesizsin.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, bu gözaltına alınan Sur Belediye Başkanı nereden çıkıyor, biliyor musunuz?

Bakın, şu kardeşimizi tanıyor musunuz? Bakın, bu kaç yaşında, biliyor musunuz? Kaç yaşında, biliyor musunuz? 15 yaşında.

HAMZA DAĞ (İzmir) – 82 milyona saldırıyorsun. Ayıptır ya!

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ben açıklama istedim. Terbiyesizlik yapıyorsunuz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – "Terbiyesizlik yapıyor." ne demek? Adam, yalan söylediğini çıkartıyor işte.

MEHMET MUŞ (Devamla) – 15 yaşında, Eren Bülbül. Kim şehit etti Eren Bülbül'ü? PKK'lı teröristler şehit etti. Peki, Eren Bülbül kardeşimiz 15 yaşındaydı -Maçka'da- Maçkalı. Onu şehit eden teröristlerin cenazesini Sur Belediye Başkanı kaldırıyor. Bak, Sur Belediye Başkanı cenazede boy gösteriyor. Şimdi, burada çıkıp 10 yaşındaki bir çocuktan...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya, kendi Akit'inizin yaptığı, a Haber'inizin yaptığı haberleri delil olarak getiriyorsunuz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – "Başına silah dayadılar." diyor ama teröristlerin katlettiği 15 yaşındaki Eren Bülbül'ün cenazesini kaldıranlara tek laf etmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, tamamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ondan sonra çıkıp burada çocuklardan bahsediliyor.

Değerli arkadaşlar, siyasi olarak siz tavrınızı 15 yaşındaki bir çocuğu katleden teröristlerden yana koymuşsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kendi televizyon kanallarınız yalan haberler yapıyor, o yalan haberleri de belge diye sunuyorsunuz.

OYA ERSOY (İstanbul) – Berkin Elvan'ı kim katletti?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Bir diğer konu: "Bir Kürt kadını üzerinden mi erkekliğinizi gösteriyorsunuz?" Bir kere, bu, kürsüye yakışan bir ifade değil. Çok ayıp! Çok yakışsız bir ifade. Bir de akademisyen bir milletvekili konuşuyor bunu.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Olan biten yakışsız değil de benim bunu burada söylemem yakışsız, öyle mi?

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, bak, ben size bir şey söyleyeyim: Eğer erkekliğini göstermeye çalışan birisini arıyorsanız biçirpinin Abbas'a bakacaksınız. Siz iyi tanırıyorsunuz biçirpinin Abbas'ı yani sapık Abbas.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bilmiyorum, vallahi bilmiyorum.

MEHMET MUŞ (Devamla) – 15-16 yaşındaki Kürt kızlarını dağa kaçırarak PKK, ona peşkeş çekiyor. O zaman siz bu kürsüden önce onları lanetleyeceksiniz, biçirpinin Abbas'a lanet okuyacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) O kızların üstünde erkekliğini göstermeye çalışan biçirpinin Abbas yani sapık Abbas; bunu iyi tanırıyorsunuz.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Başkan...

BAŞKAN – Efendim, Sayın Özsoy?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya, açık sataşma var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – PKK'ya sataştı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin, duyamıyorum lütfen.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Üst üste açık sataşmalar var. Üst üste açık sataşmalarda bulundu, çok ağır ithamlarda bulundu. Müsaadenizle söz istiyorum.

METİN YAVUZ (Aydın) – Size sataşmadı, PKK'ya sataştı.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Avukatlığını mı yapıyorsunuz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biçirpinin Abbas'a sataşıyorum, evet.

MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Batman) – Tamam da o zaman git, Abbas mıdır kimdir onunla konuş. Sen niye bize dönerek söylüyorsun bunları ya?

BAŞKAN – Buyurun.

2.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kız çocuklarını dağa götürüyorlar, kız çocuklarını. Onları da eleştirin.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Biz sana diyoruz ki devletin polisi bunu yapmış, sen bilmem kim ne yapmış diyorsun ya... Böyle bir cevap var mı yani.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Arkadaşlar, müsaadenizle...

Ben dört buçuk yıldır burada olan bir arkadaşınızım. Benim ses tonumun yükseldiğini duyan olmamıştır burada. Yani ben buranın kavgı, laf yarışırma yeri olmadığını düşünüyorum. Siz, şöyle alın bu meseleyi, deyin ki... Ben kendisini de yakından tanıyorum, il eş başkanlığımızı yapmış bir insan Filiz Başkanımız, avukatının paylaştığı böyle bir bilgi söz konusu. Evet, sadece çocuk değil...

HAMZA DAĞ (İzmir) - Biraz araştırmanız gerekmez mi burada konuşmanız için.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ya bir dinle, dinle!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Araştırdık, konuştuk; bizdeki bütün bilgiler bunu teyit eder nitelikte.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Biraz araştırmanız gerekirdi, önemli bir şey çünkü.

OYA ERSOY (İstanbul) – Ya bir dinleyin!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Ben onun için açıklama istedim böyle bir şey var mı yok mu?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ciddi bir mevzu. Bu kürsüden konuşurken sadece bir haberle bunu dillendirmeniz doğru değil.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – İkincisi: Sayın Muş, sizin söylediğiniz doğru değil. Mersin'de 2. Ağır Ceza Mahkemesinde derdest olan dava var, detaylarına burada girmek istemiyorum.

HAMZA DAĞ (İzmir) – 10 yaşındakini kınadınız yani!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Var yani öyle “yok” diye bir şey yok bu emniyet şube amiriyle ilgili olarak. Bunu da şunun için dedik: Yani bizim bir tane belediye başkanı... Bakın, ya siz yani neler...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 10 yaşındaki çocuk ne oldu?

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Müsaade edin.

Bingöl'de -bir önceki dönem vekili olduğum Bingöl- Genç'te bir il yöneticimizin oğlu dağda ölmüş -cenazeye de değil, taziye evi de bırakmamışlar- ben evine gittim Fatiha okudum. Biz böyle durumlarda ne deriz? “Allah başka evlat acısı göstermesin.” dersin, ne diyeceksin? Dilin orada duruyor yani ne diyebilirsin? Bir Fatiha okuduk diye benim hakkımda şu an fezleke var Sayın Muş.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Yani teröristlerin cenazesine gidip Fatiha okudunuz!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Yani siz “terörist” dersiniz, ben -kim olursa olsun- “Allah size başka acı vermesin.” diye ailelerine giderim. Bunun bir suç olmadığını hepiniz biliyorsunuz yani her defasında topu taca atmanın yoludur bunlar.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – 15 yaşındaki Eren Bülbul'den de bir bahsedin ama Eren Bülbul'den de bir bahsedin yani. Burada PKK'ca şehit edilen de bir bahsedin yani.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Kusura bakmayın, şunu da ifade edeyim hemen bitiyorum Başkan.

Bakın, dört buçuk yıldır bize sürekli olarak “terörist” “terör örgütü destekçisi” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Eren Bülbul'den de bir bahsedin, bir duyalım bakalım. Yazıklar olsun!

BAŞKAN – Buyurun.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Bakın, toplum sizin gibi düşünmüyor.

METİN YAVUZ (Aydın) – Lanetleyin, lanetleyin.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Bakın, toplum sizin gibi düşünse bizi bu Meclisten atardı, toplum atmıyor. Dolayısıyla ben rica ediyorum: Gerçeklere geri dönün diyorum size. Eğer bu vahşet varsa ben daha önce, darbe sürecinden önce şu Mecliste size aynen şunu söyledim, açın kayıtlara bakın, dedim ki: “Bizim oralarda öyle şeyler oluyor ki darbe geliyor. Bildiğimiz yani içeriden bilgi almıyoruz, dikkatli olun, geliyor, adım adım geliyor. Orada yaşananlar dönüp Ankara'da sizi vuracaktır.” diye ben burada söyledim. “Bumerang etkisi olacak. Bakın, orada pazılarını şişiren asker gelip burada size saldıracak, sivil siyasetin beynini dağıtacak” diye benim Mecliste konuşmam oldu, kimse dinlemedi. Şu an benzer durumlar söz konusudur. Sadece sizi uyarıyoruz. Dinlersiniz, dinlersiniz; dinlemezseniz sizin siyasi tercihinizdir. Biz de siyaseten bunun hesabını sonuna kadar soracağız.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bütün bunlara siz karşı çıksaydınız! (HDP sıralarından gürültüler)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bağırma! Bağırma!

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ZAFER İŞİK (Bursa) – Sen bağırma, sen bağırma!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ne bağırıyorsun buraya doğru?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Burada karşılıklı konuşuyoruz; o mikrofondan konuşuyor, ben mikrofonsuz konuşuyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, uzatacak değilim. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakikanızı rica ediyorum...

Arkadaşlar, duyamıyorum bir müsaade edin.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – O bağırıyor!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sana mı soracağım konuşup konuşmayacağımı?

BAŞKAN - Sayın Dağ, bir müsaade edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Sana mı soracağım bağırıp bağırmayacağımı? Sana mı soracağım konuşup konuşmayacağımı?

Senden izin almaya hakkım yok benim. Allah, Allah!

BAŞKAN – Açalım Sayın Muş'un mikrofonunu.

Buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, burada “Var mı yok mu? diye, böyle bir olay...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bağırma... Ne demek bağırma? Hakaret etmedim, bir şey demedim. (HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Böyle bir üslup... Sürekli sesinizi yükseltmeyin, yükseltmeyin!
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Konuşmacı ilk konuşmasında “Böyle bir şey kulağımıza geliyor, böyle bir şey var mı arkadaşlar?” diye sormuyor, direkt itham var. Böyle bir şey yapıldı mı diye araştırdık “Yok” diyor Emniyet.
ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Var!
MEHMET MUŞ (İstanbul) – İtham bu. (HDP sıralarından gürültüler)
Şimdi, diyor “Bize avukatların verdiği bilgi bu.” Sizin avukatların verdiği bilgi yanlış. Emniyetten bilgi alıyorum “10 yaşındaki bir çocuğa niçin, niçin silah dayayalım?” diyor.
Şimdi “Var mı yok mu?” diye soruyor, cevabını veriyorum. İlkinde itham ediyor, “Avukat bize böyle bilgi verdi.” Sizin avukatın verdiği bilginin doğru olduğunu nereden bilelim?
HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bakın, avukatı Filiz Hanım’la konuşup bu bilgiyi paylaştı.
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bunun bir propaganda aracı olarak kullandığına adım gibi eminim.
HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Hiçbir şey yok! Tamam. Biz sözümüzü geri alıyoruz, hiçbir şey yok ortada! Siz devam edin!
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, ikincisi Sayın Başkan, bakın, insanlar tabii ki cenazeye giderler, tabii ki taziyeye giderler.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN – Buyurun.
MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bu bizim toplumumuzdadır acıyı paylaşmak, acıyı paylaşmak toplumumuzdadır.
Benim söylediğim şu: Bakın, 15 yaşındaki Eren Bülbül’ü şehit eden teröristlerden “Zeynel” kod adlı Mehmet Yakışır’ın cenaze törenindesiniz.
AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – A Haber’in haberi ya!
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu sizin siyaseten koyduğunuz tavidir. (HDP sıralarından gürültüler) Siz Eren Bülbül’ün cenazesine değil onu katledenin cenazesine gitmişsiniz. 15 yaşındaydı bu çocuk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 15 yaşında! Ben Hişyar Bey’den bunu da dile getirmesini beklerdim. Bunu dile getirmesini beklerdim.
HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Devam edin hâlâ, sonuna kadar devam edin! Hiçbir şey demiyorum.
BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun.
2.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.
Sayın vekiller, konumuz biraz değişti ama yine de birkaç şey söylemek istiyorum.
Birincisi, şimdi, Sayın Muş burada diyor ki işte “İtham ediyorsunuz.” falan. Ben daha açıkça söyleyeyim, evet, size onlarca ve yüzlerce örnek gösteririz Emniyetin, kolluk güçlerinin evlere sabah nasıl baskın yaptığına; ağır silahları kadınların, erkeklerin, çocukların, yaşlıların kafasına nasıl dayadığına dair onlarca örnek verebilirim. İtham ediyorum ya! Açıkça itham ediyorum. O kolluk güçlerine emri veren İçişleri Bakanı, insan haklarını açıkça her yerde çiğnemektedir.
ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yargılanacaklar.
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ya, bizim kendi arkadaşlarımızın, sadece Diyarbakır değil, İstanbul’da, İzmir’de, Ankara’da evlerine yapılan baskınlarda bunların hepsi yaşandı. Gelip kendileri, aileleri, avukatları bize anlatıyor.
METİN YAVUZ (Aydın) – Çanak tutacaksınız, ne yapacaktı? Teröre çanak tutacaksınız, ne olacaktı?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İtham ediyoruz ya! Aksini siz ispat etmek zorundasınız.
AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – İtham mı ediyorsunuz, biz de sizi itham ediyoruz.
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Kesinlikle, o İçişleri Bakanınızın ve o Emniyetin söylediklerine ne beni ne bizim arkadaşlarımızı, ne halkımızı asla inandıramazsınız, külliye yalan söylüyorlar, ne diyecek?
AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Sizin halkınız kim ya?
METİN YAVUZ (Aydın) – Sizin halkınız kim?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Adam “10 yaşındaki çocuğun kafasına silahı dayadım.” diyebilir mi? Utanır bunu söylemeye, onun için reddediyor. Şimdi bu birincisi.
İkincisi, Eren Bülbül meselesi. Eren Bülbül’ün acısı bizim, hepimizin acısıdır, ailesinin acısı hepimizin acısıdır.
METİN YAVUZ (Aydın) – Allah, Allah ya!
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu konuyu böyle tartışarak hiçbir yere varamazsınız.
YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz niye tartışıyorsunuz?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bakın, ben söylüyorum. Her öldürülen insan, kim olursa olsun; çocuk, genç, kadın, yaşlı, her öldürülen insanın acısı hepimizin acısıdır ve bunu hissediyoruz.
METİN YAVUZ (Aydın) – Gittiniz, orada Fatiha okudunuz mu?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu acılar yaşanmasın, daha fazla göz yaşı dökülmesin, hiçbir aileye ateş düşmesin diye mücadele ediyoruz.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN – Buyurun.
Son kez açıyorum Sayın Oluç.
METİN YAVUZ (Aydın) – Orada Fatiha okudunuz mu, orada?
ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yahu, siz de Fatiha’sına da karışmayın adamın ya! Ayıp ya!
MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ya, cenazeye ölen için gidilmez gidilmez, ailesi için gidilir.
BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen...
Sayın Oluç, devam lütfen.
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Onun için tekrar vurgulayayım.
AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Teröriste Fatiha mı okunur ya!
BAŞKAN – Sayın Kılıç...
ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana ne Fatiha’sından ya! Sen Allah’ın tahsildarı mısın?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Her ölen kişi bu ülkede hepimizin canını acıtmaktadır hepimize acı vermektedir, hiç kimse acıları birbirine karşı kullanmaya kesinlikle çalışmasın.
ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Engin Bey, teröriste Fatiha mı okuyacağız?
BAŞKAN – Sayın Şahin...
ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Engin Bey, teröriste Fatiha mı okuyalım Allah’ını seversen! Bunu savunma bari.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İstismar ediyorsunuz ya! İstismar ediyorsunuz ya!
ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Savunulacak şey mi bu ya!
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, gelen son bilgi, Mersin 2'nci Ağır Ceza Mahkemesinde dosya numarası E.2015/370, o sözü edilen kişinin FETÖ'cülükten dolayı yargılandığı dosya. Buna da cevap verin bakalım.
ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hani yalandı? Kim yalan söylüyormuş?
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Cumhurbaşkanı'nın müdahale talebi var.
MEHMET RUŞTU TIRYAKİ (Batman) – Hani yoktu dava? Kimmiş yalancı? Kendi arkadaşına söyleyeceksin yalancı diye.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Altay...

Sayın Tiryaki, bakın, Sayın Altay'a söz verdim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bakın, size dosya numarası veriyoruz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Cumhurbaşkanı müdahale talebinde bulunuyor.

HAMZA DAĞ (İzmir) – 10 yaşındaki çocuktan sözünü geri aldı, geri aldı.

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, Sayın Dağ...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Süre bitti.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ne kadar tartışırsanız tartışın bu şekilde, ara vermeyeceğim.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sükûneti sağlayın.

BAŞKAN – Sayın Altay, sizin sesiniz gür çıksın.

Buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, terörle etkin mücadelede temel hak ve özgürlüklere dokunulmaması gerektiğine, hiçbir demokratik talebin teröriste masumiyet, terörizme meşruiyet sağlamayacağına, hiçbir güvenlik kaygısının da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak yapılamayacağına ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben teşekkür ederim. Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ama bu tarz tartışmaları doğru bulmuyorum, ahlaki de bulmuyorum. Niye bulmuyorum?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hangi tartışmaları?

METİN YAVUZ (Aydın) – Allah, Allah! Hoş değil!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Allah, Allah!” diyor peşinen ya!

Bir kere, tekrar edeyim, oradan bir ses geldi, sayın milletvekili diyor ki: “Fatih okudun mu?” Ya, sen Allah'ın tahsildarı mısın kardeşim?

METİN YAVUZ (Aydın) – Kendisi söyledi burada.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana ne ya! Okur okumaz adam ya, okur okumaz! Bu, bir.

AK PARTİ Grubu ve AK PARTİ'nin Sayın Grup Başkan Vekilleri buradaki milletvekillerinin imanını; vatanseverliğini; devlet sevgisini, saygısını; bayrak sevgisini, saygısını ölçecek bir teraziye sahip değil, böyle bir şey yok. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN YAVUZ (Aydın) – Allah, Allah! Avukatlığına mı soyundun sen? Bak, nereye getiriyor olayı ya!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz, âdeta, burada HDP'ye ayar vermeye çalışıyorsunuz, veremezsiniz, yanlış yaparsınız. Bunu yaparken de şehit kanlarını istismar ederek yapıyorsunuz. Ayıp, ayıp!

METİN YAVUZ (Aydın) – Yuh! Avukatlığına mı soyundun sen!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Adam diyor ki: “Eren Bülbül'ün acısı benim acım, Eren Bülbül'ün ailesinin acısı benim acım.”

Bunun üstüne laf edilir mi ya! Sizin kafa -daha önce de söyledim, MHP yanlış anladı- bu kafa işte, bu yaklaşım, ayrıştırıcı yaklaşım, bu ülkeyi bölecek asıl budur.

METİN YAVUZ (Aydın) – Tamam, işte, ayrıştırmasın, oraya da gitsin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Terörü istismar eden var.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kim söyle?

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Kim, kim?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Altay, söyle, terörü kim istismar ediyor?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunlar ediyor, AK PARTİ. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

METİN YAVUZ (Aydın) – Ayıp ya! Yuh olsun!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yazık, yazık!

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Yazıklar olsun ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sana ne, onlar cevabını verir ya! Nasıl ediyorlar söyleyeyim ya!

METİN YAVUZ (Aydın) – Bu kadar şey yapma ya! Uğraşma bu kadar yaranmak için! Yazıklar olsun!

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Yazıklar olsun!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Merak ettim, soruyorum ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben onlara hitap...

Şimdi, kardeşim, bu, bize bulaşmaz.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Bir terör örgütünün peşine takıldınız hepiniz. Böyle bir şey olabilir mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz... Asıl terörist sensin, sensin terörist.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Bir terör örgütünün peşine...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sensin, terörist sensin!

METİN YAVUZ (Aydın) – Terörü savunma!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, HDP'ye sen ayar ver.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Yazıklar olsun!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – FETÖ'dür terör örgütü, onun peşine siz takıldınız.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Siz takıldınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – FETÖ'yle PKK'nın ne farkı var?

İFFET POLAT (İstanbul) – Siz kendinize bakın ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – FETÖ Meclisi bombalandı. FETÖ'yle PKK'nın bir farkı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beyler, böyle bir yere varamazsınız!

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Hadi canım ya!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yapma ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle bir yere varamazsınız!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Hayret bir şeysin ya!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Genel Başkanımız PKK saldırısına uğradı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Turan Bey bir dakika.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – FETÖ'yü de destekleyen sizsiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biziz değil mi?

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Evet.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Yuh, yuh!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, buna “pişkinlik” denir de...

Bak, tekrar ediyorum: Burada kimsenin kimseye ayar verme hakkı yok arkadaşlar. Eleştirilere cevap verirsiniz, ayrı bir şey.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, eleştiriliyor ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Eleştirilere cevap vermektir Mehmet Bey'in işi.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, tamam işte.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Ya, şuraya niye gittin? Şurada ne kadar dua okudun, söyle bakayım?”

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Allah Allah!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir de kaç sure okuduğunuzu, kaç ayet okuduğunuzu soracaklar yakında!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yapma ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Böyle bir şey yok arkadaşlar!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, HDP'yi sen niye savunuyorsun Engin ağabey?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, tekrar ediyorum: Biz, Cumhuriyet Halk Partisi, PKK'yı öteden beri eli kanlı bir terör örgütü olarak gördük ve addettik.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – İşte, onlar söylemiyorlar onu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, ben bunu bin kere söyledim bu Mecliste!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım sistemi.

Sayın Altay, son kez açıyorum sisteminizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hükûmete şunu söyledik: Terörle etkin mücadele edin ama terörle etkin mücadele ederken temel hak ve özgürlüklere dokunmayın, sivil kayıplar noktasında hassasız dedik.

Tekrarın gücünden dolayı tekrar söylemek istiyorum: Değerli arkadaşlar, silah sesleri ve barut kokusu içerisinde özgürlük, bağımsızlık çığlığının, barış çığlığının sesi duyulmaz, bir. Bu lafım PKK'ya ya da PKK'yı destekleyen özgürlükçülere.

İFFET POLAT (İstanbul) – O tarafa doğru bakın, öbür tarafa söyle.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beni siz sinirlendirdiniz, onlar sinirlendirse onlara bakarım.

Ancak bir şey var, bakın, devam ediyorum, anlayışımızı ortaya koyuyorum. Hiç bir hak talebi, hiç bir demokratik talep teröriste masumiyet, terörizme meşruiyet sağlamaz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Destekleyene de sağlamaz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Güzel mi? Burası güzel. Hiç bir güvenlik kaygısı da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak yapılamaz. (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Doğru.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Doğru.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, PKK terör örgütünün işlediği cinayetler için, siz, 6 milyon oy almış bir siyasi parti grubunu burada hedef gösterirseniz, onların Meclis dışındaki can güvenlikleriyle de oynamış olursunuz.

METİN YAVUZ (Aydın) – HDP'nin avukatı mısın?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ya, HDP hiç eleştirilmeyecek mi? HDP hiç eleştirilmeyecek mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben haklının yanındayım; sen haklı ol, senin de yanında olayım.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Siz, ittifak yapıp bu partilileri atma meselesini...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani AK PARTİ eleştirilebilir, HDP hiç eleştirilemez!

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim, kayıtlara geçti.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitirmedim.

BAŞKAN – Bir kez daha söz vermeyeceğimi söyledim. 5 sefer söz verdim Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nerede 5 sefer verdin ya?

BAŞKAN – Farkında değilsiniz.

Peki, son bir kez daha söz veriyorum, son kez.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Engin Bey, HEP'lileri siz attınız SHP'den ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Son söz: Orta yerde bir terör var, mücadele edilmesi gereken terör örgütleri var.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Anayasa'ya hüküm koyalım “Madde 5: HDP eleştirilemez, HDP'ye söz söylenemez, bunu da CHP olarak biz destekleriz.” diye koyalım Anayasa'ya bir hüküm.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunlarla hep birlikte mücadele edelim ama bu teröristlerin işledikleri cinayetlerden kendimize bir siyasi çıkarım elde etmeye, bunu siyaseten kullanmaya çalışmayalım. “Terörü istismar ediyorsunuz.” dediğim budur.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teröristin cenazesine gitmek istismar değil midir, bunun için bir sözünüz yok mu sizin? (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var, söyledim ya. Çok ayıp!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ne diyorsunuz? Cenazesine gitmekle ilgili bir şey söyleyin, teröristin cenazesine gidenle ilgili bir kelam edin Allah rızası için de biz de dinleyelim! Hadi, dinleyelim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teröristin cenazesine giden yok, ayıp ediyorsun! Hareket çekme bana! Hareket çekme bana!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teröristin cenazesine gidenle ilgili bir kelam edin Allah rızası için, başka bir şey istemiyoruz!

ENGİN ALTAY (İstanbul) - “Teröristin cenazesine gitmedim.” diyor adam, “Gitmedim.” diyor adam; bırakın ya! Kaldı ki kimsenin dışarıdaki insani yaklaşımlarla taziyeye gitmesi de sizin meseleniz olmaz, olmamalı. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

Sayın Muş, buyurun...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yanlış yerden girdin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne yanlış ya? Terörist mi bunlar?

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Destekliyorlar.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, bu HEP’lileri siz attınız.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O zaman Mithat Sancar’ı oraya oturtmayın kardeşim. Mithat Sancar oradan Meclisi yönetiyor, oturtmayın o zaman. Ayıp ya! (CHP sıralarından alkışlar)

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya, kuliste de bize böyle yaklaşmıyorlar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gidin, dövün bunları; hadi, kalabalıksınız, bunların hepsini dövün!

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ya, işi karıştırma. İş karıştırdın.

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Senin oylarınla oturuyor orada, senin oyunla oturuyor!

METİN YAVUZ (Aydın) – İşiniz gücünüz demagoji!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, SHP’nin içinden...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bakın, bir Grup Başkan Vekili ayakta, konuşmak için bekliyor hem de sizin kendi Grup Başkan Vekiliniz. Müsaade edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Arkadaşlar, sakın olalım.

BAŞKAN – Buyurun.

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, öncelikle, biz AK PARTİ’li Grup Başkan Vekilleri, elimizde bir terazi var, kimin ne işleyip işlemediğini ölçmüyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, ayar çekiyorsunuz, millete ayar veriyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkincisi: Burada milletvekilimize “Terörist sensin.” diye ifade kullandı Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, kullandım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Milletvekilimiz öyle bir şey söylemedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, bir dakika, milletvekilinin ne dediğine bak.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu sözleri size iade ediyorum, hepsini size iade ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de sana iade ediyorum!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kusura bakma, böyle bir şey yok!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Terörün peşine takıldın.” dedi bana.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Demedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Terör örgütünün peşine takılmışsınız.” dedi, aynı şey.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Terörist” demedi kimse size, “terörist” demedi size. Bütün, aynılarını size iade ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz de FETÖ’nün peşine takıldınız, alayınız. Hayret bir şey ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Altay’a bu ifadelerin tamamını iade ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de sana ettim, 2 misli hem de.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkinci konu şu: Şimdi, tartışma... Burada bir iddia ortaya atılıyor, iddiaya cevap veriliyor; Sayın Altay çıkıyor, âdet hâline getirmiş, bizim gruba dönüp ayar vermeye çalışıyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, kaç Fatiha okuduğunu söylüyor adam. Onlara ne ya?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kusura bakma, cevabını onlar verebilir ya, kendilerini savunabilirler, siyasette bulunuyorlar; size avukatlık vazifesi mi verdiler?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok ayıp ya, çok ayıp!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Her oturumda Sayın Altay bunu yapıyor. Dönüp bizim grubumuza ayar vermeye çalışıyor. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, ben doğrunun yanındayım.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Az önce ayardan bahsediyordunuz, bunu yapmayın; Sayın Altay, bunu yapmayın. Kusura bakmayın...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne yapıp yapmayacağımı sana mı soracağım? Bak, şimdi de bana ayar veriyor; HDP’ye ayar bitti, bana veriyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Grubumuza dönüp fırça atmaya çalışıyorsunuz ya! Böyle bir şey olur mu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne fırçası ya? Adamları sorgulayamazsınız. Ayıp ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Terörü istismar ediyorlar. Her kim ki terörü istismar ediyorsa Allah bin belasını versin. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve HDP sıralarından alkışlar (!)]

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Âmin, Allah bin belasını versin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yüz bin versin, yüz bin versin!

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Âmin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkinci konu: Şimdi, değerli milletvekilleri, burada bir çocuktan bahsediliyor. Bakın, bizim hiçbir çocuğa, Türkiye Cumhuriyeti devletinin altında yaşayan hiçbir evlada -8 yaşında, 10 yaşında, 15 yaşında- silah dayama gibi bir şeyi kabul etmemiz mümkün değil. Aradım, teyit ettim diyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Dayamışsınız ya, dayamışsınız işte.

OYA ERSOY (İstanbul) – Artık saklanmıyor zaten.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Mümkün değil, kabul etmeyiz, edemeyiz; bunu alenen söylüyorum. Fakat Eren Bülbül’ü birileri katletti arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Katleden kim? Kim katletti bu çocuğu? PKK'lı teröristler.
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ceylan Önkol'u kim katletti?
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi siz insanların taziyesine katılırsınız, cenazesine katılırsınız... Ankara Kızılay'da otobüs bekleyen annenin karnındaki çocuğu katleden PKK'lı teröristin cenazesine omuz verirsiniz siz siyasi tavrınızı onlardan yana koyarsınız; bunu söylemeyecek miyiz? (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)
Değerli milletvekilleri, bizim burada kimseye “Sen teröristsin.” diye bir ifademiz olmadı.
ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var.
HAMZA DAĞ (İzmir) – Eleştirmeyecek miyiz yani?
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Söylediğimiz şu... Söylediğimiz şu...
ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne bağıırıyorsun!
HAMZA DAĞ (İzmir) – Sen de eleştir, sen de eleştir ki normale gelsin. Her siyasi parti iyi olsun yani.
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Nasıl istiyorsanız öyle anlayın.
Söylediğimiz şu: Şimdi burada bütün partiler siyaset yapıyor. Türkiye'de siyaset zemininde herkes talepte bulunabilir. Meşru alanda taleplerini dile getirebilir ama siz bir taraftan “Meşru alanda siyaset.” diyeceksiniz, diğer taraftan...
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN – Açalım sistemi...
MEHMET MUŞ (İstanbul) - ...Diyarbakır il binasının önünde anne diyor ki: “Evladımı buradan götürdüler.” (HDP sıralarından gürültüler) Anne diyor ki: “Evladımı buradan götürdüler.” Onları görmeyeceksiniz, kör olacaksınız, sağır olacaksınız...
MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Onları siz duyun, siz..
OYA ERSOY (İstanbul) – Berkin'in annesine küfredene söyleyin bir laf.
BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Bağırma! Bağırma!
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biz bunu dile getirince de “Siz bu insanlara terörist diyorsunuz.” diyeceksiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz hiç kimseye, hiçbir partiye “terörist” demedik, demeyiz.
ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var, dediniz.
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ama şunu ifade ederiz: Terörle aranızda mesafe koyun deriz, terör örgütünü lanetleyin deriz ama meşru zeminde taleplerinizi iletin, meşru zeminde siyaset yapın.
Bakın, bizim ilçe başkanlarımızı, il başkan yardımcılarımızı PKK terör örgütü katletti.
ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hamile kadınlar cezaevlerinde düşük yaptı.
MEHMET MUŞ (İstanbul) – Güneydoğu'da, Şırnak'ta il başkan yardımcılarımızı katlettiler, ilçe başkanlarımızı katlettiler. Bu anlamda mücadele eden bir siyasi partiyiz. Kusura bakmayın, bunların bilinmesi lazım.
Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Muş.
HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, HEP'lileri SHP attı.
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...
BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, müsaade eder misiniz. Yani bu bir müzakere zemini olmaktan çıkıyor ama ne olursa olsun burayı kapatmayacağım. Onu da size söyleyeyim. Onun için lütfen, Grup Başkan Vekillerinden de rica ediyorum. Yani söyleyeceklerini söyleyinler ama üslubu içerisinde.
Buyurun Sayın Oluç.
5.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, FETÖ'nün siyasi ayağının ortaya çıkarılması, acılar yaşanmasın diye mücadele edilmesi, demokratik siyaset zemininde sorunların çözümü için adım atılması gerektiğine ilişkin açıklaması
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.
Sayın vekiller, şimdi, bakın, size bir şey sorulduğu zaman cevap veremediğinizde hep aynı şeye başvuruyorsunuz.
METİN YAVUZ (Aydın) – Niye cevap veremiyoruz?
RECEP ÖZEL (Isparta) – Niye cevap veremeyeceğiz?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu iyi bir usul değil.
Birinci soru şuydu: Bu yargılanan terörle şube müdürü meselesiydi. Ortaya çıktı, yargılandı, size dosya numarasını da verdim. Cumhurbaşkanlığı müşteki ha!
Bakın, ben bize burada bir şey söylemiştim. Demiştik ki: Mesela sizin vekilleriniz arasında kimin Fetullah'la beraber fotoğrafı varsa onlar kendilerini affettirmek için en fazla bize bağırın, hakaret eden, saldıranlardır.
BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Ne alakası var!
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ve hâlâ da aynı şeyi söylüyorum. Neden bunu rahatlıkla söylüyorum? Çünkü siz siyasi ayağı ortaya çıkarmadınız. Siyasi ayak sizin gövdenizin içinde. Şimdi, bu, bir.
İki: FETÖ'yle ilgili, iltisaklı olan hangi emniyet mensupları varsa onlar bize yönelik en ağır saldırıları yapıyorlar. Muhafızlara yönelik en ağır saldırıları yapıyorlar.
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN – Açalım sistemi...
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Neden? Çünkü kendilerini affettirmek istiyorlar. Onlar henüz atılmamış...
BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Ne alakası var?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - 33 bini atıldı, İçişleri Bakanı 33 bin kişiyi attı. İçinden atılmamış olanlar da kendilerini affettirmek için bize saldırarak kendilerini kurtarmaya çalışıyorlar. Bunu da söyleyeyim, kayıtlara geçsin.
Şimdi, bu Emniyet Müdürü böyle birisi. 10 yaşındaki çocuğun başına silah dayamışlar oraya giden polisler. Ya, Berkin Elvan'ı kim öldürdü? Örnekleri saymaya devam edeyim mi? Ceylan Önkol nasıl öldü? Uğur Kaymaz ne oldu?
HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Yasin Börü'ye ne oldu?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Şimdi, bunları söylerken aslında utanarak, sıkılarak söylüyorum.
HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ölülerini mi yarıştıracağız?
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Sayın Yayman, siz bunları benden daha iyi biliyorsunuz.
HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Biliyorum. Onun için yakıştıramıyorum size.
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, Roboski ne oldu, Roboski?
HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ölülerini mi yarıştıracağız?
BAŞKAN – Sayın Yayman, lütfen, karşılıklı değil...
HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Şimdi niye bunları söylüyorum?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Acıları yarıştırmak için değil; bizim acımız daha fazla, sizinki daha fazla, daha az, daha az demek için değil; bu acılar yaşanmasın, bunun için mücadele edelim, demokratik siyaset zemininde bu sorunların çözümü için adım atalım diyoruz.

Ben, dün, burada açık teklifte bulundum Meclis kürsüsünde bütün siyasi partilere. Bunun yolu budur. Demokratik siyaset konuşacak, tartışacak, birlikte çözüm yolu bulacak. Sayın Muş'un diliyle olmaz bu. Sayın Muş'un dili dağa çıkışları artırır.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Allah, Allah!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Sayın Muş'un dili demokratik siyaseti ortadan kaldırır, etkisiz hâle getirir. Biz ise demokratik siyaset etkili olsun, gelin bu sorunu birlikte çözelim diyoruz. Bir daha bunu teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Ünal Çeviköz, İstanbul Milletvekili. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sonra söz veririm size.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sonra söz vermenizin bir anlamı yok. Sonra söz vermenizin bir anlamı yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Konuşmacıyı çağırdım Sayın Muş. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İsmim zikredilerek bana sataşmada bulunuldu.

BAŞKAN – Bakın, sisteme arkadaşlar girmişler. Ben buradan sizin söz isteyip istemediğinizi göremiyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yirmi dakika sonra aynı tartışmayı başlatmanın bir manası yok. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başlamayız ya.

BAŞKAN - Siz söyleyin, kayıtlara geçsin

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hatip kürsüde, böyle bir usul yok efendim.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ya, o sırayı bozan siz, çözüm süreçlerini bombalayan siz, demokratik siyasetten bahseden siz; nasıl oluyor bu?

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, biraz bekleteceğim, müsaade edin. (CHP sıralarından gürültüler)

Buyurun Sayın Muş.

6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, demokratik siyasete değil, dağa ve teröre karşı olduklarına ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sanki biz demokratik siyasete karşıymışız gibi bir ifadede bulundu. Ama biz dağa karşıyız, teröre karşıyız; bunu bilersiniz. (CHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, lütfen dikkat edilsin. Böyle şey olmaz ya!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Millî meselelere dönelim, Libya Anlaşması var.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çeviköz.

CHP GRUBU ADINA AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Libya'da 2011 yılında Muammer Kaddafi'nin devrilerek ülkenin parçalanmasından bu yana geçen sekiz yılda ne çatışmalar sona erdi ne iktidarın bu ülkeye müdahalesi eksik oldu. 2011 yılında Libya'ya müdahaleye yeşil ışık yakan iktidar, bugün hatalarından ders almadan aynı çizgiye devam ediyor. Ülkede 2011-2015 yılları arasında süren çatışmaların 17 Aralık 2015'te Fas'ın Suheyrat kentinde imzalanan Libya Siyasi Anlaşması ve bu Anlaşmaya referansla aynı ay içinde alınan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2259 sayılı Kararı'yla yatışacağı umuldu ancak çatışmalar şiddetlenerek devam etti ve Libya'daki bölünmüşlük derinleşti.

Bugün Libya'daki tablo kabaca şu şekildedir: Bir yanda Başbakan Fayez Al-Sarraj liderliğinde Trablus'taki Ulusal Mutabakat Hükûmeti ve bunun karşısında yer alan Libya Ulusal Ordusunun Komutanı Halife Hafter liderliğinde ülkenin doğusunu büyük oranda kontrol eden Tobruk Hükûmeti. Bu bölünmüşlük ülke içinde, silahlı güçlerden kurumlara kadar uzanan geniş bir yelpazede etkisini göstermekte. Ancak Libya'daki durum sadece bu iç bölünmüşlikle açıklanamaz. IŞİD ve Ensar El Şeria gibi El Kaide uzantılı örgütlerin faaliyet gösterdikleri Cezayir, Çad, Sudan, Mısır, Tunus, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan gibi bölge ülkelerinin aktif bir şekilde taraf oldukları; Fransa, İngiltere ve İtalya gibi Avrupa ülkelerinin müdahil oldukları, Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya gibi küresel güçlerin de ağırlıklarını her geçen gün daha fazla hissettirdikleri kaotik bir savaş sahasıdır Libya. Türkiye Aralık 2015'te imzalanan Libya Siyasi Anlaşması'na kadar ülkedeki saflaşmada, Trablus'ta İhvan'ın etkin olduğu grupların yanında yer aldı, Katar ve -el-Beşir devrilene kadar da- Sudan'la aynı doğrultuda hareket etti. Hafter ise Mısır, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Fransa ve Rusya'nın aktif desteğini aldı, almaya da devam ediyor.

Libya'da durum böylesine karışık ve tehlikeliyken Türkiye'nin Libya denklemine "yangına benzin döktüğü" görüşünü destekleyen bulgular giderek çoğalıyor. İşte, böyle bir ortamda gündemimize gelen ve bugün üzerinde konuşmakta olduğumuz Güvenlik ve Askerî İşbirliği Mutabakat Muhtırası'nın onaylanmasına karşıyız. Neden karşı olduğumuzu, hem Türkiye'de kamuoyuna daha net ve açık şekilde anlatmak hem yüce Meclisimizde anlamak istemeyen çevrelerin de anlamasına yardımcı olmak amacıyla huzurunuzdayım.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 2011 yılında, Libya'daki çatışmaları yatıştırmak ve ülkede huzur, barış ve istikrarı sağlamak amacıyla 2 önemli karar aldı. Bunlar, 1970 ve 1973 sayılı Kararlardır. 1970 sayılı Karar'ın (9)'uncu paragrafı Libya'ya yönelik geniş kapsamlı silah ambargosunu düzenlerken Birleşmiş Milletlere üye bütün devletlere önemli sorumluluklar yüklemektedir. Bu karar uyarınca Libya'ya silah satışı, ihracı ve transferi yasakken, Türkiye'den Libya'ya gemiler ve uçaklar dolusu silah, SİHA ve zırhlı araçlar gönderildiğini Birleşmiş Milletler kayda geçirmiştir. Şüphesiz bunun anlamı şudur: Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Libya'ya ilişkin kararlarını ihlal etmektedir. 1973 sayılı Karar'daysa söz konusu silah ambargosuna uyulup uyulmadığını gözlemleyip raporlaması için bir uzmanlar veya bilirkişiler heyeti oluşturulmaktadır. İşte, bu

uzmanlar heyetinin hazırladığı raporlarda Türkiye'nin Libya'daki yangına nasıl benzin döktüğünü bütün çıplaklığıyla anlatılmaktadır.

Şimdi soruyorum: Bir yandan uluslararası hukuka dayalı meşruiyet tezleri ileri sürerek "Libya'nın Birleşmiş Milletler tarafından tanınan hükûmetiyle anlaşma imzaladık, ne var bunda?" diye soracaksınız ve bu hükûmetle anlaşmalar imzalamayı haklı göstermeye çalışacaksınız, öte yandan aynı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararlarına aykırı hareket ederek Libya'ya silah ambargosunu delip silah göndereceksiniz. Bu nasıl bir uluslararası hukuk anlayışıdır? Bu keyfi uygulamalara dayalı dış politika anlayışı ülkemizi ne yazık ki dünyanın neredeyse en yalnız ülkelerinden biri hâline getirmiştir. Türkiye buna layık değildir değerli milletvekilleri.

İktidar, İhvan dayanışmasıyla Libya'daki yangına benzin dökmeye devam ettikçe bunun ağır maliyetleri olacak, bu maliyeti de halkımız ödeyecektir. Biz bu şekilde dar görüşlü, ideolojik ve taraf tutan, ülkemizi yalnızlaştıran politikalara karşıyız, onay vermeyeceğiz ve neden onay vermeyeceğimizi de ülkemizin, yurttaşlarımızın üzerine yüklenecek maliyetlerinin neler olacağını da kısaca sıralamak isterim:

1) Libya'daki savaş uzayacak ve ülkeye istikrar gelmesi gecikecektir, Türkiye bunu mu istemektedir?

2) Doğu Akdeniz'deki gerilim daha da artacaktır. Yumuşak güç kullanmayı beceremediğini anlayan iktidar savaş tellallığıyla neyi hedeflemektedir?

3) Mısır, Fransa ve Rusya başta olmak üzere, Hafter'i destekleyen ülkelerle, sanki mevcut dış politika sorunlarımız yetmiyormuş gibi, yeni ve büyük sorunlar yaşayacağız. Dış politika sorun çözmek için midir, yoksa sorun yaratmak için mi?

4) IŞİD ve Ensar El Şeria başta olmak üzere, El Kaide uzantılı örgütler kendileri için elverişli ortamı Kuzey Afrika'da daha da genişleteceklerdir. Libya'ya gönderilen silahların bu örgütlerin eline geçtiğine ilişkin raporlar vardır. İktidar bu gelişmeye destek veren taraf olarak görülmekten gurur mu duymaktadır?

5) Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını defalarca ihlal eden ülke konumuna düşecek ve ağır ithamların muhatabı olacaktır. Suriye'de desteklenen grupların işlediği suçlar bir insanlık suçu olarak görülürken ve ileride Türkiye'yi ciddi sıkıntıya sokabilecekken, bunları temizlemek yerine şimdi başka suçlamalarla karşı karşıya gelmek mi istenmektedir?

6) Türkiye, Libya'ya ilişkin diplomatik süreçlerden daha fazla dışlanacaktır. Bu konuda bir soru sormayacağım. Zira, zaten Türkiye'de mevcut iktidar artık "diplomasi" denen kavramın tamamen dışındadır. Onun için dışlansa ne yazar dışlanmasa ne yazar?

7) Libya, örtülü silah satışları için bir pazar hâline dönüşecek, bu da küresel güvenliği tehdit edecektir. Böyle bir silahlanma yarışını mı arzuluyoruz?

8) Libya'daki istikrarsızlık Kuzey Afrika'daki diğer ülkelere de yayılacaktır. Suriye bataklığı yetmedi, Libya'da bu kadar hevesle yeni bir iç savaşta taraf olmaya hazırlanılıyor. Peki, bundan sonraki hedef neresidir?

9) Libya pazarı Türk şirketlerine tamamen kapanacaktır. Hatırlanacağı üzere, 2011 yılından önce Türk şirketleri Libya'da milyarlarca dolarlık iş hacmine sahipti. Yarın öbür gün Libya'da iktidarın değişmesi hâlinde kiminle iş yapmayı sürdüreceğiz?

Değerli milletvekilleri, Libya'daki çatışmalara taraf olmanın maliyetleri bu kadar yüksekken, Trablus Hükûmetiyle imzalanan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası, iktidarın, taraf tutan politikasının dozunu artırmak istediğini göstermektedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bölgemizdeki yangına benzin döken bu mutabakat muhtırasına olumlu bakmamız mümkün değildir.

Öncelikle, 27 Kasım'da Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat'la birlikte imzalanan bu mutabakat Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine 14 Aralıkta getirildi, 16 Aralıkta da Dışişleri Komisyonunda görüşüldü. İktidar, bu mutabakatı Türkiye'nin çıkarları öyle gerektirdiği için değil İhvan kardeşliği öyle gerektirdiği için yüce Meclise sunmuştur. Başka bir ifadeyle, Türkiye mecbur kaldığı için değil, her an devrilebilecek Trablus Hükûmeti mecbur kaldığı için bugün bu mutabakatı konuşuyoruz. Hükûmetin yanlış politikalarının faturasını ödemekte olan halkımızın şimdi bir de evlatlarının Libya'daki savaşa gönderilmesine biz seyirci kalamayız.

Değerli milletvekilleri, söz konusu mutabakat birçok muğlak, ucu açık ve Türkiye'yi Libya'daki savaşın doğrudan tarafı kılacak ifadelerle donanmıştır. Bunları da bu işin ne kadar çarpık olduğunu anlatmak için sırasıyla dikkatlerinize sunmak isterim. Mutabakat Muhtırası'nın 3'üncü maddesinde yer alan tanımları, Libya'nın yıllardır iç savaş yaşayan bir ülke olduğunu hiç aklımızdan çıkarmadan değerlendirmemiz gerekir. Gönderen taraf "kabul eden tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderecek taraf" olarak tanınmaktadır. Türkiye'nin Libya'ya askerî yardım göndermesinin önünü açan bu tanım, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1970 sayılı Kararı'na aykırıdır.

"Misafir personel, taraflardan herhangi birinin bu mutabakatın uygulanması amacıyla diğer tarafa gönderdiği personel veya savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahısları ifade eder." denmektedir. Bu ifade de yer alan "savunma ve güvenlik kuruluşları" tanımlanmadığı gibi "sivil şahıslar"ın kimler olacağı da belirsizdir. İktidarın, savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar örtüsü altında, şiddetli bir iç savaşın yaşandığı Libya'ya birtakım paramiliter unsurları konuşlandırmak için kendisine alan açma çabasından çok ciddi endişe duyuyoruz.

İmzalanan metin, askerî nitelikli bir mutabakat muhtırası olmasına ve iş birliği alanlarının büyük kısmının da güvenlikle yakından ilişkili olmasına rağmen, sanki Libya'ya muharip güç gönderilmeyecekmiş görüntüsü verilmektedir. Ama uluslararası basına bakıyorsunuz, hatta daha bugün Çin kaynaklarından gördüğümüz kadarıyla hâlen, şu anda Libya'da Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının bulunduğu dair çok ciddi raporlar yer almaktadır.

Ama daha vahim bir durum var değerli milletvekilleri, bu mutabakat muhtırasının Türkçe metninde yer alan "sivil şahıslar" ifadesi muhtıranın İngilizce metninde geçmiyor. Uluslararası anlaşma metinlerinin dahi iktidarın hilelerinden kaçamadığını gösteren bu durum resmen bir skandaldır. Kandırılmaktan muzdarip iktidar, şimdi de kendi Parlamentosunu kandırmak istemektedir. Bu bir uluslararası hukuk ihhalidir ve sırf bu nedenden ötürü bu mutabakat muhtırasının, değil onaylanmak, derhâl geri çekilmesi gerekir.

Devam ediyorum. "Hibe" kelimesi "Bir malzeme veya hizmetin bağışlanması veya bedelsiz devrini ifade eder." şeklinde tanımlanıyor. Türkiye'nin, Libya'daki çatışmanın taraflarından birine askerî nitelikte bir malzeme veya hizmet bağışlaması veya bedelsiz devri söz konusu oluyor. Hatta "hizmet" kelimesinin tanımına bakarsak, Türkiye Trablus'taki hükûmete, mülkiyeti elde olmak kaydıyla kara, deniz, hava araç gereç, silahları, bina ve eğitim üssü tahsis edebilecek. Bu tanım Türkiye'nin Ulusal Mutabakat Hükûmetine savaş uçağı ve savaş gemisi başta olmak üzere bir çok askerî aracı tahsis etmesine olanak tanımaktadır.

İktidarın ne yapmak üzere olduğunu farkında mısınız değerli milletvekilleri? Türkiye'nin Libya'daki Ulusal Mutabakat Hükûmetine askerî personel, malzeme ve teçhizat göndererek ülkedeki savaşa doğrudan müdahalesine zemin hazırlamakla ülkemizdeki ekonomik kriz unutturulmaya çalışılıyor. İhvacı gruplar çocuklarımızın kanlarıyla kurtarılmaya çalışılıyor. Bir kez daha söylüyorum, bunun için verecek canımız yok.

Bu mutabakat uyarınca çeşitli gizlilik derecelerine sahip bilgi ve malzeme de Trablus Hükûmetiyle paylaşılacak. Savaş hâlinde ve çok zayıf olan bir hükûmete askerî ve stratejik önemdeki gizli bilgileri vereceksiniz. Peki, bu Hükûmet yarın devrildiğinde, verdiğiniz bilgilerin güvenliğini kim sağlayacak?

Değerli milletvekilleri, Mutabakat Muhtırası'nın "İstihbarat" başlıklı 8'inci maddesi uyarınca Türkiye, Ulusal Mutabakat Hükûmetine birçok taahhüdün dışında operasyonel iş birliği taahhüdünde de bulunuyor, hem de bu iş birliğinin kapsamını "tarafı hedef alan ulusal güvenliğine yönelik tehditler" ve "tarafı karşılıklı ilgilendiren bölgelerdeki güvenlik gelişmeleri" ifadeleriyle bir hayli de geniş tutuyor. Başka bir ifadeyle neredeyse güneşin altındaki her şey Trablus'taki İhvacılara operasyonel istihbarat desteği verilmesini sağlayabilir. Bu mudur dış politika, bu mudur hukuk, bu mudur Türkiye'nin menfaatlerini gözetmek? (CHP sıralarından alkışlar)

8'inci maddenin (4)'üncü fıkrası da şu şekilde: "Çalışma ilkeleri alanında danışmanlık hizmeti vermek, istihbari ve operasyonel faaliyetlerin koordinesini sağlamak için yeterli sayıda personel Türkiye ve Libya'daki Savunma ve Güvenlik İş Birliği Ofisi bünyesindeki ilgili kurumlar tarafından atanır." deniyor. "Görev tanımı ve personel sayısı gibi diğer hususlar düzenlenecek protokolle belirlenir."miş. Bu nasıl bir ifadedir değerli milletvekilleri? İlgili kurumlar hangileridir, belli değil; ofise atanacak personel ne iş yapacak, belli değil. Sayısı daha sonra protokolle belirlenecek. Bakınız, danışmanlık hizmeti ve istihbari ve operasyonel faaliyetlerin koordinesini kisvesi altında Türkiye'den Libya'ya birtakım paramiliter güçlerin, hatta Suriye'nin İdlîb vilayetindeki yabancı savaşçıların sevk edilmesine neden olabilecek bu düzenleme, bölgenin güvenliği için çok büyük bir tehdit oluşturmaktadır ama sadece bölgenin değil, Türkiye'nin ulusal güvenliği için de fevkalade büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Zira, iktidara yakınlığı bilinen "SADAT" isimli özel güvenlik şirketinin Libya'ya savaşçı gönderebileceğine ve İdlîb'deki savaşçıların Libya'da görüldüklerine ilişkin, uluslararası basında haberler bolca yayınlandı. Bu haberler Türkiye'yi, Suriye'de olduğu gibi, tüm uluslararası toplum önünde de yeni yeni suçlamalarla yapacaktır. Bu mudur Türkiye'ye layık görülen?

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası, Libya'nın egemenliğine ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, Libya'daki savaşı sona erdirmeyi amaçlayan 1970 sayılı Karar başta olmak üzere, aldığı bütün kararlara aykırıdır. Uluslararası hukuk önemlidir, uluslararası hukuku önemseyeceğimi özellikle burada tekrarlamak istiyorum. Çünkü "Daha evvel başka ülkeler için alınmış olan birtakım Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını başkaları ihlal ediyorsa o zaman Türkiye'de ihlal eder." anlayışı fevkalade yanlış bir anlayıştır. Çünkü, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası hukuka saygın bir aktör olması için çalışıyoruz ve bunu arzuluyoruz. Bunu düşünmeyenlere de bu şekilde düşüncelerini tavsiye ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bundan daha önemlisi "Ülkemizin çıkarlarına aykırıdır." dedik. Üstelik "Misafir personel, misafir öğrenci, savunma ve güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar örtüleri altında da Libya'ya askerî kuvvet sevk etmenin öñü açılıyor." dedik. Türkiye'den Libya'ya uçak ve gemilerle zaten gönderilmekte olan silah, cephane, İHA, SIHA ve BMC üretimi zırhlı araçların sevkîyatının hız kazanmasına da bu mutabakat metni zemin hazırlıyor. Trablus'taki hükûmete şimdiye kadar gönderilen teçhizattan daha fazlasının gönderilmesi amaçlanıyor. İktidar, Suriye'de olanlardan hiç ders almamış, bölgemizde akan kanı da umursadığı yok. Ancak bu mutabakatla "Doğu Akdeniz'deki çıkarlarımızı koruyacağız." aldatmacasıyla halkımızı kandırmanıza biz asla müsaade etmeyeceğiz. Libya'ya asker gönderme konusunun bir beka sorunu olmadığına, bu argümanın halkımızın nezdinde bir karşılık bulmadığına öğrenildiğini düşünüyorduk. Fakat görüyoruz ki bu anlayışın hâlâ vazgeçilmemiş. Halkımızın bütün evlatlarının canı kıymetlidir. İnsanlarımızın huzur ve güvenliklerinden daha büyük bir beka da yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Bugünkü askerî yardım yapacağımız Libya, Kıbrıs'ta yanımızda duran bağımsız ve egemen Libya değildir, vekil güçlerin etkisinde, iç savaş içinde olan bir ülkedir. Türkiye eğer Kıbrıs'tan kaynaklanan ahde vefasını göstermek istiyorsa bunu Libya'daki iç savaşa müdahil olmayarak, Libya'nın toprak bütünlüğünü savunarak gösterebilir. Ülkemizin menfaatlerini mi korumak istiyorsunuz? O zaman, Libya'daki savaşa taraf olmayın. Libya'ya silah ve savaşçı göndermeyin. Fikriniz sorulmadıkça başka ülkelerin iç işleri hakkında fikir vermekten bile kaçının.

Diyelim ki bu teklif onaylandı ve Libya'ya uçak veya gemi gönderdiniz, Türk gemi ve uçaklarını vurma emri veren Hafter kuvvetleri de bize saldırdı. Ne yapacaksınız? Onun için, Cumhuriyet Halk Partisi olarak son kez uyarmak isteriz:

1) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararının ihlal edilmesini onaylamış olacaksınız.

2) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa ihvan saplantınız yüzünden evlatlarımızın uzak coğrafyalarda ölümüne neden olacaksınız.

3) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa Türkiye'nin, bölge ülkeleri Rusya ve Fransa'nın karşımızda olacağı bir savaşa girmesine yol açacaksınız.

4) Bu kanun teklifini geri çekin, yoksa ileride tarih önünde sorumlu olacaksınız.

Siyasi tarihimize söylenen en önemli sözlerden biridir: "O zaman sizi biz bile kurtaramayız."

Hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Volkan Bozkır buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VOLKAN BOZKIR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin olarak AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi bu vesileyle saygıyla selamlıyorum.

Anlaşmanın detaylarına girmeden önce dünyada hâlihazırda birçok ülkede sorunlar yaşanıyor ve bölgesel ve küresel barış ve istikrar çok sıkıntılı bir dönemden geçiyor. Latin Amerika'da Şili, Bolivya ve Venezuela'da; Asya'da İran, Hong Kong ve Keşmir'de; Avrupa'da Fransa, İspanya, Birleşik Krallık'ta yaşananlar gerçekten tedirginlik yaratıyor. Belçika, Hollanda, İsveç, İspanya ve İtalya'da hükûmet kuramama sıkıntıları var.

Avrupa Birliği eskiden cazibe merkeziydi ancak şu anda üye ülkelerinin sorunlarını karşılayamaz bir noktaya gelmiştir ve bundan da önemlisi, özellikle Doğu Akdeniz, Suriye, Irak, İran, Kuzey Afrika ağırlıklı olarak yeni bir düzen, geleceğe yönelik yeni dengeler oluşturulma çabaları da sürmektedir.

Türkiye olarak bu gelişmeleri yakinen takip ediyoruz. Burada tabiatıyla izlenebilecek 2 tür politika var. Bir tanesi, eskiden olduğu gibi, bırakalım olaylar devam etsin, gelişmelere göre sonuçlarına bakalım, ona göre bir tutum alalım, nehrin akışından ayrılmayalım, kurulu düzenin izinde yürüyelim, dış politikada çok az sayıda konuyla iştigal edelim, dış işleri mensupları olarak bu konulardan başka konulara kesinlikle el atmayalım. Bu bir politika ve uzun zamandır da Türkiye'de uygulanan bir politikaydı ama bugün Türkiye başka bir şey uyguluyor ve başka bir politika uyguluyor.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Hangisi doğru?

VOLKAN BOZKIR (Devamla) – Dış politikadaki gelişmeleri izlemek yerine, artık sorunların çözümünde mutlaka danışılan, kararlarda rol alan ve oyun kurucu rolündeki bir Türkiye sahnede güçlü bir şekilde yerini almış bulunuyor.

Suriye’de gerçekleştirilen Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı Harekâtları sonucunda ülkemizin güneyinde bir terör koridoru oluşturulması planları nasıl akamete uğratıldıysa Libya’yla varılan bu son 2 mutabakat bu çerçevede çok büyük önemi haizdir ve önümüzdeki yıllarda atılan tüm bu adımların değeri daha da net olarak anlaşılacaktır.

Libya’yla imzaladığımız, Akdeniz’de deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin Mutabakat Muhtırası’nın aralık ayı başında yüce Meclisimizde büyük bir destekle onaylanmasıyla bu konuda birlikte hareket etme irademizi tüm dünyaya duyurduk. Varılan bu tarihî nitelikteki ve son derece önemli mutabakatla Doğu Akdeniz’de ülkemizin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin ve Libya’nın mevcudiyetini ve egemenlik haklarını görmezden gelenlerin planlarını da akamete uğrattık.

Köklü tarihî, kültürel ve akrabalık bağlarımız Libya’yla derin ilişkiler geliştirmemize imkân sağlamıştır. Libya’nın gönlümüzde ayrı bir yeri vardır. Onay süreci tamamlanan Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası’yla artık denizden de komşu olduğumuz Libya’da güvenlik ve istikrar sağlanacak -bu ülkeyle siyasi ilişkilerimizi daha da geliştirmeye yarayacağının ötesinde- bölgede sağlanacak istikrarda -demin bahsettiğim- bütün bu kurulması planlanan yeni düzenin ve yeni oyunun bizim arzu etmediğimiz şekilde gerçekleşmesinin önüne âdeta bir set çekecektir. Libya’yla güvenlik ve askerî iş birliğimizi geliştirme amacına matuf bu muhtıra da Libya’lı kardeşlerimizin uzun yıllardır hasretini çektiği kalıcı barış ve istikrara kavuşması için meşru Hükûmet tarafından yürütülen çabaların aslında desteklenmesi amacıyla atılmış çok önemli bir adımdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, Libya’da 2011 yılından bu yana yaşanan ihtilafa son verilmesi amacıyla Birleşmiş Milletler öncülüğünde yürütülen geçiş sürecini desteklemektedir. Esasen, Libya’daki sürecin başından bu yana da ülkemiz her zaman Libya halkının ve halkı temsil eden meşru aktörlerin yanında yer almıştır. 2011 yılındaki Libya’daki Geçiş Konseyini ve 2012’de seçimle iktidara gelen Millî Genel Kongreyi de bu amaçla destekledik. 2014 yılında çatışmaların sona erdirilmesi için Libya’da tüm taraflara çağrıda bulunmamız da bu anlayışımızın bir tezahürüdür.

Hatırlayacağınız üzere, 2014’ün sonunda Birleşmiş Milletlerin kolaylaştırıcılığında başlayan müzakerelerde de tüm taraflara müzakerelere katılma çağrısında bulunduk. Günümüzde bu müzakereler sonunda oluşturulan ve Fas’ın Süheyrat şehrinde 2015 yılında imzalanan Libya Siyasi Anlaşması’nın ardından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararıyla oluşturulan Başkanlık Konseyi ve Libya’daki geçiş sürecini yönetmesi için yetkilendirilen Sayın Fayez Saraç Başkanlığındaki Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle ilişkilerimizi yakın iş birliği içinde yürütmekteyiz. Ne var ki, Libya Siyasi Anlaşması’nın imzalanması ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Ulusal Mutabakat Hükûmetini tek meşru yapı olarak tanımasının ardından Libya’daki sorunlar sona ermemiştir. Libya Temsilciler Meclisi üyeleri arasında görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştır, üyelerin bir kısmı Tobruk’ta, diğer bir kısmı da Trablus’ta toplanmaktadır.

Geçtiğimiz son sekiz aya baktığımız da ise, Libya gündemini meşgul eden başlıca konu, ülkenin doğusunu gayrimişru şekilde hâkimiyeti altında bulunduran, kendinden menkul, Libya Ulusal Ordusu Komutanı Halife Hafter’e bağlı unsurların Trablus’taki meşru hükûmeti devirmeye yönelik çabalarıdır. Gerçekten geçmişi son derece şaibeli noktalarla dolu olan bu Hafter, çözüm çabaları devam ederken ve Libyalılar arasında geniş bir mutabakatın sağlanması amacıyla Birleşmiş Milletler gözetiminde Ulusal Kongre toplanması hazırlıkları ileri bir aşamaya varmışken ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Libya’da bulunduğu sırada Trablus’a yönelik saldırıları başlatmıştır. Aslında sadece bu bile Güvenlik Konseyi kararlarının uygulanmasına ve Libya’da millî iradenin tecelli etmesine mâni olmayı hedeflediğinin en güzel göstergesidir.

Başta Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere bazı ülkeler tarafından desteklenen Hafter’e bağlı unsurlar aylardır sivil, kadın, çocuk ayırımı gözetmeksizin yerleşim yerlerini, mülteci barınma merkezlerini, hastaneleri, fabrikaları, havalimanlarını hedef almaktadır ve Hafter’in saldırıları nedeniyle yüz binlerce kişi insani yardıma muhtaç hâle gelmiştir; keza on binlerce kişi ülkeyi terk etmek zorunda kalmış, yüzlerce kişi hayatını kaybetmiş ve yaralanmıştır. Nisan ayından bu yana Trablus’ta yaşanan çatışmalarda Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 1.100 kişi hayatını kaybetmiştir, bunların 106’sı sivil ve 286’sı sivil olmak üzere 5.558 kişi yaralanmıştır. Uluslararası Göç Örgütü verilerine göre de çatışmalardan ötürü yerlerinden edilmiş kişi sayısı 119.925 olarak kaydedilmiştir. Trablus’un güneydoğusundaki Tacura ilçesinde bulunan göçmen kampı hava saldırısıyla bombalanmış, 600’ü aşkın düzensiz göçmenin barındığı bu kampta 53 kişi hayatını kaybetmiş, 130 kişi yaralanmıştır.

Bunları için söylüyorum? Bütün bu durum hem Libya hem komşuları için, aslında tüm bölge için ciddi bir tehdittir ve dünyadaki terör örgütleri Afganistan’da yer bulamadıkları zaman başka ülkelere gelmişlerdir, Suriye’ye gelmişlerdir, Irak’a gelmişlerdir, yine, bir boşluk bulduklarında Libya’ya da gelmişlerdir. E, bugün, Libya’da, Libya’nın özellikle güney bölgelerinde, başta DEAŞ terör örgütü olmak üzere, çok kapsamlı etkinlikler, faaliyetler ve insan kıyımı yaşanan olaylar bulunmaktadır. Bütün bunlar Hafter’e bağlı güçler ile Ulusal Mutabakat Hükûmeti arasındaki bir çatışma ortamından âdeta güç bulmaktadır. Dolayısıyla Türkiye olarak bizim burada yapmak istediğimiz, Birleşmiş Milletler ve bütün uluslararası camia tarafından tanınmış olan Ulusal Mutabakat Hükûmetine her türlü eğitim, yardım, bilgi aktarımı sayesinde orada bunlarla mücadele edebilecek güçleri oluşturmalarına yardımcı olmak ve bu sayede de Libya’nın istikrara ve barışa kavuşmasını ve terörün veyahut da Hafter tipi güçlerin dünya sahnesinde yer almasını önleyecek bir noktaya gelmesidir.

Demin burada bahsedildi, Hafter petrolü kontrol ediyor. “Çöl” dediğiniz o bölgeler aslında önemli bölgelerdir ama netice olarak biz bütün bu güce sahip Hafter’in yerine Trablus’a sıkışmış Ulusal Mutabakat Hükûmetini neden destekliyoruz? Aslında, bu, tabii, cevaplanması gereken bir soru çünkü haritaya bakıp haritada kırmızı alanları Hafter’e ayırıp “Ne kadar çok kırmızı alan var.” yeşil alanları Ulusal Mutabakat Hükûmetine ayırıp “Ne kadar az yeşil alan var.” diyerek bu sorunu anlamak imkânına sahip değiliz. Libya’da kilometrekare başına 4 kişi düşer ama Trablus’ta kilometrekare başına 25 bin kişi düşer. Dolayısıyla, “Trablus Libya’dır, Libya da Trablus’tur.” denildiği zaman olayı daha yakından görme imkânına sahip oluruz. Dolayısıyla, Trablus ne kadar, uluslararası toplumun, Birleşmiş Milletlerin tanıdığı bir Ulusal Mutabakat Hükûmetinin elinde kalırsa o kadar, bölgede, Libya’da istikrar ve huzur devam edebilir.

Ayrıca, Libya’da petrol üretim tesislerinin önemli bir bölümünün Hafter’in elinde olması çok fazla da bir şey ifade etmemektedir çünkü petrol ihracatı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları çerçevesinde Trablus’ta bulunan ulusal petrol şirketi tarafından yönetilmektedir ve elde edilen gelir de Libya Merkez Bankasında toplanmaktadır. Hafter bunu değiştirebilmek için çok büyük çaba sarf etmiş ama başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere muhtelif ülkeler tarafından bu çabaları engellenmiştir.

Biz, Türkiye olarak, başından beri, Libya’daki sorunun askerî bir çözümünün mümkün olmadığını ve mevcut sorunların ancak Birleşmiş Milletler himayesinde Libya’lı tüm kesimlerin katılımıyla ve bizzat Libyalılar tarafından yürütülecek bir siyasi süreçle kalıcı bir çözüme kavuşabileceğini savunageldik. Uluslararası camiaya da Libya’daki tüm muhataplarımıza da bu yönde mesajlar verdik ve vermeye de devam edeceğiz.

Biz, başından itibaren savaşı değil, diplomatik çabaları destekledik, bu çabalara aktif olarak katıldık ve destek sağladık.

Son olarak, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu vesilesiyle New York’ta toplanan Güvenlik Konseyine, sürekli üye 5 üyenin ve onun dışında da Türkiye ve gerekli ülkelerin katıldığı, İtalya, Almanya, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri ve Afrika Birliği temsilcilerinin katıldığı, “P5 artı 5” diye tabir edilen konferansa katıldık. Bunun akabinde de Almanya’nın girişimiyle, Libya’da kalıcı

bir ateşkes sağlanması ve siyasi sürece geri dönüşü için, Birleşmiş Milletler himayesinde, Libyalılar arasında yürütülecek görüşmeler için -uygun zemine ulaştırmak amacıyla- Berlin'de başlatılan sürecin de aktif bir üyesi olarak görev alıyoruz. Bu diplomatik çabalar, Berlin süreci şayet olumlu sonuçlanabilirse, başından beri sergilediğimiz bu yapıcı tutum ve ülkede ateşkesin bir an önce sağlanması, bir anlamda gerçekten Türkiye'nin önemli katkılarından da bir tezahürü olacaktır. Berlin toplantıları şayet başarıya ulaşırsa, Berlin süreci Libya'yla ilgili önemli bir noktaya gelirse, ateşkes, siyasi sürece dönüş, güvenlik reformu, ekonomik reformlar gibi konular da bu şekilde ele alınacaktır.

Benden önce söz almış bazı milletvekillerimizin Türkiye'nin Libya'daki çatışmalara taraf olacağı yönündeki iddialarını da gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum. Türkiye, Libya'da meşru Hükûmete yönelik saldırılar karşısında meşru Hükûmetin yanındadır. Bunun "Çatışan taraflardan birinin yanında yer almak" şeklinde nitelendirilmesi gerçekten kabul edilmesi ve anlaşılması mümkün olmayan bir yorumlamadır. Ve bu son derece yanlış ve tehlikeli emsallere yol açabilecek bir değerlendirmedir. Libya'da -kalıcı barışın tek yolu- siyasi sürece geri dönüşebilmesinin önündeki temel engel Hafter'in sürdürdüğü maksimalist yaklaşım ve saldırganlıktır. Biz, uluslararası camiaya mevcut durumun sürdürülemez olduğunu vurguluyoruz, bir an önce ateşkes sağlanabilmesi için Hafter'i cesaretlendirecek adımlardan uzak durulması gerektiğini telkin ediyoruz. Benden önce bu kürsüden söz alan çok değerli meslektaşlarımın, milletvekillerinin ifade ettiği şekilde de, Hafter'i Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak da cesaretlendirmekten kaçınmamız önem arz etmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Suriye konusunda yaptığımız gibi, 500 bin Suriyelinin kanına girmiş, sözde, Suriye rejiminin başındaki Beşar Esad'la el sıkışma yarışına giren bazı milletvekillerimizin bu kez de gidip Hafter'le el sıkışma yarışına girmeleri gerçekten kabul edilemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözlerimin sonuna gelmeden önce bir hususa daha burada değinmek istiyorum. Benden önce söz alan konuşmacılar arasında yıllarca Dışişleri Bakanlığı bünyesinde birlikte görev yaptığımız, politikalar ürettiğimiz, ülkemizin yararına gerçekten önemli çabalar sarf ettiğimiz arkadaşlarımız da var fakat benim daha önceki dönemlerde de -ben 4 dönemdir milletvekilliği yapıyorum- yine bu Mecliste birlikte görev yapmaktan onur duyduğum büyükelçilik yapmış meslektaşlarım bu kürsülerde hitap ettiler, bu Mecliste görev yaptılar fakat şöyle bir şeyi anlamakta güçlük çekiyorum: Aşağı yukarı AK PARTİ hükûmetleri zamanında büyükelçilik unvanını almış, müsteşar yardımcısı olmuş, çok önemli büyükelçiliklerimizde görev yapmış bu arkadaşlarımızın, ben hasbelkader, bulunduğum görevler itibarıyla bulundukları yerlerden gönderdikleri kriptoları da bizzat okumuş birisi olarak, o zaman, o görevler sırasında Hükûmetimizin dış politikalarını son derece destekleyen, hatta bu politikaları daha da ileriye götürmek için çaba sarf eden durumlarını gözlemledim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu her zaman söylüyorum, ben AK PARTİ hükûmetleri zamanında büyükelçi oldum, müsteşar yardımcısı oldum, müsteşar oldum, milletvekili oldum, Dışişleri Komisyonu Başkanı oldum, Bakan oldum. (CHP sıralarından gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Maceracılığa 2012'den sonra başladınız da o yüzden.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ben duyamıyorum, lütfen...

VOLKAN BOZKIR (Devamla) - Benim buradan konuşurken, bunları söylerken bir sıkıntım yok ama bu çok değer verdiğim, aile dostu olduğum arkadaşlarımın çok büyük bir sıkıntı içinde olduğunu tahmin ediyorum. Çünkü o zaman, daha görevdeyken başka şeyleri söyleyip emekli olduğunun ertesi günü gelip milletvekilliğinde "Bu iktidarın dış politikasını kınıyorum." (AK PARTİ sıralarından alkışlar) "Bu iktidar dış politikayı bilmiyor." "Bu iktidar dış politikasıyla ülkeyi felakete götürüyor." demeyi ben aslında hem izana sığdıramıyorum hem de bu arkadaşlar adına da üzüntü duyuyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizden önceki Bakan ne yaptı?

BAŞKAN – Sayın Gürer, hoş geldin!

VOLKAN BOZKIR (Devamla) – Bu sözlerle birlikte sözlerimin sonunda şu hususları belirtmeyi arzu ediyorum. Gerçekten, bu anlaşmalarla birlikte Libya'da uluslararası meşruiyete sahip Hükûmetin ülkenin içerisinde bulunduğu güvenlik tehditleriyle başa çıkabilmesi için ihtiyaç duyduğu disiplinli ve kurumsallaşmış güvenlik güçlerine sahip olabilmesini teminen Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası'nın yüce Meclisimiz tarafından ivedilikle onaylanarak yürürlüğe girmesi önem taşımaktadır.

Konuşmamda yüce Meclisin dikkatine getirmeye çalıştığım hususlar çerçevesinde AK PARTİ Grubu olarak bu mutabakat muhtırasına destek veriyoruz ve olumlu oy kullanacağız. Yüce Meclisimizin değerli mensuplarının da ülkemizin Doğu Akdeniz'de ve Kuzey Afrika'daki çıkarlarının etkili bir şekilde korunması ve kollanması amacıyla her zaman gösterdikleri birlik ve dayanışmayı bugün bir kez daha ortaya koyacaklarına inanıyorum.

Bu temenniyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hatibi dinledik, konuşmalarının arasında, partimizi temsilen konuşan Aydın Milletvekilimiz Aydın Adnan Sezgin Bey'in ifadelerine istinaden "Büyükelçiyken yapmadığınız eleştirileri siyasete girdikten sonra..."

BAŞKAN – Açık sataşma var, söz verebilirim kürsüden.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama hangisini kastetti?

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – 69'a göre söz istiyoruz efendim. Sayın Sezgin konuşacak.

BAŞKAN – Tabii, tabii, buyurun Sayın Sezgin.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – İYİ PARTİ'yi kastetti; CHP'yi kastetmedi, İYİ PARTİ'yi kastetti.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Orayı mı kastettiniz?

BAŞKAN – "Arkadaşlar" dedi efendim, Sayın Çeviköz'ü de kastetti bana göre.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dışişleri Komisyonu Sayın Başkanının ifadelerini dinledik. Evveleminde, kendisinin memuriyeti biraz unuttuğu kanaatindeyim. Evet, şerefle Türkiye Cumhuriyeti devletini devletin büyükelçisi olarak temsil ettik. Ben kendi adıma örnek vermek istiyorum: Moskova Büyükelçiliğim sırasında Suriye ihtilafıyla ilgili olarak görüşlerimi, o dönemin hükûmetinin görüşlerine aykırı olmasına rağmen, çok açık bir şekilde ifade ettim ve o dönemde dile getirdiğim eleştirileri çeşitli yollarla -bunun yöntemleri vardır, onu bir gün anlatırım size- açıkça, sözle, şifahi ve yazılı olarak...

AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – En çok biz biliyoruz o yöntemleri, sadece siz bilmiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen...

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Belki bütün kriptoları ve telgrafları okumamıştır Sayın Bozkır. Bugün ne düşünüyorsam orada hepsini dile getirdim.

Roma Büyükelçiliğim sırasında da Türkiye'nin, Libya konusunda ciddi hatalar yaptığını, fevkalade vahim eleştirilere tabi tutulduğunu, Dışişlerinin görüşlerini de aşan yanlışlar içine girdiğini defaatle yazdım ve bunun bir ölçüde düzeltilmesini de sağladım.

Onun için, Sayın Bozkır'ın, özellikle Dışişleri Komisyonu Başkanı olarak ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Başkanlığına aday bir arkadaşımız olarak bu Mecliste yanlış, doğru olmayan... Başka bir kelimeyi kullanmamak için bu tabirleri kullandım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Uzatma yapmıyorum, iki dakika...

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Açıkçası, Sayın Bozkır'a bu yaklaşımı, bu tarzı, bu tutumu yakıştıramadım ve mesleki geçmişiyle de bağdaştıramadım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ses gelmiyor Başkanım, biraz ses verin ne olur. Cebinizden para mı gidiyor Başkanım? Ne olacak, ha öyle konuşmuş ha böyle.

BAŞKAN – Elektrik gidiyor, elektrik. Soruyorsunuz ya elektrik paralarını sonra.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Saygılarımı sunarım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çeviköz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz iki dakikadır, uzatma yapmıyorum.

4.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, İstanbul Milletvekili Volkan Bozkır'ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, diplomatlar olarak Meclis gündemimizi bu şekilde, kendi aramızdaki tartışmalarla meşgul etmekten dolayı hakikaten üzüntü duyuyorum, bunu başışlamanızı diliyorum.

Ancak Sayın Bozkır'ın bazı ifadelerine elbette yanıt verilmesi gerekiyor çünkü şahsımla ilgili de kullandığı bazı ifadeler var. Bir kere, her şeyden evvel, bir devletin temsilini yapan büyükelçi yazdığı kriptolarda ne ifade ederse etsin, bunlar, uzun bir süre gizlilik gerektiren bilgilerdir. Ben de Sayın Bozkır'ın yazdığı kriptoları okudum ama benim meslek terbiyem, onun yazdığı kriptolardaki ifadeleri söylememe izin vermiyor. Bu bir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İkincisi: Aile dostu olmamız, meslektaş olmamız, bütün bunların hepsi fevkalade güzel ifadeler ancak şunu da belki söylemekte yarar var: Devleti temsil ettiğiniz zaman devletin ali çıkarlarını sonuna kadar savunursunuz. Bugün farklı siyasi partilerde görev yapıyor olmamız, benim devleti temsil ettiğimi ve devletin çıkarlarını gözettiğimi gösteriyor. Ama Sayın Bozkır'ın bugün iktidar partisinde yer alması, demek ki bütün kariyeri boyunca iktidarı temsil ettiğini gösteriyor. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Çok teşekkür ederim.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Evet, şahıslar adına ilk söz Sayın Emrullah İşlerin.

Buyurun Sayın İşler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 155 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Meclisimiz, bugün, iki ülke arasındaki mutabakat muhtırasını oylayacaktır. Bu münasebetle, Türkiye'nin Akdeniz'deki enerji politikaları ve dış politikası açısından tarihî bir oturum gerçekleştirmekteyiz. Türkiye, Akdeniz'de mavi vatani müdafaa etmek, enerji arzı güvenliğini sağlamak ve oyun kurucu aktör olmak için ciddi bir mücadele içindedir, Libya'daki Ulusal Mutabakat Hükûmetinin Akdeniz'de önemli bir müttefikidir. Dolayısıyla Ulusal Mutabakat Hükûmetinin yanında durmak, Akdeniz'deki hak ve çıkarlarımız açısından bir zorunluluktur. "Türkiye'nin Libya'da ne işi var?" şeklinde eleştiriler duymaktayız. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal İtalyanlara karşı Libya'nın müdafaası için neden oraya gittiyse bugün biz de aynı ruhla Libya'da olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Zira, Türk devleti, Akdeniz'de Türkiye'ye parmak sallayanlara karşı yanımızda duran Libya halkına destek olmayıp da Akdeniz'de Türkiye'nin haklarını gasbetmek isteyenlerin safında bulunan Hafter'in Trablus'u ele geçirmesine seyirci mi kalacaktı? Yine, muhalefetten bazı vekillerin "Trablus Hükûmeti cihatçıdır." şeklinde açıklamalarını üzülerken duyduk. Türkiye'nin müttefiki olan Başkanlık Konseyi, 2015 yılında Birleşmiş Milletler öncülüğünde devam eden müzakereler sonucu ortaya çıkan Libya Siyasi Anlaşması'ndan doğan ve Birleşmiş Milletlerin Libya'nın meşru otoritesi olarak tanıdığı, uluslararası tanınırlığı olan siyasi yapıdır. "Trablus yönetimi cihatçıdır." şeklinde, uluslararası basından alıntılama yapmak suretiyle Türkiye'nin Libya politikasını eleştirmek, en basit bir ifadeyle, dikkatsizliktir. Zira, tanımlamalarına itibar edilen uluslararası basın, PKK ve PYD gibi terör örgütlerini "kahraman" olarak takdim etmektedir. İlla da Libya'da "Kim kimdir?" diye merak ediyorsanız, açık, Birleşmiş Milletlerin kararlarına bakın. Hem illa da Libya'da bir cihatçı arayacaksanız, Hafter'in komutanlarına bakmanız yeterli olacaktır çünkü Hafter saflarında savaşan çok sayıda radikal komutan ve militan bulunmaktadır. Örneğin "Mahmut el Verfalli" isimli komutan, uluslararası mahkemelerde mahkûm edilmiş radikallere sadece bir örnektir. Ayrıca, bunun yanında, Hafter'in en büyük destekçisi Medhalilerdir -bilmiyorum duydunuz mu bu ismi ama- bunların Suudi Arabistan tarafından desteklenen aşırı örgütler olduğunu, Selefî görüşlere sahip kimseler olduğunu buradan hatırlatmakta fayda görüyorum.

Öte yandan, sizin "cihatçı" diye suçladığınız, Ulusal Mutabakat Hükûmetine bağlı Mısırata güçleri, 2016 sonunda, 2017'de Sirte'de DEAŞ'çılarla mücadele ederken, sizin "laik" ve "seküler" dediğiniz Hafter, onlara karşı Cufra'da harekete geçmiştir. DEAŞ'a karşı Libya'da gerçek mücadeleyi yürüten, Ulusal Mutabakat Hükûmetine bağlı güçlerdir.

Bir diğer ifadeyle, Türkiye, Libya'da uluslararası meşru bir hükûmetle muhataptır. Ona bağlı askerler ise hiyerarşik düzenli askerî birliklerdir. Buna karşı Hafter'e destek verenler, darbeci bir lider ve ona bağlı radikal, düzensiz ve paralı, silahlı

gruplarla muhataptır. Türkiye ise uluslararası meşruiyeti haiz bir hükûmetle muhataptır. Türkiye, attığı bu adımla Libya'da iç savaşın bir parçası olmamaktadır, Libya'da demokratik ve sivil bir yönetim altında bir güvenlik sektörü reformu için Ulusal Mutabakat Hükûmetine destek vermektedir.

Aslında Türkiye'nin Libya'ya ilişkin pozisyonunda kriz başladığı günden bu yana bir değişiklik olmamış, uluslararası toplumun mutabakatıyla çizilen meşruiyet sınırları dışına çıkılmamıştır. Bakın, 2015 yılı sonunda, bugün Hafter'i el altından destekleyenler de dâhil, bütün bölgesel ve küresel aktörler toplanarak Ulusal Mutabakat Hükûmetini Libya'nın meşru otoritesi olarak tanımıştır, Türkiye de bunlardan biridir. Hatta bugün Hafter'e alenen destek verenler dahi, uluslararası resmî platformlarda "Biz Ulusal Mutabakat Hükûmetini meşru muhatap kabul ediyoruz." diyerek Hafter'in illegal bir milis lideri olduğunu kabul etmektedir. Ulusal Mutabakat Hükûmeti, 2016 yılı Mart ayında Trablus'ta göreve başlamış, Türkiye ve bütün dünya onu muhatap alacağını duyurmuştur. Ancak Akdeniz'de Türkiye karşıtı fiilî durum yaratmak isteyenler, meşru bir hükûmet yerine, illegal bir milis liderin kendileri için daha elverişli bir muhatap olduğunu düşünerek onu el altından desteklemeye başlamıştır.

Burada Birleşmiş Milletlerin ambargosu dile getirildi. Yıllardır bu ambargoya rağmen Hafter'e her türlü silah desteğini verenlere karşı bir çift sözünüz oldu mu? (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Muhalefet vekillerine soruyorum: Türkiye karşıtı denklemede, sırf daha elverişli olur diye altına imza attıkları tüm anlaşmalar hıfına, illegal bir milis lideri illegal bir biçimde destekleyenlere karşı ne yapmamızı bekliyordunuz?

Altını çizmek gerekir ki Türkiye'nin asıl hedefi, Libya'da krizi derinleştirmek değil, çözümdür. Biraz önce, burada, Türkiye'nin diplomatik etkinliklerde olamayacağı, yer alamayacağı ifade edildi. Hâlbuki şu an devam eden bir Berlin Süreci var, o dahi dile getirilmedi konuşma yapılırken. Bu münasebetle, devletin ilgili birimleri, Berlin'de Libya krizinin çözümü için devam eden müzakerelere iştirak ederek büyük konferansın hazırlıklarını sürdürmektedir. Türkiye, Libya'da askerî demokratik yönetimin kontrolünde olduğu, siyasi iradenin toplumsal talepleri temsil ettiği, meşru bir siyasal sistemi hem Libya'nın hem bölgenin istikrarı ve Türkiye'nin hak ve çıkarları için zorunlu görmektedir. Berlin'de dile getirdiği bu görüşüne hiçbir aktör itiraz edememektedir, zira Türkiye bu görüşlerinde haklıdır.

Bu münasebetle, kısaca tekrar ifade etmek gerekirse: Yanlış kaynaklardan yanlış bilgilere dayanarak Türkiye'nin Libya politikasını eleştirmeyin. Ciddi ve yerinde bir eleştiriniz varsa zaten dikkate almaktan çekinmeyiz, sizden de memleket menfaatine olarak bunu bekleriz. Türkiye, Libya'da doğru yerde durmakta, doğru aktörlerle Türkiye menfaatine iyi işler yapmaktadır. Uluslararası meşruiyeti haiz Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle imzaladığımız bu anlaşmanın Libya'da istikrarın sağlanmasına ve kurumsal altyapının güçlendirilmesine katkı sağlayacağına inanıyor ve tüm dostlarımızı da Libya'ya bu konuda destek olmaya davet ediyoruz. Mutabakat muhtırasının yürürlüğe girmesi güvenlik, askerî eğitim ve öğretim, savunma sanayisi, terörizm ve yasa dışı göçle mücadele, lojistik alanında iş birliği, haritacılık alanında iş birliği ile askerî planlama, tecrübe aktarımı gibi konularda Libya'yla iş birliğimizin daha ileri seviyelere taşınmasının hukuki altyapısını oluşturacaktır.

Öte yandan, muhtıra hem Libya'da istikrarın sağlanmasına ve kurumsal altyapının güçlenmesine hem de ülkemizin Doğu Akdeniz ve Kuzey Afrika bölgesindeki çıkarlarının korunmasına ciddi katkı sağlayacaktır.

Biraz önce, Mustafa Kemal Atatürk'ün Trablus'ta görev yaptığını ifade ettim. "Orada ne işimiz var?" diyenlere bu soruyla cevap verdim ama burada biraz önce yapılan konuşmada öyle bir tavır sergilediler ki tam bir teslimiyetçi tavır. "Size sorulmadıkça hiçbir şeye karışmayın, görüşünüzü bildirmeyin." dediler. Ya, hiç, Mustafa Kemal'i anlamadınız mı? Mustafa Kemal'in dış politika vizyonunu hiç okumadınız mı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sen okumamışsın, sen!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – 1934'te o zamanın kıt imkânlarıyla Balkan Paketi'nin kurulmasına öncülük eden kimdir? Mustafa Kemal değil midir?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yemen'e de gitti, Yemen'e de mi gidelim?

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – 1937'de Sadabat Paketi'nin kurulmasına öncülük eden kimdir? Mustafa Kemal Atatürk değil midir? Bugün Mustafa Kemal Atatürk yaşasaydı bizim izlediğimiz politikanın aynısını izlerdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Desene, Viyana kapılarına yürüyeceksin yakında!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Ne oldu, rahatsız mı oldunuz Sayın Güler?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Niye rahatsız olalım?

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Bakınız, "İhvanı" suçlaması yapılıyor. O zaman şu soruyu sormamız lazım: Biz Libya Siyasi Anlaşması'nın ortaya çıkarmış olduğu Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle muhatap oluyoruz. Bunları İhvanı olmakla suçluyorsunuz. O zaman, bunları destekleyen bütün uluslararası toplum İhvanı mı destekliyor? Bu soruya cevabınız ne olacak, onu merak ediyorum doğrusu.

HACI TURAN (Ankara) – Veremez, veremez!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kaddafi dirilse de sizi bir anlatsa!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Bakınız, Türkiye başından beri Libya'da siyasi çözümden yana oldu ve Özel Temsilci atandıktan sonra ilk ziyaretimizi doğu tarafına yaptık. O zaman Temsilciler Meclisi Başkanı olan -şimdi de olan- Akile Salih'le ilk görüşmemizi yaptık 2014 yılında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İşler, bir dakika ek süre veriyorum, tamamlayınız.

Buyurun.

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Ve onlara şunu söyledik, dedik ki: "Biz Libya'da herkese eşit mesafedeyiz. Libya'da siyasi bir kriz var. Çözüm istiyoruz, çözümün de diyalog yoluyla olmasını öneriyoruz. Dış müdahalelere karşıyız ve Türkiye olarak ara buluculuk yapmaya hazırız." ama ellerinin tersiyle ittiler, dediler ki: "Birleşmiş Milletler süreci var, biz onu destekliyoruz." Biz de Türkiye olarak dedik ki: "Biz de BM'nin sürecini destekliyoruz, girişimini destekliyoruz." Peki, biz destekledik, her türlü desteği verdik, Suheyra Anlaşması öncesinde ve sonrasında da bugüne kadar da destek veriyoruz. Ve bugün, Siyasi Anlaşma'nın ortaya çıkarmış olduğu Ulusal Mutabakat Hükûmetini de destekliyoruz. Resmî muhatap, meşru muhatap budur; Libya'da 2 hükûmet yoktur, tek bir meşru Hükûmet vardır, karşısında terörist, darbeci bir lider vardır, onun paralı askerleri vardır. Biz Ulusal Mutabakat Hükûmetini desteklerken siz kimleri destekliyorsunuz Allah aşkına? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz bu güvenlik ve askerî iş birliği anlaşmasının hayırlı uğurlu olmasını diliyoruz her iki ülke için.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sizin kimi desteklediğinizin önemi yok, Parlamentonun iradesi önemli burada, Parlamentonun iradesi önemli. Haddinizi bilin!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Evet, Parlamentonun iradesini biraz sonra yapılacak oylamada göreceğiz.

Ben şahsım adına, bu mutabakat muhtırasının lehinde oy kullanacağımı ifade eder, hepinizi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlanmıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Parlamentonun iradesine bakacaksınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Parlamento sayısal bir mesele değildir, idari bir meseledir.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Sayın Altay’a söz verdim.

Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Konuşmasının birkaç safhasında ayrı ayrı sataştı. Birincisi: Herhâlde, hatibimizin yaptığı konuşmayı kastederek -biz öyle anladık- “Mustafa Kemal Atatürk’ü anlamadınız mı?” sözünü Cumhuriyet Halk Partisine bir sataşma olarak...

BAŞKAN – Genel Kurula söyledi gibi geldi bana.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, bize söyledi.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Niye size söylesin?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İlâveten “Biz merkezî yönetimi destekliyoruz, siz kimi destekliyorsunuz?” sorusuyla kamuoyunun da kafasında istifham yaratacak bir algı oluşturdu.

İki dakika cevap hakkı talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Tabii.

Siz mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ünal Bey, efendim.

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Çeviköz, diplomatik bir dille, sataşmaya mahal vermeden...

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

5.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz’ün, Ankara Milletvekili Emrullah İşler’in 155 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Her şeyden evvel, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün izlediği dış politika ile AKP’nin izlediği dış politikayı bu şekilde mukayese edip sanki birbirini andırıyormuş gibi bir hava yaratılmasını kesinlikle kabul etmiyorum, fevkalade büyük bir haksızlık olarak görüyorum; bu bir. (CHP sıralarından alkışlar)

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Tam aynısı.

NURETTİN CANIKLI (İstanbul) – Tam da aynısı.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (Devamla) – İkincisi: Biz dedik ki: “Bu bölgedeki ülkelerin iç işlerine ve kendi aralarındaki meselelere karışmayın; bu, Mustafa Kemal Atatürk’ün bize vermiş olduğu düsturdur.” Ama siz bunu yapmıyorsunuz. Siz bölgede her bulduğunuz fırsatta iç işlerine karışıyorsunuz, her bulduğunuz fırsatta ikili meselelerin içine giriyorsunuz.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Amerika herkesin işine karışıyor da biz karışınca ne oluyor ya!

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Bizim işimize karışanlara da bir cümle söyle ya!

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (Devamla) – Şimdi, bakın, şöyle bir durum var: “İhvan’ı destekleyenler kimlerdir?” diye sordunuz. Siz İhvan’ı nerede bulursanız destekliyorsunuz. Libya’da “Birleşmiş Milletlerin tanıdığı meşru hükûmettir.” deyip İhvan’ı destekliyorsunuz; Suriye’de, Birleşmiş Milletlerin tanıdığı meşru hükûmeti değil, muhalefeti, İhvanı olduğu için destekliyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sizin gayet açık bir politikanız. Her yerde İhvan’ı desteklediğiniz o kadar net ki bunun için dünyada İhvan’ı başka kimin desteklediğini sormanıza gerek dahi yok.

Bir de Mustafa Kemal’le ilgili olarak son zamanlarda piyasada dolaşan bazı sözler var, onu da size hatırlatayım. “Sevr’i ters yüz ettik.” denilen ifadeyi kesinlikle tarih bilgisine sahip olmamak olarak yorumluyorum çünkü Sevr’i ters yüz eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarıdır, İsmet İnönü’dür, Lozan Anlaşması’dır. Tarihi ters yüz etmeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir de temel coğrafya bilgisine ihtiyaç var. “Mısır’ın Libya’da ne işi var?” diye soruldu. Açın, haritaya bakın, ne işi olduğunu oradan çok net görürsünüz. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz’ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye’nin tarihinin ve geldiği noktanın ortada olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerlendirmelerimizi hem Komisyon Başkanımız hem de Emrullah Bey detaylı bir şekilde yapmıştır. Herkes meramını kamuoyuna anlatmaktadır. Fakat burada Sayın Cumhurbaşkanımızı kastetti sanırım Sayın Çeviköz.

Sayın Çeviköz, sizden biz tarih dersi alacak değiliz. Türkiye’nin tarihi ortadadır, Türkiye’nin geldiği nokta ortadadır.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Coğrafya da zayıf Başkan.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Kurtuluş Savaşı’nı topyekûn bir milletin nasıl verdiğini ve büyük bir destansı mücadeleyle bugünlere geldiğini, ortak bir değer olduğunu hepimiz kabul ederiz sanırım. Bir daha hatırlatmakta fayda buluyorum, sizden tarih dersi alacak falan da değiliz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Tam net çıkaramadık...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tutanaklara geçsin diye söylüyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yavaş biraz.

Sayın Çilez...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Libya’da kimi desteklediklerini anlamadık ama Sayın Başkan.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti Sayın Çilez.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Her yere salça olmaya gerek yok, diplomaside de böyledir bu iş.

(AK PARTİ sıralarından “milletvekiliyle doğru konuş, ne demek ‘salça olmak’” sesi)

Sayın Başkan, insanların bazen bir şeye gerçekten ihtiyacı olur, almazlar.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Türkiye’nin güney sınırında kim var, onu söylemedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tarih dersi de ihtiyaç olunup alınmayacak derslerden biri olarak tutanaklara geçsin. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:14.38

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.55

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ
KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40'ıncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.
155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE LİBYA DEVLETİ ULUSAL MUTABAKAT HÜKÛMETİ ARASINDA
GÜVENLİK VE ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 27 Kasım 2019 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konunun özüne girmeden bir hususu vurgulamak isterim. Rahatsızlık duyduğum için bu hususu vurgulamak istiyorum. Biraz evvel, Milletvekilimiz Aydın Adnan Sezgin konuşurken bu mikrofonlar otomatik olarak kapandı ve Cumhuriyet Halk Partisi sıralarından bir arkadaşımız "Niye sözü kesiliyor?" gibi bir yankı verdi. Ben, üzülerek söylüyorum Sayın Başkanım. Sayın Başkan "Burada elektrik harcanıyor." dedi. Yani bu mikrofonlarda elektrik harcanıyor. Ben altmış sene evvel ilkokula giderken bize başka bir şey öğretiliyordu. En ucuz elektrik, en ucuz enerji tasarruf edilendir.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Aynen öyle.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Bunun da yolu boşa yanan ampulleri söndürmekten geçer.(İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bostancı dün yaptığı konuşmada "Bildiklerimizi paylaşmaya çalışıyoruz." ifadelerini kullandı. Biz de bunu yapıyoruz ve emin olun, bunu sizden daha çok yapmak durumundayız. Bunun temel sebebi de muhalefetin ve bu meyanda İYİ PARTİ'nin sizin sahibi olduğunuz ve kontrol ettiğiniz medya kaynaklarına erişiminin bulunmamasıdır. İşte, bu nedenledir ki biz her fırsatı, sosyal medyayı ve tabii ki Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonunu da bildiklerimizi halkla paylaşmak için yoğun bir şekilde kullanmaya çalışıyoruz. Bu paylaşımların bir hedef kitlesi de sizler ve özellikle iktidar partisidir. Zira pek çok defa, söylediklerimiz karşısında "Bunu da nereden çıkardınız?" türünden bilgi eksikliği temelinde gündeme getirdiğiniz sorulara muhatap oluyoruz. Bu sorulara verdiğim cevaplara aldığım yankı ise zaman zaman beni şaşırtıyor. Burada şöyle bir sorun olduğu kanaatindeyiz: Siz resmim bütününe göremiyorsunuz yani vatandaşlarımızın bir kısmının yoğun olarak aynı televizyon kanallarını, aynı gazeteleri okumalarından kaynaklanan sebeplerle, resmin bütünündeki netliği oluşturmadığınızdan, bizim size söylediklerimiz "Hayırdır inşallah!" dedirtiyor size.

Bugün de söylediklerim karşısında bazıları da şaşkınlık ifade edecekler, bundan eminim. Nitekim, bunun bir örneğini biz geçen hafta bu "KOC" meselesi üzerinden yani "Kürt kurtuluş güçleri" üzerinden söylediklerimizde, Sayın Çavuşoğlu "Tercüme hatasıdır." dedi, geçiştirdi. Şimdi söyleyeceklerim acaba ne hatasıdır, ona siz karar vereceksiniz.

Askerî iş birliğiyle ilgili olan mutabakat pek çok sakıncalı unsurlar içermektedir. Daha önce Libya Siyasi Anlaşması'nda iki taraf olarak masaya oturtulan güçlerden biri olan Hafter'in birliklerine bu anlaşmayla "terörist gruplar" yakıştırması yapılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, Suriye'de bir başka ülkenin iç işlerine karışmanın sonuçlarıyla hâlâ uğraşırken yeni bir hatayı da Libya üzerinden yapmak üzeredir. Suriye'de sınır güvenliği tehdidinden hareketle müdahale edildiğini söylemek mümkün olsa da Libya'da yapılan Mutabakat Muhtırası sonrasında, Libya çöllerinde canı pahasına çarpışacak Mehmetçik'e âdeta davetiye çıkarılması beklenmektedir. Bunun sorumluluğu kime ait olacaktır? Her ne kadar Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı tarafından "Mutabakat kapsamında Libya'ya muharip asker bir güç gönderilmeyecek." denilmiş olsa dahi "Dışişleri Bakanlığı memuru" dediğimiz o mahlukat bunu böyle okumaz: "Muharip asker göndermeyeceğiz." demek, "Muharip sivil göndereceğiz." demektir. Ona biraz önce arkadaşlarımız da değindiler. Buna mukabil Cumhurbaşkanımız daha da cesur davranıyor, Libya'dan talep gelirse asker ve askerî araç desteği gönderilebileceğini söylüyor. Bunun, Libya'ya uygulanan ambargo üzerindeki sonuçlarına da değindi; daha fazla uzatmamak için oraya girmiyorum. Oysa, Türk ordusunu yurt dışında görevlendirebilecek tek güç, gücünü tamamen millettten alan ve milletin temsilcilerinden oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisidir; bunu yok sayıp, ülke içinde kaybedilen itibarı yeniden sağlamak adına politik maceralara yönelmek büyük riskleri üstlenmek olacaktır.

İzin verirsiniz, söz konusu Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin dört sakat tarafına değinmek istiyorum; bir tanesi teknik açıdan. Kanun teklifi olarak bu dağıtıldı bize. Anlaşma kaç sayfa? Anlaşma 40 sayfa. Burada ne kadar var? 11 sayfa var. 18 sayfa olan Arapça nerede? Yok. Burada Arapça bilen Komisyon üyeleri var, İngilizce bilen Komisyon üyeleri de var. Arapçası 18 sayfa, İngilizcesi 11 sayfa. Ama sonunda, biz onayladığımız zaman şu önümüzdeki 11 sayfayı onaylamayacağız, 40 sayfayı onaylayacağız. Bunun üstünde -bu sayfaları açarsanız- anlaşmanın altında 3 tane mühür var, bu mühürler ilkokul kitaplarındaki kenar süsü değil; burada Savunma Bakanlığının mührü var, Dışişleri Bakanlığının mührü var, Cumhurbaşkanlığının mührü var. Yani, buraya bu mühürleri basanlar bu metinlerin uygunluğunu tasdik etti ve bunu sizin huzuruza getirdi. Biraz evvel Sayın Çeviköz buna değindi, maalesef oraya dönmek durumundayım.

Bu anlaşmanın içine bakarsanız şöyle bir ifade yazıyor: "Güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar." Ben şimdi

soruyorum, bunu tasdik edenler bana lütfen bunun karşılığını, “güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar” ifadesini anlaşımanın Arapça ve İngilizcesinde gösterebilirler. Yok. Yani, şunu mu bekleyeceğiz şimdi biz? Sayın Cumhurbaşkanının önüne gidecek, Sayın Cumhurbaşkanı bunu size geri gönderecek; bunu mu bekleyeceğiz? “Niye?” diyecek Sayın Cumhurbaşkanı; “Bu anlaşmalar birbirini tutmuyor kardeşim, bunu nasıl onayladınız Mecliste de bana gönderdiniz?” demeyecek mi Cumhurbaşkanı? Cumhurbaşkanı diyecek herhâlde. Peki, siz onaylayacak mısınız bunu, aynı “KOC” örneğinde olduğu gibi? Niye Türkçesinde var da öbürlerinde yok? Bunu kim yazdı, birisi kaçamak olarak mı ekledi bu cümleyi buraya? Biraz evvel “SADAT” denildi, “SADAT” değil sakat. Üstelik şöyle bir şey var: “Bu üç metin de eşit şekilde geçerlidir.” yazıyor anlaşmanın sonunda. Başka bir şey daha yazıyor, “Uyuşmazlık hâlinde İngilizcesi geçerlidir.” diyor. İngilizcesi ne bu ifadenin? Yok. Yine mi yeni bir şey öğrendiniz ben söyleyince? Eğer biliyorsanız bunu, niye buraya sevk ettiniz? Komisyonardan nasıl geçti bu? Alın götürün Komisyona geri.

Hukuki açıdan -söylediğim bu teknik meseleydi- Libya Ulusal Mutabakat Hükûmetinin bir anlaşma yapması için mutlaka Meclisin onayı gerekir. Meclis yok, Meclis var ama orada değil, Hafter’in kontrolünde Meclis, Tobruk’ta. Dolayısıyla bunu geçiremiyorsunuz. Çakma bir onay sürecinden geçti bu anlaşma, Libya tarafında, çakma. Bunu orada Hükûmet onayladı, Hükûmetin onaylaması buna bir hukuki değer kazandırmıyor. Ulusal siyaset anlaşmasına uygun değil bu. Dolayısıyla sizin karşınızda her ne kadar meşru olduğu bilinen bir Hükûmet olsa da süreçler hatalı.

Askerî açıdan, metinde Libya’ya gönderileceği ifade olunan yeterli sayıdaki personel sayısını bana birisi söylesin. Nedir yeterli sayı? Meçhul. Başka bir ifade daha var, Türk Silahlı Kuvvetlerinden kimlerin ve hangi sayıda katılacağı meçhul olan tatbikatlardan bahsediyoruz. Yani Libya’yla müşterek tatbikatlar yapacağız. Buraya 50 kişi mi gidecek, 1.500 kişi mi gidecek? Buna kim karar verecek? Biraz evvel arkadaşlarımız değindiler “Bu acaba bir dolaylı tezkere midir?” diye. “Tatbikat yapıyoruz.” diye çarşamba günü 1.500’ü yollarsanız sizin alınız ak, “İş birliği protokolü çerçevesinde -veyahut- mutabakat muhtırası içerisinde bunu yapıyoruz.” diyeceksiniz ama Mehmetçik arka kapıdan Libya’ya gitmiş olacak.

Siyasi açıdan, bir defa, bu anlaşmanın mavi vatanla uzaktan yakından hiçbir alakası yoktur. Dolayısıyla, bunu savunanların, o dosyayı açmalarını biz yadırgıyoruz. Bu mutabakat muhtırası bizce akıbeti tehlikeye girmiş ve iç savaşın taraflarından biri olan Libya’daki Müslüman Kardeşler rejimine verilmek istenen ideolojik ve askerî desteğin kılıfından başka bir şey değildir. Aklımıza gelen bir soru da var: Türkiye Cumhuriyeti kendi siyasi pozisyonunu güçlendiren deniz yetki alanlarına ilişkin bir mutabakat muhtırasına imza atmış olsa da neden Libya’nın iç siyasi dengelerini doğrudan etkileyecek bir iş birliği anlaşmasına girmemiştir? Bu iki anlaşma arasında acaba bir ilintili koşullandırma var mıdır? Yani Libyalılar “Deniz yetki alanları için mutabakatı imzalarız ama siz de askerî iş birliği anlaşmasını imzalayacaksınız.” demişler midir? Üstelik bu anlaşmayla belki de -sözünü ettiğim, biraz evvel değindiğim- olıntiden ötürü bir koşullandırma olduğu kanaatindeyim.

Buradaki en üzücü ve acı taraf şudur: Bize bu anlaşmalar millî bir politikanın ifadesi olarak getiriliyor. Hâlbuki bizim anladığımız millî politikalar, anlaşmaların onaylanması aşamasında gösterilmesi gereken bir dayanışma değildir. Bu anlaşmalar, bu tür anlaşmalar eğer millî nitelikliyse biz de tabii destekleriz ama bunun millîlik sıfatını edinebilmesi için, bunun oluşması açısından sizin muhalefetle görüşmüş olmanız lazım. Siz muhalefetle görüşmüyorsunuz, kendi bildiğinizi okuyorsunuz, ondan sonra buraya getirip masamızın üstüne koyduktan sonra “Bunun altını lütfen noter gibi tasdik edin.” diyorsunuz. Bu bina noterlik değildir, biz de noter kâatibi değiliz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili olan, 2 boğazıyla dünyanın en önemli su yollarına sahip, Asya ve Avrupa Kıtalarını birbirine bağlayan, küresel sistem açısından tarihin her döneminde önemini koruyan, Balkanlar, Orta Doğu ve Kafkasya coğrafyasını kontrol edebilen bir alana sahiptir. Sahip olduğumuz bu eşsiz jeopolitik konum yüzlerce yıldır küresel hesapların tümünün merkezinde yer aldığımız gerçeğini karşımıza çıkarmaktadır. Hiç kuşku yok ki stratejik hesapların çakıştığı bu süreçte bizim açımızdan öne çıkan bölge, güney sınırlarımız boyunca uzanan tüm alanı, bilhassa da Doğu Akdeniz’i kapsamaktadır. Doğu Akdeniz’in önemi sadece bu bölgede son yıllarda keşfedilen hidrokarbon yatakları sebebiyle değil, aynı zamanda bölgeye açılan Kerkük-Ceyhan ile Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol boru hatları münasebetiyle de artmıştır. Buna Mısır’da yerleşik ve yenileştirilmesi değerlendirilen LNG yani sıvılaştırılmış doğal gaz istasyonu da dâhildir, dahası bölgede bulunan Baniyas, Lazkiye ve Hayfa limanlarına kadar uzatılması yahut açılması bazı çevrelerce hesap edilen yeni ulaşım ve enerji nakil hatları da mevcuttur. Böylesi bir dönemde Hazar, Basra Körfezi, Kızıldeniz, Karadeniz ve Doğu Akdeniz arasında kalan bölge küresel ve bölgesel hâkimiyet hesaplarının merkezidir. Dikkat edilirse, bahse konu alanın içerisinde savaşlar, iç savaşlar, kriz, kaos, toplumsal eylemler, rejim ve sınır değişikliği gayretleri de artmıştır.

Dolayısıyla bu coğrafyanın önem ve özelliğinin yanında, Türkiye’nin Doğu Akdeniz’de egemenlik haklarını koruma çabası beraber değerlendirildiğinde, son zamanlarda yaşananların bizim açımızdan yüksek düzeyde millî güvenlik riski yarattığı gerçeği karşımızda durmaktadır. Bu şartlarda, yaşanan gelişmelere seyirci kalamayacağımız gerçeği ve kabulü de malumdur. Bütün bunlar olurken Libya Hükûmeti ile Deniz Yetki Alanları Mutabakat Muhtırası imzalamamızın hemen ardından Ulusal Mutabakat Hükûmetine yönelik Hafter güçlerine başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere bazı ülkelerin verdiği desteğin artmış olması da manidardır. Açık ve net bir şekilde görülmektedir ki Türkiye, Doğu Akdeniz’de batı sınırlarını tayin etmişken, bölgede enerjiye dayalı hesaplarda ülkemizi dışlamak isteyen kesimlerin kendilerine hedef olarak seçtiği yer yine Libya’nın kendisi olmuştur.

Bu kapsamda Libya Ulusal Mutabakat Hükûmetinin çağrısına cevap vermek, imzalanan Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası’na destek olmak ülkemiz için mutlak bir gerekliliktir. Uzun süreden bu yana güney hudutlarımız boyunca uzanan sahada terör devleti yaratılması girişimiyle başlayan sürecin en önemli ayağının bu terör devletinin Akdeniz’e çıkarılması, Kıbrıs’taki haklarımızın oldubittiye getirilmesi ve en nihayetinde Doğu Akdeniz’deki münhasır ekonomik bölgelerimizin gasbıyla beraber tamamlanmak istenilen kirlî ve karanlık resmin kendisi olduğunu ifade ediyorduk.

Suriye’de icra ettiğimiz Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı, Barış Pınarı harekâtları ile Irak’ın kuzeyinde icra edilen Pençe harekâtları ne derecede millî güvenliğimizi doğrudan ilgilendiriyorsa Libya’yla varılan deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşmasıyla şimdi, dost ve kardeş Libyalıların kendi topraklarını mütecaviz eylemlere karşı savunmalarına yardımcı olmak da aynı değer ve anlamdadır. Bunun için yüz yıl sonra Sevr Anlaşması’nı yeniden tedavüle sokma planları yapanların hesaplarının bir ayağının kırıldığı yer Irak ve Suriye’nin kuzeyiye diğer ayağının kırıldığı yer de Doğu Akdeniz’deki münhasır ekonomik bölgemizin batı hudutlarının tayin edilmesi olmuştur.

Yeri gelmişken, Libya’daki istikrarsızlık yaratma eyleminin merkezinde olan gürüha da değinmekte fayda vardır. Meşru

Hükûmete karşı kullanılan Hafter'in geçmişte ülkenin güneyinde bulunan Çad'la yapılan bir savaşta esir düştükten sonra ABD tarafından kurtarılıp okyanus ötesine götürüldüğünü ve Kaddafi'nin devrilmesinin hemen ardından yine bu ülkeye tekrar gönderildiğini hatırlatmak isterim. Dolayısıyla Hafter ve çevresindeki bazı sözde kuvvet komutanları ya ABD ya da Yunanistan'ın eğitiminden geçmiş isimlerdir; Fransa tarafından açıkça desteklenmektedirler, buna Mısır da dâhildir. Libya'daki varlık gerekçeleriyle mevcut gündeme bakılırsa istikrarsızlığı artırmada ve yeni karanlık hesapları hayata geçirebilmede araç olarak kullanılmalarıdır. Enerji konusunu hayati bir mesele olarak gören Rusya'nın da Hafter güçlerine son dönemde destek vermeye başladığı malumunuzdur. Ülkemizin Rusya'yla temasları ise böylesi bir dönemde sürmektedir.

Yaşananlar genel olarak değerlendirilip Ankara merkezli; ABD, Rusya yahut Çin değil, Ankara merkezli okunduğunda açıkça görülmektedir ki buradaki amacın biri Libya Ulusal Mutabakat Hükûmetini devirmekse, diğeri Türkiye'nin Akdeniz'deki egemenlik haklarını gasbedecek çabalara destek vermek, bu çabaların yol almasını sağlamaktır. Dolayısıyla Libya Ulusal Mutabakat Hükûmetine yönelik –altını çizerek söylüyorum– şimdiki yönelen tehdit Türkiye açısından da bir millî güvenlik meselesidir, beka sorunumuzdur. Libya'yla deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına yönelik mutabakat muhtırasının ardından yine Libya Ulusal Mutabakat Hükûmetinin talebiyle imzalanan güvenlik ve askerî iş birliği mutabakat muhtırası memnuniyet verici bir gelişmedir. Özellikle, dost ve kardeş Libya'nın karşı karşıya kaldığı zorluklar ve meşru Hükûmetin kendi ülkesindeki barışı ve istikrarı tesis etme anlamında Türkiye'nin kapısını çalması, ülkemizin erişmiş bulunduğu seviyeyi göstermenin yanı sıra, güven verici hâlini de yansıtmaktadır.

Geçmişte Somali, Katar ve Afganistan gibi ülkelerde ikili yahut çok uluslu anlaşma ve misyonlar çerçevesinde erişmiş olduğumuz seviyenin tarihî bağlarımızın olduğu Libya'da da kendisini gösterecek olması bu açıdan önemlidir.

Türkiye, Libya'da macera peşinde değildir; aksine, kendi haklarını gasbetmek isteyen çevrelerin hesaplarının başladığı yerde karanlık planlarını boşa çıkarmak, bölgesel barış ve istikrara katkı sağlamak gayretindedir. Burada da yapılan bazı yorumlara göre, kimi ifadelerde Mısır'ın Libya'da neden bulunması veyahut bulunduğu gerektiğiyle alakalı konular tartışılırken haritaya bakılması gerektiği de ifade edilmiştir. Bu yorum sahiplerinin aynı anlayışla Türkiye'nin neden Suriye'de bulunduğu gerçeğini görmeleri ve dahası Libya'yla gerçekleştirilen iki anlaşmanın da öneminin farkında olmaları gerekir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Libya, bize büyük atalarımız Mustafa Kemal Atatürk'ün, Enver ve Nuri Paşaların mücadelelerinin emanetidir. Demem odur ki bir kez yükselen bayrak, bir daha inmeyecektir; zalimin zulmü varsa Türk milletinin de akıllı, vefası, feraseti ve hepsinden öte Allah'ı vardır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türk milleti, yüz yıl önce binbir zorluk ve yokluk içerisinde büyük fedakârlıklarla hürriyet mücadelesi vermiş, Libyalıların yanında olmuştur. Bugün, onlar için şartlar yeniden ağırlaşmışken, emperyalist hesap ve tezgâhlar yeniden alevlenmişken bizler de Libya'ya, Libyalıların meşru gayretlerine ve taleplerine arkamızı dönmeyiz. Bugün Doğu Akdeniz ile bilhassa Libya'da olan bitenleri biz görmezden gelsek bile coğrafya mutlaka gerçekleri gözümüzün içerisine sokacaktır. Coğrafyanın çaresiz kaldığı yerde ise bu kez tarihin hakikatleri kaçınılmaz olarak haykıracaktır.

Önemli olan bir başka husus ise Libya'yla vardığımız Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası, Doğu Akdeniz'deki jeopolitiğin Türkiye lehine değişmeye koyulduğu gerçeğidir. Nitekim, bu mutabakattan hemen sonra, bazı ülkeler Türkiye'yle deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşması yapmayı düşünmeye koyulmuşlardır. Bu ülkeler Türkiye'yle anlaşılırlarsa Doğu Akdeniz'deki münhasır ekonomik bölge sahaları, Güney Kıbrıs Rum kesimiyle yaptıkları anlaşmayla kıyaslandığında çok daha büyük olabileceklerdir. Bu kapsamda, basına da yansıyan bazı bilgilere göre, kimi ülkeler daha şimdiden, belirli bölgelerde de olsa Türkiye'yle temaslarda bulunma konusunda zemin yoklamaya başlamışlardır.

Benzer şekilde, İsrail'in Doğu Akdeniz'de kendi münhasır ekonomik bölgesinden çıkaracağı gazı, Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınması konusunun değerlendirildiği yine ifade edilmeye koyulmuştur. Zira, Libya'yla varılan mutabakat, sadece 2 ülkenin deniz yetki alanlarının tayin edilmesiyle sınırlı kalmamış, Doğu Akdeniz'den Avrupa'ya uzandırılması istenilen enerji nakil hatlarının Türkiye'nin onayı olmaksızın hayata geçemeyeceği gerçeği de tüm tarafların karşısına getirilmiştir. Dolayısıyla diplomaside elimiz güçlenmiştir.

Barışçıl yollardan sorunların çözümü anlamında Türkiye önemli ve kimsenin görmezden gelemeyeceği bir çıkış yapmayı başarmıştır. Gerginliklere mahal vermeden, hak ve adilce bir yaklaşımla Doğu Akdeniz'deki yetki alanlarının tespit edilmesi ve aynı anlayışla bölgenin zenginliğinin paylaşılması konusundaki tezimiz hiç şüphe yok ki güçlenmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi, bu gerekçelerle mutabakat muhtırasına destek vermekte, beka meselemiz açısından bunu millî bir ödev olarak görmektedir. Çünkü biz her zaman "önce ülkem ve milletim" diyen asil Türk milletinin evlatlarıyız.

Bu vesileyle sözlerime son verirken Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Muhtıranın onaylanmasıyla beraber hayırlara vesile olmasını da Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yakın bir zamanda Türkiye ile Ulusal Mutabakat Hükûmeti arasında deniz yetki alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin bir mutabakat muhtırası imzalandı ve bu mutabakat muhtırası oy çokluğuyla Genel Kuruldan geçti. Bunun görüşülmesi sırasında muhalefet tarafından şu soru soruldu: Bunun akabinde bir askerî anlaşma var mı, bir askerî anlaşma önümüze gelecek mi? Oysaki alınan yanıt "Bunun asla böyle bir şeyle alakası yoktur." şeklindedir. Yine aynı biçimdeki Komisyon görüşmelerinde bu muhtıra önümüze geldiği zaman yani Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası önümüze geldiğinde, bu alakalar sorulduğunda hâlâ ısrarlı bir biçimde "alakasız" denmeye devam edildi. Bu da hiçbir biçimde doğruları yansıtmamaktadır. İktidar, ağızını her açtığında diyor ki: "Meşru hükûmet BM tarafından kabul ediliyor." Peki, aynı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Libya için "Silah ambargosu uygulanacak." demişti ama bu ambargoyu yıllar yılıdır Türkiye delmektedir. Yani siz, Birleşmiş Milletlerin kararını açık bir biçimde, ayan beyan bir biçimde çıkarlarınıza göre, plan ve politikalarınıza göre yönlendiriyorsunuz; bu da kamuoyunda hiç inandırıcı değil.

Bakın, Ulusal Mutabakat Hükûmeti meşru değildir ve biz şu haritayı gösterdiğimizde çok rahatsız oluyor iktidar partisi. Bakın şu haritada "koca kırmızı alan" diye ifade edildi ya az önce, evet, koca bir kırmızı alanı Hafter güçleri denetliyor; şu yeşil alanı Trablus Hükûmeti denetliyor ve aşağıda kalan kısmı da şu an kabileler denetlemektedir. Şimdi bu haritayı biz gösterirken burada azınlığın haklarının korunmaması yönünde bir şey söylemek istemiyoruz asla. Şu an yüzde 10'u Trablus Hükûmetinin denetiminde olan bir Libya'dan bahsediyoruz. Hakkaniyet çerçevesinde, biz HDP olarak elbette her daim azınlıklardan yanayızdır fakat buradaki durum asla öyle değil, bunun da böyle olmadığını şunlarla ifade etmek isterim: Bakın Suheyat Anlaşması imzalanmış 2015'te Fas'ta Birleşmiş Milletlerin gözetiminde ve denmiş ki: "Bir ulusal mutabakat hükûmeti olacak ve bu, Libya Temsilciler Meclisinde de kendini temsil edecek." Ama geline nokta ne oldu? Bunun akabinde yine Birleşmiş Milletlerin hakemliğinde düzenlenmesi beklenen Libya ulusal konferanslarının hiçbir gerçekleşmedi ve hiçbir biçimde bu Hükûmet,

Temsilciler Meclisinden güvenoyu almadı, gelip orada yeminini de etmedi. Yani kurallara da baktığımız zaman, hukuka da baktığımız zaman ortada gayrimeşru bir Hükümet var. Peki, bize deniyor ki: "Muhalefet bunlarla yani Hafter güçleriyle el sıkışmak mı istiyor?" Biz hiç kimseyle el sıkışmak falan istemiyoruz, biz Libya'nın iç işlerine karışılmasını doğru görmediğimizi ifade ediyoruz. Tıpkı Suriye'de "Suriye'nin iç işlerine karışmayın." dediğimiz gibi, Libya'da da "Libya'nın iç işlerine karışmayın." diyoruz; bu kadar basit. Çünkü oraya karışmak istiyorsunuz, İhvincilik kemerini savunuyorsunuz. Suriye'den Fas'a kadar önünüze gelen her İhvancı akımı desteklediniz.

Bugün Mısır'la aranızın bozuk olmasının en temel sebebi, Müslüman Kardeşler Hükümetini desteklemeniz değil midir? Darbeye, askerî darbeye en fazla karşı olan biz, HDP olarak, elbette Sisi Hükümetinin meşruluğunun tartışılması gerektiğini ve hukuksuzluğun olduğunu biliyoruz ama buna rağmen, Mısır'da alınan tavır da ortadadır.

Aynı zamanda, bizler iktidara şu soruyu yöneltmek istiyoruz: Gayriresmî bir şekilde yıllardır silah gönderiliyor, şimdi bu gayriresmîliği burada resmîleştirmeye mi çalışıyorsunuz? Bizdeki yanıt nettir; bunu, bu silah sevkiyatını ve askerî sevkiyatı resmîleştirmek istiyorsunuz.

Yine, muhtıranın 3'üncü maddesinin 3'üncü bendinde şahıslardan bahsediliyor. Benden önceki hatipler de bu konuya değindiler. Burada siz hangi şahsı nereye gönderiyorsunuz? Bunu hukukta nereye sığdırıyorsunuz? Bugün Rusya'nın Wagner güçlerini oraya sevk etmesine karşı, siz Türkiye'den SADAT güçlerini sevk etmeyi planlıyorsunuz. Buradan ben şunu sormak istiyorum: Türkiye "Kim savaşırsa ben ona asker gönderirim." diye şirket mi kurmaya başladı? Bugün Nijerya derse ki "Boko Haram'la ben mücadele edemiyorum, buyurun gelin." siz şirketinizi mi oraya göndereceksiniz? Taliban karşıtı şirketinizi mi oraya göndereceksiniz? Şirketlerin savaşları yönettiği dönemler Türkiye'de çok açık, ayan beyan bir biçimde hayata geçmiş durumdadır. Sadece bu mudur? Elbette sadece bu değildir. Bakın, aynı zamanda oralara silah satmak, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin Türkiye'den silah alabileceği bir pazar oluşturmak bakımından da adımlar atıyorsunuz. Çünkü bu ülkede damatların, dünürlerin silah şirketi var ve artık silah sanayisine özel olarak ağırlık veren bir iktidar var. Bunu neden yapmaktadır? Daha fazla SİHA'yı, daha fazla İHA'yı satmak ve aile çevresinde zenginlikleri, ganimetleri daha da arttırmayı hedefliyorsunuz.

Yine, aynı biçimde, 13'üncü maddede mali hususlar konuşulmuş, mali hususlar yazılmış. Bakın, 13'üncü madde hele de öyle bir talihsiz ki, biz bu Mecliste daha dün, gece yarılarında kadar devam eden bütçe görüşmelerini henüz yeni nihayetlendirmişken, henüz bu ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizi, açlığı, yoksulluğu daha taptaze konuşmuşken ve bu ülkedeki yoksulluktan dolayı intiharları hâlâ yepyeni konuşuyorken, siz kalkıp gönderen taraf olarak Libya'ya gidecek olan sivil, askerî bütün lojistik desteğin maliyetini yüklenmiş oluyorsunuz. Bu da Türkiye halklarına, bu ülkenin yoksullarına karşı işlenmiş olan en büyük günahıdır.

Değerli halklarımız, ekranı başında bizi dinleyen değerli vatandaşlarımız; bakın, hâlâ bize deniyor ki: "Terör, terör... Ülkenin bekası." Allah'ınız aşkına, hadi Suriye'de bir kesime bunu inandırınız, Libya konusunda size kim inanır ya? Hangi beka sorunundan bahsediyorsunuz ya? Burada bekasını düşündüğünüz Müslüman Kardeşler ve sizin savaştan elde edeceğiniz ganimetlerdir, ötesi hiç değildir.

Evet, burada "Oyun kurucu olmalıyız." deniyor bize ve sürekli muhalefeti iş bilmez, dış siyaset bilmez olarak eleştiriyorsunuz. Siz burada oyun kurmuyorsunuz. Bugün AKP'nin -özellikle 2011'de Suriye'de savaş başladığından bugüne kadar- Orta Doğu'yla ilgili sergilemiş olduğu dış siyaset aslında dış siyaset bilmezliğin ta kendisidir. Bu, ülkeyi savaşa sürüklemenin ve savaş oyunu kurmanın ta kendisidir. Böyle bir devlet yöneticiliğini biz asla kabul etmiyor ve irademizi size -bu anlamıyla- asla teslim etmek istemiyoruz.

Bakın, burada, bir Libya atraksiyonunun ayrıca nedenleriyle ilgili şunu ifade etmek istiyorum: Libya'nın iç işlerine karışarak yayılmacı siyaseti daha da derinleştirmek ve buna diyorsunuz ki: "Libya'yla gönül coğrafyamız var." Herkesin herkesle bir gönül coğrafyası olur, olmalıdır da. Biz aynı coğrafyanın insanlarıyız ama aynı coğrafyadaki ülkelerin iç siyasetine müdahale etmek, açıktan taraf olmak asla kabul edeceğimiz bir şey değildir.

Değerli arkadaşlar, biz, her zaman için, HDP olarak uluslararası siyasette de Türkiye'de de barış dedik, barış demeye de devam edeceğiz. Barış sizlerin sandığı kadar pasif, barış sizlerin sandığı kadar devleti bilmez, uluslararası ilişkileri bilmez değildir, barış sizlerin zannettiği kadar da oturduğunuz yerde emeksiz, sizin tabirinizle "oyun kurmamak" hiç değildir. Barış oyununu kurabilmek demek, bu ülkeyi ve bu coğrafyayı -Orta Doğu ve Afrika'yı kastederek söylüyorum- çok iyi bilmekten ve derinlikli siyaset üretmekten geçmektedir. Ama sizler savaş oyunu kurarak oyun kuruculuğunuzla övünüyorsunuz. Bizim sizlere ve Türkiye'de ki bütün siyaset yapanlara önerimiz: Biz barış siyasetini elbette bu bölgede kurabiliriz. Komşularımızla kavga etmeden, ha bire savaş seferleri düzenlemeden bu ülkede yaşanabilir ve emin olun ki barış bir yanıla ucuzdur, bir yanıla da sizlerin asla değerini bilemeyeceği kadar da emeği hak eden bir iştir.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, ülkemizi yerli ve millî silah teknolojileriyle donatmaya devam edeceklerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın konuşmacıyı dinledik burada, daha fazla İHA, SİHA satmak, daha fazla para kazanmak ve burada aileye daha fazla para, ganimet getirmek için bu anlaşma yapılıyor gibi bir iddia var. Bunun yersiz olduğunu, doğru olmadığını, kabul etmediğimizi ifade etmek isterim. Fakat şunu da belirtmek isterim: Epey bir zamandır, Türkiye'nin millî imkânlarıyla geliştirdiği bu SİHA ve İHA'lara karşı... Ve bunu geliştiren genç bir mühendis var, idealist bir mühendis -on beş yıl önce başlamış bu işlere, belki daha da fazla- Selçuk Bayraktar ve bugün Türkiye'nin terörle mücadelesinde yüz akı olan, bu SİHA ve İHA'ları geliştirmeyi başaran bir mühendis.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bir de Ethem Sancak var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Fakat belli çevreler tarafından, maalesef, Mecliste de belli konuşmacılar tarafından, birilerinin sürekli bir itibarsızlaştırma, sürekli bunu yermek, sürekli burada kazanılan başarıyı hakir görmek gibi bir çabanın içerisinde olduğunu müşahade ediyoruz. Ne yaparlarsa yapsınlar -SİHA'lardan sonra şimdi daha büyükleri geliyor, taarruz SİHA'lar, ondan sonra da daha büyükleri gelecek- Türkiye kendi imkânlarıyla dünyada en üst lige buradan devam edecektir. Birilerinin söylediklerine pabuç bırakacak değiliz, ülkemizi yerli ve millî silah teknolojileriyle donatmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Haluk Koç.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Koç, şahsı adına da söz talebiniz vardı; süreniz on beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA AHMET HALUK KOÇ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, görüşülmekte olan mutabakat metninin 1'inci maddesi üzerinde grubum ve şahsım adına söz aldım, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce Libya'yla ilgili –"ikiz anlaşma" diyeceğim- deniz sınırlarını yetkilendirme mutabakat muhtırasıyla ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış ve o mutabakat metnine niye olumlu oy vereceğimizi ifade etmiştim. Burada hatipleri dinledim. Konu, inanırım, siyasetin demagojik özelliklerinin kullanılmaması gereken bir konu. Efendim "Şöyleydi, böyleydi... Biz oraya gittik; işte, Mustafa Kemal Atatürk'ün Libya'da ruhu esiyor. Türkiye orada yalnız mı kalacak, etkisiz mi kalacak? Amerika orada, Rusya orada, biz niye olmayalım?" Bunun dışına çıkarak bazı değerlendirmeler yapmamız gerekiyor.

Özellikle her birinizin samimiyetine inanan bir kardeşiniz olarak paylaşmak istediğim şu husus çok önemli: Yani sizler Türkiye'yi bizden daha çok seviyorsunuz, biz daha az seviyoruz; sizler Türkiye'nin çıkarlarını bizden çok daha iyi düşünüyorsunuz "bizim bu konuda eksiklerimiz var" gibi bir düşünce, duygu içindeyseniz burada yanılıyorsunuz. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Burada, bakın, bu deniz sınırlarıyla ilgili olan mutabakat metninde, sırasında da söylemiştim...

Şimdi, her türlü cevval sözleri söylüyorsunuz, bizim sormamız gereken -demagoji yapmayacağım- tek soru var: 2004 yılından itibaren Doğu Akdeniz'de, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi AB'ye girdikten sonra, Yunanistan'la beraber ikili bir güç olarak üçüncü ülkeleri yanlarını alıp münhasır ekonomik bölgeler ilan ederken sizler, bizler ne yapıyorduk? (CHP sıralarından alkışlar) Evet, ne yapıyorduk? İsrail, Ürdün, Mısır üçüncü partner olarak buralara girerken, hatta şu anda bize müttefik olarak gözüken Katar'ın gaz şirketleri dahi oluşan ekonomik anlaşmalarda yerini alırken, Filistin yönetimi buralarda pay alırken bizler ne yapıyorduk? Libya'yla ilgili ne dedik? Libya'yla ilgili -Libya'nın anatomisine, siyasi anatomisine girmeyeceğim, söylendi, çok anlatıldı- "Bizim attığımız adım -uluslararası hukuktan kaynaklanan Türkiye'nin tezleri- bu kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgeler bakımından doğrudur -deniz hukuku ticaretine göre taraf olmasak da- fakat gecikmiş bir adımdır." dedik. Hatırlıyorsunuz "Libya'yla yapılan ilk anlaşma doğrudur, gecikmiş bir adımdır ama dikkatinizi şu hususlara çekiyoruz: Çok kaygan, kırılgan bir yapıyla biz bunu imzalıyoruz." dedik. O kaygan, kırılgan yapıyı ifade etmek istemiyorum. Birçok konuşmacı, bilhassa daha önce diplomatik görevde bulunan, hem İYİ PARTİ'den hem Cumhuriyet Halk Partisinden hem diğer partilerden arkadaşlarımız, hatipler açıkladılar. Yani Kaddafi sonrasında Libya'da Trablus Hükûmeti, mutabakat hükûmeti ve Tobruk'taki Temsilciler Meclisi nasıl oluştu, hangi süreçlerden geçti, Birleşmiş Milletlerde resmî muhatap olarak tanınmasına rağmen Tobruk'taki Temsilciler Meclisi onayı olmadan bir uluslararası anlaşmanın vücuda gelmesinin sıkıntılarını anlattılar arkadaşlarımız.

Bazı konuşmacıları dinledim, inanırım üzüldüm de. Biz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de gecikmiş olan hak arama gayretlerinin sonuna kadar yanındayız. (CHP sıralarından alkışlar) Sonuna kadar yanındayız ve bu konuda size ağır eleştirilerimiz var, geç kaldınız. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan soydaşlarımızın haklarını savunuyorsunuz. O haklar savunulurken -o zaman da söylemiştim- Rauf Denktaş'ın burada nasıl itibarsızlaştırıldığına da tanık olan bir milletvekiliyim. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, suçlayacaksınız, günlük siyasetle birtakım faturalar çıkarmaya çalışacaksınız ama yakın dönemde yaptığınız hatalar size hatırlatılınca lütfen ders alın. Niye Libya'da bu Askerî İşbirliği Anlaşması'na karşıyız? Libya'nın siyasi anatomisine girmiyorum, söyledim, Libya'daki sıkıntılı kaygan durumu söyledim, Libya'daki bloklaşmayı söyledim. Berlin, Napoli konferanslarında -Sayın Fuat Oktay burada konuştu ama- Türkiye'nin Napoli'deki konferansa alınmadığını söyledim.

EMRULAH İŞLER (Ankara) – Öyle bir şey yok ya!

AHMET HALUK KOÇ (Devamla) – Ben söyledim, kalkar siz ifade edersiniz. Ben sizi dinledim, hiç ağzımı da açmadım. Mustafa Kemal Atatürk'ten esinlendiğinizi söylemişsiniz. İnşallah, geçerli bir kavram olarak bundan sonraki hayatınıza da Mustafa Kemal Atatürk yön verir, inşallah. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bakın, o gün söylediğim sözlerden bir tanesini daha söyleyeceğim: Dünyanın önünde, ta Kamboçya'dan başlayan, Suriye'ye kadar uzanan, Küba dâhil, değişik süreçler, iç savaşlar tarihi var; daha Çin'i, Güney Afrika'yı söylemedim. Bu iç savaşlar, bir defa çok uzun süren savaşlardır çünkü bir ülkede iç savaş çıktığı zaman -Allah Türkiye'yi korusun- mutlaka vekâleten bu savaşa müdahil olan taraflar vardır. Değerli arkadaşlarım, iç savaşlar, dünyada hiçbir konvansiyonla sınırlanmayan, hiçbir uluslararası anlaşmayla bir ahlak getirilmeyen, en acımasız, en kurnasız, en gaddar, kardeşin kardeşi, komşunun komşuyu öldürdüğü, öldürebildiği, sabah selam verenin akşam düşman olduğu savaşlardır. Böylesi bir Libya yakın dönemine tanık oluyoruz.

Suriye'de hata yaptık. "Hata yapmadık." diyeniniz varsa çok katı bir ideolojik pencereden bakıyordur. Türkiye daha hâlâ, bugün, Suriye'de, Suriye iç savaşına taraf olmanın siyasi, ekonomik, insani, sosyal, kültürel, demografik bedelini ödemedi, ödeyemiyor; fatura önümüzde.

Şimdi, Libya; Mustafa Kemal Atatürk de gitmişti, Enver Paşa da gitmişti. Doğru, o zamanlar Osmanlı toprağıydı; Osmanlı toprağıydı, vatandı. O vatan şu anda bizim elimizde değil. Biz, kendi vatanımıza dönük tehditlere karşı atacağımız her adımda, bir millî mutabakat çerçevesi içinde her zaman hazırız ama Libya'daki iç savaşa Türkiye'nin ulusal çıkarları dışında, bazı ideolojik koşullanmalarla taraf olmasının getirebileceği faturaları takdirlerinize sunmak istiyorum. Suriye örneğini lütfen unutmayın. İç savaşların süresini söyledim, acımasızlığını söyledim. Daha sonrasında, uzun yıllar kalan, milletler arasındaki, ülkeler arasındaki düşmanlığı, hasedi söyledim. Türkiye'yi böyle bir faturanın içine sokmayın.

Bakın, "kırılgan yapı" dedik. Trablus Millî Mutabakat Hükûmeti Birleşmiş Milletlerce, evet, tanınan bir hükûmet. Libya'daki iç savaş farklı şekilde sonuçlandı, süreç aktı geldi ve Libya'da bir yönetim değişikliği oldu. O zaman, buradaki bu hamasi sözler, bu iddialar havada mı kalacak? Biz vaz mı geçeceğiz Doğu Akdeniz'deki iddiamızdan, attığımız gecikmiş adımların doğruluğundan vaz mı geçeceğiz? Söylemek istediğimiz bu.

Bir yapı değişikliğinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Rusya ve Amerika'nın önderliğinde kimi tanıyacak? Yeni yapıyı tanıyacak. Böyle bir denge var Libya'da, bunu anlatmaya çalışıyoruz. "Efendim, siz ona karşısınız, buna bilmem nesiniz." Böyle bir şey yok. Libya'dan uzak duralım değerli arkadaşlar, Libya'dan uzak duralım. Bu "uzak durma" lafı Türkiye'nin menfaatlerini orada gözetmeyelim anlamında değil, buradan demagoji yapmayın, bunu ifade etmeye çalışıyorum.

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Uzak durarak nasıl anlaşma imzalayacağız o zaman Sayın Hatip? Lütfen...

AHMET HALUK KOÇ (Devamla) – Sayın hatibin herhâlde kişisel bir söz hakkı da var Sayın Başkan. Talep ederse Grup

Başkan Vekili, benim sözümü kesmek yerine kürsüyü kullanabilir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bakın, anlaşılabilir bir şekilde huzurlarınıza şu cümleleri bir kere daha getiriyorum: Burada Türkiye'nin, çıkarları doğrultusunda Akdeniz'deki enerji ve saha genişletme yarışına katılması oldukça normal bir durumdur, doğrudur; uluslararası deniz hukukuna göre de Türkiye'nin haklı tezlerindendir. Bu konuda Cumhuriyet Halk Partisinin hiçbir kuşkusu yok; atılacak her adımda, Türkiye'yle beraber, getireceğiniz her noktada biz olumluymuz. Ancak tabii, bunu neyle mukayese edeceğiz? Tıpkı Yunanistan gibi, tıpkı Mısır gibi, onlar ne adım atıyorsa Türkiye'nin de bu hakkını kullanması kadar doğal bir şey yoktur ancak henüz sahada şartların belirginleşmediği iki hükümetli, iki ordulu karışık bir Libya iç siyaset ortamında, Türkiye, ucu açık bu anlaşmayla -anlaşma mutabakatı filan da değil, bu açıkça bir tezkeredir- tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayını almadan oraya -değişik hatipler söylediler- "sivil" tarifi altında muharip unsurlar gönderebilir. Bu yanlıştır. Bunu huzurlarınızda samimi bir şekilde paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu anlaşmanın geleceği Libya'daki iç savaşın galibine bağlıdır. Size bir cümle daha: Bu anlaşmanın geleceği Libya'daki iç savaşın galibine bağlıdır. O zaman stratejik davranmakta... Çünkü uluslararası politika ve diplomasi, her ne kadar kendi mesleğim değilse de, ulusların çıkarlarına dayanır, bir dönem vekâlet alan siyasi yapıların kendi ideolojik beklentilerine göre şekillenmez, aradaki fark budur.

Burada değişik laf atmalar da oldu. Bilmiyorum, siyaset zaman zaman tabii ki bulunduğunuz siyasi kimliğin ya da siyasi yapının gerektirdiği davranışları, sözleri sizden konuşmacı olarak oraya temsilen çıktığınızda ister, doğalı budur ama defterin bir kenarına da insan hatıralarını yazar herhâlde. Sizlerde bilmiyorum böyle bir tarihsel not tutma alışkanlığı olanlar var mı? Bilhassa Sayın Bozkır Avrupa Birliği Bakanıyken, ben de parti sözcüsüyken böyle bir tartışmamız olmuştu ama hep bir nezaket içerisinde olmuştur o tartışmalar. Sayın Bozkır'a o zaman söylemişim: "Şimdi AK PARTİ Hükümetinin bir bakanı olarak bunları söylüyorsunuz Sayın Bozkır, ama ben sizi tanıyorum, diplomasiden de tanıyorum, meslekten de tanıyorum. Mutlaka bu söylediklerinizi bir not alıyorsunuz, daha sonra siyaseti bıraktığınızda, hatıralar yazdığınızda itiraflar bölümünde herhâlde söyledikleriniz yer alır." demiştim.

Efendim, saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, 1'inci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım soru-cevap işlemi var, niye yok? Allah aşkına, nasıl yok?

BAŞKAN - 1'inci maddenin üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
2'nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2'inci madde üzerinde ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan'a ait. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Libya konusunun ve Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakatı'nın yeterince konuşulduğu varsayımından hareketle, ben izin vererseniz dış politikanın iki farklı konusuna değinmek isterim. Bir tanesi ABD yaptırımları. Biliyorsunuz, Amerikan Senatosu önceki gün bunları kabul etti, dün de Trump imzaladı. Bunun imzaladığı aslında bir yaptırım metni değil ama 2020 yılına ilişkin Amerika savunma bütçesinin içindeki türlü çeşitli paragraflar. Bunlardan 4 tanesi Türkiye'yi ilgilendiriyor. Birincisi, ABD 2020 yılı bütçesinin içine Türk Akımı Projesi'ne ait su altı boru döşeme çalışmalarında bulunan gemilere yönelik yaptırımlar öngörüyor. Sonunda bu Türk Akımı en çok bizim faydalanacağımız, tabii ki de yine Rusya'nın faydalanacağı... Dolayısıyla, bir taşla iki kuş, hem Türkiye'ye hem Rusya'ya bir yaptırım var.

İkincisi, Türkiye'ye satılmayacak F-35'lerin üreten şirketin elinde kalmaması için ABD Hava Kuvvetlerine satılması kararı alındı ve dün Savunma Bakanı Esper yaptığı bir açıklamayla "Türkiye S-400 almakla F-35 almamak konusundaki kararlılığını ortaya koydu." dedi. Dolayısıyla bu uçaklar da gitti.

Üçüncüsü, GKRY'ye yani Güney Kıbrıs Rum Yönetimine silah satış ambargosu koşullu olarak kaldırıldı. Yani kara para aklama dosyası vardı biliyorsunuz Rumların, artı Rus donanmasına sağladıkları lojistik destekler var. "Eğer bunlara devam ederseniz biz de size silah satmayız ama adam olursanız satılır." dediler. Dolayısıyla, karşımızdaki husumet cephesinin askerî donanımına katkıda bulunmak suretiyle Türkiye'ye dolaylı bir yaptırım uygulanmaktadır. Bunun da ötesinde, Yunanistan, Amerika Birleşik Devletleri'nden insansız hava araçları alma yoluna gidiyor.

Dördüncüsü, "S-400'lerden vazgeçilmesi kaydıyla Patriot satabiliriz." Bu bir uyarı, hâlâ "Vazgeçerseniz..." diyorlar. Dolayısıyla bunların hepsi gündemde. Bu yaptırımlardan memnuniyet duymak tabii ki mümkün değildir ama bir soruyu sormak durumundayız: Niye bu hâllere düşülmüş ve bu yaptırımlara düşer olunmuştur? Bu da cevabını maalesef bildiğimiz bir sorudur.

Türkiye'nin dış politikasının müzakere yeteneği erimiş, ekonomisi zayıf düşmüş, yumuşak gücü olması gereken lobcilik faaliyetleri harcanan milyonlara rağmen iflas etmiş, bir kuruş para harcanmadan yıllarca Türkiye'nin yanında durmuş ABD'deki Musevi cemaati, iktidarın eylem ve söylemleriyle devre dışı bırakılmıştır. 31 Mart yerel ve özellikle 23 Haziran İstanbul seçimleri sonrasında iktidar müzakere masasına oturduğunda muhataplarıncı "topal ördek" olarak görülmeye başlanmıştır. "Nasıl çıkılacak bu kısır döngüden?" diye düşünen yoktur. Görüldüğü kadarıyla iktidar çatışmacı karakteriyle olası bir seçim perspektifinde yaptırımlardan hoşnut bile olmaktadır. Gündemdeki yaptırımlarda da yolun sonuna gelinmiş değildir.

Batı âleminin Noel ve yılbaşı tatiline girmesiyle ocak ayının ortasına kadar yeni bir yaptırım gelmeyeceğini hepimiz biliyoruz. Ancak, ocak ayının ikinci yarısında ve şubat başında yeni dosyaların gündeme geleceğini de görmemek büyük bir hata olacaktır. Sonra şaşırmanın diye uyarıyoruz. Görüyoruz, dinliyoruz, okuyoruz, temaslar yürütüyoruz, konuşuyoruz ama neticede biz muhalefetiz. Elimizden gelenin azamisini yaptığımızdan da eminiz.

İkinci konu olarak Montrö'ye değineyim. Bu hafta yaptığım konuşmada Montrö'nün "m"sine de "x"ine de sakın ha dokunmayın dedim. İlave ettim, gökten değil Moskova'dan taş yağar dedim. Montrö imzalandığında Karadeniz'de 4 ülke bulunmaktaydı; Türkiye, Sovyetler Birliği, Bulgaristan ve Romanya ama 3 tanesi -Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Romanya- Varşova Paktı'ndaydı, bir de Türkiye vardı. Yani NATO'nun ucu Türkiye, öbür tarafta Varşova Paktı. Aradan geçen zaman içinde Varşova Paktı zaten çöktü, Bulgaristan ve Romanya NATO ülkesi oldu ama Karadeniz bugün geçmiştekinden çok daha sorunlu bir coğrafya hâline geldi. Bugün Moldova'daki Transdinyester meselesi, Gürcistan'daki Abhazya ve Osetya meseleleri, Ukrayna'daki Kırım ve Donbass meseleleriyle Karadeniz bilineninden daha da dalgalı hâle geldi. Böyle bir ortamda Türkiye'nin güvenliği açısından Montrö Boğazlar Sözleşmesi her zamankinden daha da önemli bir duruma geldi. Ulusal güvenliğimizin ve egemenliğimizin kelimesine dahi dokunulmaması gereken bir başka tapu hâline geldi.

Ben bu hafta Sayın Çavuşoğlu'na bu Montrö, sonuçları ve Kanal İstanbul'la irtibatlı olarak 9 tane soru yönelttim, ümidim bunları cevaplayabilmesidir. Cevaplar cevaplamaz, o ayrı mesele ama sadece benim sorduğum soruları alıp Sayın Cumhurbaşkanına koşup gitse şunu demesi lazım: "Sayın Cumhurbaşkanım, bundan sonra sakın ha 'Montrö' kelimesini ağzınıza almayın." Bunun bu kadar hassas bir yönü olduğunu ihtiyaten tekrarlamak istiyorum.

İzin verirsiniz, dün Sayın İlhan Kesici'nin rahmetli Unakıtan'dan aktararak verdiği öpme metaforundan devam edeceğim. Varşova Paketi ne zaman çöktü, biliyor musunuz? Varşova Paketi'nin çöküşüne giden yol 7 Ekim 1989 tarihinde olmuştur. 7 Ekim 1989 tarihi, Doğu Almanya'nın kuruluşunun 40'inci yıldönümüdür. Gorbacov, Doğu Almanya'ya gitti, Honecker'i öptü. Öyle sizin benim bildiğiniz gibi öpmedi, dudaklarından öptü. Onun adı "sosyalist kardeşlik öpücüğü"dür ama bu, ölüm öpücüğü oldu. Sonra ne yaptı Gorbacov? Sırayla herkesi öptü, hepsini öptü; bir tanesini öpemedi. Sona kalan dona kaldı, onu da Romen halkı öptü. Ondan yadigar geriye bir saray kaldı. Bugün gidin Bükreş'e, orada muhteşem bir saray duruyor, o tarihten yadigar. Bunu niye anlatıyorum? Rahmetli Unakıtan'ın hikâyesi anlatılırken bize dediler ki: "Batılılar iki defa öpüyor." Batılılar iki defa öper, Ruslar üç defa öper. Metafor değil bu, gidin bir Rus'un elini sıkın, öperken üç defa öper sizi. Bunu niye söylüyorum? Başka bir sebepten dolayı geçmişte, hatırlarsınız, burada metafor olarak söylediğim, ayıyla yatağa girilmez, ayıyla öpüşülmez de. Niye bunu söylüyorum? Bu Libya meselesiyle ilgili asker gidiyor, gitmiyor tartışmasını yaparken Putin'den bir ses geldi, duydunuz veya duymadıysanız benden duyun, "Sakın ha, 8 Ocağa kadar, ben senle görüşünceye kadar kılını kıpırdatmayacaksın." dedi. "Kılını kıpırdatmayacaksın." Kelimeler bu değil ama mesaj bu. Niye? Biraz evvel söylediğim sebeplerle 8 Ocağa kadar herkes uyuyor, tatilde. Putin'e dokunmayın, sakın ha. Dolayısıyla böyle tehlikeli sularda hele Montrö'yle oynaşmanın sonucunu ben tarif ettim. Bunu sizin için söylemiyorum, Türkiye Cumhuriyeti için söylüyorum, bu devlet için söylüyorum.

Sözlerimi birkaç selamla mayla bitireyim. Bir defa hepinizi selamlarım. Bu yılın son konuşmasını yapıyorum ben huzurunuzda. Dolayısıyla 2020 yılının ülkemiz, vatandaşlarımız, komşularımız ve bölgemiz için huzur ve refahlı olmasını dilerim, bir. İki, ayrıca 2020 yılının iyileştirilmiş, güçlendirilmiş ve kuvvetler ayrılığına dayalı, yeni bir demokratik düzene geçmemize de el vermesi en samimi dileğimdir.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 155 Sıra Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine ben de birkaç şey söyleyeceğim. Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken de söylemiştim, tekrar edeyim, evet, dünyanın pek çok bölgesinde güvenlik sorunu var. Bulunduğumuz bölgede de bir güvenlik sorunu var, dolayısıyla Türkiye'nin de bir güvenlik sorunu var. Bunda herhangi bir tartışma yok. Türkiye'nin bu güvenlik sorunları nedeniyle önlem alması da anlaşılır bir şey. Fakat asıl sorun şu ki: Türkiye hem ülkesinde hem bulunduğu bölgede güvenlik sorunları yaşanmasına neden olacak politikalar yürütüyor. Dolayısıyla Türkiye, aynı zamanda, bu güvenlik endişesi yaratan politikaların mimarı.

Şimdi, biz bunları söylüyoruz ve Hükûmet cevap verirken "Biz proaktif siyaset izliyoruz." diyor, "Artık izleyici olmayacağız." diyor, "Aktif siyaset izleyeceğiz." diyor. Peki, Hükûmetin izlediği bu proaktif siyaset bize şimdiye kadar neler kazandırdı, ben size birkaç tanesini söyleyeyim.

"Konuyla ne alakası var diyeceksiniz?" ama önce ilginç bir örnek vereyim: Bakın, sanki dünyanın en zengin ülkesiymişiz gibi dünyada en geniş alana uçak seferi yapan ülke durumundayız. Türk Hava Yollarının gitmediği ülke yok, gitmediği şehir yok.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bunu nasıl eleştiriyorsunuz, hayret ya!

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Şimdi, o kadar çok ülkeye uçak gidiyor ki bu yüzden ne oluyor, ben size onu söyleyeceğim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Her uçakta 1 Türk iş adamı var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bu yüzden Türkiye'nin kendi içerisinde pek çok şehre uçak seferi yapılamıyor; 5 sefer yapılan kentlerde uçak seferi 3'e düşüyor, 3 sefer yapılan yerlerde 1'e düşüyor; doğudan İzmir'e gidecekse gitmiyor, bilmem şuraya gidecekse gitmiyor. Sadece bunun maliyeti ne, biliyor musunuz? 2019 yılı için söyleyeyim: 1 milyar 200 milyon dolar zarar ediyor, 1 milyar 200 milyon dolar zarar. Ne diye? Siz buna "Büyük proaktif dış siyaset." diyorsunuz. Bakın, bu verileri karşılaştırın, araştırabilirsiniz.

Ha, başka ilginç bir şey daha söyleyeceğim: Türk Hava Yolları, borsaya diyor ki: "Biz şu kadar kâr ettik." Aynı dönem için Maliyeye yazıyor, diyor ki: "Şu kadar zarar ettik." Bunu araştırıp öğrenebilirsiniz, bu hesaplarla ilgili o kadar tutarsız rakamlar dönüyor.

Şimdi, Emevi Camisi'nde namaz kılmaya gidecektiniz, Emevi Camisi'nde namaz kılmaya giderken milyonlarca insanın kendi ülkesini terk etmesinde pay sahibi oldu bu Hükûmet; binlerce, on binlerce insanın ölümünde pay sahibi oldu bu Hükûmet ve çok dramatik bir şey oldu: Kürtler ile Türklerin tarihsel kardeşliğine -gelecekte göreceksiniz- çok büyük zararlar verdi bu Suriye politikanız. El Kaide'nin, IŞİD'in artıklarını savunma görevi verilmiş gibi... Emin olun, dünyanın pek çok noktasından Türkiye'ye aynen böyle bakılıyor. Sizin o ÖSO, SMO -Suriye Millî Ordusu- dediğiniz, İdlîb'deki kol kanat gerdiğiniz örgütleri bütün dünya IŞİD artığı, El Kaide artığı örgütler olarak görüyor ve âdetâ size de bunların hamiliği verilmiş durumda.

Şimdi, Mursi'yle, Mursi Hükûmetiyle öyle bir ilişki kurdunuz ki... Bakın, haksız bir şekilde bir askerî darbeye devrildi ve hepimiz buna karşı çıktık, siz de doğru bir şey yaptınız, karşı çıktınız ama Mısır'la artık bu ülkenin neredeyse hiçbir siyasi ilişkisi kalmamış durumda ve herkes bu siyaseti şöyle okuyor: Türkiye ile Mısır arasındaki ilişki aslında olağan, anlaşılır bir ilişki değilmiş, İhvacılarla kurulmuş bir ilişkiymiş. Ben size birazdan bunun nasıl olduğunu anlatacağım.

Bakın, Kıbrıs'ın çevresi 13 tane ayrı sahaya bölündü, 13 ayrı sahaya. Bu sahaların içerisinde herkes enerji kaynaklarını arıyor. İkili anlaşmalar var, üçlü anlaşmalar var, dördü anlaşmalar var. İsrail var, Mısır var, Kıbrıs Rum Kesimi var, Yunanistan var, İngilizler var, Hollanda firmaları var, Ruslar var, Amerikalılar var. Kim yok? Türkiye yok. Neden? Hiç kimse Türkiye'yle bir anlaşma yapmak istemiyor, hiç kimse Türkiye'nin orada bulunmasını istemiyor. İnanılmaz bir yalnızlık ve siz buna kutsallık atıyorsunuz. Türkiye'nin onlarca, yüzlerce yıl sonraki menfaatlerini aslında bu dış siyasetle gömmüş durumdasınız.

Kopenhag Kriterleri'yle Avrupa üyeliğinin kapısı sonuna kadar açılmıştı, şimdi sadece gümrük birliği olsun mu olmasın mı tartışması yürüyor, Şanghay Beşlisi'ne gideceğiz, o da onlar alırsa. İşte, Türkiye'de yürütülen dış siyasetin geldiği nokta bu.

Sanki çok başarılı bir dış politika yürütülmüş, çok başarılı bir dış siyaset yürütülmüş gibi şimdi Libya'yla önce bir anlaşma imzalandınız -bizim dışımızda hiç kimse o anlaşmaya karşı çıkmadı- şimdi de bir askerî mutabakat anlaşması getiriyorsunuz. Bir harita çizdiniz -o harita ne anlama geliyor ben bilmiyorum- Türkiye'den Trablus'a doğru böyle bir hat çizilmiş durumda ve diyorsunuz ki "Biz bunu barış koridoruna çevirdik." Yani iki ülke Akdeniz'de böyle bir harita çizebiliyor mu? Bu haritayı çizdiğinde onun kontrolüne mi geçiyor?

Sayın Bakanım diyelim ki mesela, Fas'tan İsrail'e böyle bir hat çizildiği zaman Fas ile İsrail'in oluyor mu bütün Akdeniz? Bu, böyle bir şey değil ki. Ben size söyleyeceğim hangi kısmını desteklediğimizi.

İSMET YILMAZ (Sivas) - Komşularıyla çizer.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) - Şimdi, bakın, genel gerekçede şöyle diyorsunuz: "Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde güvenlik ve askerî alanlarda iş birliğinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır." Evet, tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygıya "evet" diyoruz, bunda hiçbir zorun yok. Ama güvenlik ve askerî alanlarda iş birliğine kesinlikle "hayır" diyoruz. "Hayır" demeliyiz, neden? Herkes anlattı. Çünkü Libya'nın geleceğiyle ilgili hiç kimse bir öngörde bulunamıyor.

Bugün Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle kurduğunuz ilişkinin gelecekte ne olacağını hiç kimse kestiremiyor. Herkes söylüyor, Ulusal Mutabakat Hükûmeti, evet, Libya'nın tamamında egemen hâle gelebilir, Hafter güçlerini yenebilir fakat bunun tersi de olabilir. Eğer Hafter güçleri orada yönetimi ele geçirirse -büyük bir iç savaş yaşanıyor- o zaman Mısır'la olan ilişkinin bir benzerini Libya'yla yaşamış olacaksınız ve bütün anlaşmalar bir yana ilişkiler de kopma noktasına gelecek.

Herkes söyledi, ben de tekrar edeyim, altını çizmekte yarar var: Evet, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2011 yılında aldığı 1970 sayılı Karar'a aykırı işler yapılması anlamına geliyor bu sözleşme. Çünkü Libya üzerinde bir silah ambargosu var, bu anlaşmayla o silah ambargolarını da delmiş olacaksınız. Ben tekrar etmeyeceğim, arkadaşlarımız bugüne kadar bu silah ambargosunun fiilen nasıl delindiğini tek tek anlattılar.

Şimdi, ben Hükûmetin tercihinin siyasi olduğunu çok somut olarak size söyleyeceğim, bugün burada bir kez daha gördük. Emrullah Bey burada mı bilmiyorum ama şimdi, biraz önce Hafter'den bahsederken iki şey söyledi, dedi ki: "Hafter Selefi'dir, Vehhabi'dir; Vehhabi, Suudi Arabistan'ın desteğini almaktadır." Böyle söylediniz değil mi Sayın Bakan?

EMRULLAH İŞLER (Ankara) - Öyle demedim ama...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) - Benzer bir şey söylediniz.

Şimdi, pek çok kişi Ulusal Mutabakat Hükûmetini oluşturan gruplardan bir tanesini de İhvacı olarak tanımlıyor, dolayısıyla "Burada bir tarafta Vehhabiler var, bir tarafta İhvacılar var. Türkiye bu perspektifle ittifaklarını geliştiriyor." diyor.

Şimdi, bakın, geçen bu Mecliste İŞİD'çilerle, El Kaidecilerle ilgili tartışma yürütülürken çokça insan onlara "cihadist Selefiler" dedi. Grup Başkan Vekiliniz Özlem Hanım dedi ki: "Bu dili kullanmayın, siz bu örgütlere iltifat etmiş olursunuz. İslam'ın kendi müktesebatı içerisinde cihadın bir yeri var, Selefilik akımının bir yeri var; siz 'Selefi' dediğiniz zaman onlara iltifat etmiş olursunuz." Şimdi, bakın, bir başkası söylese Sayın İşler, bunun bir önemi yok ama siz Kral Suud Üniversitesinde eğitim almış birisiniz, siz İlahiyat Fakültesinde tefsir üzerine hocalık yapmış birisiniz. Eğer sadece Vahabi diye Hafter'i yargıyorsanız, İslam içerisinde koca külliyyatı olan İbni Teymiyye'yi de suç örgütü gibi görmüş olursunuz. Ben, bunu size yakıştıramadığımı söylemek isterim. Bir başkası söylese, emin olun, bunları söylemezdim.

Şimdi, sürem bitti ama şunu söyleyeyim: Gerçekten daha önce de tekrar tekrar söyledik ama bir daha altının çizilmesi gerekiyor. Hangi konuda eleştiri yaparsak yapalım fark etmiyor, biz şöyle bir şey söylüyoruz, diyoruz ki mesela "8'inci sınıfa gelmiş çocuklarımızın yüzde 16'sı dört işlemi bilmiyor." Çıkıyor milletvekilleriniz, diyor ki: "Siz önce terörle aranızda mesafe koyun." Diyoruz ki: "İlk 500 üniversite arasına Türkiye'den 2 tane üniversite ya giriyor ya girmiyor; ilk 200 üniversite içinde Türkiye'den bir üniversite yok." "Siz önce şunu kınayın: Bu öğretmen öldürüldü, onunla ilgili ne diyorsunuz?" diyor. Yani hangi konu olursa olsun fark etmiyor, hele hele hak ihlalleriyle ilgili olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika verirsiniz bitiriyorum.

Dilimiz döndüğünce anlatacağız çünkü herkes bu konuda sadece muhalefete ulaşmaya çalışıyor. Bu ülkede o kadar çok hak ihlali yaşanıyor ki, emin olabilirsiniz, kaçırılan insanlar var, yerde sürüklenen Cumartesi Anneleri var...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Diyarbakır Anneleri var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – ...açlık grevinde olan çocuklarını cezaevi kapısında bekleyen annelerin tartaklanması var. Cezaevlerinde inanılmaz hak ihlalleri var, içeri girerken "Hoş geldin." diye çırlıçıplak soyup dövüyorlar. Bunu, milletvekillerimiz Komisyonla birlikte gittiklerinde öğrendiler. Seçme seçilme hakkını gasbettiniz, kayyum var mı? Var. Bunun gibi her şeyi anlatıyoruz; Grup Başkan Vekillerinizin bir tane argümanları kalmış, dönüp dolaşıp sadece "terörist" diyorlar, "Biz terörle mücadele ediyoruz." diyorlar, "15 Temmuzda şöyle oldu." diyorlar.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Zaten en önemlisi o, en önemlisi o, en önemlisi terörist zaten. PKK'lı olmaktan başka ne var önemli?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bu masalı artık hiç kimse yutmuyor diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki'nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine yaptığı operasyonların terör örgütlerine yönelik olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şunu ifade etmek gerekir: Suriye'de pek çok ülke var, orada bir iç savaş var, oradaki iç savaşın çıkmasından Türkiye Cumhuriyeti devletini sorumlu tutmak kabul edilecek bir şey değildir; ne insafa ne izana sığar. Zaten bunun toplum nezdinde de bir karşılığı yok, onu belirtmek isterim. Biz kaçan insanlara kapılarımızı açtık. Orada iç savaş çıktıktan sonra Türkiye bu durumla karşı karşıya kaldı ve ortaya çıkan terör örgütlerine karşı kendi sınırlarını, kendi toprağını, kendi vatandaşını korumak üzere oraya müdahalelerde bulundu.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Doğru değil.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi, şunu da ifade etmek isterim: Türkiye Cumhuriyeti devletinde Türklerle beraber Kürtler de yaşıyor, diğer etnik unsorda insanlar da var, vatandaşlarımız da var; hepsi Türkiye Cumhuriyeti'nin kıymetli birer üyesi, birer vatandaşı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine yaptığı operasyonlar, oradaki Kürtlere yönelik değil, orada ortaya çıkan terör örgütlerine yöneliktir, bunun altını çizmek gerekir. Bizim, civar ülkelerde, komşularımızda yaşayan hiçbir etnik kökenli insana karşı hasmane bir tutumumuz asla olmamıştır, Kürtlere karşı da asla böyle bir şey olamaz. Oradaki mücadelemiz -başından beri de defalarca burada ifade ettik- orada ortaya çıkan terör örgütlerine yöneliktir, Kürtlere yönelik asla değildir çünkü

Kürtler bizim ülkemizin asli unsurları.

Bir de “Bu El Kaide, IŞİD artıklarıyla iş tutuyorsunuz.” gibi bir şey söyleniyor kürsüde. Şimdi, bakın, DEAŞ’a -adına “DEAŞ” deyin, “IŞİD” deyin, ne dersenez deyin- en büyük darbeyi vuran Türkiye Cumhuriyeti devletidir. DEAŞ ve IŞİD, PYD ve PKK için kullanışlı, elverişli bir enstrümandı. Neden bir enstrümandı? Kendilerine bir meşruiyet alanı oluşturuyorlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – “Biz PKK, DEAŞ’la mücadele ediyoruz,” işte, “Biz, bu kafa kesen örgütle mücadele ediyoruz.” diye kendilerine meşru bir alan oluşturuyorlardı.

Şimdi, DEAŞ ve oradaki diğer terör örgütleri Türkiye Cumhuriyeti tarafından bertaraf edilip, bunlara çok ağır bir darbe vurulup minimize edilince diğer terör örgütlerinin meşruiyet kaynağı ortadan kalkıyor, kendilerine sağladıkları meşruiyet kaynağı ortadan kalkıyor. Tabii, bu birilerini acıtabiliyor; bunun farkındayız.

Türk Hava Yollarının -böyle bir eleştiriyi ilk defa duydum- yurt dışına bu kadar sefer yapmasından mutluluk duymak gerekir. Türk Hava Yolları hem bu işten para kazanıyor hem oradaki ticaret hacmimizi geliştiriyor hem de oradaki ülkelerle ilişkilerimizi geliştiriyor. Ben, buradan neden bir rahatsızlık duyulduğunu anlayamadım. İç seferlerle alakalı olan problem de şudur değerli arkadaşlar: Türk Hava Yollarının satın almış olduğu uçaklarda çıkan teknik arızalardan dolayı -bu, Türk Hava yolları kaynaklı değil; bütün dünyada bu var- o uçaklar kullanılamıyor; ondan kaynaklı bir problem var. Yoksa Türk Hava Yollarının bu kadar fazla noktaya uçması... Air France’dan tutun da pek çok hava yolu şirketinin pazarını almıştır, bu da takdir edilmesi gereken bir şeydir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Muş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Zaman tasarrufu yapacağız.” diye bize soru sorma hakkı vermiyorsunuz; Grup Başkan Vekili konuyla ilgisi, alakası olmayan şeyler söylüyor, ona süre veriyorsunuz. Böyle şey mi olur ya Başkan!

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sayın Başkanım, ismimi anarak sataşmada bulundu, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın İşler, ne dediler?

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – İsmimi anarak benim yanlış bilgiler verdiğimi, Hafter’in DEAŞ’çı vesaire olduğunu söylediğimi...

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz iki dakikadır.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

6.- Ankara Milletvekili Emrullah İşler’in, Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki’nin 155 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, ben Libya’daki çarpıklığı ortaya koymak için şunu söylemiştim: Trablus Hükûmetinin güçleri DEAŞ’la mücadele ederken Hafter ise Cufra’da onlara karşı saldırıya geçmiştir ve Hafter’in en büyük destekçileri Medhalilerdir. Belki bu ismi ilk defa duyuyorsunuz. Medhaliler kimdir? İşte, Selefi Vahabi akımın... Kim bu Selefi Vahabi akım? Sayın Tiryaki, El Kaide örgütünün temeli onlar değil mi? DEAŞ örgütünün temeli onlar değil mi? Trablus Hükûmetini ve Trablus’ta mücadele edenleri “cihatçı” diye suçlayacaksınız “İhvanı” diye suçlayacaksınız; ondan sonra, işte bu DEAŞ’ın uzantısı olan Medhalilerle birlikte iş tutan insanı da meşru bir taraf gibi göstereceksiniz. Ben, bunu eleştirmek için söyledim.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Kimse meşru falan göstermiyor, çarpıtmayın ya!

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Dolayısıyla, bakın, Hafter âdeti bir teröristtir, bir darbecidir. Neden bu Hafter hakkında bir çift laf söylemiyorsunuz? Bu milletin kürsüsünden neden bir laf söylemiyorsunuz? Ben bunu eleştiriyorum. Bunun arkasındaki destekçiler işte, DEAŞ’ın, Kaide’nin uzantılarıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onun için, bakınız, Trablus Hükûmetinin beraber hareket ettikleri Misrata güçleri Sirte’de DEAŞ’a karşı mücadele ederken onlar ise onlara başka alanlarda saldırıda bulunuyordu. Libya’da DEAŞ’la gerçek mücadeleyi yapanlar onlardır. Dolayısıyla, bu yanlış anlamayı gidermek için söz aldım.

Türkiye olarak da, biliyorsunuz, Suriye’de de -az önce Grup Başkan Vekilimiz de söyledi- DEAŞ’a karşı en etkili operasyonu Fırat Kalkanı’yla biz yaptık. Ama maalesef, sizin kaynak olarak aldığınız uluslararası medyada sanki biz DEAŞ’ı destekliyormuşuz gibi gösteriliyoruz ve onu da sizler, maalesef, uluslararası medyadan alarak bu milletin kürsüsünde veya başka platformlarda sürekli dile getiriyorsunuz.

Türkiye her türlü terör örgütüne karşıdır; nokta.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Benim söylediğimi çarpıtmıştır. Benim söylediğimin dışında bambaşka bir şeyle beni itham etti. Biz sanki Hafter’i destekliyormuşuz gibi...

BAŞKAN – Sataşma var, buyurun.

İki dakika.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır efendim, bir dakika yeter bana.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, ne dedi, sataştı? Hocam, ne dedi, sataştı?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Benim Hafter’i desteklediğimi söyledi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Tamam, Hafter’i desteklemediğini kürsüden söyle o zaman.

BAŞKAN – Söylemediğini söylemiş gibi gösterdi.

Siz buyurun Sayın Tiryaki.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hafter’i kınayacakmış Başkanım.

7.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki’nin, Ankara Milletvekili Emrullah İşler’in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, hiçbir milletvekilimiz ve benim gördüğüm kadarıyla, bugün söz alan hiçbir milletvekili Hafter’i desteklemedi. Dolayısıyla bu, bize atılmış büyük bir iftiradır. Biz sadece Libya’da...

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Kınadığınızı da söyleyin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin, lütfen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Arkadaşlar, siz taraf tutuyorsunuz diye, siz Libya iç savaşında taraf tutuyorsunuz diye herkes taraf tutmak zorunda değil. Biz tam olarak bunu söylüyoruz, siz bir taraf tutuyorsunuz. Diyoruz ki: “Bu iç savaşta taraf tutmayın.” Hiçbirimiz Hafter’i desteklemedik, Hafter’i destekleyecek konuşma yapmadık. Dolayısıyla, söze buradan

girilmesi yanlış.

İbni Teymiyye konusunda, Vahabilik konusunda söylediğim sözün arkasındayım. Bir ilahiyatçının, Kral Suud Üniversitesinde eğitim görmüş bir ilahiyatçının Hafter üzerinden İbni Teymiyye'yi, Vahabiliği suç örgütü gibi göstermesini eğer AK PARTİ Grubu doğru buluyorsa ben bir şey söylemiyorum, o kadar. (HDP sıralarından alkışlar)

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Öyle bir şey söylemedik canım!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hiç anlamamış Sayın Başkan.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben, İbni Teymiyye'yi okumuş biriyim.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayı:155) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, gruplar adına son söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Engin Altay'a ait.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İbni Teymiyye'yi anlatmanızı istiyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben bilmediğini bilenlerdenim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bülent Bey, müdahale etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Turan, şöyle alalım istiyorsanız sizi.

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Stratejik derinlikten değerli yalnızlığa doğru savrulduunuz; Allah hayretsin sonunuzu. Fakat sizin sonunuz Türkiye'nin de kaderini etkilediği için burada yapıcı, uyarıcı eleştirilerimizi, anlayışımızı ortaya koymak istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu Mecliste yüzlerce uluslararası anlaşma onaylandı, yüzlerce ve Cumhuriyet Halk Partisi bunların sanıyorum yüzde 90'ına da "kabul" oyu verdi. Neden? Uygundu; Türkiye'nin menfaat ve çıkarları gözetildi, Cumhuriyet Halk Partisi bu uluslararası anlaşmalara, mutabakat metinlerine "kabul" oyu verdi. Yine, bu Mecliste onlarca tezkere görüşüldü. Cumhuriyet Halk Partisi, 1 Mart 2003 tarihindeki tezkerede... Parti yönetiminin ısrarla istediği, arzu ettiği 2 tezkerede; hem yabancı, Amerikan kuvvetlerinin Türkiye'de konuşlanması ve hem de Irak'ın kuzeyinde yabancı askerlerle birlikte Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının müdahalesi noktasındaki tezkerelerde sadece Cumhuriyet Halk Partisi değil, AK PARTİ Grubunun içinden de 100'e yakın sayın milletvekili "hayır" diyerek Türkiye'yi bir uçurumun kenarından aldı. Allah onlardan razı olsun; bunu söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bunları niye söylüyorum? Uzun zamandan sonra, değerli arkadaşlar, şöyle bir tablo var: Bu mutabakat metninin görüşüldüğü Dışişleri Komisyonunda Mecliste pek sık olmayan bir şey oldu, pek sık rastlanmayan bir şey oldu. Mecliste toplamda 5 siyasi parti grubu, 10 tane de parti var ama 5 siyasi parti grubundan 3 tanesi, bu mutabakat metniyle ilgili, Komisyonunda olumsuz görüş beyan etti. Bu, önemli bir şey ve değerli bir şey. Ben isterdim ki bu tabloda... Zira, on-on iki gün önce gene Libya'yla münhasır ekonomik bölgenin sınırlanmasıyla ilgili koridoru tanzim eden mutabakat metnine de Cumhuriyet Halk Partisi de İYİ PARTİ de müspet oy kullandı. Yani Cumhuriyet Halk Partisinin ve İYİ PARTİ'nin derdi, AK PARTİ'nin Doğu Akdeniz Bölgesi'ne yönelik politikalarından bir şey elde etmek, siyasi çıkarım elde etmek değil; tam tersine, eğriye eğri, doğruya doğru demek. Bu noktada, ben Hükûmetten, yürütmeden şunu beklerdim: "Yahu, Meclisin 5 grubunun 3'ü bu mutabakat metnine 'hayır' diyor, ki Genel Kurulda da bu böyle olacak." diye düşünüp yasama organına da saygı anlayışı çerçevesinde, Sayın Bakanın -prosedürde bu mümkün- gelip öncelikle yüce Genel Kurulu, bizleri ve sizleri bilgilendirmesi ve bu metinden bizim kaygı duyduğumuz hususlarla ilgili yine sizi ve bizi bilgilendirmesini beklerdim; bu olmamıştır yani "Biz bunu göndeririz, bu geçer." Geçer, hiç mesele değil. Ama bakın, değerli arkadaşlar, mesela bizim "hayır" dediğimiz tezkerelerden -hani dedim ya, onlarca tezkere, yüzlerce uluslararası anlaşma yaptık- ikisi de Suriye tezkereleridir. 2012 ve 2014 sanıyorum, değil mi Özgür, öyle olması lazım?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet.

ENGİN ALTAY (Devamla) – İkisine de "hayır" dememizin gerekçelerini samimi ve yapıcı bir şekilde bu kürsüde ortaya koyduk. Mesela, ben konuşmuştum, bir tanesi şöyleydi: İçinde 11-12 defa "Suriye Merkezî Yönetimi" "Şam Hükûmeti" "Esad rejimi" ifadeleri geçiyordu. Yani şimdi siz diyorsunuz ya "Serrac'ı Birleşmiş Milletler tanıyor." diye, Birleşmiş Milletlerin tanıdığı, meşru olarak kabul ettiği Suriye Merkezî Yönetimine açık bir savaş tezkeresiydi; mahiyet oydu, niyet o olmayabilir, metin o idi. Biz buna da karşı çıktık. O zaman ki uyarılarımızı gerçekten açık kalple AK PARTİ yönetimi dinleseydi, bugün Suriye de bu hâlde olmazdı, Türkiye de bu Suriye sınırında yaşadığı sıkıntıların hiçbirini yaşamazdı ve Türkiye'deki 3 milyon 600 bin Suriyeli hem Türkiye'de bize hayatı zorlaştırmaz hem de burada kendileri de çok gayriinsani şartlar içinde yaşamak zorunda kalmazdı. Demek ki Cumhuriyet Halk Partisini dinlemek lazım, hiç de ille arada bir dinlemek lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Evet, tabii (!)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Biz, seçim sathımailinde, sizi refüze edecek, siyasi olarak sizin zarar göreceğiniz bir yaklaşım içinde oluruz tabii, ama böyle konularda olmayız, olmadık. Yani elbette, Hükûmetin, yürütmenin kendince gerekçeleri vardır ama şunu belirtmek isterim ki, burada, kim legal kim illegal belli değil değerli arkadaşlar, belli değil.

"Efendim, Hafter terörist; Serrac, Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği, tanıdığı lider..." Ya, bunların ikisi beraber yola çıktı, sonra yolları ayırdılar. Hafter, kendisini destekleyenlerle birlikte Tobruk'a geçti; ikisi de iktidar savaşı veriyor, ikisi de; birinden biri olacak. Şunun garantisi sizde yok: Serrac'ın ve ekibinin Libya'nın tek ve mutlak hâkimi olacağıyla ilgili garanti sizde yok, kimsede yok ve bana göre de -böyle bir öngöründe bulunmakta bir zarar görmüyorum- Serrac'ın iktidardaki ömrünün çok uzun olduğunu ben zannetmiyorum.

"Efendim, bizim bölgedeki menfaatlerimiz..." Ya, bölgedeki menfaatlerimiz karşılıklılık esasına göre kurulacağı için... Libya'da Serrac gitti, varsayalım Hafter geldi. Yani Hafter'le temas etmeyecek misiniz? Mısır'da düştüğünüz hataya Libya'da da mı düşeceksiniz? Böyle böyle "değerli yalnızlık" diye diye kendimizi dipsiz kuyulara mı atacağız? (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye bunu hak eden bir ülke değil. Bana ne Serrac'dan, bana ne Hafter'den! Ama ben şundan rahatsızım: Bakın, dünya basınında var: "Türkiye'nin Trablus'a bir grup özel kuvvet, askerî danışman ve askerî teçhizat gönderdiği, Türkiye'nin Libya'daki duruma katılım amacıyla da Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını genişletmek..." falan filan yani dünya diyor ki şu anda: "Türkiye, Libya'ya sivil görünümüne asker, askerî teçhizat ve mühimmat gönderdi orada." Zaten bunu Birleşmiş Milletler raporları da söylüyor. Biz gerekirse "Dünya 5'ten büyük." muhabbetiyle, eğer bizim Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatlerimize yönelik bir gasp olursa Birleşmiş Milletlere rağmen de iş yaparız; "Yapmayın." demeyiz ama ortada böyle bir hâl yok değerli arkadaşlar, ortada böyle bir hâl yok şu anda.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Belki var!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Dolayısıyla, şimdi, burada Türkiye’yi bir ateşe atmak, Türkiye’yi... Türkiye’ye bir şey olmaz, büyüğüz, güçlüyüz; çok şükür, elhamdulillah.

AHMET HAMDİ ÇAMLI (İstanbul) – Helal olsun be!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ama değerli arkadaşlar, ama değerli arkadaşlar, hep söylüyorum, bazen de bu yüzden tartışıyoruz; şehit edebiyatı bu Meclisin en son yapacağı iştir. Hiçbirinizin çocuğu gitmeyecek Libya’ya, benim yeğenim de gitmeyecek. Arkadaşlar, Türk Silahlı Kuvvetleri, şanlı Türk Silahlı Kuvvetleri, Libya’da şu anda geçici olarak, Trablus’ta Libya’ya hâkim, yönetimine hâkim gibi görülen Serrac ve avanesini korumak için lejyoner olarak kullanılamaz! Türk Silahlı Kuvvetleri bunu hak etmez! Bu, doğru bir yaklaşım değil! (CHP sıralarından alkışlar)

Bakin, samimiyetimizi on gün önce Libya’yla ilgili mutabakat metnine “evet” diyerek gösterdik. Parti aidiyeti ve parti hiyerarşisi içinde buna “evet” diyecek olabilirsiniz ama ben şunu söyleyeyim: 1 Mart 2003 tezkeresine “hayır” diyen AK PARTİ mensubu 97-98 sayın milletvekilini, hepsini hâlâ bugün gönül borcuyla, vefa borcuyla, şükran borcuyla yâd ediyoruz. Gelin, onlardan olun; gelin, onlardan olun. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye’nin ali menfaatlerini önceleyelim, burası Meclis. Ne var yanı? Bu yanlış, burada bir hata var, bunun düzelmesi lazım; bunu söylüyoruz.

Suriye konusu, güvenli bölge... Güvenli bölge kaldı mı değerli arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Peki efendim.

Bizim güvenli bölge diye murat ettiğimiz sahada en az hâkimiyeti olan maalesef biziz. Güvenli bölge; belirsiz, riskli bölgeye dönüştü. Daha ileri gidiyorum, sizin güvenli bölge diye murat ettiğiniz alan şu anda bir tampon bölge ve yeri geldiğinde, kimi silahlı güçler -Rusya’sıdır, ABD’sidir, şusudur busudur, SDG’sidir- Türk Silahlı Kuvvetlerine yönelik, bazı bölgelerde tahkimat kurabilen bir noktaya geldi. Bu nasıl güvenli bölge? “Barış Pınarı... Barış Pınarı...” Yanlış. Ne oldu? Esad aşağıdan geliyor, siz Libya’yı bırakın... 12 tane mi gözetleme kulemiz vardı Ünal Bey?

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Evet, 12.

ENGİN ALTAY (Devamla) – 12 gözetleme kulemizden 3’ünü tahliye ediyoruz, haberiniz var mı? Niye ediyoruz?

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Karamsar olma, karamsar.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hani güvenli bölge kurmuştuk? Yahu, bırak bölgeyi, Türkiye’nin orada, İdlîb’de, İŞİD başta olmak üzere kimi cihatçı örgütleri kontrol etmesi için kurulan 12 gözetleme istasyonumuzun 3’ünü tahliye etmezsek o askerlerimizin canları tehlikede.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım, buyurun.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hâl böyleyken burnumuzun dibindeki derde bakalım. Orada da lütfen bizi dinleyin, Cumhuriyet Halk Partisinin sesine ve tezlerine kulak verin. Mehmetçik için ağıt yakmak, övgü düzmek değil; ben Mehmetçik’in gereksiz yere kanı akmasın, analar ağlamasın diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş...

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

10.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın 155 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, biz burada muhalefetin söylediklerine her zaman kulak veriyoruz, kulak vermiyor değiliz, dinliyoruz. Fakat burada “Türk askerinin lejyoner olarak kullanılacağı” ifadesini kabul etmemiz mümkün değil, bu yanlış bir ifade, doğru bir ifade olmamıştır.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Göndermeyin, olmasın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Biz bunun doğru olmadığını söylüyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi tersini söyleyebilir, doğru bir ifade olmamıştır.

İkincisi: Suriye tezkeresi ile Suriye iç savaşının ilişkisini biz anlayamadık. Orada zaten bir iç savaş çıkmış. Orada iç savaş çıkışının arkasındaki dinamikler çok farklı, çok boyutlu. Biz daha sonraki süreçlerde bir tezkere çıkarmışız. Yani orada bu işler çıkmış, Suriye bir iç savaşa sürüklenmiş, akabinde Türkiye bir tezkere çıkarıyor. Dolayısıyla bunu doğrudan Türkiye’nin çıkardığı bir tezkereyle ilişkilendirmek doğru değil. Kaldı ki, Esad yönetimi yaptığı çeşitli açıklamalarla oradaki iç savaştan dolayı Batılı ülkelere yönelik pek çok suçlama dile getirmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir diğer mesele, Suriye’de mevcut olan mücadele sadece bir iktidar mücadelesi değildir, bunun dış güçler boyutu vardır, uluslararası boyutu vardır ve bu, Doğu Akdeniz’e dayanmaktadır. Dolayısıyla, Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin hakları vardır, Türkiye o haklarını savunmak durumundadır ve meselenin, sadece, Türkiye’nin bir askerî iş birliği anlaşmasının ötesinde, uluslararası boyutunu düşünmek lazım ve Doğu Akdeniz’e dayanan bir boyutunun olduğunu da unutmamak gerekiyor. Bakın, dün veya ondan önceki gün, uçuşu belirsiz uçaklar orada şu andaki Trablus yönetiminin mevzilerini bombaladılar. Yani orada farklı uluslararası unsurlar da işin içerisinde.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Altay...

11.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’ten Meclisin meaisini israf etmeye yönelik AK PARTİ Grup Başkan Vekilinin her konuşmacıdan sonra konuşmanın içeriğiyle ilgili yorum yapmasına müsaade etmemesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, Mehmet Muş’un bu konuşmasının sataşma konuşması olduğunu zannetmiyorum çünkü benim kimi görüşlerimle ilgili katılma ya da katılmama şeyinde bulundu.

Yalnız, bu uygulamayı doğru bulmadığımı müteaddit defalar söyledim. Her hatip konuştuğundan sonra AK PARTİ’nin konuşmanın içeriğiyle ilgili bir yorum yapması gibi bir yaklaşımı, anlayışı doğru bulmuyorum. Böyle bir durum, Meclisin mesaisini ve zamanını sadece israf etmekten başka bir şey değildir.

Mehmet Muş benim konuşmalarına katılmadığını söyledi. Ben de kendisine biraz önce yaptığı konuşmaların hiçbirine katılmadığını söyleyeyim ama bu bir şeyi değiştirmez. Eğer bu konuyla ilgili söyleyecek sözü varsa -ki vardır- onu da ekonomik

çalışma bakımından kullanmıyor ama kullanmış kadar oluyor. Kürsü açık, AK PARTİ'nin söz hakları var, çıkar konuşur. Bunu doğru bulmuyorum ve buna müsaade etmemenizi talep ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bu konuyu Grup Başkan Vekillerimizle konuşalım, bir ortak karar alalım, bundan sonra bu sözü vermeyelim yani. Benim işim de rahatlar burada emin olun Sayın Altay.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı:155) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 2'nci maddenin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yoktur.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Evet, 3'üncü madde üzerinde söz talebi yok.

Soru-cevap işlemi yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, pusula veren milletvekillerimiz lütfen dışarıya çıkmasınlar, iki dakika sonra bir oylamamız daha var.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı	: 395
Kabul	: 269
Ret	: 125
Çekimser	: 1(x)

Kâtip Üye
Burcu Köksal
Afyonkarahisar

Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz
Nevşehir

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2'nci sıraya alınan, İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 71) ^(xx)

BAŞKAN – Komisyon? Yerde.

Komisyon Raporu 71 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Söz talebi yok.

Yerinden, Sayın Altay'a söz vereceğim.

Sayın Altay, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

12.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 115 sıra sayılı Kanun Teklifine “hayır” oyu verdiklerine ama 71 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne “kabul” oyu vereceklerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Biraz önce oylanan mutabakat metnine “hayır” oyu verdik, çekincelerimizi anlattık ama şimdi görüşülecek olan uluslararası anlaşmayla ilgili Cumhuriyet Halk Partisinin hiçbir çekincesi yoktur. Kürsüde de söylediğim gibi, mesela, bu anlaşmaya da Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak kabul oyu vereceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani bizim derimiz bağcıyı dövmek değil, üzüm yemek. Anlayışımızın paylaşılması, bilinmesi için bu sözü aldım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

2.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 71) (Devam)

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

(xx) 71 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

BAŞKAN - Evet, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.
Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MOLDOVA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 5 Mayıs 2017 tarihinde Kişinev'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Soru-cevap işlemi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Oy birliğiyle kabul edildiği tutanaklara geçsin.

BAŞKAN – Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum, oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı : 380

Kabul : 377

Ret : 3(x)

Kâtip Üye
Burcu Köksal
Afyonkarahisar

Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz
Nevşehir

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.
Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:16.37

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Burcu KÖKSAL (Afyonkarahisar), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40'ıncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

3'üncü sıraya alınan, Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyon Raporu (S. Sayısı: 158) ^(X)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 158 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif, İç Tüzük'ün 91'nci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif, tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanıp maddelere geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz, gruplar adına İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Behiç Çelik'in.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına konuşma yapmak üzere söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kanun yapma tekniği açısından sürekli olarak eleştirdiğimiz bu torba kanun teklifiyle bir kez daha karşı karşıya geliyoruz. İnanın, biz eleştirmekten bıktık ama maalesef kanun teklifini yapanlar bıkmadı. Hukuk devletinin biçimsel bir istisnai uygulaması olan bu yöntem artık iktidar ve onun Parlamentodaki partisi olan AK PARTİ tarafından genelleştirilmiştir. Bu uygulamalar ileride hukuk fakültelerinde öyle zannediyorum ki ders olarak okutulacak ve sizler suimisal olarak zihinlerde yer edeceksiniz.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifinin içeriğinin, birçok mevzuatı yeniden düzenleyerek hüküm itibarıyla Anayasa'ya ve

^(X) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

^(X) 158 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

yasalara aykırılık teşkil ettiği açıktır, barizdir. Zaten Genel Kurula kadar gelme aşamasında bu maddeleriyle evvela ana ve tali komisyon olarak en az 5 komisyonda görüşülmesi gerekirken bu da yapılmamıştır. Kanun teklifi, içerik olarak Orman Kanunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu, Kamulaştırma Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu -Güvenlik Soruşturması Kanunu ki bu, daha sonra çekiliyor- 4706 sayılı Kanun, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 6107 sayılı İller Bankası Kanunu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Kanunu ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun'u kapsamaktadır.

Değerli arkadaşlar, hepimizin bildiği gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin, Anayasası'nın 2'nci maddesine göre demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olduğu açıktır; devletin temel vasfı da millî devlettir, bunu üniter özelliğiyle de pekiştirmiştir. Yine, bir buçuk asra yakın parlamento ve seçim deneyimi olan bir tarihe sahibiz. Devletin kişi hak ve özgürlükleri noktasında en belirgin vasfının demokrasi olduğu gerçeği de inkâr edilemez. O hâlde, devletimizin demokratik cumhuriyet olarak nitelendirilmesi doğrudur. Demokratik cumhuriyetin hukuk devletinin tüm diğer hükümlerini benimsemiş olması arzu edilir fakat bu çoğu defa mümkün olmaz, olamaz. Veya hukuk devletinin temel değerleri yerleştirilmiş olsa bile sırf şahsi ya da zümrevi çıkarlar için peyderpey aşındırılarak bir görüşe ram olan noktaya indirgenebilir. Nitekim bunları hep birlikte yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlar, devletin varlığı, devletin otoritesi ve gücü ile demokrasi, kişi hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğü, insan hakları arasında bir paradoks mevcuttur. Bunu zamana ve zemine göre iyi dengelemek, dengelemeyi başarabilmek asıl beka sorunudur. Ceberut devlet anlayışına yönelmek sağduyu sahibi kişilerin yapacağı bir icraat değildir. Burada, Türk toplumunun oldukça kentleştiğini, şehir kültürüne adapte olduğunu; yeni nesil gençlerin istemlerinin iş, aş, özgürlük olduğunu iyi anlamalı ve kolektif taleplerine uygun cevap bulmada, icraat yapmada yarışmalıyız.

Demokrasi demişken tabii ki en önemli ilkesi çoğunluğun yönetim hakkı olmalı. Bunu tamamlayan ise azlığın yani muhalefet hukukunun korunmasıdır. Anayasa'da madde 138'de ifade edilen bağımsız yargı, 28'inci maddede ifadesini bulan bağımsız ve özgür medya, STK'lar, hukukun üstünlüğü, teşebbüs özgürlüğü hep demokrasinin içerdikleridir. Kadınların, çocukların, engellilerin pozitif ayrımcılıkla topluma kazandırılması, sağlıklı toplum yaratmanın başlıca temellerinden biridir.

Değerli arkadaşlar, rahmetli Demirel, demokrasinin en önemli göstergesinin sandık olduğuna, millet çoğunluğunun böyle tecelli edeceğine inanıyordu. Ben Sayın Demirel'in sandık ve seçimle ilgili bir anekdotunu paylaşmak isterim, şöyle diyor: "Ne kadar oy aldığın değil, nasıl oy aldığın önemlidir." Onca zorluklarla, zahmetlerle, mücadelelerle yaşanan bir seçim sürecini düşünün. Bu hengâme içerisinde seçim kurulları, sandık kurulları, yandaş imam, öğretmenler, mudilerini ziyarete giden müdürler, geçici de olsa işe alınan -İŞKUR gibi- yurttaşlar, dağıtılan hediyeler, paralar, haksız yapılandırılan yaftalar, tek kale yayın yapan güçlü TV'ler, radyolar, partizan sermaye ve müteahhitler, gasbedilen din, inanç ve millî değerler, çocukları kamuda çalışan aileler; yetmiyor, mühürsüz oy kullanma hakkı verilmesi gibi... Sonuç, korku ve endişe.

İşte, Sayın Demirel'in işaret ettiği, demokrasinin olmazsa olmazı ne kadar oy aldığın değil, nasıl oy aldığın yani oyların demokrasi tanımı içerisinde bir özgül ağırlığının olduğu gerçeğinin altını çiziyor.

İYİ PARTİ olarak, 24 Haziran 2018 seçimlerinde almış olduğumuz 5 milyon oyun, arz etmiş olduğum engellerden süzülüp gelen saf, idealist oylar olduğunun bilincindeyiz. Bu sebeple, yolumuz ne kadar zorlu, yıpratıcı, engelli olsa da aşmasını bilecek cesurlar olarak ülkemizin geleceğine bir güneş gibi doğacağız. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugüne kadar uygulanan sistemde, Graham Fuller'in, Walter Lippmann'ın "ileri demokrasi" ve "Yeni Türkiye Cumhuriyeti" gibi öngörülerini üzerine bina edilen birtakım icraatlarla 2015 yılına kadar ülke yönetilmeye çalışılmıştır ama sonuçta, tabii, devlet hâkimiyeti sarsılmış, 2015'ten sonra Türk Silahlı Kuvvetleri ve güvenlik güçlerimiz ülkenin bütünlüğünü sağlamayı başarmıştır. Bunlar, tabii, AK PARTİ'nin karnesine kırık bir not olarak geçecektir ve en son şunu ifade etmek isterim: Ülkenin yönetimi "Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi" olarak adlandırılan bu ucube sistem içerisinde sürdürülürken on yedi aydır hem yasamada hem yürütmeye hem de yargıda tanıklık ettiğimiz hadiseler ortadadır. Ülke yeniden, "Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi" denen otokratik sistemle, yönetilemez hâle sokulmuştur. "Bunun reçetesi yok mu?" diye sorulursa: evet, var; arkadaşlar, bunun reçetesi iyileştirilmiş parlamenter sistemdir. Cumhurbaşkanının güç ve kudreti korunarak Türkiye Büyük Millet Meclisi içinden yürütme erkinin çıkacağı bir sistem kurulabilir; bu, millet için, herkes için iyi olabilir. Buna inanalım; hukukun üstünlüğüne inanalım, bağımsız ve tarafsız yargıyı tesis etmeye yeter ki karar verelim, inanalım; ekonomi yönetiminde subjektifliği ortadan kaldıralım, ekonomisi güvenliğini ve teşebbüs özgürlüğünü getirelim.

Arkadaşlar, demek ki böylece kuvvetler ayrılığının yeniden tesis edildiği ülkemizde herkesin yarınından emin olacağı bir iyi yönetilen Türkiye modelini tahakkuk ettirmiş olabiliriz, hedefimiz bu olmalıdır.

Değerli arkadaşlar, dün bütçe kanunu yürürlüğe girdi. Bütçenin milletimize, devletimize ve herkese hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Bütçe, biliyorsunuz, denk bütçe değildir, açık vermiş bir bütçedir, 139 milyar TL'lik bir açık öngörüüyor. Bu konuda, mutlaka, israfı gitmeden, tasarruflu bir şekilde yürütmenin bütçeyi kullanmasını buradan, bu kürsüden salık veriyoruz.

Söz konusu kanun teklifinin tümü üzerinde görüşlerimi en başta ifade etmiş olmakla birlikte gerek kamulaştırma konusuyla ilgili hükümlerin gerekse diğer hükümlerin dikkatle kanunlaştığı takdirde tatbikinin önemini özellikle huzurlarınızda vurgulamak istiyorum. Ülkenin mükemmel ve iyi yönetilmesini diliyorum.

Bu duygularla partim adına almış olduğum sözün sonuna geliyorum, sözümü burada noktalarken yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geneli üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu hürmetle selamlıyorum.

Torba kanun teklifi verilmesi, tekliflerin etki analizinin bulunmaması, teklifle önerilen düzenlemelerin ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmemesi gibi sıkça tartışılan konuları disipline etmek üzere, İç Tüzük değişikliğinin bir an önce yapılması gerektiği, böylelikle kısır çekişme ve zaman kayıplarının önleneyeceği, kaliteli bir yasama çalışmasına imkân sağlanacağı yönündeki görüşlerimizi Milliyetçi Hareket Partisi olarak tekraren hatırlatıyor ve yineliyoruz. İç Tüzük değişikliği konusunda bir kez daha çağrı yapıyoruz.

Kanun teklifinin 1'inci ve 3'üncü maddelerinde, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve millî parklarda yatırımcılara kiraya verilen mesire yerlerinin, diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle kira süresinin yirmi dokuz yıldan yirmi yıla düşürülmesi, ayrıca bu hükmün daha önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaması öngörülmektedir.

Kanun teklifinin 2'nci maddesinde, orman sınırları dışına çıkarılabilecek alanlara bazı sınırlamalar getirilerek orman alanlarını korumaya yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Kanun teklifinin 4, 5 ve 11'inci maddelerinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memurluğa atanacaklar için

genel şartlar arasında sayılan "Güvenlik soruşturması, arşiv araştırması yapılmış olmak." ibaresinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi dolayısıyla yeni bir düzenleme yapılmaktadır. Kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla, memuriyete atanacaklar için yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının ilke ve kuralları belirlenmekte, veri güvenliğine ilişkin önlemler alınmakta, ayrıca tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Kanun teklifinin 6'ncı maddesinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür ve turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri için gerekli desteğin döner sermayeden sağlanmasına imkân verilmesi düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 7'nci maddesinde, TOKİ'ye yöneltilen bazı davalarda husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır. 2004 yılında Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü kaldırılarak görevleri Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet TOKİ'ye yöneltilmektedir. TOKİ'nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanması nedeniyle 2004 yılından önceki söz konusu kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi düzenlenmektedir. Ülkemizin muhtelif illerinde açılmış yaklaşık 450 davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi, hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır.

Kanun teklifinin 8'inci ve 9'uncu maddelerinde, geçmiş yıllarda yapılan kamulaştırma işlemleri için açılan davalarda taşınmazın değerinin o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve Toptan Eşya Fiyat Endeksi, Üretici Fiyat Endeksi ya da Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi, ayrıca bu düzenlemenin daha önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması düzenlenmektedir. Bu suretle, hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı da el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır şeklindedir.

Kanun teklifinin 10'uncu maddesinde, yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran, imalat sanayisinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri ile AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara münhasıran bu faaliyetlerde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulama süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Kanun teklifinin 12'nci maddesinde, kamu taşınmazları üzerinde turizm yatırımı gerçekleştirmek amacıyla irtifak hakkı tesis edilen veya kullanma izni verilen yatırımcı ve işletmecilerin kesin tahsis, kesin izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sürelerinin kampingler ve günübirlik tesisler ile konaklama unsuru içeren mesire yerleri için kırk dokuz yıldan yirmi yıla düşürülmesi, ayrıca bu hükmün daha önce başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanması düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 13'üncü maddesinde, mevcut soruşturmaları daha etkin ve süratli bir şekilde yürütebilmelerine ve sonuçlandırabilmelerine imkân sağlamak amacıyla cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarih sekiz ay uzatılarak 1/9/2020 olarak düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 14 ve 15'inci maddelerinde, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifi ile yine söz konusu yerlerde Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar kullanımı borçlarının yeniden yapılandırılması düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 16'ncı maddesinde, İller Bankasının genel ve özel idareli bütçeler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yapacağı ihalelere resmî dairelere tanınan damga vergisi muafiyetinden istifade etmesi düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 17'nci maddesinde, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine ilave ödeme yapılması öngörülmekte ve bu suretle nitelikli akademik personel istihdamının sağlanabilmesi düzenlenmektedir.

Kanun teklifinin 18'inci maddesinde, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personeli hakkında uygulanmayacak mevzuatın netleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kanun teklifinin bazı maddelerine yönelik Milliyetçi Hareket Partisi olarak önerdiğimiz hususlar, Plan ve Bütçe Komisyonunda önergelerle ilave edilmiştir.

Kanun teklifinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlar getirmesini diliyor, saygılarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Garo Paylan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçe görüşmeleri meclisler için çok önemlidir, Türkiye Büyük Millet Meclisi için de çok önemli görüşmeler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bitti bütçe.

GARO PAYLAN (Devamla) – Ve bu görüşmelerin arasına çok olağanüstü bir durum olmazsa başka yasa teklifleri getirilmez arkadaşlar. Yalnızca Genel Kurul çalışır, komisyonlar çalışmaz ve başka bir yasa teklifi görüşülmez. Ama olağanüstü bir şey olmuş herhâlde ki Plan ve Bütçe Komisyonunu toplantıya çağırdılar arkadaşlar. Sayın Başkan bilir, biz yüzlerce saat komisyonda çalıştık, yüzlerce saat Genel Kurulda çalıştık. Bu yorgunluğun üzerine çok olağanüstü bir şey oldu herhâlde diye gittik Plan ve Bütçe Komisyonuna, 18 maddelik bir teklif, torbaya atılmış, her biri ayrı bir komisyonu ilgilendiriyor, hepsi birbiriyle alakasız maddeler ve bu yorgunluğun üzerine onu görüştük.

Maddelerin içinde arkadaşlar, öyle sakıncalı bir madde vardı ki -3 madde- güvenlik soruşturmasıyla ilgili. Tartışmamızın yüzde 90'ı güvenlik soruşturması üzerine oldu arkadaşlar.

Bakın, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra Türkiye bir olağanüstü hâl yaşadı. Olağanüstü hâl kalktı arkadaşlar ama olağanüstü durum ortadan kalkmadı. Uzatılmış bir olağanüstü hâl yaşıyoruz, hâlâ yaşamaya devam ediyoruz. Darbe girişiminin üzerinden üç buçuk yıl geçti hâlâ olağanlaşamadık, hâlâ olağanüstü hâl şartları bize dayatılıyor.

Bakın, bu kamudan ihraçlarla ilgili, Anayasa Mahkemesi bu yıl 2 karar verdi; biri martta biri kasımda açıklandı. Arkadaşlar, diyor ki: "Bu ihlaller Anayasa'ya aykırıdır. Anayasa madde 20 'Özel hayatın gizliliği', madde 38 'masumiyet karinesi', madde 15, madde 128... Pek çok maddeye aykırı." Ve Anayasa Mahkemesi bu maddeleri iptal etti arkadaşlar. Meclisimize yana yakıla bu yüzden bu torba yasa getirildi ve bu yüzden bu yorgunluğun üzerine hepiniz buradasınız. Ama arkadaşlar, bu torba

yasayı ve güvenlik soruşturması maddelerini buraya gönderen bir zihniyet. O zihniyetin bugünkü sahibi de Sayın Süleyman Soylu maalesef. Bakın, Süleyman Soylu, Bütçe Komisyonuna İçişleri bütçesi görüşülürken geldi ve aynen şöyle dedi: "26 bin kanun hükmünde kararnameliye hâkimler beraat verdi. Bunlar işlerine dönecek mi, dönmeyecek mi? Soru bu. Mahkemeler ne derse desin, beraat de etseler ben onlarla çalışmak zorunda değilim."

Arkadaşlar, bakın, bu torba yasadaki güvenlik soruşturması maddeleri, devlete yeni alınacak memurları ve devlette yeniden çalışacak memurları belirleyecek bir güvenlik soruşturması ve bu güvenlik soruşturmasını buraya gönderen de maalesef Süleyman Soylu ve Süleyman Soylu'nun zihniyetini paylaşılanlardır. Arkadaşlar, bakın, o maddelerde o kadar subjektif, o kadar her yere çekilebilecek ifadeler var ki, inanın bugün Süleyman Soylu ve onun zihniyetindekiler bir parti devleti inşasına girişebilirler. Yarın öbür gün güç bir başkasının eline geçerse -eğer bu maddelere "evet" derseniz- onlar bu maddelerle bir parti devleti inşasına girişebilirler. Bakın ne diyor madde? Devlete sadakatle bağlılık istiyor. Bugünlerde bunun nasıl yorumlandığını çok iyi biliyoruz. Bugünlerde bu, Tayyip Erdoğan'a sadakat ve bağımlılık olarak yorumlanıyor. Bunu sevebilirsiniz bugünlük ama yarın öbür gün düşünün ki güç bir başkasının eline geçti, o başkasına sadakat ve bağlılık olarak yorumlanabilecek bir madde.

Diyor ki: Terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak... Değerli arkadaşlar, 90'larda, 80'lerde, 70'lerde kimlerin terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak yaftasıyla bu devletten uzak tutulduğunu en iyi sizler biliyorsunuz, en iyi bizler biliyoruz, hepimiz biliyoruz. Bu Mecliste bulunan herkes bu milletin temsilcisi ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinin belli dönemlerinde bu devletten uzak tutulmak için terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmakla yaftalandı. Bakın, bir HDP mitingine katılmak maalesef "terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak" diye mahkeme kayıtlarında var arkadaşlar. Bugün böyle yorumlanıyor, yarın başka türlü yorumlanabilir. Diyor ki: "Terör örgütlerinin propagandasını yapmak."

Arkadaşlar, zamanınızı almamak için söylüyorum, yüzlerce dosyadan size çıkarabilirim; ya, gençlerimiz bir "tweet" atmış ya, iktidarı eleştiren bir "tweet" atmış diye terör örgütü propagandası yapmaktan yaftalanıyor. "Barış istemiş" diye, "savaşa hayır demiş" diye terör örgütü propagandası yapmaktan yaftalanıyor ve güvenlik soruşturmalarına böyle geçecek, maalesef insanlarımız devletten uzak tutulmaya çalışılacak.

Peki, kim yapacak bu güvenlik soruşturmasını? Değerlendirme komisyonları arkadaşlar. Peki, onlara bilgiyi kim aktaracak? Ne diyor yasa? "MİT, Emniyet, mülki idare amirlikleri yapacak." Ne yapacak bunlar biliyor musunuz? Tıpkı eski filmlerde olduğu gibi, 2 bekçiye gönderecekler "Hasan'ın, Hüseyin'in, Agop'un evine git, bakalım ne yapıyor? Onu mahallede soruştur bakalım." diyecekler. O 2 bekçi de gidecek, ne yapacak biliyor musunuz tıpkı eski filmlerdeki gibi? "Bu adam içki içer mi?" diyecek veya 90'larda olduğu gibi -bugün demez ya, diyemez- "Namaz kılıyor mu, oruç tutuyor mu?" diye 90'lardaki sorular, bugün "Rakı içiyor mu acaba bu adam? Acaba kimlerle görüşüyor? Ne "tweet" atmış? Kimlerle ilişkisi olmuş?" diye sorulacak ve insanlarımız yaftalanacaklar arkadaşlar.

Bakın arkadaşlar, bu yasada çok ironik bir durum var, onun size örneğini vermek istiyorum. 90'lı yıllarda biliyorsunuz bu devletin temel mücadelesi Erbakan Hoca ve onun gibi düşünenleri bu devlete sokmamaktı yani sizleri, mütedeyyinleri sokmamaktı. Bunun için de Millî Güvenlik Kurulu pek çok karar aldı biliyorsunuz. 1994 yılında da 4045 no.lu Yasa çıktı ve bununla mütedeyyinler devletten uzak tutulmaya çalışıldı. 2000 yılında, biliyorsunuz, 28 Şubatçılar daha da ağır bir yönetmelik çıkardılar; sırf mütedeyyinleri orduya, devlete sokmamak için yönetmelik çıkardılar. Bakın, çok ilginçtir -size söyleyeyim, herkes de ibret alsın buradan- 2000 yılında 28 Şubatçıların çıkardığı cümleler aynen bu yasaya "copy-paste" edilmiş yani kopyalayıştır yapılmış. Yani 2000 yılında 28 Şubatçılarca mütedeyyinlerin devletten uzak tutulması için yazılan bütün şu cümleler yani "terör propagandası yapmak" "devlete bağlılık, sadakat" "terör örgütleriyle eylem birliği içinde olmak" aynen, noktasıyla virgüllüyle maalesef -Sayın Salih Cora tarafından mı bilmiyorum artık kimse- "copy-paste" yapılmış arkadaşlar.

SALİH CORA (Trabzon) – Benim tarafımdan.

GARO PAYLAN (Devamla) – Yani "Attan düşen bilir." diyorduk, siz attan düşünce de anlamıyormuşsunuz adalet meselesini, maalesef arkadaşlar. Yani bu kadar elinizi vicdanınıza koymadığınız, bugün kendinizi güçlü hissettiğiniz ama devran döndüğünde size karşı da bize karşı da kullanılabilecek adaletsizlikleri bu Meclise getirebildi maalesef AK PARTİ'liler. Bundan dolayı büyük bir üzüntü yaşıyorum çünkü bir sıkıntı, bir acı yaşamış insanlar bundan ders çıkarırlar. "Bugün bana, yarın sana. Ben bugün ona zulmedersem yarın o bana zulmedebilir." demeleri gerekirken, maalesef, gücü eline geçirenler, aynı cümlelerle, 90'ların, 28 Şubatçıların cümleleriyle buraya yasa teklifi getirebiliyorlar. Bundan ders çıkaralım arkadaşlar.

Bakın, çok kimlikli, çok inançlı, çok kültürlü bir topluluğuz arkadaşlar ve maalesef, devleti iki yüzyıldır hep homojenleştirmeye çalışmışız. Ama eğer ki birileri devleti ele geçirmeye çalışmışsa -bir kimlik, bir inanç, bir düşünce, bir parti zihniyeti, tek parti zihniyeti- diğerleri buna itiraz etmişler ve toplumsal adalet, toplumsal barış, dışlanmış kesimler tarafından hep yaralanmış arkadaşlar. Bunu da sizlerin çok iyi bilmesi lazım. Bu konuda yaralı bir sosyolojinin vekillerisiniz, bizler yaralı sosyolojinin vekilleriyiz; bu dönem de hepimiz yaralıyız, cumhuriyet tarihi boyunca da hepimiz yaralandık arkadaşlar. Ama "normalleşme ve iyileşme zamanı" diyeceğimize "Geçmişte, cumhuriyetin kuruluş döneminde, tek parti döneminde CHP bu hataları yaptı; şimdi de ben aynıını yaparım." diyorsunuz. "Aynıını yaparım." diyorsunuz; 1920'lerin, 30'ların, 40'ların zihniyetini 2019 Türkiye'sine dayatmaya çalışıyorsunuz.

Bakın arkadaşlar, Osmanlı nüfusunun yarısını Hristiyanlar oluşturuyordu -bakın "iki yüzyıllık bir tartışma" diyorum- ve onlar memur olamıyorlardı; ancak devşirme olurlarsa, ancak Müslüman olurlarsa memur olabiliyorlardı. Bununla ilgili mücadeleler verildi Hristiyanlar tarafından ve 1856 Islahat Fermanı'yla Hristiyanlar da memur olma hakkını elde ettiler. Daha sonra 1876 Birinci Meşrutiyet ve Kanun-i Esasi'yle eşitlik hukuku kanunlarımıza geçti arkadaşlar. İkinci Meşrutiyet'te tekrar bu tartışıldı ve yasalarda "eşitlik hukuku" tanımlandı ama cumhuriyete geçtiğimizde arkadaşlar, maalesef, 1921 Anayasası'nda nispeten daha çok kültürlü bir tanım varken 24 Anayasası'nda tekçiliğe geçildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Devamla) – Başkanım, iki dakikaya ihtiyacım var.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Cumhuriyete karşı mısın yani?

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

GARO PAYLAN (Devamla) – Arkadaşlar, bir "soydaş" tanımlaması yapıldı, birileri devlete memur edildi ve -Sevgili Füsün Üstel Hoca'nın "Makbul Vatandaş'ın Peşinde" kitabını okumanızı tavsiye ederim- "makbul vatandaş" tanımlandı, birileri dışlandı; mütedeyyinler dışlandı, Kürtler dışlandı, Hristiyanlar dışlandı. Arkadaşlar, daha sonra, belli rövanşist dönemlerde, her gücü eline geçiren diğerlerini dışlamaya çalıştı ve inanın, bu dışlanmışlık, toplumsal barış anlamında büyük haleller getirdi. Düşünün ki hâlâ vatandaşlarımız şöyle düşünüyor: Mesela arkadaşlar KPSS sınavına giriyor, 100 alıyor; sözlüye bir giriyor bir Alevi vatandaşımız, sıfır alıyor. Arkadaşlar, bu devlet yüz yıldır bir tane Hristiyan'ını memur etmedi. Bakın, pek çok kimse "Benim partimden, düşüncemden, inancımın dolayısı memur olamıyorum." diye düşünüyor ve arkadaşlar, sonucunda da bu devlete olan bağlılığında sıkıntılar yaşıyor. Yapmamız gereken, herkesin liyakat çerçevesinde bu devlete memur olabilmesini sağlayabilmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bu devletteki vatandaşlarımız eğer ki çok kimlikli, çok kültürlü, çok inançlıysa bu devletin memurları da çok kimlikli, çok kültürlü, çok inançlı olabilmeli ve liyakat çerçevesinde herkes bu devlete memur olabilmeli, tıpkı Anayasa'mızda dendiği gibi arkadaşlar.

Bakın, büyük bir vebal altındasınız, gelin bu yoldan dönün. Bakın, gençlerimiz devlete memur olamıyoruz diye intihar ediyorlar arkadaşlar, öğretmenler atanamıyoruz diye intihar ediyorlar. Toplumsal barışa büyük bir halel getiriyorsunuz. Güvenlik soruşturmasından, gelin yol yakinken vazgeçin diyorum.

Saygılar sunarım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Kamil Okyay Sındır, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı, (2/2452) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, az önce okuduğum kanunun adı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi." Ne anlıyoruz bundan? Diyelim ki bunu bir yerde yazılı olarak gördünüz, karşınıza çıktı. "Ya, o başlığından bu kanun neyle ilgili bir kanun?" Yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ne ararsan var.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – Aslında, hadi torba kanun, torba kanun teklifleri, torba yasa; onların en azından özü olan, ilgili olan konu kanun başlığında yer alır, "...ve diğer bazı kanunlarda..." diye gider. Dolayısıyla, aradığınız o, temelde üzerine değişiklik yapılan kanunun ne olduğunu, konunun ne olduğunu daha iyi algılıyorsunuz.

Bir kere, öncelikle geçmişe baktım, geçmişte de bunun gibi, aynı isimde, sadece kanun numarası değişik ya da teklifin ya da Meclise gelmeden önceki sıra numarası farklı olabilir ama isim aynı, başlık aynı. Değerli arkadaşlar, böyle bir yasama faaliyeti olmaz. Yani daha teklifin başlığında onun niteliği kendini gösteriyor. Bunu özellikle belirtmek istedim.

Şimdi, evet, Plan ve Bütçe Komisyonumuzda, burada -bütün partilerden arkadaşlarımız için, herkes için- sabahları çok erken saatte kalkıp, toplantıya girip, gece geç saatlerde yani dört beş saatlik uykularla geçirdiğimiz çok uzun bir dönem oldu. Arkasından Meclis Genel Kurulumuza gelen kanun teklifi üzerindeki görüşmeler sürecinde Komisyon üyesi arkadaşlarımızın burada kendi komisyonlarının bir teklifi olması münasebetiyle bulunma zorunluluğu da hissettiği bir dönemde, ülkenin geleceğinin yani önümüzdeki dönemin, sürecin aslında yasama organı olarak bizlerin burada, milletvekili olarak ki en temel hak olan bütçe hakkının kullanılması sürecinde Komisyonun bir anda faaliyete geçirilip Meclis Genel Kurulundan uzaklaştırılmış olmamızın da teamüllere aykırı bir durum olduğunu düşünüyorum ve hemen arkasından da alelacele Meclis Genel Kurulunda, burada görüşüyor olmamızla ilgili, sonuç itibarıyla, az önceki başlıkla ilgili eleştirimi bir de buradan belirteyim, yasamanın niteliği açısından, kalitesi açısından ve ülkemize, vatanımıza, milletimize sağlayacağı yararlar açısından başka bir sorun, bir sıkıntı yaratıyor süreçle ilgili.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyon çalışmalarımızda bundan sonra tekrarlanmaması için bir kez vurgu yapmak istiyorum: Komisyon Başkanımız Sayın Lütfi Elvan'a teşekkür ediyorum bu anlamda. Komisyonunda teklifi sunan milletvekillerimizin dışında, bürokrasiden gelen devlet görevlilerimizin, memurlarımızın... Artık bakanlarımız gelemiyor dedik, bakan yardımcılarımız da vardır burada, şu anda bir Bakan Yardımcımız da bizlerle birlikte, sağ olsun, o da Komisyon çalışmamıza geldi bu kanun teklifiyle ilgili ama bazı... Ki bu kanun teklifi 12 ayrı kanunda değişiklik öngören ve birden fazla bakanlığımızı ilgilendiren içeriğe sahip bir teklif ama Bakan Yardımcısından da vazgeçtik, genel müdürden de vazgeçtik ya genel müdür yardımcısı bile yok, şube müdüründen bilgi almak zorunda kaldık. Bunun bir daha olmamasını, tekrar etmemesini, özellikle yürütmenin tam kadro orada bulunmasını özellikle rica ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Komisyon çalışmamız esnasında İç Tüzük'ümüzün 38'inci maddesi, "Anayasaya uygunluğun incelenmesi" başlığında diyor ki: "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder." Bu pek mümkün olmuyor değerli arkadaşlar yani Sayın Komisyon Başkanımız her ne kadar "Biz inceledik." diyerek bunun bir ön incelemeye tabi tutulduğunu yani bizi belki bu konuda rahatlatacak bir süreçle bunu Anayasa yönünden incelediğini söylemiş olsa da bu işin asli olarak Komisyonun bir görevi olması gerekir ve öncelikle bizim Anayasa'ya uygunluk denetimine tabi tutmamız gerekir teklifin maddelerini. Anayasa'ya uygunluk denetimi eğer gerçek anlamıyla yapılmış olsaydı, yapılıyor olsaydı bizim bu konuda söyleyeceğimiz çok şey vardı. Örneğin, teklifin 11'inci maddesi de bu güvenlik soruşturması ve arşiv taramasıyla ilgili "Anayasa'ya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları..." kriterinin yani uygulamaya geçirilmek istenen bu kriterin Anayasa'nın 2'nci, 13'üncü, 20'nci, 70'inci ve 128'inci maddelerine aykırılık teşkil ettiğini söyledik. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında yani Anayasa Mahkemesinin 7070 sayılı Kanun'a yönelik yapmış olduğu iptal kararında zaten bu konudaki verdiği aykırılık hükümleri de bunların önemli bir kısmıyla zaten üst üste çıkıyor. Bu konuya girmeyeceğim fazla, bu konu hepimizin malumu. Aslında güvenlik soruşturması, arşiv araştırması... Orada bir "ve/veya" da var, o daha ilginç geliyor bana; "ve" mi "veya" mı? Yani çok keyfiyete bırakılan bir süreç ama burada "terör örgütleriyle eylem birlikteliği" meselesi gerçekten bizi de çok tedirgin eden bir mesele.

Değerli arkadaşlar, biliyorum ki bu konu biraz sonra bu gündemden, bu tekliften çıkarılacaktır, çıkarılması da gerekir, böyle bir öngörü de var gördüğüm kadarıyla ama şunu özellikle belirtmek istiyorum ki değerli arkadaşlar, bakın, yeni bir tartışma alanı yaratmayacağım ama akademisyenlere sadece ekonomiyi eleştiriyor diye "Terör eylemlerinde gördüğümüz ekipten farkı yok." ifadesi bile sanki bir terör örgütüyle eylem birliği içerisinde oluyor algısı ve anlamı taşıyor.

Değerli arkadaşlar, bakın "PKK, KCK bağlantılı adaylar listelerinde; CHP listesi, İYİ PARTİ listesi, Saadet listesi." diye istihbari bilgiler biliyorsunuz yerel seçimler öncesinde boy boy gazetelerde, yandaş medyanın sayfalarında, internet sayfalarında -ki hâlen var bunlar, bunları zaten internet sayfalarından aldım- ve gerçekten istihbari bilgiler. Nasıl erişildi, nasıl bunlar ulaştırıldı? Ama buradaki bilgilere bakarsanız, mesela "İçişleri Bakanlığı, terör örgütü PKK'yla bağlantılı isimlerin CHP, İYİ PARTİ, Saadet Partisi tarafından belediye meclisi üyesi adaylığına yazıldığını belirlemişti." gibi.

Kişilere bakıyorsunuz, kişilerin, buradaki meclis üyesi adaylarının hakkındaki o istihbari bilgilerde bizim İzmir'de çok sevdiğimiz, çok saydığımız, yıllardır partimizin duayeni, emektarı olan bir ağabeyimiz, avukat, çok saygın beyefendi birisi, onun da ismi geçiyor meclis üyesi adayı, terörle, PKK, KCK bağlantılı. 1969 yılında Mardinliler Derneğinin bir gecesine katılmış, yine 1969 yılında bir doğu gecesinin düzenlenmesinde yönetimde bulunmuş; 2 madde var ve bu arkadaşımız, bu ağabeyimiz orada "terör örgütüyle ilişkili" diye ifşa ediyor.

Değerli arkadaşlar, bu güvenlik soruşturması meselesini bir kenara koyuyorum, bunu da enine boyuna tartışmamız ve buradan çekerek, bu Meclisin gündeminden, bu kanun teklifinden çekerek bunun dikkatli bir şekilde ele alınması ve Anayasa'ya aykırılık hükümlerinin de değerlendirilerek bir kez daha ele alınması gerekir diye düşünüyorum. Zira biliniz ki birçok kişi, bu salonda da eminim vardır, geçmişte...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sındır, sözlerinizi toparlayın lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – Sayın Başkan, toparlıyorum. Fazla uzatmayacağım Sayın Başkan.

...geçmişinde istihbari kayıtlarda, güvenlik soruşturması, arşiv kayıtlarında yok irticai faaliyetlerde bulunmuş olmak, yok devleti bir din devletine dönüştürme faaliyetlerinde bulunmuş olmak gibi daha, iktidar partisinden de birçok arkadaşımız hakkında böyle şeyler olabilir, bu fişlemelerle karşı karşıya kalabilir. Burada esas olan, bu insan haklarına, Anayasa'ya, uluslararası sözleşmelere aykırı durumun olmamasını talep etmektir.

Bu kanun teklifindeki maddeler içerisinde çok değişik maddeler var ki 12 ayrı kanunda değişiklik öngörüyor. Bazıları - zamanında söyledik, eleştirdik- örneğin, burada daha 2'nci madde, madde 2, bu, 6831 sayılı Orman Kanunu'ndaki değişiklik öngören madde, biliyorsunuz 19 Nisan 2018 tarihinde kanunlaştı, 7139 sayılı Kanun'la ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen sözlerinizi.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – ...orada şöyle bir hüküm getirilmişti: “Bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir.” Madde 2'yle, bu okuduğum 7139 sayılı Kanun'un ek 16'ncı maddesine atıfta bulunularak bunun dışında tutulacağını söylüyor çeşitli alanların. İyi bir şey, güzel bir şey ama bu maddenin bizatihi kendisi aslında çok uygun olmayan bir madde çünkü taşlık, kayalık bir alana “Orman vasfı taşıyor.” demek, bir kere, orman bilimi ve fenni açısından söz konusu olamaz diyorum.

Diğer maddelere de değinebilirim ama zamanım fazla kalmadı, burada sonlandırıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) - Ancak bahsettiğim gibi gerek Komisyon çalışmalarımızda gerekse özellikle Genel Kurul çalışmalarımızda yasamanın gerçekten milletimizin, halkımızın, aslında her yurttaşımızın -özelde değil- herkesin menfaatini, iyiliğini, yararını gözetken bir anlayışla etkin bir şekilde, verimli bir şekilde yürütülmesi gerektiğini bir kez daha ifade ediyorum.

Bu düşüncelerle, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Geride bıraktığımız -biz ret oyu vermiş olsak da- bütçenin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını da diliyorum.

Sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz Sayın İbrahim Özden Kaboğlu'nun.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Kaboğlu, süreniz on dakikadır, süre uzatımı yapmıyorum, bilginize.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi, belirtildiği gibi, bilindiği üzere, bir yeni torba kanun. 27'nci Dönem yasama faaliyetine baktığımız zaman, yüzde 65'i torba yasa olarak maddeler itibarıyla yasalaştırılmış bulunuyor. Toplam 19 torba kanun, bu 20'ncisi, 20 yasa, 18 uluslararası sözleşme, 1050 madde; buna karşılık, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi sayısı 53, 2050 madde ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin içerisinde 16'sı torba kararname ve üstelik gerekçesiz olarak hazırlanmış.

Bu elimizdeki torba yasa teklifi 12 kanunda değişiklik yapıyor, belirtildiği üzere adsız bir kanun teklifi ve ayrıca 9 yasa da ise tekrar tekrar değişiklik öngörüyor. Bu yasalar arasında ne konu bakımından ne başlık bakımından ne de içerik olarak birbirleriyle bağlantı bulunmamakta.

Bu yasa teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilmesi, aslında şu 3'lü sorgulamayı beraberinde getirdi: Birinci olarak, içerik bakımından bu Komisyona mı getirilmeliydi; ikinci olarak, o zaman hangi komisyona; üçüncü olarak hangi zaman diliminde? Bu teklife bu üç soru açısından bakıldığı zaman, içerik olarak gerçekten birbiriyle yakından uzaktan ilişkisi olmayan çok dağınık bir yasalara demeti söz konusu. Aslında, bu içerikle bu yasa önerisi birçok komisyonu, Anayasa Komisyonu, Adalet Komisyonu, İçişleri Komisyonundan başlayarak yaklaşık 10 komisyonu ilgilendiren bir yasal düzenleme. Bu açıdan, Plan ve Bütçe Komisyonuna getirilmiş olması, esas itibarıyla, Plan ve Bütçe Komisyonu çok önemli bir komisyon ama her şey komisyonu olmadığını bildiğimize göre bu açıdan bir derin tezata, çelişkiye değinmek lazım. Mesela, Plan ve Bütçe Komisyonuna her şey getirildiği hâlde, Anayasa Komisyonuna hiçbir şey getirilmiyor. Yani Plan ve Bütçe Komisyonu âdeta çalışmaz hâlde, ama Anayasa Komisyonu ise tamamen devre dışı tutulmuş durumda. Ama ne zaman getiriliyor, bu daha önemli, hangi zaman diliminde? Bu, bir çelişki. Tam burada, bu salonda bütçe görüşmelerinin en hararetli zaman diliminde bu Genel Kurulun beyni alınıyor, yukarıdaki salona hapsediliyor ve sabaha kadar bu konu tartışılıyor, hiçbir ivediliği, hiçbir yaşamsal önemi bulunmayan bir torba yasa önerisi için.

Şimdi, burada değinildi, önemli konu, orada da tartıştığımız üzere, Anayasa Komisyonu açısından değil, anayasallık açısından 38'inci madde, Komisyondaki toplantıda “ön sorun” der ama komisyon başkanları “Önceden biz hallettik.” diyorlar. Hayır, tüzük açık, ön sorun başka, önceden komisyona hallettirmek başka; bu bir yetki gasbıdır, yetkisizlik söz konusudur. Bu açıdan, bir tür komisyonlar -benim katıldığım hemen hemen komisyonların bütünü- bu Anayasa ve İç Tüzük ihlaliyle yasaları ele almaktalar. Ama birçok yasa Anayasa Komisyonunun görev ve yetki alanına girdiği hâlde -mesela Anayasa Mahkemesi kararları üzerinde yasama düzenlemesi yapmak- Anayasa Komisyonu tamamen dışlanmış bulunuyor. Bu açıdan her yasa da -Anayasa'nın madde 13'e göre- “Sözüne ve özüne uygun olmalıdır.” kuralı genellikle atlanılıyor. Sözüne, belli, maddede ne yazılıyorsa; özüne ise yorumu gerekli kılıyor. Gerekli kılabilen alanlar, sistematik yorumdan amaçsal yoruma kadar... Ama bütün bunlarda Anayasa'nın gerek yazılı kuralları gerekse genel ilkeleri ikinci plana atılıyor. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk sorunu, kamu yararı, toplum yararı sorunu, nitelikli yasa sorunu hep ikinci plana atılıyor. Bu açıdan, mesela bu yasanın düzenlediği -özellikle üzerinde duruldu- güvenlik soruşturması konularına ben girmiyorum. Demokratik bir uzlaşma yöntemiyle o maddelerin geri çekilecek olması son derece olumlu, teşekkür ederim sayın vekillere ve ilgili Komisyona ama mesela burada görüşeceğimiz, tartışacağımız madde kamulaştırmayla ilgili madde. Kamulaştırmada idare adına tescilin yapıldığı tarihteki değer esas alınacak olması Anayasa madde 46'ya, gerçek değer kuralına aykırı olduğu gibi madde 35'e, mülkiyet hakkına ve madde 2'ye, hukuk devleti ilkesine de aykırılık taşımaktadır.

Bu bakımdan, yine, savcılarla ilgili... Yani nasıl bir torba ki savcıların görev süresi 2020'de başlayacak asliye ceza mahkemelerinde. Bu da böyle bir yasa da düzenlenmemesi gereken bir konu. Fakat tabii ki ilgili maddelerde vekiller konuşacaklardır, bu nedenle ben bu konuşmamın geri kalan kısmını parlamentonun varlık nedenine değinerek sürdürmek istiyorum.

Objektif, genel, kişilik dışı kural koymak, hak ve özgürlükleri koruma işleviyle parlamentolar doğmuştur ve bu amaçla eşitlikçi, özgürlükçü yasa yapma işlevini parlamentolar ihmal ettikleri zaman anayasa mahkemesi devreye girmektedir. Nitekim, tarihsel gelişimde de devlet başkanlığından ilkin günlük yürütme ayrılmıştır, sonra parlamento doğmuştur, yargı denetimi

sonradan kurulmuştur ve bu açıdan Türkiye’de anayasacılığa baktığımız zaman, 19’uncu yüzyılın son çeyreği, 20’nci yüzyıl ve 21’inci yüzyılın ilk çeyreği açısından konu şu genel görünümü yansıtmaktadır: 19’uncu yüzyılın son çeyreğinde yüz yıllık gecikmeyle bir tür anayasacılığa adımımızı attık, 20’nci yüzyılda büyük ölçüde paralellik sağladık. Acaba 21’inci yüzyıldaki durumumuz nedir?

İlk Anayasa’da Meclis-i Vükela madde 7-27, padişah’tan bakanlar kurulunun ve bakanların, hükümetin ayrılmasını ifade etmektedir yürütme açısından. 20’nci yüzyılda 1909 parlamenter rejim, 1921 meclis hükûmeti, 1924 meclis hükûmeti ile parlamenter rejim arası karma yönetim, 1961 parlamenter rejim, 1982 güçlendirilmiş yürütmeli parlamenter rejim. 21’inci yüzyılın ilk çeyreğinde ise acaba bütün bunlarla, çağdaş anayasalarla bir paralellik söz konusu mu, kendi ulusal kazanımlarımızın bir devamı mı söz konusu, yoksa bir kopma mı; bu soruyu tartışmamız ve yanıtlamamız gerekiyor.

Kanun-ı Esasi’nin 7 ve 27’nci maddelerine karşın 2017 değişikliğinde madde 104/1’i okuduğumuz zaman “Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.” hükmü tarihimizde ilktir, Kanun-ı Esasi’nin tam tersi yönündedir, bir kişide birleştirmektedir yürütme yetkisini. Bununla kalmayıp 15 fıkra sonra yasamayla yarışabilen kanun hükmünde Cumhurbaşkanlığı kararnameleleriyle ayrıca yetkiler de tanımaktadır. Bu durum karşısında çağdaş anayasacılıkta paralellik olmadığı gibi kendi anayasal gelişmelerimiz bakımından da bir kırılma söz konusudur çünkü anayasacılık gelişmelerimiz hep kurumsallaşma, devlet kurumlarının yetkilerinin sınırlandırılması, hak ve özgürlüklerin ilerletilmesi yönünde olmuştur. Burada ise kurumsallaşmadan tamamen uzaklaşılarak bütün yetkilerin tek kişiye aktarılması, verilmesi söz konusudur. Çifte uzaklaşma, çağdaş anayasacılıktan çifte uzaklaşma, ikincisi ise ulusal anayasal gelişmelerden uzaklaşma söz konusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, tamamlayayım...

BAŞKAN – Süreniz tamamlandı Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Evet, bir dakika verirseniz tamamlayayım.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Şu hâlde, 2017 Anayasa değişikliği üzerinde çok kafa yormamız gerekir çünkü bir başkan var, politika kurulları var, bakanlar var. Esasen burada, bakanlar için politika öngörülmüş değildir. Kamu hukukunda yetki varsa yetki kullanılır, bireyler ise yasaklanmamışsa özgürlük kullanır. Bu nedenle bakanlar politika yapamaz çünkü ayrıca politika kurulları ön görülmüştür, hepsi Cumhurbaşkanlığı başkanlığında toplanır, bakanlar da toplanır ama Bakanlar Kurulu bulunmamaktadır. Birincisi, bunlara doğru tanı koymamız lazım. İkincisi de Anayasa’ya saygı duymamız lazım. Eğer bu iki ön koşulu yerine getirirsek demokratik anayasaya doğru yol alabiliriz.

Ben bir anayasacı olarak 2020 yılına girerken çok hüznülyüm çünkü 1920 yılında meclis hükûmeti kurmuştuk ama yeni yıla meclissiz hükûmetle girmektediriz. Dilerim 2023’e demokratik bir anayasayla ilerleriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Bu nedenle, çatışmacı değil uzlaşmacı bir yaklaşımla bu konuları tartışalım der, hepinizin yeni yılını kutlarım. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsi adına ikinci söz Sayın Salih Cora’ya ait.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’imiz üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın talep ve ihtiyaçları kapsamında gündeme gelen ve daha sonra grubumuzca değerlendirilen, ardından Plan ve Bütçe Komisyonumuzca kısmi değişikliklerle ve ek ilave maddeyle birlikte kabul edilen kanun teklifimize Genel Kurulda başlamış bulunmaktayız.

Evvela, cumhuriyet savcılarımızın asliye ceza mahkemelerinde duruşmalara katılma zorunluluğuna ilişkin sürenin belirli bir süre daha uzatılmasını öngörmekteyiz. Bilindiği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ekim ayında açılmasıyla birlikte gündeme aldığı ve kanunlaştırdığı birinci yargı paketiyle yeni düzenlemeleri getirdik.

Bahsi geçen düzenlemelerde, cumhuriyet savcılarımıza, seri muhakeme usulü ve basit yargılama usulü, ayrıca cezası üç yıla kadar olan suçlarda kamu davası açılmasının ertelenmesi gibi birçok konuda yetkiler verdik. Maddeyle, cumhuriyet savcılarının mevcut soruşturmasını daha etkin ve süratli bir biçimde sonuçlandırmasına imkân sağlamak amacıyla, asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalara çıkmaya başlayacakları tarihi adli yılın başlangıç tarihi olan 01/09/2020 tarihine kadar yeniden düzenledik.

Teklifimizde bir diğer madde de değerli arkadaşlar, kültür ve turizm alanlarının sahip olduğu büyük potansiyel nedeniyle, yapılacak yatırımlar için sadece Bakanlık bütçesinden ayrılan kaynaklarla yetinilemeyeceği, bu doğrultuda, turizm, kültür ve sanat alanında birçok etkinliğe katkı sağlayan döner sermaye işletme gelirlerinin, Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kamulaştırma bedellerinin karşılanması amacıyla da kullanılmasının önünü açan bir düzenleme getiriyoruz.

Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için teklifimizin 14 ve 15’inci maddelerinde yeni bir düzenleme getiriliyor. Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı ile bağlı kuruluşlara ait müze ve ören yerleri için kullanılan su ve atık su kullanım bedellerine, belediyelerce tahakkuk ettirilen su ve atık su tarifelerine yapılan hizmetin kamu yararı özelliği de dikkate alınarak belirli bir sınır getiriyoruz. Yani diğer kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifenin benzerini de bu kurumlarımız için uygulamayı düşünüyoruz. Böylece, belediyelerimiz ile kamu kurum ve kuruluşları arasında uzun süredir devam eden ihtilafı bir konuyu da yasal düzenlemeyle aşmış bulunmaktayız.

Kısa bir süre önce kurduğumuz Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında istihdam edilecek personele ödenecek ücretle alakalı olarak bir ihtilaf söz konusuydu. Bununla alakalı olarak da mevzuattaki tereddütleri gidermek için, kamu kurum ve kuruluşlarına alınan personele uygulanan mevzuattan ayrı bir düzenleme ortaya koyuyoruz.

Ayrıca, yaptığımız bir düzenlemede de İller Bankasının -biliyorsunuz, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler adına yapılacak olan ihalelerde damga vergisi alınıyordu- şimdi bu maddeyle beraber damga vergisinin istisnası kapsamında tutulmasını istiyoruz. İller Bankasının özellikle damga vergisi istisnası kapsamında tutulan idareler adına yapacağı ihalelerde resmî dairelere tanınan muafiyetten onların da istifade etmesini sağlıyoruz.

Yine, Sağlık Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında Yükseköğretim Kanunu’na göre görevlendirilen öğretim görevlilerine ödenecek ücret ve ödeneklerde iyileştirmelerde bulunulacaktır.

Değerli arkadaşlar, Komisyonda muhalefet partilerinin de olumlu karşıladığı bir diğer maddede ise Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve millî parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerini, bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle yirmi yıl olarak yeniden düzenledik ve kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin

sözleşme süresini ise kırk dokuz yıl yerine yirmi yıl olarak yeniden belirledik.

Değerli milletvekilleri, son olarak bir maddeden daha bahsedeceğim. Teklifimizdeki en önemli maddelerden biri, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 7, 8 -daha önce yapılmış- 9'uncu maddelerinde yaptığımız yeni düzenlemelerdir. Mülga 6830 sayılı İstimlak Kanunu'nun 16'ncı ve 17'nci maddelerine göre, kesinleşmiş mahkeme kararına rağmen idareler adına tescil edilmiş olan kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenemediği durumlarda, eski hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesi için bir düzenleme ortaya koyduk.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Mahkemesinin 2013/95 esas 2014/176 sayılı Kararı ve 3095 sayılı Kanun'da belirtilen kamulaştırma bedeline uygulanacak yasal faiz uygulamasının iptali iptal edilmişti. Uygulamada bir sorun oluştu. Bu sorunu 8'inci maddeyle öngördüğümüz bir düzenlemeyle çözüyoruz. Bu düzenlemeyi yaparken dikkate aldığımız husus, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 25/3/1999 tarih 31423/96 sayılı Yunanistan Kararı ile 22/9/1994 tarih 13616/88 sayılı Fransa Kararı'nda "El konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır." ifadesi, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde yer alan "Kamulaştırma bedellerinin borçlu idarelerce kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulaması gerekir." hükmüyle birlikte değerlendirilerek TÜİK'in açıkladığı kamu alacaklarına uygulanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'nin (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranlarını esas alan bir düzenleme içeriyoruz.

2004 yılında kapatılan Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü'nün yetki, görev ve sorumlulukları TOKİ Başkanlığına devredilmişti, bunu biliyorsunuz; Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne karşı açılmış kamulaştırma iş ve işlemlerine karşı davalar da TOKİ tarafından üstlenilmişti. Ayrıca, teklifin 7'nci maddesinde de ülkemizin birçok şehrinde bu davaların bulunuyor olması, TOKİ'nin de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmış olması ve TOKİ'nin taşra teşkilatlarının bulunmuyor olması nedeniyle bu davalar için usul ekonomisi ve daha fazla davayla ilgili bilgi ve belgelere daha rahat ulaşılabilmesi için yeni bir düzenleme yaparak sorunu çözmeye çalışacağız.

Değerli arkadaşlar, genel olarak maddelerle ilgili, kanun teklifiyle alakalı düşüncelerim bunlardı.

Ben bu vesileyle sözlerime burada son verirken yeni takvim yılınızı kutluyor, 2020 yılının ülkemize, milletimize ve siz değerli milletvekillerimize sağlık, huzur ve esenlikler getirmesini diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, geneli üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Geneli üzerinde soru-cevap işlemi yok.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlayacağız.

Birinci bölüm, 1 ila 11'inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde ilk söz, Yİ PARTİ Grubu adına Sayın İsmail Koncuk'a ait.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması konusu bu kanun teklifinin en önemli bölümü. Aslında bu düzenlemeyi yapan arkadaşlarımızın, bu kanun teklifinde imzası olan sayın vekillerimizin Anayasa'yı iyi incelemesi gerekirdi, bir de Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçelerini iyi incelemesi gerekirdi.

Ben onlara şunu hatırlatıyorum: Anayasa madde 38. Bu maddeyi derinlemesine incelemek gerekir. Mesela, Anayasa madde 38'in bir bölümünde "Ceza sorumluluğu şahsıdır." deniyor. Madde 70'te "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." deniyor. Bunları destekleyen başka maddeler de var.

Anayasa Mahkemesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesine eklenen güvenlik soruşturması ve arşiv taramasıyla ilgili hususun iptaline -bazılarını okuyacağım, hepsini değil- şunları gerekçe göstermiş: "İlgili kanun ve yönetmeliğin güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının nasıl ve ne şekilde yapılacağı konusunda hiçbir düzenleme içermemesi; bu konuyu soruşturma ve araştırma yapmaya yetkili makamların görev ve talimatlarına bırakması; yetkili makamların görev ve talimatlarının neler olduğunun, bu talimatların yayımlanarak genelin bilgisine sunulmamış olması; kişilerin söz konusu bilgilere itiraz etme olanağı ve bir müddet sonra bilgilerin silinmesine de imkân verilmesi; keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak açık ve detaylı kuralları içermemesi."

Değerli milletvekilleri, mesela, bu düzenlenen 4'üncü, 5'inci ve 11'inci maddelerde diyor ki : "Anayasa ve Devlete sadakat ve bağlılık." Ya, bu Anayasa'yı "darbe anayasası" diye yerden yere vurdunuz yıllarca, böyle bir anayasa; "Anayasa'ya bağlılık." diyor. Efendim, "Devlete sadakat ve bağlılık."

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çıktı, çıktı!

İSMAİL KONCUK (Devamla) – "Devlete sadakat ve bağlılık"ı şimdi ben değerlendirsem farklı değerlendiririm; burada, Naci Bostancı değerlendirse farklı değerlendirir; Garo Paylan değerlendirse farklı değerlendirir yani bu, çok subjektif bir ifade "Devlete sadakat ve bağlılık." Dolayısıyla bu, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarını karşılayan bir düzenleme değil. Ha, bunun çıktığını, bu maddelerin çıktığını duyduk ama tekrar önümüze gelecek, testi kırılmadan söyleyelim. Zaten bu hâliyle, Anayasa Mahkemesinden tekrar döneceği çok açık olan bir kanuni düzenleme; AİHM kararlarına, İnsan Hakları Sözleşmesi'ne, hepsine aykırı bir düzenleme.

Değerli milletvekilleri, aslında şöyle yapsanız daha iyi olur: Her eve bir kamera koyalım ya, her eve bir kamera koyalım. Yani vatandaşların ne yaptığını, içtiğini ne konuştuğunu filan böyle çok daha rahat takip ederiz. Bunun bundan farkı yok yani bu yapılan düzenlemenin bundan farkı yok.

Bakın, geçen sene bir kızımız öğretmenliğe başvuruyor. Güvenlik soruşturmasında 50 puan filan almış, dedim ki: "50 puan verildiyse bir problem var güvenlik soruşturmasında." Sordum, dediler ki: "Bu kızımız DHKP-C'yle bağlantılı ve İstanbul-Ankara hattında da çalışmış." Kendisine de bilgi veren de yok yani "Seninle ilgili böyle bir olumsuzluk çıktı güvenlik soruşturmasında." diye ne kendisine ne de ailesine bilgi de verilmemiş, ben söyledim. Bu kız bu sene atandı, geçen sene atanamayan bu kızımız, bu sene öğretmen olarak atandı, Ankara'da görev yapıyor hatta şu anda. Mahkemeye gitti, dava açtı ve terör örgütleriyle ilgisinin olmadığını mahkeme kabul etti, idare temiz etmesine rağmen idare temyizde de kaybettii. Yani böylesine çürük güvenlik soruşturmalarıyla bu çocuklarımıza yeteri kadar zulmediyoruz zaten. Onları işsiz bırakarak onların umutlarını, arzu ettiklerini yerine getirmeyerek zaten çocuklarımıza yeteri kadar eziyet, işkence ediyoruz. Bir de güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması gibi tamamen subjektif, bilimsel, hukuki, insani, vicdani hiçbir yere sığmayacak bir anlayışla yaptığımız bu değerlendirmeye de başka bir zulüm yaşamasına sebep oluyoruz. Bu, şu demek değil: Devlete ihanet etmiş olanları ne yapalım şimdi, onları devlete mi sokalım? Hayır, bunu demiyorum. Bunun da yolu var, yeter ki bulmaya çalışalım, yeter ki gayret gösterelim. Devlete ihanet etmiş, kurşun sıkılmış, alenen bölücülük yapmış; elbette, bunları tespit edelim ama yolu bu değil. Bu bir eziyet, bu bir zulümdür. Dolayısıyla aslında bu düzenleme, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini asla

karşılama bir düzenleme. Evet, bu konuyu geçeceğim.

Dün Millî Eğitim Bakanı açıkladı, 20 bin öğretmen ataması yapacağını açıkladı. Ben başta, Hükümeti kınıyorum, daha sonra da Millî Eğitim Bakanını kınıyorum. Yazıklar olsun ya, vallahi yazıklar olsun! Böyle bir şey olabilir mi? 700 bin memleket evladı iş bekleyecek, 20 bin atama yapacağız; bu kabul edilemez. Allah rızası için, şu branşlara göre dağılımı bir inceleyin, ben birkaç tanesini okuyacağım size: Adalet öğretmenliğine 19 kontenjan ayrılmış, aile ve tüketici hizmetleri öğretmenliğine 3 tane ayrılmış, denizcilik/gemi yönetimi öğretmenliğine 1 tane ayrılmış, 1 tane; el sanatları/nakış öğretmenliğine 1 tane; elektrik-elektronik öğretmenliğine 19 tane.

Geçen, Sayın Ziya Selçuk, mesleki okullara tercihte yüzde 80'e varan bir artış sağladıklarını açıklamıştı ama ben de şöyle sordum: "Peki, bu teknik eğitime giden öğrenci sayısındaki artış nedir? Eğer bir artış varsa bu teknik öğretmenler neden atanamıyor?" İşte bakın, geçmişte elektronik öğretmeni bulamıyorduk, elektrik öğretmeni bulamıyorduk, bilgisayar öğretmeni bulamıyorduk, şimdi bunları atayamıyoruz böyle bir durumda. 1 tane, 1; hiç atama ya, hiç atama! Böyle bir şey olabilir mi? Bunu kınıyorum, bu anlayışı kınıyorum ben bu 700 bin evladımız adına.

Bakın, bugünlerde 5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince istihdam edilmiş sözleşmeli belediye çalışanlarına -her belediye, hangi siyasi partide olursa olsun- yazı geliyor: "Sözleşmeniz yenilenmeyecek." diye. Dün, Cumhurbaşkanına sormuşlar, Cumhurbaşkanı da anlaşılan konuyu bilmiyor, değişik bir cevap vermiş. Her şeyi Cumhurbaşkanına ayaküstü sorarsanız bilmeyebilir ama bilmiyorsa "Araştıracağız." filan da denilebilir. Dolayısıyla bununla ilgili bir kanuni düzenleme yapılması gerekir. 5393 sayılı Kanun; bunu kabul etmiyoruz. Yani bir belediye başkanı millet iradesiyle değişiyorsa o belediye başkanının insanları işsiz bırakmaya, çaresiz bırakmaya hakkı yok kardeşim, hangi partiden olursa olsun. Bunu da kınıyorum! (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ama bunu seyreden, hiçbir tedbir almayan AK PARTİ iktidarını da kınadığımı ifade etmek istiyorum. Bu "sözleşmelilik" icadı sizin icadınızdır ve yaşanacak acıların, bu insanların işsiz kalmasının ana sebebi de sizin vurdumduymaz tutumunuzdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakika daha...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Onun için, her zaman buradan ifade ediyorum; bunlar unutulmayacak, bunu millet hatırlayacak.

Gençler işsiz. Hep söylüyoruz, herkes söylüyor; yarın seçim sathımailinde filan istihdamı artırmanız bir işe yaramayacak. Hani bir söz var: "Kurt kışı geçirir ama yediği ayazı unutmazmış." Vallahi bu gençler unutmayacak, bu yediği ayazı unutmayacak, size öyle bir ayaz yaşatacak ki zemheriyi yaşatacak; onun için şimdiden tedbirinizi alın.

Ben, bu duygularla 2020 yılının da milletimize, ülkemize ve sayın milletvekillerimize hayırlı uğurlu olmasını Yüce Allah'tan niyaz ediyorum, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybeden TBMM Koruma Daire Başkanlığında görevli polis memuru Coşkun Yurduseven'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bir bilgiyi paylaşmak istiyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi Koruma Daire Başkanlığında görevli olan, nitekim dün de burada görevinin başında olan polis memuru kardeşimiz Coşkun Yurduseven'in, bugün Sivas-Ankara kara yolunda Sivas girişinde gerçekleşen trafik kazasında hayatını kaybettiğini öğrenmiş bulunmaktayız. Kazada aynı zamanda polis memurunun nişanlısı Filiz Karabudak da yaralanmış. Mesai arkadaşımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz. Yine, rahmetlinin nişanlısına da acil şifalar diliyoruz.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyon Raporu (S. Sayısı: 158) (Devam)

BAŞKAN – Evet, gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Faruk Aksu'nun.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan evvel, ben de polis memurumuza Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, yaralı nişanlısına da acil şifalar diliyorum.

Görüştüğümüz kanun teklifiyle 12 kanunda değişiklik yapılarak kültür ve turizm, sağlık, arsa, konut, tarım, orman, personel rejimi, kamulaştırma ve yargı alanlarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Kanun teklifindeki ağırlıklı düzenlemelerden bir kısmı Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilgili olanlardır. Buna göre, Bakanlığa bağlı müze ve ören yerlerinde yapılan hizmetlerin kamu yararı özelliği dikkate alınarak su ve atık su tarifeleri ve tahakkuk eden su bedellerine sınır getirilmektedir. Henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları yeniden yapılandırılmakta, bu şekilde hâlen Bakanlıkla bazı belediyeler arasında yaşanmakta olan sorunlara da çözüm getirilmektedir. Düzenlemeyle ayrıca, Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dâhil olmak üzere döner sermayeden desteklenmesi öngörülmektedir. Bu şekilde, müze, ören yerleri, kazı alanları ve turizm tahsislerine konu olacak alanlarda hızlı kamulaştırmanın yapılabilmesi, müze ve ören yerlerinin, Bakanlık kütüphanelerinin ve kültür merkezlerinin bakımı, onarımı ve restorasyonu gibi birçok iş ve işlemlerin yürütülmesinin hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının Döner Sermayesi, ülkemizin bu konudaki tüzel kişiliğe sahip tek kuruluşudur. Son yıllarda, Bakanlığın Müze Kart uygulaması ve yabancı turistlere uygulanan müze giriş ücretleri sayesinde DÖSİMM'in artan gelirlerinin Bakanlığın hizmetlerinde kullanılması kuşkusuz kültür, sanat faaliyetlerine önemli bir katkı sağlayacaktır.

Turizm sektöründe 2016 yılında yaşanan olumsuz gelişmelerden sonra 2017 ve 2018 yıllarında toparlanma sağlanmış, 2019 yılında ise daha olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. Dünya Turizm Örgütünün verilerine göre, Türkiye 2018 yılında dünyanın en fazla turist çeken 6'ncı, en fazla turizm geliri elde eden 14'üncü ülkesi olmuştur. 2019 yılında ise yaşanan olumlu gelişmeler doğrultusunda turist sayısının 51 milyonu aşması, turizm gelirlerinin de 34,5 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilgili diğer bir husus ise Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personeline uygulanacak mevzuat konusundaki tereddütlerin giderilmesidir. Ajans kuruluşu itibarıyla özel hukuk hükümlerine tabidir ve çalıştırdığı personel de esasen memur statüsünde değildir. Bununla birlikte, teklifle konuya açıklık getirilerek Ajansın özel hukuk hükümlerine tabi personel çalıştıracağını kanunda işaret edilmesiyle tereddütler de ortadan kaldırılmış olmaktadır.

Kanun teklifiyle, Sağlık Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında Yükseköğretim Kuruluna göre görevlendirilen öğretim görevlilerine ilave ödenek verilmesi öngörülmektedir. TÜBİTAK örnek alınarak yapılan düzenlemeyle, Enstitüde nitelikli eleman temininde çekilen sıkıntının giderilmesi amaçlanmaktadır. Esasen, olumlu bir düzenlemedir ancak bununla birlikte kanunlarla münferiden yapılan ve genel personel ve ücret rejimi dışına çıkan düzenlemeler yaygınlık kazandığı takdirde diğer kurum yahut meslek gruplarının da benzer taleplerine yol açabilmektedir. Bu nedenle, esasen, kamudaki ücret, statü ve unvan karmaşasını gideren kapsamlı bir personel rejimi reformunun bir an evvel hayata geçirilmesi gerekmektedir. On Birinci Kalkınma Planı'nda da vurgulandığı gibi ehliyet ve liyakat esaslı bir yaklaşımla, memleketimizin tüm nitelikli insan gücünden etkin ve verimli şekilde yararlanılmasını mümkün kılan bir personel rejimi inşa edilmeli ve uygulanmalıdır.

Öte yandan, kanun teklifi, cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihi 31/12/2019'dan 1 Eylül 2020'e ertelemektedir. Hatırlanacağı gibi, yargı reformunun birinci paketi çerçevesinde, cumhuriyet savcılarına yeni iş yükleri getirilmiştir. Soruşturma süreçlerinin hızlı yürütülebilmesi adına, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda cumhuriyet savcısının bulunma zorunluluğunun önümüzdeki adli yıl başlangıcı olan 1 Eylül 2020 tarihine kadar ertelenmesi bu şekilde hükme bağlanmaktadır. Tabii, burada sağlıklı bir insan gücü planlaması yapılarak meselenin hâkim, savcı yetersizliğine göre değil, yargı boyutuyla gerekli olup olmama yönüyle kalıcı bir düzenlemeye kavuşturulması da kuşkusuz yerinde olacaktır.

Değerli milletvekilleri, teklifle düzenlenen bir diğer konu, yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayisinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimatında KDV istisnasının 31/12/2022'ye kadar uzatılması; ayrıca, Cumhurbaşkanına bu süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesidir.

Gelişmiş sanayi ülkelerinde makine imalat sanayisi ile otomotiv, demir yolu, havacılık gibi ulaştırma sanayisinin imalat sanayisi içerisindeki ağırlığı, bu ülke sanayilerinin belirgin özelliği olarak dikkat çekmektedir. Makine imalat sanayisinin yatırım mallarının ve üretim teknolojilerinin geliştirilip üretildiği temel sektör olması; bununla birlikte, otomotiv gibi ulaştırma sanayisi sektörlerinin çok sayıda parçayı tedarikçi ve ilgili sektörlerden temin etmesi ve teknolojik gelişmelerde öncül konumu, bu sanayileri ekonomik büyümenin ve kalkınmanın önemli bir unsuru kılmaktadır. Bu çerçevede, imalat sanayisinin, yüksek katma değerli, ileri teknoloji üreten ve kullanabilen çevre dostu teknolojileri uygulayan; azami düzeyde yerli kaynak kullanan ve etkin bir girdi tedariki sağlayan; sürdürülebilir, uluslararası rekabet gücü kazanmış yatırım ve ara mallarında ithalat bağımlılığının azaldığı bir konuma ulaşması temel hedef olmalıdır. Bu açıdan, imalat sanayisinin geliştirilmesi ve desteklenmesine ilişkin her türlü girişimi; bu doğrultuda, süre uzatımının yapılmasını da önemli görüyoruz. Bununla beraber, süre uzatılması yerine, konuya kalıcı çözümler üretilmesinin yerinde olacağını da değerlendiriyoruz.

Diğer taraftan, kanun teklifiyle, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve millî parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcıya kiraya verilen alanların süresinin yirmi yıl olarak düzenlenmesi öngörülmekte, bu süreçte mevcut sözleşmeler de korunmaktadır. Ayrıca 2004 yılında kapatılan Arsa Ofisi'ne yönelik kamulaştırma davalarının ilgili kanunda hak ve yükümlülükleri devredilen TOKİ tarafından takibi hususu, kanunun çıktığı tarih öncesi davalar bakımından TOKİ'nin bağlı olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla ilişkilendirilmesi ve davaları Bakanlığın takip etmesinin sağlanması öngörülmektedir.

Öte yandan, Kamulaştırma Kanunu'nda yapılan değişiklikle, idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenmediği durumlarda, hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanmasında kamulaştırma tarihinin esas alınması öngörülmüştür.

Bu düşüncelerle söz konusu kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlı sonuçlar getirmesini diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Meral Daniş Beştaş.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geneli üzerinde milletvekilimiz ayrıntılı açıklamaları yaptı. Ben de bölüm üzerine ve kamuoyunda en çok tartışılan ve gerçekten hukuk devletinden uzaklaşma anlamını çok aşan bir maddeye dair görüşlerimizi öncelikle ifade etmek istiyorum.

Güvenlik soruşturması, bir OHAL çıktısı -biliyoruz bunu- ve yıllarca Türkiye'de en çok tartışılan, asla hukuk devleti ilkesiyle, demokrasiyle bağdaşmayan bir uygulama. Bir kere, her şeyden önce, vatandaşların kendi siyasal düşüncelerine göre, bakış açılarına göre ayrıştırılmasıdır yani temel anlamda bir ayrımcılıktır ve tabii ki bir fişleme hâlidir. Yani ben şunu söylemek istiyorum: Kamu görevine giriş sırasında nelerin gerekli olduğu, hangi aşamalardan geçilmesi gerektiği zaten yasalarda ve Anayasa'da açıkça, tartışmasız bir şekilde ortaya konmuştur. Örneğin, genel ve özel şartlar olarak 3 maddeyi sadece hatırlatmak isterim:

- 1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olacak.
- 2) 18 yaşını doldurmuş olacak.
- 3) En az ortaokul mezunu olacak ve kamu haklarından mahrum olmayacak.

Şimdi, bu vasıfları taşıyan herkes -halk deyimiyle- memur olabilir. Yani bunun dışında ekstra bir şart getirmek, bizim Anayasa'nın temel ilkelerine aykırıdır. Maddelerin ayrıntılarına girmeyeceğim çünkü Plan ve Bütçe Komisyonunda çok ayrıntılı bir şekilde bunları ifade ettik. Bunun dışında bir şart, hele hele güvenlik soruşturması gibi subjektif, asla objektif ölçülere dayanmayan bir şart koymak hukuk devleti olduğumuz iddiasından vazgeçmek anlamına geliyor. Kamu görevine giriş herkesin hakkıdır. İktidara yakınlık, uzaklık bunun bir ölçüsü olamaz ve iktidarda hangi parti olursa olsun -demokrasinin temellerinden biri- seçildikten sonra herkesin iktidardır, herkesin Cumhurbaşkanıdır ve bu sistem tartışmalarında da bunu sıklıkla tartışıyoruz zaten. Yani şimdi iktidar partili olmayan biri eğitim hakkında yararlanamıyor mu ya da gidip hastanede tedavi olamıyor mu? Tersten, neden doktor olmasın, neden öğretmen olmasın? Yani çok genel itibarıyla, bu düzenlemenin iler tutar bir yanı yoktur, hiçbir yere yerleştirilemez. Gerçekten çok sayıda belge var elimizde OHAL döneminden kalan.

Bir yazı geliyor, şu cümle var: "Atama şartlarını taşımadığınız anlaşıldığından talebiniz kabul edilmemiştir." Kişi, ne olduğunu bile bilmiyor; niye atanmadığını da bilmiyor çünkü ona bir bilgi gitmiyor. Benim telefonumda kayıtlı, getirmedim ama şöyle veriler var elimizde -bir hemşire getirmişti bana Siirt'te- diyor ki: "Şunun kardeşi, şunun eşi, şu da babası olduğundan dolayı -direkt metne yazılmış- sizin talebiniz kabul edilmemiştir." İhraç edilmiş yakını, o bile kendisine gerekçe yapılmış ve atanmamış.

Bu nedenle bu konuya ilişkin son olarak şunu söylemek istiyorum: İktidarın tek seçeneği var, demokrasi ve hukuk limanına yanaşmak -aksi hâlde kaçak yapı diken müteahhidin yaptığı gibi kurulan bina da yıkılmaya mahkumdur- çünkü demokrasi ve hukuk limanından uzaklaştıkça kaybeden herkes olacak, Türkiye olacak, 82 milyon olacak.

Değerli milletvekilleri, çok önemli bir bilgi paylaşmak istiyorum İstanbul il örgütümüze yönelik tutumla ilgili. Kamuoyuna çok yansıdı, bilmiyorum dikkatinizi çekti mi? Son bir iki aydır, özellikle yeni il yönetimimiz seçildikten sonra, karanlık bazı tipler il yöneticilerimizi ve partililerimizi kaçırıp ya da zorla davet edip ya da evinin önüne gidip tehdit ediyor. Mesela, ben bir kadınla ilgili

söyleyeceğim: Kadın evli; eşi var, çocuğu var -eşi cezaevindeymiş, şimdi tahliye olmuş- karakola çağırılmış, ayrı bir odada oturtulmuş. "Biz istihbarattanız." demişler -yani bunların hepsinin delilleri var elimizde, Sayın Bostancı'ya bilahare de sunabilirim Grup Başkanı olarak- ve "Eşini bırakabiliriz. Bak, çocuğun şu okulda okuyor; bunu biliyoruz ha, tanıyoruz çocuğunu." gibi sözler ve benim söylemek istemediğim ama söylemek zorunda olduğum -bunları not almışım, tırnak içinde söylüyorum- "Güzel kadınsın, beraber yemeğe gidebiliriz." gibi tacize varacak kadar bir uygulama yaşamış bir kadın İnsan Hakları Derneğinde açıklama yaptı İstanbul'da.

Yine Küçükçekmece'de zorla dükkânının önünden alınan bir yöneticimiz var -plaka da yokmuş, plakanın fotoğrafını çekmeye çalışmışlar- ve şöyle diyorlar: Ekonomik teklifler yapılmış "Daha rahat edersin, çocuğunu işe alırsın." gibi. Bunlar resmî polisler değil, hani böyle fiilen bu uygulamayı yapıyorlar.

Mesela, başka biri karakola davet edilmiş, gitmiş gerçekten. Denilmiş ki -bu, Diyarbakır'a götürmeyle ilgili- "Senin çocuğun örgütte, biliyoruz. Eğer gelirsen Diyarbakır il binasının önüne, işte, şu şu şeyleri sağlarız." diye bir de ailelere -5 aileyle ben bizzat İstanbul'da görüştüm geçen hafta- bu teklifler de yapılmış.

Şimdi, yani burada şunu söylemek istiyorum açıkçası: Bu yöntemler 90'lı yılların farklı bir versiyonudur. 90'lı yıllarda ben Diyarbakır'da avukatlık yaptığımda maalesef her gün faili meçhul cinayetlerle, kaçırımlarla, kayıplarla uğraşıyorduk İnsan Hakları Derneğinde ve karanlık bir dönem olarak da kalmaya devam ediyor. Bu dönemde zaten legal anlamda -bunlar legal değil, bunlar illegal- tutuklamalar, saldırılar, tehditler var, zaten bunları her gün burada söylüyoruz ama bu, başka bir şey. Yani "Polis değilim, istihbarattanım, kimlik vermiyorum ama işte sana şöyle yaparım." "Çocuğun şu dershanede." kadına "Eşini serbest bırakırım." ya da "Beraber yemeğe gidelim." ya da "Gel, Diyarbakır il binasının önünde otur." gibi teklifler artık bu işin tarif edilemez bir boyutudur. Gerçekten bunun üzerinde önemle durulmasını ve özellikle Adalet ve Kalkınma Partisinin bunu soruşturmasını istiyoruz. Suç duyuruları yapıyor, basına açıklamalar da yapıldı il örgütümüz tarafından. Yani bunun artık... Türkiye'de zaten hukuk güvenliği yok, hiç kimse güvende değil ve hukukun en temel ölçüsü, herkesin kendini güvende hissetmesidir. Biz, hepimiz, vassıfımızı, sorumluluğumuzu, yetkilerimizi, haklarımızı ve görevlerimizi hukuktan alırsın. Eğer hukuk devre dışı kalırsa bu yapılan çeteciliklerdir. Yani plakasız araçla gidip, il yöneticisini bir yere götürüp, uzağa götürüp tehdit etmek ya da farklı bir şekilde şantaj yapmak artık güvenliğin zaten ortadan kalktığı anlamına geliyor. Bunu önemle, özellikle iktidardaki partiye -hani, takipleri açısından- ifade etmek istiyorum ve suç duyurularımızı biz de takip edeceğiz.

Başka bir mesele: Değerli milletvekilleri, Selçuk Mızraklı'yı biliyorsunuz, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanımız; şu anda Kayseri'de. Onu örnek olarak veriyorum. Bizim tutuklanan bütün belediye eş başkanlarımızın kesinlikle suçu, ceza gerektiren bir fiili olmadığını ilk elden söyleyeyim. Bunun tek örneğini vereyim; Kulp Belediyesi Eş Başkanlarımız serbest kaldılar. Kayyum atandı; bombayla ilişkilendirdiler. Bu dönemin savcısının ve hâkiminin bile demek ki vicdanı kabul etmedi ve tahliye kararı verdi mahkemeye. Şimdi o manşetlerde "Kulp bombasını HDP attı." diyen gazete ne yapıyor bilmiyorum, ona ilişkin de takip yapacağız.

Başka bir boyutu var; tutuklamayı asla kabul etmiyoruz ama başka cezaevlerine götürüldüler ve şu elimdeki bir tensip zaptı arkadaşlar. Selçuk Mızraklı'nın 25 Aralıkta Diyarbakır'da duruşması var, kendisi mahkemeye çıkmak istemiş, "Ben çıkıp mahkeme karşısında konuşmak istiyorum." demiş ama mahkeme -gerekçe uzun ama- asıl şu gerekçeyle "Cezaevi aracıyla esas mahkemeye nakillerde kaza" "açıklanan nedenlerle" "terör gibi nedenlerle SEGBİS aracılığıyla beyanının tespitine..."

Şimdi, burada ilgili Adalet Bakanı da yok, kimse de yok ama size söylüyorum: Ya, el insaf yani ne diyeyim! Siz, elleri kelepçeli, on iki saat yolculuk yaptırırken kaza riski yoktu, bu riskler yoktu ya da Figen Yüksekdağ, Gültan Kışanak Kandıra'ya götürülürken bu risk yoktu; Kayseri'ye her hafta aileleri gitmek zorunda, böyle bir kaza riski yok; Diyarbakır'da oturuyorlar, Demirtaş'ın ailesi, geçen hafta, hepsi ölümden döndü, 4'ü ameliyat edildi, bunun hiçbir tartışması yok ama bir Büyükşehir Belediye Başkanı, 500 bin oy alan bir Belediye Başkanı mahkemeye gidemiyor, savunmasını bile yapamıyor. Bunun artık, gerçekten, adalet açısından, hukuk devleti açısından, adil yargılama açısından tartışılacak hiçbir boyutu kalmamıştır yani tutuklamak da yetmiyor, kayyum atamak da yetmiyor, farklı, uzaktaki cezaevlerine göndermek, oradan mahkemeye çıkarmamak, ailelerini her hafta binlerce kilometre -binlerce kilometre diyorum- yol yapmak zorunda bırakmak ve o kaza riskini düşünmeyen devlet aygıtı ya da iktidar "Efendim, duruşmaya götürürsek kaza yapabilir." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Tamamlayın sözlerinizi Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani bu kadar canını düşünüyorlarsa bu belediye başkanlarımızın... Onların zaten hiçbirinin suçla ilgisi yok ki, tek suçları var -dün de yazdım sosyal medyada- belediye başkanı seçilmek. Şu anda, dün de Filiz Buluttekin, Sur Belediyesi Eş Başkanımız... Çok yakından tanıyorum, tabii, Diyarbakır İl Eş Başkanımızdı daha önce; soruşturması bile yok. Bu dönem yeni bir suç tipi üretildi; HDP'den belediye başkanı seçilmek. Meclis üyesi seçilmek. Bunun haricinde ortada bir suç ve fiil yok.

Bu tensip zaptına da cevap verilmesini ve Selçuk Mızraklı'nın duruşmaya çıkarılmasını, kaza yapmaması için de lütfen, gerekli tedbirlerin alınmasını istiyoruz. Bu, onların görevidir; onları Kayseri'ye götürün akıl, onu mahkeme karşısına da çıkarmak sorumluluğundadır diyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Bostancı, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

13.- Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Sayın Beştaş konuşmasında bazı örnek olaylardan bahsetti. Kimliği belirsiz insanların gelip kabul edilemeyecek ve herhangi bir soruşturma sürecinde asla uygun bulunamayacak ifadeler, sorgulamalar, birtakım vaatler çerçevesinde iş görmeye çalıştıklarını söyledi. Buna ilişkin başvurularını yapmışlar, şüphesiz, hukuk çerçevesinde bu başvuru neticelendirilecektir ama şunu unutmayalım: Burada sadece tek tarafı olarak bir anlatı söz konusudur. Yani, olayların nasıl olduğuna ilişkin hukukun neticelendirdiği bir durum söz konusu değildir. Bu anlatı niçin ortaya çıkmıştır, gerçekten öyle olmuş mudur olmamış mıdır, buna karar verecek olan, itirazlar çerçevesinde, yapılan başvuru çerçevesinde ilgili mercilerdir. Dolayısıyla, sadece tek taraflı anlatılarla burada sanki gerçekten böyle bir şey yaşanmış duygusunun uyandırılmasının da vahim olduğunu, doğru olmadığını söylemek istiyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Naci Bey, bir kere şüphe duyun lütfen ya, hayat söz konusu yani.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Eğer böyle bir durum var ise de şüphesiz hukuki otoriteler gereğini yapacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siyasetçiler de...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Dolayısıyla, kaldı ki Türkiye'de insanlar bir yere girip çıkıyorlarsa kim giriyor, kim

çıkıyor, bunların hepsini görebilmek, takip edebilmek mümkündür; gereken soruşturmalar, incelemeler yapılır. Benim söylediğim, tek taraflı hikâye etmenin doğru olmayacağına ilişkin bir atıftır.

Teşekkürler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Peki, size de yerinizden söz vereyim.

Buyurun Sayın Beştaş.

14.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Bostancı “tek taraflı” dedi. Ben zaten tek taraflı olduğumu söyledim. Bir mağdur bana anlattı, il örgütümüze gitti, basına açıklama yaptı ve suç duyurusunu da yapıyor. Takdir edersiniz ki hiçbir yurttaş “Ben kaçırıldım, tehdit edildim; çocuğumla bu şekilde tehdit edildim.” diye kendi kendine iftira atmaz herhâlde. Ne çıkarı olabilir? Yani bir kadının -eşi, çoluk çocuğu var- gidip böyle bir suç duyurusunda bulunmasında ya da basına böyle bir açıklama yapmasında hiçbir çıkarı yoktur. Yani biz burada bir çıkarın peşinde değiliz. Böyle olaylar var, bunu önleyelim beraber. Yani bu konuda siyasetin de görevi var, hukukun da görevi var.

Ayrıca “plakasız araç” dedim, altını çizerek söylüyorum. Plakasız araçların tespiti de mümkün değildir ama eşkâl isterseniz bu arkadaşlar eşkâl vermeye hazırdır, tarif etmeye hazırdır, robot resimler çizilebilir. Karşı taraf zaten suç işleyenler. Suç işleyenler gelip “Ben suç işledim.” diyemez. Her taraf MOBESE kameralarıyla dolu. Bu sokakların MOBESE kameraları incelenir, olay doğru mudur değil midir, o açığa çıkar yani. Ben zaten başka bir şey dememişim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tanal, buyurun.

15.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Akit TV sunucusunun Cumhuriyet gazetesine yönelik “Hep birlikte toplanıp Cumhuriyet gazetesi önüne bir el bombası atalım.” ifadesine istinaden İçişleri Bakanını görevle davet ettiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Başkanım, dün Akit televizyonunda oradaki programı yapan sunucu “El bombalarını alalım, cebimize koyalım, Cumhuriyet gazetesine atalım.” dedi. İçişleri Bakanlığını görevle davet ediyorum ben. Türkiye’de bugüne kadar çağdaşlaşmanın, laik hukuk devletinin öncüsü olmuş olan bir gazete için, bir televizyon programında “El bombalarını alıp gazeteye atalım.” demek... Bu, âdeta bir suçüstü hâldir. El bombaları bunların ceplerinde mi dolaşıyor? Bakkalda, markette mi satılıyor? Ve bu saate kadar en azından soruşturmanın başlatılması lazımdı, işlemin yapılması lazımdı. Eğer burada Bakan Yardımcıları varsa, bu konuyla ilgili Meclise bilgi verilerse sevinirim.

Selam ve saygılarımı iletiyorum.

Teşekkürler Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN – Asıl söylemek istediğinizi unuttunuz, bana söylediğiniz şeyi. Neyse...

Sayın Özçelik, buyurun.

16.- Burdur Milletvekili Bayram Özçelik'in, 20 Aralık Mehmet Akif Ersoy'u doğumunun 146'ncı yıl dönümünde rahmetle andıklarına ilişkin açıklaması

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Millî değerlerimizi, karakterimizi ve ideallerimizi yansıtan; gönlü bayrak, millet, devlet ve iman aşkıyla dolu vatan şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u -20 Aralık- doğumunun 146'ncı ve -27 Aralık- vefatının 83'üncü yıl dönümünde minnetle, şükranla, rahmetle anıyoruz.

Burdur halkı tarafından çok sevilen, Birinci Mecliste Burdur halkının milletvekilliğini yürüten Mehmet Akif Ersoy'un ismi, yıllar sonra, 1 Mart 2006 tarihinde, AK PARTİ Hükümetimiz döneminde, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ve Burdur halkının kadirşinaslığının bir göstergesi olarak üniversitemize verilmiştir. Üniversitemiz, bundan sonra, Akif'in doğum ve ölüm yıl dönümlerinde ve 12 Mart İstiklal Marşı'nın Kabulü ve Akif'i Anma Törenlerinde, Mehmet Akif Ersoy Uygulama ve Araştırma Merkeziyle öncülük edecektir.

Mehmet Akif, geçmişte olduğu gibi, şimdi de gençliğimize ümit oluyor, ilham oluyor. Biz, Mehmet Akif'i dindar olduğu için seviyoruz. Biz, Mehmet Akif'i inandığı gibi yaşayan adam olduğu için seviyoruz. Biz, Mehmet Akif'i haksızlık karşısında susmadığı için seviyoruz. Biz, Akif'i İstiklal Marşı'nı satmadığı için seviyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bugün 60'a göre söz vermiyoruz ama sadece her siyasi parti grubundan birer arkadaşımıza söz veriyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Her gün yeni bir kural çıkarıyorsun Başkan.

BAŞKAN – Sayın Şimşek, buyurun.

17.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, çeşitli sebeplerle üniversitelerinden kaydı silinen öğrenciler yeniden okullarına dönmek için af beklediği gibi kredi kartı borçlularının da yapılandırma ve sicil affı beklediğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, çeşitli sebeplerle üniversitelerden -başarısızlık, kayıt dondurma ya da kendi isteğiyle- kaydı silinen 500 bine yakın öğrenci yeniden okullarına dönmek için bir af bekliyorlar. Bununla ilgili bir çalışma yapılmasını bekliyorum.

Yine, binlerce kredi kartı borçlusu, esnaf, memur, işçi yapılandırma ve sicil affı bekliyor. Bununla birlikte, çiftçiler Ziraat Bankası ve Tarım Krediye olan borçlarına erteleme istiyorlar. Yeni yıla girerken Sayın Cumhurbaşkanımız ve bakanlarımızca, insanlarımızı yeni bir umut olacak, yeniden hayata bağlanmalarını sağlayacak böyle bir müjde verilirse mutlu olacağız.

Yine, KHK'yle taşerondan kadroya geçen ama ellerinde hiçbir tutar dalı olmayan işçilerimiz ve sözleşmeli memurlarımız kadro bekliyor.

Teşekkür ediyor, iyi yıllar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

18.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, 25 Aralık Antep'in kurtuluşunun 98'inci yıl dönümünde şehitleri ve ebediyete intikal eden gazileri rahmetle andığına ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Düzenli ordusuna, uçaklarına, tanklarına, makineli tüfek ve mazeretlerine karşı, fakirliğin ve açlığın belini büktüğü Antep halkının av tüfeğiyle, et satırıyla on ay sekiz gün şehre Fransızları sokmayıp gazilikle taçlandığı Antep müdafaası bir kahramanlık destanıdır. Bu mücadele ruhu Şahin Bey'in Fransız komutanına yazdığı mektupta şöyle ifade edilmiştir: “Siz hiç

ömrünüzde 'Türk esir yaşamaz.' diye duymadınız mı? Namus ve hürriyet için ölüme atılmak bize ağustos sıcaklığında soğuk su içmekten daha tatlı gelir. Çatmayın bize, bir an evvel topraklarımızdan savuşup gidin."

Antep müdafaası, olmazı olur kılan hikâyelerle doludur. Tüfekçi Yusuf, İngilizlerden kalma 4 adet Lewis marka makineli tüfekte değişiklik yaparak Osmanlı mermisi kullanılır hâle getirmiştir ve tüfekler Fransızlara karşı kullanılmıştır.

Antep'in kurtuluşunun 98'inci yılında tüm şehitlerimizi ve ebediyete intikal eden gazilerimizi rahmetle ve minnetle anıyorum.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyon Raporu (S. Sayısı: 158) (Devam)

BAŞKAN – Evet, birinci bölüm üzerinde gruplar adına son söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Emine Gülizar Emecan'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Meclisimizde görev yapan trafik memurumuzun trafik kazasında hayatını kaybettiğini öğrendik; kendisine Allah'tan rahmet, yaralı eşine acil şifalar, ailesine de başsağlığı dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, "Bu nedir?" diye sorsam, hepimiz biliyoruz ne olduğunu; Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin İç Tüzük'ü. Hepimizde var, öyle değil mi? Kanunların, tüzüklerin, yönetmeliklerin, her şeyin üzerinde ve buna göre yapmak zorundayız. Biz bu ülkeyi –Türkiye Cumhuriyeti devleti bir devletse- Anayasa'ya göre, bu kitaba göre yönetmek zorundayız; doğru mu? Doğru. Peki, öyle mi yapıyoruz? Maalesef yapamıyoruz, yasama dönemi başladığından beri yapamıyoruz bunu. Çıkardığımız bütün kanun tekliflerinde, torba tekliflerde daha doğrusu, mutlaka Anayasa'ya aykırı birçok kanun maddesi önümüze geliyor.

Şimdi, size dokunan bir konu olduğunda hemen Anayasa kitabına sarılıyorsunuz. Biz kanun yapmıyor olmamıza rağmen... Örneğin, biz bu rejimi, yönetim sistemini "tek adam rejimi" diye eleştiriyoruz. "Aman aman, işte, Anayasa şöyle böyle..." Kendi işinize geldi mi hemen Anayasa kitabı elinizde ama kanun yapmaya geldi mi, maalesef, bütün kanun tekliflerinde Anayasa'ya aykırılıklar var. Kanun tekliflerindeki aykırılıklar düzenlenmeden, karara bağlanmadan görüşmeye geçilmesi de Meclis İçtüzüğü'ne aykırıdır ve biz bu yanlış sürekli yapıyoruz, sürekli Anayasa'ya aykırı kanun yapmak bizde bir alışkanlığa dönüştü. Artık, burası, Türkiye Cumhuriyeti, bir devlet gibi değil, bir bedevi devleti gibi yönetiliyor değerli arkadaşlar. Öncelikle, artık, sizleri bu yanlıştan vazgeçmeye, dönmeye davet ediyorum. Bunun altını çizerek sözlerime devam etmek istiyorum.

Yine, büyük yanlışlarımızdan biri, birçok kanun maddesi tali komisyonlara gitmesi gerekirken Plan Bütçe Komisyonuna geliyor; her şey sanki Plan Bütçe Komisyonunda görüşülmeli. Aslında, diğer komisyonlardaki arkadaşlarımızın iş yapmalarının da önünü kesmiş oluyoruz, onların çalışmalarını da engellemiş, uzmanlıklarından yararlanmamış oluyoruz bu şekilde.

Yine, bu önümüze gelen kanun teklifi tam da bütçenin arasında, bütçe görüşülürken alelacele önümüze geldi. Ne acelemiz vardı, niye böyle bir kanun teklifini gördük, bunu da bilmiyoruz ama içindeki maddelere baktığımız zaman, öyle çok aciliyeti olan şeyler de yok yani acil olan şeyler olsa, evet, anlayacağız ama yok.

Yine, önemli bir konu, gelen kanun tekliflerinde maddelerin hiçbir şekilde etki analizleri yapılmıyor, etki analizleri yapılmadan önümüze geliyor. Bir örnek vermek istiyorum. Örneğin, teklifin 10'uncu maddesinde şöyle bir şey var: İmalat sanayisinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnanın uygulama süresini bir yıl uzatıyoruz. Tamam, güzel, uzatalım, tabii ki, ekonomik kriz var -siz "kriz" sözünü de sevmiyorsunuz- ama- sanayide kullanılan makine ve teçhizatları sanayicilerimiz alamıyor, biraz onların işleri kolaylaşsın, tamam ama bunun bütçeye etkisi ne olacak? Biz daha yeni bütçe yaptık, daha dün bütçe geçti. Bütçeler nasıl yapılır? Bütçeler bir planlama dâhilinde yapılır, ülkenin o yıl elde edeceği gelirleri, harcamaları göz önüne alınır ve o bütçe Mecliste görüşülür, tartışılır, ondan sonra da uygulanmaya başlanır ama bütçemizin her yıl verdiği açıklardan zaten bütçenin iyi ve doğru yapılmadığını da görüyoruz değerli arkadaşlar.

Şu alelacele gelen kanun teklifleri de yine bütçenin hesapsız kitapsız, alelacele yapıldığını gösteriyor çünkü bu yapılacak olan, gelen kanun tekliflerindeki birtakım istisnaların, muafiyetlerin bütçeye etkisi ne olacak, şu maddedeki KDV istisnasının bütçeye ne etkisi olacak, bunların önceden hesaplanması ve bizlerle paylaşılması gerekiyordu ama maalesef bunlar yapılmıyor.

Dün, Sayın Naci Bostancı konuşmasında şöyle bir şey söyledi: "Bütçe, ekonomi, elimizdeki kıt kaynakların ekonomik olarak nasıl dağıtıldığıdır ve muhalefet hep kaynakların nasıl dağıtılacağı kısmıyla uğraşiyor -onlara da verin, şunlara da verin, bunlara da dağıtın- hiç kaynaklardan, kaynakların kıt olmasından bahsetmiyor." dedi. Çok doğru, kıt kaynakların doğru şekilde harcanması çok önemli, yalnız Naci Bostancı bir şeyi yanlış anlamış, biz "Bütçeyi oraya da verin, şuraya da dağıtın." demiyoruz; biz, bütçeyi yandaştan, müteahhitten yana kullanmayın, bütçeyi işçiden, çiftçiden, öğretmenden, öğrenciden yana kullanın diyoruz. Bunda ne yanlışlık var? (CHP sıralarından alkışlar) Bütçenin nasıl kullanıldığı, nasıl hesaplandığı önemli.

Şimdi, bu kanun teklifine gelecek olursak, verilen kanun teklifiyle gelen maddelerin birçoğunun tali komisyonlarda görüşülmesi gerektiğini görüyoruz. Mesela, 1, 2 ve 3'üncü maddelerin Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülmesi gerekiyordu; 4, 5, 7, 8, 9 ve 11'inci maddelerin Anayasa Komisyonunda; yine, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna da gitmesi gerekiyordu bu teklifin en önemli maddeleri olan 4, 5 ve 11'inci maddelerini; 6'ncı maddesinin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda; 13'üncü maddesinin Adalet Komisyonunda ve diğerlerinin de -tek tek saymayacağım diğerlerini- diğer tali komisyonlarda görüşülmesi gerekiyordu ama maalesef, Plan ve Bütçeye yine alelacele "Bir günde Komisyonunda görüşülsün, bir günde buraya gelsin." diye getirildi. Hâlbuki ülkenin iç ve dış sorunları çok büyük, kriz var bu ülkede, insanlar üretemiyorlar, firmalar ödeme gücü çekiyo. Dokuz ayda 3,3 milyon kişi elektrik borcunu ödeyememiş arkadaşlar. Genç işsizliği almış başını gidiyor, şu anda yüzde 27,4'le rekor kırmış durumda genç işsizliği. Yine, baktığımızda üniversiteli işsiz sayılarına, 1 milyon 276 bin kişi, öğrencimiz, gencimiz işsiz. Yine, istatistiklere göre, 20-29 yaş arası 4 milyon 318 bin genç ne iş arıyor ne de bir işte çalışıyor. İşte, bizim aslında 2020 yılında en en önemli problemimiz işsizlik değerli arkadaşlar. Bizim buraya getireceğimiz kanun tekliflerinin hepsinin üretime odaklanması, "Biz bu işsizlikle nasıl baş edebiliriz?" sorusuna odaklanması gerekiyor. Yüzde 5 büyüme hedefi koydunuz, 2019'u yüzde 0,5'le kapatıyoruz. Yüzde 5 büyüme hedefinden, bu büyümeden kim yararlanacak? İstihdamı artıracak mı bu büyüme? Bu büyüme rakamına ulaşmanız zaten imkânsız görünüyor ama en azından hani, ulaşmaya giderken o yolda bu işsizlik problemini çözecek mi ya da çözmek için neler yapmalıyız, aslında bunlarla uğraşmanız gerekiyordu.

Ama getirdiğiniz maddeler bu işleri maalesef çözümü; palyatif, günü kurtaran çözümlerdir, onun da altını çizelim.

Bu teklifin en önemli 3 maddesi; 4, 5 ve 11'inci maddeler. Tabii, en son söyleyeceğimi şimdiden söyleyeyim: Bu maddelerin çekilecek olması, sağduyunun hâkim olması gerçekten güzel bir şey, biz de destekliyoruz. Bizim de bu konuda önergelerimiz vardı. Açıkçası, bu maddelerin çekilmesiyle ilgili Komisyon'da tam yedi saat görüştük, yedi saat ve hep birlikte yedi saat bir duvara konuşsak o duvar çatlardı herhâlde değerli arkadaşlar.

Bu kanun teklifindeki bu 4 maddeye baktığımızda neden çekilmesi gerekiyor? Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara, her kademedeki görev için, ayrıma tabi tutmaksızın... Bir insanın devlet memuru olabilmesi için yani bir insan devlet memurluğuna başvurduğunda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getiriliyordu 4'üncü maddede. Tabii, burada kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunlarla belirlenmeden bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesi, Anayasa'nın 13'üncü, 20'nci ve 128'inci maddelerine de aykırı, hukuk devletiyle de bağdaşmıyor.

Yine, teklifin 5'inci maddesi Anayasa'ya aykırılık içeriyor; burada da devam eden güvenlik soruşturmalarının yenilenmesi, bir kez daha uzatılması, devam eden davaların altı ay boyunca bekletilmesi, güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda, bu kanun teklifine göre, durumlarının tekrar görüşülmesi gibi hakikaten çok ciddi mağduriyetler yaratacak durumlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Emine Hanım, toparlayın lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Toparlayacağım Başkanım, teşekkür ederim.

Yine, Anayasa Mahkemesinin karar verdiği tarihten sonra oluşan bu güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma durumunun da -tekrar geriye dönük düzenleme içerdiği için- açıkçası belirsizleşmesine neden oluyordu.

Biraz önce işsizlikten bahsetmiştim. İnsanların umutlarıyla oynamamamız gerekiyor. Bu güvenlik soruşturmaları kime göre, neye göre...

Mesela, birkaç soru yine 11'inci maddeyle ilgili: Hangi bilgi ve belgeyle yapılacak? Bilgileri ne şekilde kullanacaksınız? Soruşturma ve araştırmayı hangi merciler yapacak? Bu soruların cevabını da karşılamadığı için hiç uygun değildi, soru işaretleriyle doluydu. O yüzden, açıkçası, biz çekilmesini destekliyoruz.

Yine, bu kanun teklifinin önemli olduğunu düşündüğümüz 3 maddesi daha var; teklifin kamulaştırmayla ilgili 7'nci, 8'inci ve 9'uncu maddeleri. Arkadaşlarımız, kendilerine sıra geldiğinde, maddeler üzerinde konuşurken detaylı olarak bu maddelerle ilgili görüşlerini ifade edecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Selamlıyorum.

BAŞKAN – Selamlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ben hayırlı olmasını diliyorum.

Saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap yok.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 1 – 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

Kamil Okyay Sındır

İzmir

Süleyman Girgin

Muğla

Abdurrahman Tutdere

Adıyaman

Abdüllatif Şener

Konya

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Cavıt Arı

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Sayın Süleyman Girgin, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Getirilen teklifin 1'inci maddesi üzerinde şöyle bir önerge vardı, deniyordu ki: “Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi.” 1'inci madde üzerindeki önerge bu şekilde. Gerekçe olarak da bu alanlardaki yatırımların geri dönüş sürelerinin kısalığından bahsedilmiş.

Değerli milletvekilleri, hepimiz biliyoruz ki asıl gerekçe, bu alanların kötüye kullanılıyor oluşudur. Bu işletmelerin çoğu, halka ait olan bu alanları kendi çıkarları doğrultusunda, kâr uğruna yoksul halka âdeta kapatan işletmelerdir.

Seçim bölgem Muğla'dan benzer bir örnek vermek istiyorum: Anayasa'ya göre Muğla Büyükşehir Belediyesine ait olması gereken 14 adet kıyasal alan, Sayıştay'ın 2018 Raporu'nda da “Büyükşehir Belediyesine tahsis edilmesi gerekir.” tespitine rağmen hiçbir yasal ve nesnel gerekçe olmadan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından “MUÇEV” isimli şirkete kiralananmıştır. Muğla ili kıyılarında bulunan ve kamu elinde bulunması gereken günübirlik alanlar ve iskeleler hangi mevzuat hükmüne dayanılarak bir sermaye şirketi olan MUÇEV turizm şirketine devredilmiştir, bilmiyoruz. MUÇEV'in 2014-2018 yılları arasında 18 milyon 532 bin kârı bulunmaktadır. Gelirinin tamamını Muğla'dan sağlayan MUÇEV, bu gelirin ne kadarını Muğla için harcamıştır, onu da bilmiyoruz. Bu süreçte yatırım yapılmış mıdır, yapıldıysa bu yatırımlar nelerdir; bunu da bilmiyoruz. Oysa bu alanlar yasa gereği yerel yönetimler tarafından işletilse halkın daha ucuz şekilde yararlanmasının önü açılacak, istihdam sağlanacak, daha fazla gelir kamuya aktarılacak ve kamu denetimi daha iyi sağlanacaktır. Türkiye'de yaklaşık 240 adet tabiat parkı ve millî park bulunmakta, bunların önemli bir kısmı da Muğla ilimiz sınırları içerisinde bulunmaktadır. Bu alanlar, doğal güzelliği ve barındırdığı çeşitlilik nedeniyle millî park olarak tespit edilmiş alanlardır. Dolayısıyla bu alanların her vatandaşın rahatlıkla kullanabileceği, gezip görebileceği alanlar olması gerekir. Özel şahıslara kiralanarak inşaat ve tesis yapılması ve ranta kurban edilmesi buralara

yapılacak en büyük kötülüktür. Millî park ve tabiat parkları kamu eliyle işletilmelidir, tek çözüm budur. Fakat AKP karşımıza böyle bir teklifle gelemez ya da bizim böyle bir teklifimize olumlu yanıt veremez. Bu, AKP'nin aynı zamanda kendini inkâr etmesi demektir. Çünkü AKP özelleştirmelerin partisidir, iktidara geldiği günden bu yana kadar özelleştirmede hiçbir alan kalmamıştır, bu özelleştirmelerin hiçbirisi halkımızın yararına olmamıştır. Emekçiler için mağduriyet yaratmayan bir özelleştirme örneğiniz var mıdır - soruyu tersten soralım- ya da halkımız lehine kamulaştırma örneğiniz var mıdır? Eğitim ve sağlık özelleştirildi, suyumuz şişelendi, derelerimizin üzerine HES'ler kuruldu, enerjimiz, madenlerimiz özelleştirildi. Özelleştirilmeyen bir havamız kaldı, o da teknik olarak mümkün olsa bir gün daha beklemesiz satarsınız. İktidarınız boyunca 70 milyar dolar özelleştirme yaptınız, 2 trilyon dolar da vergi topladınız. Bunları ne yaptınız? Devlet kâra mı geçti? Hayır, devletin 500 milyar dolar borcu da bulunmaktadır. El insaf!

Değerli milletvekilleri, özelleştirmelerin mali boyutu kadar önemli olan diğer bir husus da hayatın her alanına sinen özelleştirme mantığı olmuştur. "Kamusal hak" kavramı yerle bir oldu, onun içindir ki Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan, asgari ücretten bahsederken "jest" diyebiliyor. Ne jesti arkadaşlar? Emekçilerimiz çoluğuna çocuğuna ekmek götürebilmek için gece gündüz çalışıyor. Asgari ücretliler sizden lütf beklemiyorlar, haklarını istiyorlar. Siz zaten jesti yapacaklarınıza yapıyorsunuz. Ortada bir jest varsa, asıl jest, sosyal devlet namına ne varsa yok edilmesine rağmen, vergilerle tepesine çıktığınız emekçilerin bu ülkeyi alın teriyle ayakta tutmasıdır. Asgari ücret, Anayasa'yla güvence altına alınmış kamusal bir haktır, kimsenin jesti filan değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Tabii, teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, asgari ücret nasıl belirlenmeli ve ne kadar olmalı? Esasen gündemimiz bu olmalıydı, alalecele önümüze getirilen torba yasalar değil. Asgari ücret tespitinde uluslararası standartlara uyulmalı, asgari ücret toplu pazarlık yoluyla saptanmalı, Asgari Ücret Tespit Komisyonunda kadın temsili sağlanmalı, TÜİK hesabı asgari ücretin saptanmasında alt sınır olmalıdır. Asgari ücret, net ve asgari geçim indirimi hariç, bütün işçi ve memurlar için yıllık hesaplanmalıdır. Asgari ücretli millî gelir artışından yararlanmalı, yeniden değerlendirme artış oranından daha az asgari ücret artışı olmamalı, asgari ücret artışında IMF'nin talimatıyla belirlendiğiniz hedef enflasyon oranı baz alınmamalıdır ve asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır.

Sözlerimi bitirirken, iktidarınızın ülkemizi getirdiği noktada "Asgari ücretli çalışan kişi 5 kişilik ailesine günde 3 öğün simit yedirse ayda cebine 1.120 lira para kalır." diyen bir düzen yarattınız, köleliğin bu düzendeki adı "emekçi" oldu. Yere batsın bu düzeniniz!

Saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İmam Hüseyin Filiz

Hayrettin Nuhoğlu

İsmail Koncuk

Gaziantep

İstanbul

Adana

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Adana

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Hayrettin Nuhoğlu, İstanbul Milletvekili. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; selamlarımı sunarak sözlerime başlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde 2019 yılındaki son konuşmalarımızı yapıyoruz. Torba kanun üzerinde arkadaşlarımız konuştu. Ben, kanun maddesinden ziyade kısa bir değerlendirme yapacağım.

Ülkemiz 21'inci yüzyıla girdiğimiz ilk yıllarda büyük bir ekonomik krizle karşılaştı ve bir kaos ortamı oluştu. Kaostan kurtulmak için Kemal Derviş ve IMF geldi. O dönemde halk büyük sıkıntı yaşadı ama onların istediği bütün yasalar kısa sürede çıkarıldı. Türk ekonomisi toparlanma sürecindeyken erken seçime gidildi, umut olarak ortaya çıkan Adalet ve Kalkınma Partisi seçimi kazanarak iktidar oldu. Her şey o zaman 3Y'yle başladı. Ne demektir 3Y? Yoksullukla, yolsuzlukla ve yasaklarla mücadele etmek demektir. Yoksulluk ve yolsuzluk bitecek, yasaklar sona erecekti. İlk günden itibaren hızla büyüyen ekonomi sayesinde parayla tanışan kadrolar ortaya çıktı. Takip edilen politika tüketim ekonomisine dayanıyordu, kafalarında yatırım ve üretim yoktu. "Paranın dini olmaz." anlayışıyla varlıklarımız teker teker satılmaya başladı.

Diğer taraftan, bankalar öncülük etti, inşaat sektörü patladı; konut kredileri öyle pazarlandı ki müşteri getiren emlakçılara sıfır arabalar hediye edildi, yurt dışında tatillere gönderildi. Daha önce "Tasarruf edilsin." diye ailelere kumbara veren bankalar, kredi kartı vermeye başladı, çocuklara bile ek kartlar verildi. Yeter ki tüketim artsın. Bunun için cazibe merkezleri oluşturuldu; alışveriş merkezleri küçük şehirlere, ilçelere varıncaya kadar çoğaldı. Yeni alışkanlıklar oluştu, ahenk bozuldu. Para yetmeyince bankalar devreye girdi; konut kredisinden sonra, taşıt kredisi, tüketici kredisi, tatil kredisi, eğitim kredisi, hatta bayram kredisinden askerlik kredisine kadar akla gelen her konuda kredi verildi ve nihayet, herkes borçlu oldu. Türk aileleri borçlu yaşamayı hayat tarzı hâline getirdi.

Ekonomik krizle birlikte, toplumun sınırları bozuldu, sosyal yapı sarsıldı; şiddet eylemleri, aile içi sorunlar, boşanmalar, uyuşturucu alışkanlıklarının yayılması, ahlaki değerlerin çöküşü, ümitsizlik, çaresizlik ve intiharlar vicdan sahibi herkesi yürekten yaralamaya başladı. Saray başta olmak üzere, kamuda israf, yolsuzluk, akraba ve partilileri kayırma üst seviyelere çıktı. 3Y'yle, başlangıçta verilen sözlere uygun mücadele edilemedi; tam tersine, yolsuzluk ve yoksulluk çok arttı, bu artışa sebep olanlar zengin oldu. Yasaklar ise alan değiştirerek yaygınlaştı. Sonuç itibarıyla 3Y'yle geldiler, 3Y'yle gitmeye hazırlanıyorlar.

Değerli milletvekilleri, Türk milletinin geleceğini kurtarmak için yasama, yürütme ve yargı olarak üç kuvvet üstüne düşen görevleri yapmak zorundadır. Yürütmenin başı Cumhurbaşkanıdır, yargı da Cumhurbaşkanına bağlı gibi çalışıyor. Geriye yasama kalıyor, bu görev Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Pekî, bu görevi yerine getirebiliyor muyuz? Kamuoyunda Türkiye Büyük Millet Meclisine güven var mıdır? İtibarını koruyabiliyor muyuz? Türkiye Büyük Millet Meclisine itibar kazandırmak ve yeniden, Türk milletinin güven duyacağı bir konuma getirmek mümkündür. Bu Meclis, İstiklal Savaşı'mızı yöneten, başarılı olan ve Türkiye Cumhuriyeti devletini kuran Gazi Meclisidir. Bu Meclisin kuruluş felsefesine ve kurucu iradeye sahip çıkmak ve saygı göstermek her milletvekilinin esas görevi olmalıdır. Büyük Türk milleti önünde namusumuz ve şerefimiz üzerine yemin ettik; o hâlde, hiçbir milletvekili, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğüne kasteden örgütlerle beraber olamaz, olmamalıdır. Hiçbir milletvekili, hukukun üstünlüğüne uygun olmayan davranışta bulunamaz. Hiçbir milletvekili, Atatürk ilke ve inkılaplarına karşı çıkan, hatta hakaret eden kişi veya kuruluşlarla beraber olamaz, olmamalıdır. Hiçbir milletvekili, 82 milyon vatandaşımızın insan haklarından

ve temel hürriyetlerden yararlanmasına engel olacak davranışta bulunamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Hiçbir milletvekili, Anayasa'ya sadakatten ayrılmaz, ayrılmamalıdır. Böyle yapabilirsek Türkiye Büyük Millet Meclisine ve siyaset kurumuna güveni artırır, yeniden itibar kazandırırız.

2020 yılından beklentiler çoktur. Öncelikle, gerginliği azaltacak bir üslup kullanılmalıdır artık. Eleştiriye tahammül edilmeli, hakaret ederek konuşma sona ermelidir. Birbirimizi anlamaya çalışmalıyız. Geçmişte yaşanan sıkıntıların giderileceği, iyileştirilmiş parlamentonun sisteme yeniden dönülmesi için, başta siyaset kurumu olmak üzere bütün kesimler el ele vererek çözüm aramalıyız. Yaşadığımız coğrafyada ilelebet hür ve mutlu yaşamak istiyorsak bilim ve teknolojiye, çağdaş bütün imkânlardan yararlanarak çalışıp başarılı olmalıyız.

21'inci yüzyılın ilk çeyreğini doldurmadan ortak akıllı tesis edebilmeyi temenni ediyor, yeni yılın ülkemize, milletimize ve bütün dünyaya huzur getirmesini diliyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İsmail Koncuk

Adana

İzmir

Adana

Hayrettin Nuhoglu

Bedri Yaşar

İstanbul

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde Sayın Bedri Yaşar...

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün yine bir torba yasa teklifiyle, içinde her şeyin olduğu bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Bu yasa teklifi Plan ve Bütçe Komisyonundan geçerken ben de bir uğradım neler olup neler bitiyor diye. Hakikaten, içinde, Anayasa Komisyonunu ilgilendiren, Adalet Komisyonunu ilgilendiren, Bayındırlık Komisyonunu ilgilendiren farklı konulardaki maddelerin tamamının yine Plan ve Bütçe Komisyonundan geçtiğini gördük. Hâlbuki bunlar kendi komisyonlarında görüşülmüş olsaydı daha farklı bir yapıyla Parlamenta inmiş olurdu.

Bu 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde, özellikle, yirmi dokuz yıl süreyle orman alanlarının, piknik alanlarının kiralama süresinin yirmi yıla düşürülmesi düzenleniyor, biz de destekliyoruz. Bu, hakikaten uzunca bir süre. Burada yapılan yatırımlar çok ciddi, büyük yatırımlar değil. Dolayısıyla kısa süreli olmasında fayda var. Diğer kanun tekliflerinde de olduğu gibi olumlu gördüğümüz kısımlarına "evet", olumsuz gördüğümüz kısımlarına da "hayır" demeye devam ediyoruz.

Bunun devamında, 7'nci ve 8'inci maddeler daha çok kamulaştırma ile ilgili. Kamulaştırma işleminden sonra doğan faizlerin hangi oranlarda olacağına dair düzenleme var. Burada da özellikle "Yurt içi üretici endekslerine göre hesaplanır." diyor. Buradaki temel mesele şu: Ortada bir faiz rakamı varken yurt içi üretici fiyat endeksi hiçbir zaman bundan daha yüksek olamaz. Dolayısıyla burada bir hak kaybı söz konusu.

Ben biraz, kamulaştırmanın nasıl yapıldığını bildiğim kadarıyla anlatmaya çalışayım. Bugün, sizin de duyduğunuz gibi, diyoruz ki: "Biz boğazda ikinci bir boğaz yapmayı planlıyoruz." Burada önce bu proje sızıyor. Burada "İkinci bir hat yapılacak." diyor. Bu sizin projeye göre gidip bu bölgelerde insanlar arazi almaya başlıyorlar. Tabii, buranın rant değeri yüksek olduğu için, özellikle projenin geçtiği yer değil de, kanalın geçtiği yer değil de onun yanındaki yerleri satın almaya çalışıyorlar. Tabii, burada süratle bir değişim... En büyük rantların bu kamulaştırmalarda oluştuğunu bu kürsüden ifade ediyorum. En büyük kayıplarımız, devlete atılan kazıkların en büyük rakamları buralarda oluşuyor. Burada gerçek mal sahiplerinin çok ciddi bir faydası yok. Vatandaşlar bu sızmalar olduğu andan itibaren yerlerini de satmaya başlıyor. Ne oluyor? İlk önce "Biz burayı kamulaştıracık." diyorlar. Kamulaştırma şerhi olduğu andan itibaren bir heyet oluşturuluyor, burayla ilgili bir rakam tespit ediliyor. Eğer siz bu rakama razıysanız bu rakam üzerinden paranızı alıyorsunuz. Rakama razı değilseniz o zaman mahkemeye gidiyorsunuz, mahkemenin oluşturduğu bilirkişinin durumu tespit ettiği değerler üzerinden rakamları tahsil etmeye çalışıyorsunuz. Üçüncü husus da devlet resen "Ben burayı kamulaştırıyorum" diyor. Ortada henüz belirlenmiş bir fiyat da yok. Kamulaştırma şerhiyle beraber olay devam ediyor, sonuçlanmıyor.

Tabii, bu uzunca sürelerde siz ÜFE'yle bunları ödemeye kalktığınız zaman, farklı faiz oranlarıyla ödemeye çalıştığınız zaman ortaya korkunç da rakamlar çıkıyor. Zaten bunlarla ilgili sektörler de oluştu, avukatlar da oluştu. Bir yerden bir yol geçeceği zaman, devlet bir yatırım yapacağı zaman hiç merak etmeyin, onlar gelip zaten sizi buluyorlar. Dolayısıyla bu değer tespitleri daha işin başında ciddi olarak tespit edilirse bu tür sorunlar yaşanmaz. Devlet hangi oranda alacaklarına faiz uyguluyorsa borçlarına da aynı oranda uygularsa bütün bu karışıklıklar da -TEFE'dir, TÜFE'dir- kendiliğinden orta yerden kalkar. Bugün vergi, SSK borcu olanlara devletin uyguladığı bir faiz oranı var. Dolayısıyla alacaklarına uyguladığı oranı borçlarına da uygularsa bu sorun kendiliğinden çözülmüş olur yoksa bu tür davalar bitmez. Bununla ilgili zaten özel avukatlık ve hukuk büroları devam ediyor. İşte, bu rantın ortadan kalkması lazım. Oluşan fiyat tespit komisyonlarının işi güncel hâlde günün şartlarına göre tespit etmesi işin en doğru yanı.

Tabii, bu saat itibarıyla da görüyorum, Parlatmentonun ilgisi de dağılmış vaziyette. Ben, çok da fazla sınırları zorlamadan hepinizin yeni yılını tebrik ediyorum. Yeni yılın devletimize, milletimize hayırlar getirmesini Yüce Mevla'dan niyaz ediyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde bulunan "ve turizm alanlarında" ibaresinin "ile alanlarında" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Necdet İpekyüz

Ayşe Acar Başaran

Gaziantep

Batman

Batman

Tulay Hatimoğulları Oruç

Erol Katırcıoğlu

Ali Kenanoğlu

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde, Sayın Ayşe Acar Başaran, buyurun lütfen. (HDP sıralarından alkışlar)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, gerçekten, herkes çok yorgun. Bu torba yasanın bugün niye buraya geldiğini açıkçası, herhâlde hiç kimse anlayamamış bütçeden hemen sonra, bu kadar yoğunluktan sonra. Zaten şu anda hiç kimsenin de ilgisi yok bu paketin kendisine.

Şimdi, mademki bir cumartesi günü Meclisteyiz, ben de bugün günlerden cumartesi diye biraz Cumartesi Annelerinden söz edeyim. Haftalardır Cumartesi Anneleri İstanbul'da Galatasaray Meydanı'na, Diyarbakır'da Dağkapı Meydanı'na, Batman'da Gülistan Caddesi'ne çıkamıyorlar; günlerdir yasaklı bir biçimde ama hâlâ adalet arayışlarını yüksek sesle dillendirmeye çalışıyorlar. Ben, bugün Batman'da ve İstanbul'da yapılan adalet arayışındaki iki olayı anlatacağım burada arkadaşlar. Bu arada Batman'da bugün İHD'nin içerisinde yapılan eylem esnasında üst katında bir yangın çıkmış, şükürler olsun ki can kaybı yok ama maalesef işte bu yasaklar bizi dört duvar arasına sıkıştırıyor ve bugün can kaybı da olabiliyordu orada. Bütün İHD yöneticilerine ve ailelerine buradan geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum.

Şimdi, iki olay, birincisi, arkadaşlar, bugün İstanbul'daki eylemde, Dargeçit ilçesinde 29 Ekim-8 Kasım 1995 tarihleri arasında ev baskınlarında gözaltına alınan 12 yaşındaki Davut Altunkaynak, 13 yaşındaki Seyhan Doğan, 16 yaşındaki Nedim Akyön, 20 yaşındaki Abdullah Olcay, 21 yaşındaki Abdurrahman Coşkun, 57 yaşındaki Süleyman Seyhan'ın faillerinin yargılanması istendi. Bunlar, bu tarihler arasında gözaltına alındılar, günlerce kendilerinden haber alınamadı, sonrasında bir tanesi, Süleyman Seyhan'ın, dört ay sonra 6 Mart 1996 tarihinde kafası olmayan yakılmış bedeni bir kuyuda bulundu. Daha sonra 2012, 2013 ve 2015 yılları arasında gözaltına alınanların tümünün aslında katledilerek kuyulara atıldığı ortaya çıktı. Bunun duruşması önce Midyat'ta açıldı ama güvenlik gerekçesiyle Adıyaman Ağır Ceza Mahkemesine taşındı. 23 Aralıkta Adıyaman 1. Ağır Ceza Mahkemesinde Dargeçit JİTEM duruşması görülecek. Umuyoruz ve diliyoruz ki Ankara'da görülen JİTEM dosyası gibi üstü kapatılıp beraatle sonuçlandırılmaz ve ailelerin bu adalet arayışına gerçek manada ses verilir.

Yine, Batman'dan bir örneği söyleyeyim: Bugün açıklaması dışarıda yüksek sesle yapılmak istenen ama dört duvarda yapılması sağlanan Abdülkerim Kartal'ın hikâyesini anlatmış bugün Batman'daki aileler, kendisi kayıp. 16/8/1991 tarihinde 20.00 sularında taksi durağının bulunduğu sırada yanına gelen 2 kişi, müşteri olarak kendilerini tanıtıp kendilerini Silvan'a götürmelerini istemiş, birlikte yola çıkmışlar, gece dönmediğinden, ertesi sabah ailesi cumhuriyet başsavcılığına, emniyete ve jandarma karakoluna başvuruda bulunmuş. Olaydan tahminen on dört on beş gün sonra Abdülkerim Kartal'ın kullandığı aracın Bingöl iline kayıtlı sahte plakayla Antalya ilinde bulunduğu emniyet güçleri tarafından tespit edilip ailesine bildirilmiş. Antalya'da özel bir otoparkta bu araç bulunmuş ancak kendisinden o günden bugüne kadar haber alınamamış. Bu olaydan sonra, aracı bırakan 2 kişinin dışında başka 2 kişi aracı almak için gelmiş; otopark işleteni, aracı bırakan kişiler ile almaya gelen kişiler aynı şahıslar olmadığı için vermek istememiş, bu şüpheli durumu Emniyete bildirmiş ama bu kişiler olay yerinden ayrılmış. Ve 16/8/1991 tarihinden bugüne kadar Abdülkerim Kartal'dan haber alınamıyor.

Bunlar sadece 2 örnek, 2 dosyaydı arkadaşlar; binlerce insan 1990'lı yıllarda faili meçhul cinayetlerde katledildi ve yine kaybedildi. Aileler haftalardır seslerini, adalet isteklerini ulaştırmaya çalışıyor, "Kayıplar bulunsun, failer yargılsın." çığlıklarını yükseltiyor ama maalesef, iktidar cephesinden büyük bir saldırıya maruz kalıyorlar. Bizler de o ailelerin sesi olarak buradan bir kez daha iktidara seslenmek istiyoruz; bugün, bu meseleleri çözmek, bu faileri bulmak, faileri yargılamak bütün iktidarın da sorumluluğundadır. Bu ailelerin adaletle ulaşması hepimizin adaletle ulaşması olacaktır diyorum.

Teşekkür ederim arkadaşlar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 2'nci maddesiyle düzenlenen 6831 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesine eklenen fıkrada yer alan "bina" ibaresinin "yapı" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ümit Yılmaz

Olcay Kılavuz

Halil Öztürk

Düzce

Mersin

Kırıkkale

Metin Nurullah Sazak

Ali Muhittin Taşdoğan

Eskişehir

Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi Sayın Ali Muhittin Taşdoğan'ın.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde TÜSEB'de görevlendirilen akademisyenlerle ilgili bir madde var. Bu nedenle biraz TÜSEB'ten konuşmamız gerekiyor.

Türkiye Sağlık Enstitüsü Başkanlığı, kamu tüzel kişiliğine sahip, idari ve bilimsel özerkliği bulunan, Sağlık Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak milletimize hizmet vermektedir. Kurulma gerekçesi açısından çok değerli bulduğumuz bu yapının sağlık hizmetlerinin kalite ve standardını yükseltmesine, sağlık teknolojilerine ve ürünlerine ulaşmayı kolaylaştırmasına, toplumun etkilendiği kronik hastalıkların maliyetini ve yönetimini sağlayabilmesine, AR-GE ve akredite kabiliyetinden dolayı da ülkemize, bölgesinde sağlık teknoloji merkezi olmasına katkı yapacağının farkındayız. Bu amaçları görev edinen TÜSEB'e özellikleri ve idari yapısının liyakat esaslı çalışmasını sağlayacak tüm desteklerin verilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, TÜSEB bünyesinde kurulan Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü, beraberinde kurulan diğer enstitülerin sadece bir tanesini oluşturmaktadır. Biyoteknolojik, biyobenzer ilaç sektörüne dikkatinizi çekerek sizlerle bazı bilgileri paylaşmamız gerekmektedir.

TÜSEB'in ve çalışmalarının ülkemizin geleceği açısından önemli olduğuna kanaatimiz tamdır. Biyoteknolojik ilaçların tedavilerdeki kullanımı giderek artmaktadır. Türkiye'nin tamamen ithalata dayalı ilaç tedarik modeli sürdürülebilir değildir. Hücre bankasından başlayarak bitmiş ürüne kadar tüm üretim süreçlerini kapsayan yerli biyoteknolojik ilaç ve biyobenzer ilaç üretimi yapılmadıkça sektörel cari açık ve dışa bağımlılık daha da artacaktır. Çağrıyla çıkılan TÜSEB stratejik AR-GE ve iş birliği projeleriyle millî biyoteknolojik, biyobenzer, biyoüstün ilaç geliştirilmesi hedeflenmektedir. Canlı sistem ve organizmalar kullanılarak üretilen biyoteknolojik ilaçlar için AR-GE çalışmaları ve üretim aşamasında önemli bir inovasyon, teknoloji ve yatırım gerekmektedir. Tüm dünyada biyolojik ilaç pazarının küresel büyüklüğü yaklaşık 220 milyar dolar civarındadır. Bu ilaçların küresel ilaç pazarındaki oranı ise yüzde 20'lere ulaştı ve artmaya devam ediyor. Türkiye'nin ithal ettiği 1 milyar dolarlık biyoteknolojik ilaçların AR-GE çalışmaları ve klinik çalışma aşamalarının Türkiye'de tamamlanması ve üretilmesi sadece Türk hastaların bu

ilaçlara erişimini kolaylaştırmakla kalmayacak, aynı zamanda ülkemizin dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine çok ciddi bir katkı sağlayacaktır. Önümüzdeki beş yılın sonunda ilaç endüstrisinin yüzde 70'ini biyoteknolojik ilaçların oluşturacağı öngörülmektedir. Küresel ilaç pazarının 1,1 trilyon doları bulduğu düşünüldüğünde Türkiye'nin de ilaç endüstri stratejilerini bu temele oturtması ve biyolojik ilaç trendini yakalaması, özel sektör-kamu iş birliğiyle doğru adımlar atması gerekmektedir. Kimyasal ilacın kilogram başına ihracat değeri yaklaşık 17 dolarken biyoteknolojik ilacın ihracat değeri 1 kilogram için 1 milyon dolar civarındadır.

Cumhurbaşkanlığı On Birinci Kalkınma Planı'nda ilaç, tıbbi cihaz sektörü ülkemiz için öncelikli sektör seçilmiştir. Ülkemiz ilaç endüstrisinin küresel rekabet gücünü artırmak ve dünya ilaç değer zincirinde ülkemizi daha üst konuma taşımak için millî politikaların oluşturulması, yerli biyoteknolojik, biyobenzer ve biyoüstün ilaç üretilmesi için gerekli ekosistemin ve altyapının daha fazla vakit kaybetmeden oluşturulması gerekmektedir. Bu nedenle TÜSEB'de çalışacak akademisyenlere verilen desteği önemsiyor ve olumlu buluyoruz.

Biyoteknolojik ve biyoüstün ilaçlar üretilmesini tarihî köklerinde de arayacak olursak bundan yaklaşık yüz yıl önce, Gaziantep'te Antep'i gazi yapan savunmada kloroform veya eter yoktu, yaralılar bağlanarak elleri ayakları kesiliyordu veya tedavi edilmeye çalışılıyordu; tentürdiyot yoktu, ispirotodan tentürdiyot yapılmaya çalışılıyordu.

Kıymetli milletvekilleri, bu nedenle, yerli ve millî ilaç önemlidir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır; okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde bulunan "veya" ibaresinin "ya da" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul
Gaziantep
Tulay Hatimoğulları Oruç
Adana

Necdet İpekyüz
Batman
Erol Katırcıoğlu
İstanbul

Oya Ersoy
İstanbul
Ali Kenanoğlu
İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurun Sayın İpekyüz. (HDP sıralarından alkışlar)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında, yani haftanın sonu, buradayız. Bütçe oylandı ve bugün sabahleyin tekrar toplandık; Libya meselesi üzerinde görüştük ve bir taraftan da bir torba yasa önümüze gelmiş.

Öteden beri aslında bu Mecliste en çok karşı çıktığımız konulardan biri yani yasamanın iyi çalışmaması "torba" denilen mevzuattan vazgeçilmemesi. Niçin? Aslında bir ülkede yasama süreçlerine baktığımızda, yasaların çıkarılma şekillerine baktığımızda o ülkedeki demokrasinin nasıl işlediğini de görmüş oluruz. Neden? Çünkü bir yasa hazırlanırken en başta sivil toplum örgütlerinden, üniversitelerinden, muhalefetlerinden ve olabildiğince kamuoyundan görüş alıp onun üzerinde özellikle alt komisyonlarda, sonra ana komisyonlarda tartışıp Meclisin önüne gelmesi lazım ve tartışılması lazım ama bizde ne oluyor? Daha çok birilerinin ihtiyacı üzerine yasal düzenleme geliyor. Ne yapılıyor? Hiçbir nokta, virgül değişmeden önümüze getiriliyor. Bu demokrasinin işleyişinin en güzel göstergesi olması gerekirken Türkiye'de "torba yasa" demokrasinin ne kadar işlemez olduğunu gösteriyor ve tekrar bütçe görüşülürken bir çok arkadaş dile getirdi. Bütçe görüşmeleri arasında bir savaş hâli, bir seferberlik, büyük bir afet olmadığı hâlde Genel Kurul sabahdan akşama kadar çalıştığında önümüze, Plan ve Bütçe Komisyonuna içinde bayındırlık, içinde adalet, içinde turizm, kültür, orman, birçok konuyu barındıran bir torba yasa getirildi. Neyse ki toplumsal duyarlılık ve birçok tartışmadan sonra, çok sakıncalı olan "güvenlik soruşturması ve arşiv taraması" kamuoyunda öteden beri bildiğimiz "fişleme" konusunda geri adım atıldı, dilerim bir daha önümüze gelmez. Geri adım atılmasıyla her şey bitti mi? Hukukun üstünlüğü mü geldi? Hayır, biz biliyoruz ki hâlâ hukuk uygulanmıyor. Niçin uygulanmıyor? Örneğin Demirtaş davasında, örneğin kayyumlar meselesinde birçok şekilde hukukun üstünlüğü aslında kalmamış, tümüyle kendine göre bir hukuk geliştirilmiş. Kimi zaman gizli tanık ifadeleri, kimi zaman itirafçılar, kimi zaman rastgele beyanlarla insanlar tutuklanmakta hatta kimi zaman –tırnak içinde- kimi şahsiyetlerin açıklamaları suç nedeni sayılabiliyor ve az önce arkadaşlarımız söyledi, insanların tutuklanması yetmiyor, tutuklandıktan sonra kendi yapıları, çevreleri, aileleri, yakınları ve arkadaşları, hepsi beraber cezalandırılıyor. Niçin? Bir korku imparatorluğu yaratmak, bir totaliter düzen yaratmak için.

Buraya bu tasarı gelirken -birçok maddesi gelirken- ne deniyordu? "Kamu kurum ve kuruluşlarının yararına..." artı bir de süsleme gibi "vatandaşların talebi üzerine..." Arkadaşlar, vatandaş derken aslında onu düzeltmesi lazım iktidarın: "Yandaşların talebi üzerine bir düzenleme yapıyoruz." Çünkü vatandaşla ilgili hiçbir düzenleme yoktu. Vatandaşlar bütçeyi takip ediyordu, işte "Acaba asgari ücretle ilgili bir değişiklik mi yapılacak?" "İşsizlikle ilgili bir söylem mi gelececek?" "Yoksullukla mücadeleyle ilgili bir şey mi gelececek?" "Hayat pahalılığıyla ilgili bir söylem mi gelececek?" Hiç yok.

Bir diğeri de toplumun büyük çoğunluğu... "Bu ayrımcılıkla ilgili, nefretle ilgili, kutuplaşmayla ilgili bir sonuç mu çıkacak?" Hayır. "Barışla ilgili bir söylem mi çıkacak?" Hayır. Neydi daha çok? Yandaş... İçeriğini hiç anlamadığımız -nitekim buraya da geldi- bir kısmı tekrar çekilerek ortadan kaldırılan bir süreç dönüştü. İşçi yok, memur yok, çiftçi yok, köylü yok, emekli yok, hiç kimse yok. Hiçbir tehlikeli durum olmamasına rağmen bu tümüyle, paldır küldür bir şekilde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülüp buraya getirildi. Ne oldu? Bunlar bitti. Peki, bunlarla beraber ne yapılıyor? Aslında bizim gelecekle ilgili en büyük talebimiz yasama organının -nasıl ki baştan söyledim- demokratik bir şekilde çalışmasıdır. Eğer biz demokratik bir şekilde bunları çalıştıramazsak, bu yasamayı yürütemezsek bu ülkede barıştan uzaklaşmış oluruz, kutuplaşmaya çember açmış oluruz, kutuplaşma giderek yükselir.

Yeni yıla girerken aslında bunu söylemek lazım; bizim en büyük hedefimizin, Meclisin en büyük hedefinin tümüyle insanların daha huzurlu, güvende yaşaması için yasamanın çalışması ve totaliter rejimden uzaklaşmamız, buna ortam açmamız...

Arkadaşlar, o "fişleme" dediğimiz süreç çıkmış olsaydı... Bugün, ısıklık çaldığı için cezaevine girenler var. Bugün, okuduğu kitaptan dolayı, gittiği düğünden dolayı, gittiği filminden dolayı birçok insan mağduriyet yaşıyor ve tutuklanıyor. Normalde, yasaya göre, tutukluluk süresinin belli bir düzeyde olması gerekirken tutukluluk işkenceye dönüştürülüyor, tutukluluk tümüyle cezaya dönüştürülüyor ve Türkiye'nin gerçek gündeminden uzaklaşmış oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Biz her çıktığımızda, kayyum söylediğimizde insanlar “Niçin kayyum söylüyorsunuz...” Biz söyleyeceğiz çünkü siz her gün kayyum atamak zorunda kalıyorsunuz, tespih tanesi gibi kayyum çeker bir şeye dönüştünüz ve hiçbir karşılığı yok, hiçbir izahı da yok. Kendi kendinize yarattığınız bir süreçle beraber bunu geliştiriyorsunuz, kendi kendinize uydurduğunuz bir kılıfla bunu süslemeye çalışıyorsunuz, peşinden de bu insanları tutukluyorsunuz.

Arkadaşımız söyledi az önce, yetmiyormuş gibi, insanları Edirne'ye, Kayseri'ye, Giresun'a gönderiyorsunuz; sonra da örneğin, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanımız Selçuk Mızraklı'nın Diyarbakır'daki mahkemeye gitmesi için diyorsunuz ki: “Yolda kaza olabilir.” Ama biz biliyoruz ki Demirtaş'ın ailesi de yolda kaza yaptı. Eğer bir kişi zaten suçsuz... Zaten suç kavramı tümüyle tartışmalı. İnsanların özgür olması gerekirken bütünüyle bir cezaya dönüştürüp kendi keyfiyetinize göre bir rejim çıkarıyorsunuz; bu, sağlıklı değil.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş

İstanbul

İsmail Kaya

Osmaniye

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

Selim Gültekin

Niğde

Fehmi Alpay Özalan

İzmir

Ramazan Can

Kırıkkale

Fatih Şahin

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Takdire bırakıyoruz Başkanım.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Ankara) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Önerge ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan düzenlemenin maddenin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatiyle tekliften çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 4'üncü madde teklif metninden çıkmıştır.

Bir karışıklığa mahal vermemek için, biz Komisyon raporu numaraları üzerinden devam edeceğiz. Kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

Sayın Bülbul, buyurun.

VII.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, güvenlik soruşturmasının objektif kriterlerle yapılacak şekilde mevzuatımızda yer alması gerektiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda yapılmış olan oylama neticesinde, görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 4'üncü maddesi teklif metninden çıkarılmıştır.

Devlet memurluğuna girişte güvenlik soruşturması yapılmasına ilişkin düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde Anayasa Mahkemesinin kararında belirtilen hususlar dikkate alınarak 3 maddede düzenleme yapılması öngörülmüştür. 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nden güvenlik soruşturmasına ilişkin maddeler çıkarılsa da Milliyetçi Hareket Partisi olarak güvenlik soruşturmasının memuriyete alım sürecinde aranan şartlardan olması gerektiğini düşünmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açılım sistemi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Görüş ve değerlendirmelerimizi Komisyon sürecinde oldukça detaylı ve dayanaklı bir şekilde görüşlerimizi ifade etmiş bulunmaktayız. Güvenlik soruşturmasının objektif kriterlerle yapılacak şekilde, bu defa bir kod kanun olarak mevzuatımızda yer alması gerektiği kanaatindeyiz.

Grubumuzun bu süreci dikkatle takip ettiğini ifade ederken her aşamada olumlu katkı sağlamaya da hazır olduğumuzu ifade etmek istiyor, saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

V.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

3.- Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair kanun Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyon Raporu (S. Sayısı: 158) (Devam)

BAŞKAN – 5'inci madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş

İstanbul

İsmail Kaya

Osmaniye

Selim Gültekin

Niğde

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

Hacı Özkan

Mersin

Metin Yavuz

Aydın

Ramazan Can

Kırıkkale

Müşerref Pervin Tuba Durgut

İstanbul

Fatih Şahin

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Takdire bırakıyoruz Başkanım.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yapılan düzenlemenin maddenin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatiyle tekliften çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, 5'inci madde teklif metninden çıkmıştır.

6'ncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde bulunan "veya" ibaresinin "ya da" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul

Necdet İpekyüz

Erol Katircioğlu

Gaziantep

Batman

İstanbul

Ali Kenanoğlu

Tulay Hatimoğulları Oruç

İstanbul

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç...

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığına bir soru önergemiz oldu, yanıt alamayacağımızı düşünerek biz buradan yeniden dile getirmek istedik. Hatay'a bağlı Samandağ ilçesinde Samandağ revize imar planları onaylandı ve belediye de şu an askıya çıkarılmış durumda. Tabii ki birçok mağduriyet var fakat özel olarak birine vurgu yapmak istiyorum, o da şu: Samandağ'da yıllardır yaşamlarını devam ettiren Hristiyan cemaatinin mezarlığını yeşil alan göstermişler. Samandağ Rum Ortodoks Kilisesi Vakfına ait olan bu mezarlığa Hristiyan vatandaşlarımız gömülmektedir ve orayı şu an yeşil alan göstermiş durumdadır. Biz burada şunu yinelemek istiyoruz: Hem ölüye saygıdan dolayı hem de Hristiyan cemaatine olan saygımızdan ve hassasiyetimizden dolayı -zaten kendileri de şu an itiraz haklarını kullanmış durumdadır- biz buradan Kültür ve Turizm Bakanlığından bu konuda hassas davranılmasını ve bunun düzeltilmesini talep ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, 18 Aralık Dünya Arapça Günü'ydü ve tam da böylesi bir günde Millî Eğitim Bakanlığı okullara seçmeli ders olarak getirmiş Arapçayı ve başlık şu: "Yabancı dil." Oysaki Türkiye'de yaşayan Arapların dili Arapçadır, yabancı dil değildir. Bu konuda tekipleştirmeye rağmen ana dilinde konuşmada ısrar edenleri selamlıyor ve Dünya Arapça Günü'nü kutluyorum.

Değerli arkadaşlar, Adana festivali burada defalarca dillendirildi, bir kez daha dillendirmek gereği hissediyorum. Adana'da, biliyorsunuz, Kazancılar Çarşısı'nda 2010 yılından beri Rakı Festivali düzenlenir. Sonra, ismiyle ilgili problemi olan iktidar, bu festivalin isminin değişmesi üzerine bir baskı yaptı; Kebap ve Şalgam Festivali oldu. İsmi değiştiği hâlde bu festivalin yaşam bulmasına tahammül etmeme hâli... Yani başka kültürden olan insanlara yani AKP gibi yaşamayan kesime hani "Biz hiç kimsenin hayatına dönük baskılar yapmıyoruz, hiç kimsenin kültürel değerleriyle, gelenekleriyle uğraşmıyoruz." diyorsunuz ya, ama bakın Adana'da uğraşıldı. Bu hatadan bir an önce geri dönülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu yasakçı zihniyetin bir an önce ortadan kalkması lazım.

Yine aynı yasakçı zihniyeti sanatçılar üzerinde görüyoruz. Mersin'de Kadir Çat, o bir sanatçı ve bütün geçimini yaptığı konserlerden kazanmaktadır. Ama Kadir Çat'ın Batman konseri en son iptal edildi, yasaklandı ve yurt dışı yasağı hâlâ ortadan kalkmış değil. Mersin 3. Ağır Ceza Mahkemesi yurt dışı yasağını kaldırmasına rağmen fiiliyatta yasağı kalkmadı. Bu ve benzeri, sanatçılara dönük yasakların ortadan kaldırılması bu ülkenin demokrasisinin önünü açacaktır. Bu konuda da gerekli girişimlerin yapılmasını talep ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, işçiler 15 Aralık'ta Ordu Ünye'de greve gitti. MADEN-SEN'li işçiler, 130 işçi, işçi sağlığı, iş güvenliği ve on altı saatlik çalışma süresini protesto etmek ve bu konuda taleplerini haykırmak üzere bir günlük bir eylem gerçekleştirdiler fakat bu işçiler işten çıkarıldı. Kimler geri alındı biliyor musunuz? Anayasal hakları olan sendikacılar işten çıkarılıyor ve deniyor ki: "Biz, sizi bir koşulla işe geri alırız, sendikalarınızdan istifa edeceksiniz." Bu dayatmayı asla kabul etmiyoruz. Bunu biz Flormar işçilerinde, Cargill işçilerinde ve birçok yerde gördük. Bu yasakçı zihniyetin, Anayasa ihlali olan bu yasakçı zihniyetin bir an önce kalkması gerektiği vurgusunu bir kez daha yapıyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Süleyman Girgin

Kamil Okyay Sındır

Emine Gülizar Emecan

Muğla

İzmir

İstanbul

Abdüllatif Şener

Cavit Arı

Abdurrahman Tutdere

Konya

Antalya

Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Abdurrahman Tutdere'nin.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 158 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, biraz önce, özellikle, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına ilişkin kanun maddelerinin tekliften çıkarılmış olmasını sevinçle karşılıyoruz çünkü özellikle, biz, Cumhuriyet Halk Partisinin Komisyon üyeleri ve milletvekilleri olarak Komisyon'da da bu kanun teklifinde bulunan, Anayasa Mahkemesinin iptalinden sonra bu kanun teklifine konulan, Devlet Memurları Kanunu'na eklenecek maddeyle, bütün kamu görevlilerine güvenlik araştırması ve güvenlik soruşturmasının getiriliyor olmasının Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştük. Bugün Genel Kurulda teklif sahipleri tarafından özellikle bunların geri

çekilmiş olması sevindirici.

Değerli milletvekilleri, hepinizin bildiği gibi, 676 sayılı OHAL Kararnamesi'yle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesine yapılan bir eklemeyle, kamu hizmetlerine alınacak personellerde güvenlik araştırması ve güvenlik soruşturması şartı getirilmişti. Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun Anayasa Mahkemesine yapmış olduğu iptal talebi neticesinde Anayasa Mahkemesi düzenlemeyi Anayasa'ya aykırı bularak, özellikle Anayasa'nın 13'üncü, 20'nci ve 128'inci maddelerine aykırı bularak iptal etmişti. Şimdi, iptalden sonra gelen teklif metnine baktığımızda, teklif metnin Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini karşılamadığını, Anayasa Mahkemesinin özellikle vurgu yaptığı kişisel verilerin korunması başta olmak üzere diğer hususlarda yeterli bir şekilde somut, objektif çerçeveyi içermeyi görmekteydik ve buna ilişkin eleştirilerimizi de dile getirmiştik. Hatta, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir kanun maddesinin Anayasa Komisyonu tarafından görüşülmeden, Adalet Komisyonu tarafından görüşülmeden, etraflı bir şekilde yeniden yapılacak düzenlemenin Anayasa'ya uyum konusunda etraflı bir çalışma yapılmadan alelacele Plan Bütçe Komisyonunda görüşülmüş olması ve Genel Kurula indirilmiş olmasının sakıncalarını ifade etmiştik. Bu sakıncaların görülmüş olması sevindirici.

Değerli milletvekilleri, tabii, bu torba kanunun 2019'un son torbası olacağı kesin de, inşallah, 2020 yılında artık bu tür torbalarla bu Meclis karşılaşmaz. Gerçekten, torba kanun tekniği bütün hukukçuları sıkıntıya sokuyor.

Görüşmekte olduğumuz yasa da 12 tane kanunda değişiklik öngörüyor. Bunları iki üç saatte kanun bütünlüğü içerisinde, kanunun tüm sistematiğini içerisinde değerlendirmek, Anayasa'ya uyumu konusunda değerlendirmek, tartışmak hayli güç oluyor. İnşallah, iktidar partisi bundan sonra torba kanun tekniğinden, torba kanun tarzından vazgeçer ve kanunlar getirilirken üzerinde doğru şekilde tartışılma zemini oluşturur ve ona göre milletimize ve halkımıza daha faydalı, yararlı kanunları hep birlikte burada yaparız.

Değerli arkadaşlar, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının kamu hizmetine alımlarda bütün memurlar için öngörülüyor olması Türkiye'yi 1990'lı yılların ötesine götürüyor. Bu 4045 sayılı Yasa -hepiniz çok iyi bilirsiniz ki- Sıkıyönetim Kanunu'ndaki değişiklikten sonra getirilmiştir. Devletin sadece gizlilik gerektiren, güvenlik, istihbarat ve benzeri gibi alanlarında çalışacak kamu görevlileri için öngörülen bir şeydi ancak şu anda getirilen teklife baktığımızda bunun kamu görevlileri için getirildiğini görmekteyiz. Bu gerçekten, Türkiye'yi yirmi beş yıl geriye götüren bir uygulama. İnşallah, bu konu tekrar görüşülürken bu tür hususlar dikkate alınır.

Bir de teklif sahiplerine bir uyarıda bulunmak istiyorum. Değerli milletvekilleri, bu konuda Fatih Sarman davası var. Anayasa Mahkemesi, vermiş olduğu kararda özellikle etraflı bir şekilde 4045 sayılı Yasa'nın hem 1'inci maddesinin hem ilgili yönetmeliğin 7, 11 ve 12'nci maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğunu, burada objektif ölçütlerin olmadığını ve bu şekilde, bu kanunların Anayasa'ya aykırı olduğunu ifade etmiştir. Yeniden düzenleme çalışmaları sırasında bu hususun dikkate alınması gerekiyor; aksi takdirde, eğer bu şekilde tekrar gelirse ve geçerse tek tip kamu çalışanı modeli devreye girecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Alayım son cümlelerinizi.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Değerli milletvekilleri, ülkemizde özellikle tek tip kamu çalışanlarının neler yaptığını hepimiz 15 Temmuzda gördük. Tek tip pilotlar Meclisi bombaladı, tek tip askerler 250 sivil şehit etti; tek tip hâkimler, 4.500 hâkim Türkiye'yi darbeye götüren süreci kumpas davalarıyla, kumpas soruşturmalarıyla yaptılar. Onun için, buradan bütün gruplara açıkça çağrıda bulunuyorum: Bütün ülkeyi kucaklayacak, bütün vatandaşlarımızın, insanlarımızın kamuda Anayasa'nın 70'inci maddesindeki çalışma hakkını koruyacak şekilde herkesi kucaklayacak, demokratik toplum gereklerine uygun bir yasa hep birlikte yapalım, Türkiye'yi de bu ayıptan kurtaralım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci madde üzerinde aynı mahiyette iki adet önerge vardır, okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul
Gaziantep
Tulay Hatimoğulları Oruç
Adana

Necdet İpekyüz
Batman

Ali Kenanoğlu
İstanbul
Erol Katırcıoğlu
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Kamil Okyay Sındır
İzmir
Süleyman Girgin
Muğla

Abdurrahman Tutdere
Adıyaman
Abdüllatif Şener
Konya

Emine Gülizar Emecan
İstanbul
Cavit Arı
Antalya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz talebi Sayın Mahmut Toğrul'un.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 158 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerine söz aldım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, aslında bu teklif maddesi, gerçekten, bu torbadan çıkarılması gereken sakıncalı bir madde. Bu teklif maddesiyle hem yurttaş hakkına keyfi bir müdahale hem de yargıya bir müdahale yapılmakta. Yurttaş değil, idareyi koruma saikiyle düzenleme getirmiş bir maddedir. Normalde Anayasa'mızın 35'inci maddesine göre, mülkiyet hakkı kutsaldır ve mülkiyet hakkı Anayasa tarafından korunmuştur. Bu yasalar tarafından da korunması gerekiyor. Ancak söz konusu maddede yurttaşların aleyhine dönük bir durum var. Yurttaşların lehine sonuçlanan yargı kararlarının önüne bu maddeyle geçilmek istenmekte. Bu düzenlemeyle hatalı kamulaştırma işlemi sonucunda zararları tazmin edilmesi gereken yurttaş idarenin hukuka aykırı işleminin faturası kesilmektedir.

Yine, yurttaşların hak kaybını telafi etmek yerine, oluşan arazi rantını belli şirket ya da idare lehine sonuçlandırma amaçlanmaktadır. Örneğin, bir yurttaşın arazisinde kamulaştırmaya gidilecek, oradan rant elde edilecek, arazi değeri artacak ve sizin kamulaştırdığınız arazinin sahibi vatandaş da kamulaştırma bedelini almamış olacak. Bu, tamamen, yurttaşın mülkiyet hakkını gasbetme anlamına gelmektedir. Rant elde eden kişilere herhangi bir vergi yaptırımını da yok ama el koyduğunuz arazi

sahibine “Ben otuz yıl önceki, elli yıl önceki bedelden parasını öderim.” diyorsunuz. Burada bir adalet yok arkadaşlar. Bakın, siz “O tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir.” diyorsunuz. Peki, geçmişte belirlenen arazi bedelini esas alarak mı yurttaş bugünkü bedelini ödeyeceksiniz? O tarihteki nitelikleri nasıl tespit edeceksiniz? Nasıl bu işi becereceksiniz, onu da anlamış değiliz. Yani mademki bir arsaya el koyuyor, kamulaştırıyor, etrafındaki arsalar dokunmuyorsanız, onlardan hiçbir vergi de almıyorsanız, o zaman bugünkü değerden ödemeye devam etmeniz gerekir. Kamulaştırma bedelleriyle nasıl hakkaniyeti sağlayacaksınız? Davalar nasıl açılacak? Yani vatandaş “Bana çok düşük bedelle kamulaştırma yapıldı.” diye nasıl hakkını arayacak? Nasıl itiraz edecek?

Anayasa’nın 35’inci maddesinin ikinci fıkrasında, mülkiyet hakkına ancak kamu yararı nedeniyle ve kanunla sınırlama getirilebileceği belirtilmiştir. Bu maddenin, Anayasa’nın 35’inci maddesinde güvenceye bağlanan mülkiyet hakkına bir müdahale niteliği taşıdığı açıktır çünkü mülkiyet hakkına müdahalenin yasallığı kamu yararı amacına dönük değildir. Düzenleme, yargı kararı lehine sonuçlanmış olan yurttaşlarımızın yararlanmaması adına çıkarılmış olacaktır. Ancak gerekçede idarenin mevcut yargı kararları nedeniyle altından kalkamayacağı bedeller ödemek durumunda kaldığı belirtiliyor. Böylece, taşınmazın rayiç değeri ve yurttaşın alması gereken yüksek faiz engellenmek isteniyor.

Kamulaştırılmış taşınmazlar hangi kişi ya da şirketlere devredilmiştir? Kısacası, arazi rantının paylaşımında davacı vatandaş devre dışı bırakılmaktadır. Bakın, teklife göre kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değeri, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirilmesi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilecek. Neden dava tarihindeki taşınmazın mevcut durumu üzerindeki ödemelerde tescil tarihi baz alınıyor? TÜİK tarafından açıklanan toptan eşya fiyatı ya da üretici fiyatı ya da yurt içi üretici fiyat endeksi alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenecektir. Düzenlemeyle, idarece yapılması gereken ödemeler olması gerekenin çok altına düşürülecek, yargı kararlarının önüne yasayla geçilmiş olacaktır. Burada, ciddi anlamda, yurttaşların aleyhine bir durum söz konusu olacak, aslında dava tarihi itibarıyla taşınmazın niteliklerinin ve değerinin tespit edilip yurttaş bedelinin ödenmesi gerekiyor. Bu bedele de aslında ÜFE’nin yani üretici fiyat endeksinin değil en yüksek yasal faizin baz alınması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, bu maddenin gerçekten bu torbadan çıkarılması gerekiyor, aksi takdirde yurttaşlar aleyhine bir işlem yapılmış olacak. Bu da en azından yurttaşlar açısından doğru değil.

Sadece idareyi koruyan ya da birilerine rant sağlamaya dönük bu maddenin tekliften çıkarılmasını öneriyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ikinci söz talebi Sayın Cavit Arı’nın.

Buyurun Sayın Arı. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. 158 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli arkadaşlar, 8’inci madde gerçekten çok teknik bir konu. Burada, Kamulaştırma Kanunu’nda, uygulanacak olan değer tespitinde hangi esaslara dikkat edilmesi gerektiğine dair bir düzenleme getirilmeye çalışılmakta. Düzenlemede, Kamulaştırma Kanunu’nun 16 ve 17’nci maddeleri uyarınca ve “Kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih değerlendirilmesi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir.” şeklinde bir düzenleme getirmeye çalışmaktasınız ve devamında “Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Fiyat Endeksi tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel ödenir.” denilmekte. Yani, idareler aleyhine açılacak her türlü davada kamulaştırma değeri taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih... Peki, değerli arkadaşlar sormak istiyorum: Bu tarih her dava için aynı mı? Bazısında on yıl, bazısında yirmi yıl, hatta belki de otuz, kırk yıllara kadar gidebilmekte. “Değerleme tarihi olarak bu şekilde tescil tarihi kabul edildiğinde ve de belirtilen artış oranları uygulanarak rakamın güncellenmesi hâlinde...” diyorsunuz. Bu şekilde ödeme yapılacak. Peki, buna neden ihtiyaç duymuşsunuz? Yine, sizin ifadenizde şöyle denilmekte: “Böylece, kamulaştırma iş ve işlemlerinden sonra bölgede meydana gelen ekonomik gelişmeler, altyapı, kamu yatırımlarının meydana getirdiği değer artışlarının kamulaştırılan yani arazisi kamulaştırılan kişi lehine sebepsiz bir zenginleşmeye sebebiyet verilmesin.” demeye çalışıyorsunuz. Peki, tersinden bakalım soruya. Şimdi, 2 tane taşınmaz olduğunu düşünelim ve bu 2 taşınmazdan 1 tanesi kamulaştırılan bir taşınmaz, diğeri de hemen yanında bulunan bir taşınmaz. Şimdi, 2’sinin de mirasçısı var, 2’sinin mirasçısı da yirmi sene sonra ortaya çıkmış, 1 tanesinin taşınmazı ortada yok, diğeri taşınmaz o kamu yatırımı nedeniyle kat kat değer kazanmış; şimdi, bu durumda arazisi zaten kamulaştırılan ve bu nedenle, bir anlamda, kamu hizmeti nedeniyle arazisi tahsis edilen mağdur olmakta, diğer taşınmaz sahibinin de o mağdur olan vatandaşın arazisine yapılan kamu yatırımı nedeniyle arazisi değer kazanmakta. Değerli arkadaşlar, eğer bu değer tespiti kabul edilirse böylelikle, arazisi kamulaştırılan şahıs 2 kere ceza çekme durumuyla karşı karşıya kalmakta.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu konuyla ilgili son dönemlerde 2 tane Anayasa Mahkemesi kararı var. Bir tanesi 10 Nisan 2019 tarihli bir karar. Burada Kamulaştırma Kanunu’nun 11’inci maddesinin (ı) bendi iptal edildi. Bu madde bizim şu anki görüşmemizle ilgili değil. Ancak bir Anayasa Mahkemesi kararı daha var ki, 2015/55 esas sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı, 26 Mayıs 2016 tarihli, lütfen bu Anayasa Mahkemesi kararını inceleyin. Bakın, bu kararda -11’inci maddenin (f) bendi “Arazilerde, taşınmaz mal veya kaynağın kamulaştırma tarihindeki mevki ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net gelire göre hesaplama yapılır.” şeklinde- 11’inci maddenin (f) bendinin bu maddenin tümünden iptali talep edildi ancak sadece “kamulaştırma tarihindeki” ibaresi iptal edilerek karar verildi. Yani burada “kamulaştırma tarihindeki” ibare çıkarılınca neye göre karar verecek mahkemeler?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı, tamamlayın sözlerinizi.

CAVİT ARI (Devamla) – Bitiriyorum.

Artık gerçek bedele göre karar verme durumunda.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Anayasa Mahkemesince bu “kamulaştırma tarihindeki” kısmı çıktığına göre, sizin getirmeye çalıştığınız bu tarih, bu Anayasa Mahkemesi kararıyla çalışmamaktadır.

Değerli arkadaşlar, eğer Kamulaştırma Kanunu’nda bir madde iptal edilecekse 11’inci maddenin (f) bendi iptal edilmeli çünkü burada özellikle tarımsal nitelikteki araziler kamulaştırıldığında, o araziye, bölgede genel anlamda ekilen dikilen ürüne göre bedel tespit edilmeye çalışılmakta. Kaldı ki, özellikle tarım arazilerinde, o ekilen dikilen ürün yıla göre değer değiştirmekte; bir yıl önce değeri çok yüksek, ertesi yıl değeri çok azalabilmekte. İşte acilen değişmesi gereken esas madde 11’inci maddedir, (f) bendidir dolayısıyla çiftçimiz, üreticimiz, köylümüz bu madde yüzünden kamulaştırılan araziler nedeniyle mağdur olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) - Selamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Devamla) - Dolayısıyla eğer bir madde değişecekse Kamulaştırma Kanunu 11/(f) değişmeli değerli arkadaşlar.

Şimdi sizin getirmeye çalıştığınız bu düzenleme Anayasa Mahkemesinin -ifade ettiğim gibi- (2015/55) esas sayılı Kararı'yla çelişen, Anayasa'daki temel hakların içerisinde yer alan mülkiyet hakkıyla çelişen bir düzenlemedir. O nedenle bu düzenlemeden vazgeçmeniz vatandaş menfaatine olacaktır diyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 10 – 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 39'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2022" şeklinde değiştirilmiştir.

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Abdurrahman Tutdere

Adıyaman

Abdüllatif Şener

Konya

Süleyman Girgin

Muğla

Sibel Özdemir

İstanbul

Cavit Arı

Antalya

Kamil Okyay Sındır

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Sibel Özdemir'in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, ben de kanun teklifinin 10'uncu maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Sabrınız için de şimdiden teşekkür ediyorum.

Benim üzerine söz aldığım 10'uncu maddede yapılan değişiklikle, katma değer vergisi mükelleflerine özellikle imalat sanayisinde kullanılmak üzere, yeni makine ve teçhizat alımlarına ilişkin KDV istisnası uygulaması süresinin iki yıl daha uzatılması... Özellikle burada, Cumhurbaşkanının bu uygulamayı iki yıl daha uzatma yetkisi düzenleniyor ancak sayın milletvekilleri, burada, bu düzenlemede Cumhurbaşkanına süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisi verilmesi Anayasa'mızın 73'üncü maddesine aykırıdır. Şöyle ki: Anayasa'mızın 73'üncü maddesinin son fıkrası Cumhurbaşkanına oranlarla ilgili belirli sınırlamalarda bir düzenleme yetkisi veriyor ancak sürelerle ilgili verilen herhangi bir yetki bulunmamakta. Burada, Anayasa'ya uygun olmayan bu düzenlemeye açıkçası izin vermemeliyiz.

Maddenin gerekçesinde de "Yatırım ve üretimin teşviki için geçici KDV istisnasının uzatılması kararı alınabilir." diye söyleniyor. Ancak unutulmamalıdır ki bu kalıcı bir çözüm değildir. Sanayi sektöründe ve özellikle imalat sanayisinde kalıcı, yapısal önlemleri hayata geçiren bir bakış açısından yoksun kaldığımız sürece, istediğiniz kadar vergi istisnaları getirin, istediğiniz kadar Cumhurbaşkanına yetki verin, ekonomik anlamda bir sonuç elde edemezsiniz.

Ve defalarca söyledik, defalarca uyardık sizleri; üretimin gerilediği, üretime dayanmayan, tüketime dayalı, tasarruf yaratamayan bir ekonominin, yine, gelir dağılımı eşitsizliğinin derinleştiği, yüksek gelir grubu ile düşük gelir grubunun millî gelirden aldığı pay arasındaki makasın giderek açıldığı, daha önemlisi, ekonomide bağımsız özerk kurumların zayıfladığı, kurumsuzlaşan, tek kişiye endekslı bir ekonominin sürdürülebilir olması mümkün değildir. Siz eğer ekonomide evrensel kurallara dayalı bir yapıyı oluşturamazsanız, oluşturulan bağımsız işleyen kurumsal yapıları tahrip ederseniz, ekonomide ulusal ve uluslararası yatırımcılara güven ortamı tesis edemezseniz; sorunları çözemezsiniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün geline aşamada üretim ve sanayinin, özellikle imalat sektörünün çözülemeyen bu yapısal sorunları ihracat ve ithalat sektöründeki rakamlara da yansımıştır. Ekim ayında dış ticaret açığımız yüzde 264 artmıştır. İhracatımızın ithalatı karşılama oranı yine düşme ve gerileme kaydetmektedir, yüzde 89'a kadar gerilemiştir. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayisi ihracatı içindeki payı da sadece yüzde 3,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. İmalat sanayisi kapasite kullanma oranı da yüzde 4,5 puan azalarak yüzde 75 seviyelerine kadar düşmüştür. Daha önemlisi, TÜİK'in Ağustos 2019 verisine göre imalat sektöründe istihdam, bir önceki döneme göre 31 bin kişi azalarak 5 milyon 152 bin seviyesine kadar gerilemiştir. Dünyanın bugün gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomileri, özellikle imalat sanayilerinde, yeni gelişen bilgi teknolojilerine, yeni teknolojilere, dijitalleşmeye dönük yatırımlarla katma değeri yüksek ürünlere odaklanmışken ve imalat sektöründeki bu istihdam azalmasını da yeni, alternatif sektörlerle kaydırma çabası içindeyken siz hâlâ, maalesef, vergi istisnalarıyla, istihdama katkı sağlayamayan, geçici çözümlerle meşgulsünüz.

Değerli milletvekilleri, bugün en çok konuşulan, maalesef, bir gecede Komisyona getirilmesi ve bütçe görüşmelerinde teamüllere aykırı olarak Plan ve Bütçe Komisyonunun toplanması -bizler doğal olarak bunu takip edemedik sağlıklı şekilde- ve Meclis Genel Kurulu gündemine hızlı bir şekilde yeni bir torba yasayla bu kanun teklifinin getirilmesi; gerçekten kimin talebi ya da kimler için çıkarılıyor, bunu sormak istiyoruz. 12 kanundan bahsedildi, 12 kanunda düzenleme yapılıyor. 8 tane farklı ihtisas komisyonunun görüşünün alınması gerekiyor. Daha önemlisi, meslek kuruluşlarını ilgilendiren, sivil toplum kuruluşlarını ilgilendiren, onların görüş ve katkılarını gerektiren bir yasa teklifini bugün, gördüğünüz bir ortamda, hızlı şekilde geçirme çabası içerisindeyiz.

Yine, değerli milletvekilleri, kanun teklifinin gerekçesinde şöyle bir cümle var: "Son dönemlerde vatandaşlarımızdan gelen çok büyük taleplerin karşılanması amacıyla..." Buna bir cevap vermek için bu kanun hazırlanmış. Şimdi ben teklif sahiplerine sormak istiyorum: Gerçekten, vatandaşın çok acil çözüm bekleyen sorunları bunlar mı? İşte, bugün konuşuyoruz; kamulaştırma, benim konuştuğum, geçici bir KDV istisnasını uzatmak, tabiat ve millî parklar vardı, gördüğüm kadarıyla, belirli sektörlerde atık su tarifesi düzenliyor, borç yapılandırması var, damga vergisi var; ya, gerçekten halkımızın acil çözüm bekleyen sorunları bunlar mı? İşsizlik var, 8 milyonu aştı. Genç işsizliği yine 1 milyon 250 bini aştı. Bu kesimlerin talebi, istihdamı artıracak acil önlemler almak değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – İzninizle, tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Teşekkürler.

Biliyorum, herkes sabırsızlıkla tamamlanmasını bekliyor çalışmamızın.

Vatandaşlarımız gerçekten zorunlu harcamalarını, ihtiyaçlarını dahi karşılamada sıkıntı çekerken, artan enflasyon karşısında gelirleri hızla erirken, doğal gaz, elektrik zamları, artan vergilerle mücadele ederken bu kanun gerçekten vatandaşların gerçek gündemine ilişkin yasal bir düzenleme midir, ben size sormak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak ülkemizin eğitimden demokrasiye, hukukun üstünlüğünden ekonomiye çok ciddi yapısal sorunlarının olduğunu hepimiz görüyoruz ve yaşıyoruz bunları. “Toparlanma” “dengelenme” gibi yeni kavramlar, yeni söz oyunlarından artık vazgeçilmeli ve gerçekten gerçek sorunlara odaklanılmalı. Ülke gerçekliğine göre gündemimizi belirlemediğiniz sürece, bu gerçekliğe karşı çaba göstermedikçe var olan sorunlarımız giderek daha da derinleşecek ve de derinleşiyor. Buna bağlı olarak ekonomik ve sosyal maliyetin çok daha büyük olacağı uyarısını yaparak ve son olarak da sizlere iyi seneler dilekleriyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin çerçeve 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş
İstanbul
İsmail Kaya
Osmaniye
Fehmi Alpay Özalan
İzmir
Selim Gültekin
Niğde

Mehmet Doğan Kubat
İstanbul
Hacı Özkan
Mersin
Fatih Şahin
Ankara

Ramazan Can
Kırıkkale
Müşerref Pervin Tuba Durgut
İstanbul
Metin Yavuz
Aydın

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 4045 sayılı Kanun’da yapılan düzenlemenin maddenin yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatiyle tekliften çıkarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece 11’inci madde teklif metninden çıkarılmıştır.

Kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

Böylece birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 12 ila 20’nci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde söz talebi yok.

Soru-cevap işlemi yok.

İkinci bölümün görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölüm içerisinde yer alan maddeleri ve varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13’üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 13- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde ilave edilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısı görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklanmaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

Emine Gülizar Emecan
İstanbul
Süleyman Girgin
Muğla
Kamil Okyay Sındır
İzmir

Abdurrahman Tutdere
Adıyaman
Rafet Zeybek
Antalya

Cavit Arı
Antalya
Abdüllatif Şener
Konya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Rafet Zeybek’in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

13’üncü maddeyi dinledik. Evet, 2011 yılında asliye ceza mahkemelerinden savcılar çıkartılmıştı, gerekçesi “Yeterli sayıda savcı yok, soruşturmalar daha sağlam yapılsın.” denmişti ama aslında değerli arkadaşlar, gerekçesi o değildi. Yani yargı, maalesef, 2010 yılından sonra işlevsizleştirilmeye, etkisizleştirilmeye ve hâkimiyet altına alınmaya çalışıldı, bunlar hep onun sonucudur. Biliyorsunuz, o değişiklikten sonra da yine sulh ceza mahkemeleri kapatıldı, sulh ceza hâkimlikleri kuruldu. Şimdi, aslolan mahkeme asliye ceza mahkemeleridir ve biliyorsunuz, yargıda 3 tane güç var: İddia, savunma, karar makamı.

Şimdi, aslolan asliye ceza mahkemelerinden cumhuriyet savcılarının çıkarılmış olması maalesef adil yargılanma hakkının ihlalini doğurur. Bu konuda -birçoğunuz, hukukçu arkadaşlar biliyordur- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de benzer

kararları vardır ama buna rağmen, çok geçici olmak üzere -üç yıllıktı o zaman- cumhuriyet savcıları duruşmalardan çıkarıldı, 2014'te "Olmadı." dediler, bir daha değiştirdiler 2019'a. Hep bunlar, biliyorsunuz, geçici maddelerle yapılıyor. Şimdi de deniyor ki: "Ya, biz yine yetiştiremedik, bu sefer, ne zaman olsun?" Gerçi, yakın, 1 Eylül 2020'de ama herhâlde o zaman da uzatılacak, öyle görünüyor çünkü

Değerli arkadaşlar, bunlar yargının sorunlarını çözmez. Yani orada gerçekten, cumhuriyet savcısının olması... Çünkü savunma oradadır, savunma yapıyordur, karar verecek oradadır ama asıl iddia eden kişi duruşma salonunda yoktur. Yani böyle bir yargılama olmaz, asliye ceza mahkemelerinde olmaz.

Şimdi, sulh ceza mahkemeleri kaldırıldı. Sulh ceza mahkemelerinin dosyaları, daha doğrusu, suçlular asliye ceza mahkemelerine devredildi, artırıldı. Şimdi, hâkim yetersiz diye mahkemeleri kapatmak mı gerekiyor, adaleti bırakmak mı gerekiyor? Yeterli hâle getirilecek. 2011 yılında bu değişiklik yapıldı, sonraki üç yıl içerisinde eksiklik giderilirdi, giderilmedi. Sekiz yıl, değerli arkadaşlar, sekiz yıl geçti yani sekiz yılda eğer o savcı açığını gideremiyorsanız yazıktır bu ülkenin adaletine, yargısına.

Şimdi, bakınız, sulh ceza mahkemelerinin kapatılması, onun yerine sulh ceza hâkimliğinin atanması tam bir, yargıya darbedir.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın, dünyada örneği yok. Hâkimin mahkemesi yok, bakın, sulh ceza hâkimlerinin mahkemesi yoktur. Mahkemesi olmayan bir hâkim düşünün, böyle bir şey olabilir mi? Neden yapıldı o zaman o? "Sulh ceza hâkimlerini hâkimiyet altına alacağız, istediğimizi yaptıracağız." diye yapıldı. Ama bunun zararlarını şimdi görüyoruz değerli arkadaşlar.

Bakın, yargının yine çok çok önemli sorunlarından biri -burada sık sık dile getiriyorum ama- hâkimlik teminatı yok, hâkimlik teminatı. Hâkimler... Bakın, her gün görüşüyorum, çok değerli, çok çalışkan hâkim, savcı arkadaşlarım da var, herkes tedirginlik içinde, korku içinde. Düşünebiliyor musunuz, korkan bir hâkim karar verecek, karar verirken "Acaba nasıl değerlendirilir?" diyecek. Böyle bir şey olabilir mi?

Bakın, ben, Sayın Adalet Bakanlığına bütçe görüşmeleri sırasında burada sormuştum "Bir İstanbul grubu var mıdır?" yani bu yargının içerisinde etki edecek gruptu ya. Yani "Biz bütün gruplarla mücadele ediyoruz." dedi Sayın Bakan ama değerli arkadaşlarım, bakın, İstanbul'dan, son aylarda, çok sayıda hâkim, savcı, haklarında disiplin soruşturması bile yapılmadan sürüldü, sürgün gidiyor ve bu sürgünü Hâkimler ve Savcılar Kurulunun üstündeki bir grup yapıyor, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun bilgisi dışında yapılıyor, Cumhurbaşkanlığından geliyor emir, yapılıyor ama Cumhurbaşkanına da bir grup veriyor bunu. Yani o hâkim, savcılarının içerisinde, çok yakinen tanıdığım, tehdit edilen hâkim, savcılar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Zeybek, son cümlelerinizi alayım.

RAFET ZEYBEK (Devamla) – Tamam.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Eğer Bakanlık bu konuya bir ilgi duyarsa, eğer Bakanlık bu konuyla ilgili bir araştırma yapacak olursa bilgi vereceğim Bakana, kendisine de söyleyeceğim zaten. Yargı şimdi böyle bir hâle gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, ondan sonra, bu ülkede biz şu iddiada bulunamayız: "Türkiye'de bağımsız bir yargı vardır, tarafsız bir yargı vardır." "Türkiye'de adalet dağıtılıyor." diyemeyiz. Türkiye'de adalet dağıtılmıyor ya da belli insanlara adalet dağıtılıyor. Oysa biz hep şunu söylemiyoruz: Herkese adalet, herkese adalet, sadece yürütmeye adalet değil, sadece Meclise adalet değil, herkese adalet, sadece milletvekillerine değil, vatandaşla da adalet diyoruz, işçisine adalet diyoruz, memuruna adalet diyoruz. Eğer bunu sağlayabileceksek bu yargının yakasından elimizi çekeceğiz, başka çaresi yoktur.

Teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 158 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

MADDE 18- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına "tabi" ifadesinden önce gelmek üzere ", 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye" ifadesi eklenmiştir.

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Abdurrahman Tutdere

Adıyaman

Abdüllatif Şener

Konya

Süleyman Girgin

Muğla

Özkan Yalım

Uşak

Cavit Arı

Antalya

Kamil Okyay Sındır

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun katılmadığı önerge üzerinde söz talebi Sayın Özkan Yalım'ın.

Buyurun Sayın Yalım. (CHP sıralarından alkışlar)

Ortalığı ısıtmadan, beş dakika süre veriyorum.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gecenin bu saatinde rahat olun.

Şimdi, ilk önce, tekrar teşekkür ederim. Mecliste bulunan tüm arkadaşlarımızı ve bizi izleyen vatandaşlarımızı selamlıyorum bu saatte de olsa.

İlk önce, bu kanun teklifini görüşürken, tabii ki orada çalışan personellerimiz, orman işçilerimiz var, bunları da

unutmamamız gerekiyor. Biliyorsunuz, ormanlarda çalışan işçilerimiz dokuz ay yirmi dokuz gün çalışmakta şu anda; onların ciddi derecede mağduriyetleri var, sorunları var. Ormanda çalışan birçok işçimiz bana ulaştı ve bu sebepten dolayı da özellikle bu konuyu açmak istedim. Dokuz ay yirmi dokuz gün çalışan işçilerimizin, önümüzdeki günlerde biliyorsunuz orman şefliğine 5 bin kişi alınacak, aynı anda, bu çalışan geçici işçilerimiz de kadroya alınıp en azından böylelikle kadrolu olursa daha verimli olabileceklerinin, on iki ay çalışabileceklerinin altını çiziyorum. Onun için bu geçici işçilerimizin bir an önce kadroya alınmasını özellikle talep ediyorum.

Bunun yanında tabii ki ormanlarımızı korumamız gerekiyor, ormanlarımıza sahip çıkmamız gerekiyor. Geçtiğimiz yaz aylarında, biliyorsunuz, İzmir’de, özellikle Karabağlar ve Seferihisar’da çıkan büyük yangını unutmadık, bunu da unutturmayacağız ancak oradaki önemli bir sıkıntıyı da tekrar dile getirmek istiyorum. Sayın Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’yi de buradan uyarmak istiyorum. Sayın Bakan, ne olur, bize “Uçak yoktu, uçağın motoru yoktu.” vesaire, bilmem ne, bunları açmayın artık. Şu anda kış, tamam, orman yangınlarımız olmayacaktır inşallah ancak tabii ki yaz gelecek, yaz geldiğinde de özellikle nisan, mayıs, haziran, temmuz ve ağustos aylarında bu büyük riskle karşı karşıya geleceğiz. Onun için, özellikle de yangın söndürme uçaklarımızın yok motoruydu vesaire değil, artık ne gerekiyorsa, gerekli bütün teçhizatımızın yenilenmesi veya gerekli teçhizatın alınmasıyla ilgili ve de olası bir yangında anında müdahale edilip ciğerlerimizin oksijensiz kalmaması adına, bu ormanlarımızda çıkan yangının bir an önce söndürülmesi adına gereğinin yapılmasını özellikle buradan Sayın Tarım Bakanına bildirmek istiyorum.

Evet, ben, çok fazla uzatmayacağım. Önemli bir konuyu sizlerle paylaşmak istiyorum. Değerli milletvekilleri, özellikle Uşak milletvekillerinin, Kütahya milletvekillerinin, Ege Bölgesi’ndeki Manisa, Aydın, İzmir ve tüm milletvekillerimizin dikkatine sunmak istiyorum ve de Eskişehir milletvekillerinin. Uşak ve Kütahya’ya bağlı olan Murat Dağı’mız var. Murat Dağı’nda bir altın madeni açılmak üzere 8 Mayıs’ta bir ÇED raporu verilmişti. 8 Mayıs’ta verilen bu ÇED raporuna bir ay içerisinde şahsım ve birçok sivil toplum örgütü dava açtık, dün itibarıyla bu davayı kazandık yani Menderes havzasına ve Gediz havzasına, birçok nehrimize su veren Murat Dağı’nı kurtardık, ormanlarımızı kurtardık. Ben buradan tüm milletvekillerimizle ve Ege Bölgesi’nde, Eskişehir’de yaşayan tüm vatandaşlarımızla, sizlerle Murat Dağı’mızın kurtulduğu müjdesini paylaşmak istiyorum. Yani bu güzel görüntüyü, Murat Dağı’mızdaki bu güzel görüntüyü artık kaybetmeyeceğiz. Orada bir maden açılması adına orayı talan ettirmeyeceğimizi... Özellikle de bu kararı veren sayın hâkimlerimize çok teşekkür ediyorum. Emeği geçen tüm vatandaşlarımıza, tüm sivil toplum örgütlerimize, çevre koruma örgütlerimize, Karaağaç köyü muhtarımıza, tüm muhtarlarımıza, Karaağaç köyünde yaşayan vatandaşlarımıza, Mimarlar Odamıza, tüm milletvekillerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Hepinize saygı, sevgilerimizi sunuyorum. Şimdiden de hepinizin yeni yılını kutluyorum.

Teşekkür ederim arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 18’inci maddenin çerçeve hükmünde yer alan “‘tabi’ ibaresinden önce gelmek üzere” ibaresinin “‘Kamu İhale Kanununa’ ibaresinden sonra gelmek üzere” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Muş

İstanbul

İbrahim Halil Fırat

Adıyaman

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

Mustafa Demir

İstanbul

Ramazan Can

Kırıkkale

Yusuf Ziya Yılmaz

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI LÜTFİ ELVAN (Mersin) – Takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Gerekeceği okutuyorum:

Gerekece:

Maddenin mevcut hâliyle yerine işlenmesi durumunda anlam karmaşası yaşanabileceğinden anlatımı düzeltmek amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, ikinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Pusula veren arkadaşlar lütfen salondan ayrılmasınlar.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı	:	290	
Kabul	:	254	
Ret	:	36	(x)

Kâtip Üye
Burcu Köksal

Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Tüm arkadaşlarımızın yeni yıllarını kutluyorum. İnşallah ülkemiz, milletimiz ve insanlık için hayırlı bir sene olur diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyondan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 7 Ocak 2020 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.36